UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1702. usque ad annum 1708

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 13322648

Liber CCXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-67633

Visual Library

Aethiopiæ Rex una cum populo Rom. Ecclesiæ reconciliatus.

Klauber Sc. A.V.

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ

CONTINUATÆ.

LIBER CCXIII.

INNOCENT. XII. PONTIF. MAXIM.
LEOPOLDUS I. ROM. IMP.

§. I.

Coddeus Sebastenus Archipræsul & Vicarius Apostolicus in Hollandia de Jansenii favore accusatus.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Postquam Joannes Neercassélius Castorienſis Episcopus, qui per fœderatum Belgium Vicarii Apostolici munere

Argentre Coll. jud. tom. p. 413. Causſa p. 113.

Sæc. XVII. A. C. 1702

nere fungebatur, anno prioris fæculi octogeſimo ſexto e vivis exceſſerat, eidem in Vicariatu Apoſtolico per unitas Batavorum Provincias Petrus Coddeus Oratorii Berulliani Presbyter Sebaſtenus Archiepiſcopus ſub finem anni octogeſimi octavi ſuffectus eſt, non ſine maximo Janſeniſtarum jubilo, & Catholicorum mærore: Hic enim Archipræſul Janſenii doctrinæ addictus credebatur, eoquod pridie quam initiaretur, a Davia Bruxellenſi Internuntio ſollicitatus, ut pure & ſimpliciter Alexandri VII. formulæ ſubſcriberet, reſponderit, ſe jam olim hanc formulam quoad quæſtionem juris ſignaſſe: Præterea Coddeus Janſenii Diſcipulos, hujusque factionis Principes ſingulari amicitia honorabat, ac Quesnelli aliorumque libros Janſenianæ hæreſis veneno conſperſos ſibique ſubmiſſos ſollicite per Hollandiam diſſeminabat, quinimo aperte novellas eorum opiniones propagare omni ope nitebatur, ac Quesnellum, Gerberonium, Bontium, aliosque inquietos Batavicæ vineæ perturbatores benevolentia, ac beneficiis cumulabat: Sub tali Paſtore aut potius lupo oves Chriſti in medio hæreticorum degentes pene diſpergebantur: Sacerdotum non pauci aut ventri ſervientes, aut Janſenii erroribus infecti ad-

administrabant Sacramenta, & Ecclesiæ preces recitabant linqua vernacula, necnon catechismis Romæ proscriptis utentes, pueritiam suspectæ doctrinæ præceptis imbuebant, aut verius inficiebant: Jam ante quinquennium Archiepiscopus Ancyranus Mogolanæ Missionis Vicarius Apostolicus, ut iter suum in Persidem expeditius redderet, apud Fœderati Belgii Ordines aliquamdiu moratus, deplorandum Batavicæ Missionis statum edocebatur; quocirca datis die vigesima sexta Novembris literis summi Pontificis opem enixe implorabat: Huic sese junxerant quamplurimi puræ Religionis pacisque amantes Catholici, pluresque alii utriusque Cleri spectabiles Viri, necnon ipsi Cæsaris Regumque Oratores, qui Hagæ Comitum agentes, suis ad Papam literis periculosas hujus Missionis turbas, atque invalescentem Jansenii sectam ob oculos eidem ponebant: Igitur Innocentius XII. Vaucelium, qui Romæ Janseniſtarum causſam agebat, accersivit, eique communes Catholicorum querelas exposuit. Hic vero cunctas hasce accusationes præfracte rejecerat in æmulorum invidiam, ac calumnias adversantium, qui sub vaga Jansenismi vel rigorismi nota proborum famam lacessere assueti essent. Nihilominus

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

minus Pontifex hujus Eccleſiæ periculum a plurimis fide dignis plene edoctus, ne hæc Petri navicula fluctibus operiretur, hos nulla mora componere ſtatuit, hancque in rem quatuor Cardinales ex Congregatione S. Officii, & totidem ex illa de Propaganda fide (*) præter alios duos nominabat, qui hanc cauſſam ſedulo diſcuterent.

His Vaucellius Sebaſteni Procurator adhuc alios duos Cardinales adjungi petiit, quod etiam ejus precibus datum eſt: interim vero idem Procurator Quesnello ſuggeſſerat, qua via in Sebaſteni Archiepiſcopi favorem a quodam potentiſſimi Principis Oratore literas ad Papam commendatitias obtinere poſſet: Tandem vero Cardinales re diu ac mature perpenſa ſcriptum ſub hoc titulo (**): *Breve memoriale extractum ex prolixiore de ſtatu & progreſſu Janſenismi in Hollandia* Coddeo tradi, eumque pronuntiata ſententia Romam venire

(*) Hi erant Mareſcottus, Albanus, Tanara, Ferrarius, Noris, Sacripante, Imperiale, Barberinus, Carpegna & Pamphilus.

(**) Hoc memoriale compoſuit P. Doucinus Jeſuita, qui cum Comite Verius de Crequi Hagam delatus illud ubique divulgari ac Romam transmitti curavit.

venire jusserunt, ut per seipsum accu- Sæc. XVII.
sationibus responderet: re comperta A. C. 1702.
Sebastenus Archipræsul Quesnellum impense rogabat, ut ei in concinnanda hac responsione auxiliares manus præberet. Nec suis partibus defuit Quesnellus, qui conductitio suo calamo mox hujus Brevis confutationem Romam misit, ex qua postmodum confectæ sunt annotationes seu responsiones, quas Procurator Romæ typis Cameræ Apostolicæ edi ac distribui curavit: insuper etiam nullum non movit lapidem, ut præfatam Congregationem aut disturbaret, aut differri impetraret, fulmenque averteret: cum autem illa omnino immote denuntiaret, nisi Coddeus veniret, alium Vicarium suffectum iri, Procurator hanc Congregationis sententiam sua censura perstrinxit, edito hoc libello: *elegans Congregationis sententia directe Tridentino Sess. 13. cap. 6. de reformat. contraria.*

§. II.

Coddeus Vicarius a Sacris functionibus Romæ suspensus.

Perspecta hac Patrum constantia Cod- *Epist. Proc.*
deus suggerente suo Procuratore *ad Quesn.*
apud S. Congregationem literis die vi- 3. *Octobr.*
gesima sexta Octobris anno evoluti 1699.

Sæc. XVII. A. C. 1702. sæculi nonagesimo nono datis, & apud Daviam Bruxellensem Sedis Apostolicæ Internuntium die vigesima nona ejusdem Mensis instituit, ut sibi saltem liceret Romanum iter usque ad Autumnum sequentis anni differre, eo quod (ut ipse scripserat) Missio Belgica *sat magna* tum temporis *gauderet tranquillitate, imo tam magna, ut dudum majori gavisa non fuisset:* Obtinuit etiam Coddeus, ut usque ad Mensem Septembrem iter suum differre valeret: Sperabat equidem Sebastenus, mortuo Innocentio novum Pontificem sibi magis propitium fore: cum autem spe sua se delusum cerneret, suadente Quesnello, ejusque lucubrationibus in sui defensionem conscriptis munitus, comitantibus eum P. Delbecque Dominicano, & Krysio, qui ob distractos Baij & Jansenii libros ex Rectoris mandato Lovanio secedere compulsus erat, anno Christi millesimo septingentesimo iter Romam versus ingressus est. Bruxellas transiens, studiose cum Gerberonio conferre recusabat, ut eo liberius coram Cardinalibus asserere posset, nullum sibi cum illo commercium esse. Igitur Sebastenus die undecima Decembris Romam venit, a Clemente XI. summa humanitate habitus. Die vigesima ejusdem Mensis a Prælato Ruffo Pon-

Pontificii Cubiculi Magiſtro ad Pontificis alloquium adductus, ſingulari Benevolentia excipiebatur, ſpondente Papa, ſe effecturum, ut ejus cauſſa quantocyus decideretur: parem gratiæ teſtificationem experiebatur Sebaſtenus die trigeſima prima Januarii cum Papa collocutus, vehementer tamen verebatur, ne illum Papa ad ſubſcribendum Alexandri VII. formulare adigeret. Habebantur Menſe Martio hac in cauſſa quinque Cardinalium Congregationes, in quibus Sebaſtenus ad propoſita accuſationum capita reſpondere juſſus, ægerrime ſeſe extricare poterat, ac mordente conſcientia territus, ne vix quidem, quod reſponderet, paratum promptumque habebat, quocirca ut ejus verecundiæ parceretur, Congregationis Patres ad eum viginti accuſationum capita transmiſere, ut deſuper ſcriptotenus reſponderet: Tandem vero Sebaſtenus Menſe Novembri ſuas reſponſiones & declarationem, quæ prius Vaucellii limam tranſierat, paratas habebat, easque die decima ſeptima ejusdem Menſis ſummo Pontifici tradebat. Die autem decima octava Decembris in Collegio de propaganda fide Congregatio decem Cardinalium habebatur, in qua reſponſa Sebaſteni nuper poſt impigrum ſtudium

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Epiſt. ejusd. ad Quesn. die 19. Martii 1701.

Sæc. XVII A. C. 1702.

prælo ſubmiſſa, necnon alia in quinque Congregationibus oretenus data mature diſcuſſa fuere, in quibus Cardinales manifeſte deprehenderunt, Coddeo firmum fixumque eſſe, præfatæ formulæ juxta Eccleſiæ mentem nunquam ſubſcribere: tandem vero die ſeptima Maij hoc anno præſente ipſo ſummo Pontifice proſtrema habebatur Congregatio, ex cujus ſententia unanimi omnium ſuffragio ſequens decretum, die vigeſima ſecunda Junii Sebaſteno tradebatur.

„Sanctitas ſua de conſilio hujuſce „S. Congregationis Sebaſtenum ab omni „exercitio & adminiſtratione Vicariatus Hollandiæ auctoritate Apoſtolica „ſuſpendit, & in ejus locum D. Theodorum de Cock Provicarium Apoſtolicum eadem auctoritate ad SS. & „Sedis Apoſtolicæ beneplacitum fecit, „conſtituit, & deputavit cum omnibus „& ſingulis facultatibus, privilegiis & „indultis Sebaſteno ratione dicti Vicariatus alias a Sede Apoſtolica conceſſis, & quomodolibet competentibus „iis exceptis, quæ Epiſcopalem requirunt ordinem, & ſignanter cum poteſtate inſtituendi, & deſtituendi, ubi „& quoties opportunum duxerit, alios „Provicarios. „

Per-

Percepta hac ſententia Sebaſtenus in ſimulata ſubmiſſione pro more ſuo opem quærebat, ac ſummo Pontifici libellum ſupplicem offerebat, inter alia hæc addens: „Ceterum Beatiſſime „Pater, ut Orator ſuam erga S. Sedem „obedientiam magis magisque teſtatam „faciat, S. Veſtræ declarat, quod ſi „ab ipſo ſubſcriptio Formularii Ale„xandri VII. exigenda ſit, paratus eſt „illud ſubſcribere, & jurare, præfa„tasque Propoſitiones ſincere, atque „ex animo cum Apoſtolica Sede dam„nare. Quod vero ſpectat ad librum „Janſenii, unde excerptæ dicuntur illæ „Propoſitiones, necnon ſenſum ab Au„thore intentum, cujus mentio habe„tur in Formulario, Orator inhærendo „doctrinæ traditæ ab Eminentiſſimis „C. C. Baronio, Bellarmino, Palavi„cino, aliisque celeberrimis Theologis, „ubi agunt de ſimilibus facti quæſtioni„bus ad ſenſum authorum ſpectantibus, „declarat ſubſcriptionem ſuam ac jura„mentum ita intelligi a ſe, ac præſtari, „ut circa hujusmodi quæſtiones in for„mulario comprehenſas fidem ſpondere „non intendat, ſed eam tantum reve„rentiam, & obedientiam, quæ circa „facta non revelata exigi poteſt.„

Sæc. XVII. A. C. 1701.

Firmabatur etiam Sebaſtenus a Quesnello in perverſo ſuo puram &

Sæc. XVII. A. C. 1702.

simplicem subscriptionem detrectandi proposito, quod tamen Papam fallendi spe fretus, promissa & ad quæstionem juris restricta obedientia occultare adlaborabat, eapropter ejusdem anni Mense Octobri rursus Sacræ Congregationi alium porrexit libellum supplicem, in quo profitebatur, *se paratum esse, si ita juberetur, formularium Alexandri VII. subscribere ac jurare, juxta præmissam in eodem supplice libello declarationem de mente ac sensu tum subscriptionis suæ tum juramenti*, cum ergo Cardinales probe prospicerent, quod Coddeus verbis luderet, nec a suo proposito recedere vellet, Papa quoque ac Cardinales a sua sententia nil remittendum censebant.

§. III.

Tumultus Cleri Batavici contra hoc Papæ decretum.

Epist. Vaucell. ad Quesn. 1. Jul. 1702. Epist. Hussen. ad Gerb. 13. Jun.

Quamprimum ea, quæ circa Sebastenum Archiepiscopum Romæ contigerant, per ejusdem Procuratorem in Hollandiam perscripta fuere, mox illi, qui e Clero Batavico Quesnelli partes tenebant, ad præpediendam Pontificiæ sententiæ executionem nil opportunius fore, communi consilio censebant, quam ut novas in fœderato Belgio

Belgio turbas commoverent; haud enim ignorabant, quod Calviniani fœderatarum Provinciarum Ordines decretum Pontificium tanquam neceſſariæ correctionis ac diſciplinæ caput ſine ulla repugnantia toleraturi eſſent, ſi illud Clerus Catholicus pacifice acceptaſſet, & Theodorum Cockium ſine turbis tanquam Provicarium Apoſtolicum a Papa conſtitutum agnoſceret, neceſſe igitur cenſebant, ut hujus Archiepiſcopi ſuſpenſio velut negotium ſumme periculoſum, ac Reipublicæ bono quietique oppido adverſum fœderatis Ordinibus depingeretur, proin per turbas ex condicto ſuſcitatas, perque importunas ſollicitationes contra Papæ ſententiam Ordinum decreta extorquerentur: quapropter ex Clero Catholico potiſſimi profanam Ordinum poteſtatem, opemque contra Pontificii decreti executionem implorarunt, Hagæ Miniſtros, Hulſtium, qui Bruxellis Ordinum Legatum agebat, & præcipue Heinſium celebratiſſimum Reipublicæ Oratorem, necnon Amſtellodamenſes Conſules, quorum tres erant Nepotes Sebaſteni, convenerunt, ut hi Buſſio Bruxellenſi Pontificis Internuntio exponerent, quod tam diuturna Sebaſteni abſentia præſertim in præſenti rerum viciſſitudine acerbis querelis, motibus-

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Sæc. XVII A. C. 1702. tibusque anſam præberet, & turbæ in Belgio indies augerentur, niſi excluſo Cockio Sebaſtenus ad Eccleſiæ ſuæ clavum reponeretur, eoquod Clero Batavo nil deliberatius ſit, quam adverſus Papæ decretum aperte, conſtantique Marte ſeſe opponere. Ceſſere Hollandiæ ac Weſtfriſiæ Ordines ſupplicum votis, ſuumque decretum die decima ſeptima Auguſti ad generales fœderatorum Ordines transmiſerunt, qui Menſe Septembri edictum promulgarunt, vi cujus eorum ſubditos Romam evocari prohibentes, Sebaſtenum revocarunt, & Cochio, quem Pontifex die decima nona Junii interim Vicarium ſubſtituerat, aliisque Vicariis, qui non rite electi ab eorum Deputatis admiſſi non eſſent, omni functione & adminiſtratione Sacra interdixerunt & Cochium in ædibus ſuis detinuere, donec Coddeus in patriam reverſus priſtinæ ſuæ dignitati reſtitutus eſſet: e contrario autem Hugonem Huſſenum a Coddeo in Provicarium conſtitutum, licet a Papa ſuſpenſus eſſet, Officio fungi voluere. Paulopoſt ipſemet Sebaſtenus, cum interdicto a Papa ſolvi deſperaret, an ſententia jure lata eſſet, ac ipſe ea teneretur, ſe dubitare ſimulabat, hac in re Quesnellum, oraculum ſuum in conſilium adhibens. Hic vero

vero ſacra Vaticani fulmina, omnemque Eccleſiæ auctoritatem cachinanti ſibilo explodere aſſuetus, velut ex tripode Delphico reſpondit, pergeret ire vias ſuas, nulla habita Pontificii interdicti ratione, eoquod ipſe contra omnes æquitatis regulas eſſet condemnatus, ac judicium hac de cauſſa ad Generales Provinciarum Ordines pertineret, Roma vero majorem dominationis amplificandæ, quam Religionis rationem haberet, ac propterea unus ex Romanis Antichriſtus eſſet futurus. Inſuper Harlemenſe & Ultrajectenſe Capitulum ac Canonicos inſtigabat Quesnellus, ut Cockium inſuperhabito Bruxellenſis Internuntii Apoſtolici iterato mandato, excluderent, & Sebaſtenum denuo in Epiſcopi Ultrajectenſis Vicarium nominarent: Inde Coddeus ad novam ſpem erectus, Papæ mandatis apertius reſiſtere ſtatuit, cauſſatus, quod ad Provinciam Epiſcopi Ultrajectenſis obeundam a Canonicis ejusdem Eccleſiæ ipſam Eccleſiam Cathedralem vacante Sede repræſentantibus delegatus eſſet. Verum ad hæc repoſuit Pontifex, *quod, quamvis in Ultrajectenſi Eccleſia quidam Canonici eſſent, neſas tamen foret, ut Epiſcopus alienæ Eccleſiæ, dum omni Provincia a ſummo*

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Sæc. XVII. A. C. 1702. *mo Pontifice interdiceretur, vicem Episcopi apud Ultrajectenses ageret.*

§. IV.

Clementis XI. literæ ad Belgii fœderati Catholicos.

Epist. & Brev. Clem. XI. pag. 15.

Cum vero Clemens XI. summus Pontifex haud temere vereretur, ne Catholici in Hollandia, & finitimis Provinciis agentes, seditiosis rumoribus, ac libellis, quos Coddei fautores magno numero disseminarunt, a debito obsequio averterentur, hinc ad eos die septima Aprilis anno sequenti has dedit literas: „Illius vices, licet „immeriti gerentes in terris, qui transi„turus ex hoc mundo ad Patrem, pa„cem, quam nascendo nuntiaverat, „Ecclesiæ suæ, veluti testamento, re„liquit; in eam maxime curam incum„bimus, ut Catholici omnes, iique „præsertim, qui in sejunctis ab hac S. „Sede Regionibus constituti, ab omni „specie mali cavere diligentius debent, „remotis dissensionum fomentis, ea, „quæ pacis sunt, studiose sectentur, „quive in unitate ejusdem fidei con„sentiunt, concordiæ quoque, & Cha„ritatis vinculo conjungantur. Quam „ob rem turbarum, ac dissidiorum mala „germina, quæ in Hollandicis Missio-

„nibus

„nibus jam pridem exorta, quotidie „ſuccreſcere, non ſine gravi Paterni „noſtri cordis amaritudine, deprehen- „dimus, reſecare, atque etiam, fa- „vente Domino, prorſus eradicare cu- „pientes, Venerabili Fratre Petro Ar- „chiepiſcopo Sebaſteno, juſtis gravi- „busque de cauſſis, a Vicariatus Apo- „ſtolici officio, quod obtinebat, ſu- „ſpenſo, Pro - vicarioque interim, do- „nec ab eadem Sede aliter providere- „tur, in ejus locum ſubrogato, nulli „alteri, Provicariatus, Archipresbyte- „ratus, aut aſſertorum Capitulorum, „ut vocantur, Aſſeſſoratus, ſeu cujus- „vis alterius muneris, aut officii ob- „tentu, Paſtores, Miſſionarios, deſer- „vitores, aut alios quoscunque ad ani- „marum curam ſacramentorumque ad- „miniſtrationem, etiam prætextu ne- „ceſſitatis, conſtituendi, ſeu deputandi „facultatem ullam competere declara- „vimus, & nihilominus ad abundan- „tiorem cautelam, & quatenus opus „eſſet, omnes, & ſingulas deputatio- „nes ſupradictorum officiorum nomine „forſitan, ut ſupra, factas, cum om- „nibus inde ſecutis, prorſus irritas, „ac nullius roboris, vel momenti eſſe „decrevimus. Omnibus propterea Cle- „ricis Miſſionum præfatorum Apoſtolica „authoritate, & ſub excommunicatio- „nis,

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

„nis, ipso facto, & absque alia declaratione, incurrendæ pœna, districtius inhibentes, ne in illarum spirituali regimine se ingerere quovis pacto auderent, vel præsumerent. Nunc vero ut, quod paucis denuntiatum est, omnibus istarum regionum catholicis plenius innotescat, nullusque amplius de Pontificia voluntate nostra ambigendi superfit locus, ea de re vos omnes, dilecti Filii, per præsentes literas duximus admonendos; de vestra quidem eximia pietate, constantique erga Apostolicam sedem obedientia plane confisi, nullam imposterum apud vos fidem, aut aditum inventuros paucos illos Ecclesiæ, simul atque Reipublicæ turbatores, qui subdolis artibus, falsisque narrationibus candidos animos vestros decipere, aut etiam, si possent, in errorem abducere conati sunt. Sinite illos, dilecti Filii, quia cæci sunt; atque utinam non excæcaverit illos malitia eorum? ostendite vos veras Christi oves esse, quæ supremi in terris Pastoris ab eodem Domino constituti monitis obsequuntur, & non audiunt vocem alienorum. Alieni profecto sunt, qui, dum gregem Dei dividere tentant, mactare potius, ac perdere, quam custodire velle deprehenduntur: Obten-

„tendunt illi quidem exactioris disci- Sæc. XVII.
„plinæ speciem, ac de rigidioris Theo- A.C. 1702.
„logiæ sibi fama blandiuntur; quales
„vero animo sensus foveant, quove
„mente colliment, quicunque sapiens
„rerum æstimator facile judicabit, cer-
„tissima illa, qua nos, ad eos, qui ve-
„niunt in vestimentis ovium dignoscen-
„dos, Salvator noster instruxit, ad-
„hibita regula: a fructibus eorum co-
„gnoscetis eos. Quis enim, ut cæ-
„tera taceamus, tot hac in caussa ab
„iis editos libellos videat injuriis, ma-
„ledictis, mendaciis, calumniis, aper-
„taque in Apostolicam sedem irreve-
„rentia, ac temeritate undequaque sca-
„tentes, quos, magno vel ipsis Hete-
„rodoxis scandalo fuisse comperimus;
„quin statim agnoscat, quam longe
„illorum authores, defensoresque a
„Spiritu Dei absint, qui non est dissensio-
„nis Deus, sed Pacis, quam longe a
„sincera Christi charitate, quam adeo
„verbis prædicant, factis destruunt,
„quam longe demum a veræ humilita-
„tis, & obedientiæ, quæ cæterarum
„virtutum fundamenta sunt, tramite;
„dum adversus ipsam B. Petri sedem,
„Christianorum omnium Matrem &
„Magistram Caput attollere, ejusque
„mandatis obviam ire, quin imo, &
„potestatem convellere, ac palam im-

Sæc. XVII. A. C. 1702

„petere non erubescunt. Vos autem „dilecti Filii non sic, sed in accepto a „Majoribus Vestris pietatis instituto per„severantes, quem religione profite„mini Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ „Principatum prompta, ut Catholicos „decet, obedientia comprobate; neque „enim vobis, nisi pro vestra utilitate „præcipimus, nec temporalia vestra „quærimus, sed spiritualia vobis cha„rismata comparamus. Quod vero ad „præfatum Archiepiscopum Sebastenum „attinet, cum repetitis multorum offi„ciis, atque etiam enixis dilecti Filii „Theodori de Cock a Nobis, ut præ„fertur, Provicarii constituti precibus „urgeremur, ut illi in Hollandiam red„eundi potestas fieret; asserentibus „cunctis, id quoque a sæcularibus Ma„gistratibus de restituendo, ut ajebant, „in Patriam proprio cive sollicitis ve„hementer optari, Apostolica potius „indulgentia, quam districtiori Cano„num Censura usi, discedendi non mo„do veniam, sed & mandatum ante „duos fere menses ultro dedimus: ei„dem vero, cum se pararet itineri, ad „Nos nuperrime venienti Paterne simul, „ac perspicue animi nostri sensus ita „explicavimus, ut licet novi istarum „partium Vicarii Apostolici deputatio„nem diutius adhuc nos differre con„tinge-

„tingeret, ipse tamen spem omnem, Sæc. XVII.
„ejusmodi munus, quod ei nonnisi ad A.C. 1702.
„hujus S. Sedis beneplacitum deman-
„datum fuisse reperiebatur, & a quo
„subinde, sicut præmittitur, suspensus
„fuerat, imposterum exercendi sibi pe-
„nitus sublatam esse non obscure intel-
„ligeret: ita siquidem re satis super-
„que discussa, auditoque plurium Ve-
„nerabilium Fratrum nostrorum S. R. E.
„Cardinalium consilio, spirituali ista-
„rum Missionum bono magis congruere
„in Domino censuimus. Præterea ei-
„dem injunximus, ut fautores suos ab
„omni contentione & æmulatione sui
„potissimum caussa suscitatis curaret a-
„vertere, offensiones omnes, querelas,
„cæterasque terrenas sapientium ratio-
„nes ingenito hominibus proprii com-
„modi studio jugiter suggerente mini-
„me defuturas, uno hoc effato Apostoli
„compescendo, obedite præpositis ve-
„stris, & subjacete eis, ipsi enim per-
„vigilant quasi rationem pro anima-
„bus vestris reddituri. Hæc omnia
„dilecti Filii, vobis similiter innotesce-
„re necessarium duximus, ut quicun-
„que apud vos Catholicorum nomine
„censeri volunt, non sint sicut parvuli
„fluctuantes, sed sciant, quem Pasto-
„rem in via Domini sequi, & cujus
„mandatis parere teneantur. Satagite

Sæc. XVII. A.C. 1702.

„igitur, ut qui rectè credendi gratiam „a Domino consecuti estis, bonorum „operum, & præcipue charitatis, hu„militatis, & obedientiæ fructibus ei„dem Domino respondeatis: frustra e„nim fuerit, Catholice credidisse, nisi „cæterarum quoque virtutum suffragio „reportetis finem fidei Vestræ, salutem „animarum; idque, ut facilius asse„quamini, supremum misericordiarum „Patrem pro muneris nostri debito, Pa„ternoque, quo vos omnes complecti„mur, amore precari non desistemus; „& Apostolicam interim Benedictionem „Vobis ex animo impertimur.„

§. V.

Sectariorum furor contra has Pontificis literas.

Brauw. Epist. ad Quesn. secret. 28. *Maij* 1703.

Hanc Clementis Papæ epistolam Bruxellensibus literis excusam Bussius Apostolicus Internuntius ad præcipuos Fœderati Belgii Catholicos transmisit, illamque Regulares ubique palam fecere: Aft quam indomitis impotentibusque furiis Sectarii in has Papæ literas tumultuari cæperint, vix calamo assequi valemus: non Religionis Sanctitati, non Pontificis honori, non Catholicorum saluti parcebant, apud Hollandiæ Ordines instabant, ut hoc Breve tanquam seditiosum & infamem libellum

lum ſupprimerent, & ubique per ſuos ſatellites illius exemplaria conquiri juberent, & Cockio omni Provicariatus functione interdicerent: acerbiora adhuc decreta ab Ordinibus promulganda ſignificabat Prauwellius Amſtelodamenſis Parochus, *ſortiores*, reſcripſerat ipſe ad Quesnelli Secretarium, *in adventum Coddei reſervantur, omnes indignantur adverſus Miniſtros Romanæ Aulæ, qui talia in Patria acatholica audent, aulici omnes id interpretantur, quaſi P. La Chaiſe juſſu Ludovici XIV. turbas in hac patria excitare voluerit, vident etiam ad oculum, quid palpones Pontificis non poſſent, facileque talibus decretis ſubditos a juramento, quo ſeſe Principibus aſtringunt, abſolverent . . . Papæ Internuntius nunquam majus obſequium reddere potuiſſet, quam ſuo Brevi præſtitit, etiam Catholici audax hoc facinus indignantur, Monachi palam faciunt Breve, ſed Clerus ut obreptitium reſpicit, Ordines ut ſeditioſum:* Inſuper innumeri pene, ac petulantiſſimi mox in publicam lucem protruſi ſunt libelli, quibus absque pudore decidebatur, Coddeum inſuperhabita Romana depoſitione pollere plena, eademque poteſtate, quam ab Innocentio XI. accepiſſet in Vicarium Apoſtolicum Anno 1688. renuntiatus: Aſt triginta & unum ejusmodi infames libellos latine, Gallice & Belgice con- Sæc. XVII. A. C. 1702.

Sæc. XVII A. C. 1702.

scriptos Clemens XI. die quarta Octobris Anno hujus Sæculi septimo damnavit: ipsi etiam Calviniani Magistratus tam probrosa scripta indignati in ea animadverterunt. Tandem vero idem Pontifex armatis pene Ordinum precibus, & Cleri Hollandici turbis expugnatus Mense Februario per Pauluccium Cardinalem Sebasteno significari jussit, quod Pontifex *Apostolica potius indulgentia, quam districtiori censura usus in gratiam Provicarii sui* Cockii & ad vota Belgii Moderatorum eidem permitteret, ut in Hollandiam quidem, penitus tamen a Vicariatus officio amotus redire posset. Hic ergo die decima Aprilis anno currentis sæculi tertio Roma cum suis in Hollandiam profectus est, ejus fautoribus tam *strenui veritatis Defensoris* adventum anxie præstolantibus: Nondum comperto illius reditu Hollandiæ Ordines in pleno Senatu Cockium acriter objurgantes, rursus eidem omnem officii sui administrationem inhibuerunt, gravissimas interminati pœnas, nisi Coddeus intra trimestre in patriam suam reverti permitteretur: Quamprimum Sebastenus advenerat, instigantibus Sectariis, Hollandiæ Magistratus Cockium in vincula conjici jussit, & fuga elapsum perpetuo a patria sua extorrem fecerunt, aliosque Vicarios a

Epist. D. La Noie 6. Maij 1703.

Papa conſtitutos ſuo munere & ſta- Sæc. XVII.
tione deturbarunt, necnon Catholicos, A. C. 1702.
Paſtores, & Sacerdotes, qui Apoſto-
lico Vicario obedientiam præſtarunt,
ſacris muneribus prohibitos in exilium
deturbarunt: Horum igitur calamita-
tes miſertus Pontifex Leopoldi Cæſa-
ris opem implorabat, die nona Auguſti
datis ad eum hiſce literis:

„Catholicorum Hollandiæ res novis
„indies prodeuntibus adverſus eos Ma-
„giſtratuum Edictis, ac pœnis, eo jam
„loco poſitas eſſe videmus, ut niſi effi-
„caci ac præſenti aliquo patrocinio ju-
„ventur, ad extremam timeri poſſint
„perniciem adducendæ. Nos itaque
„de ipſorum gravi periculo jure ſolli-
„citi, poſtquam aſſiduis apud Deum
„precibus eorumdem cauſſam agere non
„deſtitimus, nihil Nobis conſultius,
„aut opportunius agendum ſupereſſe
„putavimus, quam ut Majeſtatis tuæ
„perſpectam, celebratiſſimamque pie-
„tatem conveniremus, ac Dei ipſius,
„& Domini Noſtri Jeſu Chriſti, cujus
„vices immeriti ſuſtinemus, Nomine
„interpellaremus, ut pro eximio, quo
„præſtas, Catholicæ fidei Zelo, apud
„eosdem Magiſtratus officia omnia,
„ſtudiaque ſedulo, atque conſtanter ad-
„hibeas, quo Catholicis eorum ditioni
„ſubditis liceat, ut hactenus licuit,

Sæc. XVII. A. C. 1702.

„pacifice vivere, nec eorum Paſtores, „ut jam contra omnem æquitatem fieri „cæptum eſt, exilio, mulctisque ple„ctantur. Sane poſtquam Archiepiſco„pum Sebaſtenum, quem pluribus, „gravibusque de cauſſis, ac præcipue „ob non ſanam doctrinam a munere, „quod ad hujus ſanctæ Sedis beneplacitum obtinebat, removere compulſi „fuimus, & ex hac alma urbe, ut iidem „Magiſtratus vehementer optare vi„debantur, & quidem absque alia pœna ex Paterna indulgentia dimiſimus, „unde Nobis ab Hollandi regiminis „æquitate quietem pollicebamur, majorem inde vexationem, injuriamque „reportavimus. Nam & Provicarium „a Nobis deputatum, Virum probum, „ejusdemque Patriæ civem, a pluribus „annis ibidem ſine querela verſatum, „publico ſtatim Edicto proſcriptum au„divimus, & alios deinde Sacerdotes, „eosque potiſſimum, qui debita Nobis „obedientia magis præſtare videban„tur, vel in exilium actos, vel ſacris „muneribus prohibitos, aut etiam car„ceribus mancipatos. Declarant qui„dem iidem Hollandiæ Magiſtratus, „palamque omnibus conteſtantur, nolle „ſe de ſpirituali Catholicorum regimine „quidquam aſſumere, ſed illud Romano „Pontifici, ut antea, liberum, expedi„tum-

„tumque relinquere, quod & ipsis Pa- Sæc. XVII.
„triæ legibus consentaneum esse pro- A.C. 1702.
„fitentur: sed reipsa Ecclesiæ Ministros
„a Nobis constitutos munere, ac sta-
„tione deturbant: Nostris vero man-
„datis contumaces, ac refractarios sub
„catholico nomine apertum schisma
„meditantes fovent, atque tuentur,
„ita ut in extremum Romanæ fidei ex-
„cidium lento quidem, & occultiore,
„sed eo deteriore consilio intendere vi-
„deantur. Id vero quanta cum divi-
„ni nominis injuria, quanto Religio-
„nis Catholicæ detrimento in totius
„Ecclesiæ Dei conspectu accidat, su-
„pervacaneum est, ut pluribus expli-
„cemus. Nimis enim æquitati abso-
„num, & a reverentia, quam erga Ma-
„jestatem tuam profitentur, alienum
„esse dignoscitur, quod illius Reipublicæ
„moderatores nihil prorsus sanctæ ipsi
„religioni, quæ tantæ Tibi curæ est,
„non modo indulgere in tui gratiam
„velint, sed ne ab hac quidem turban-
„da, ut hactenus nullo publicæ rei in-
„commodo factum est, abstinere. Quid
„enim magnum, insolens, aut ipsorum
„rationibus officiens tandem foret, si
„Provicarium ante dictum, vel nullius
„revera criminis reum, vel si qua in
„re offenderit, abunde satisfacere pa-
„ratissimum, ipsa Majestate tua Reli-

Sæc. XVII. A. C. 1702

„gionis cauſſa intercedente, in gratiam „reciperent, atque in ſpirituali anima„rum regimine exercendo tacita ſaltem „conniventia tolerarent: Quid ſi reli„quos animarum Rectores Nobis obſe„quentes, Viros innoxios, ac pacis „amatores, munere ſuo, ut antea, „fungi permitterent, contumaces vero, „ac publicæ non minus, quam Eccle„ſiaſticæ quietis perturbatores, infa„miumque libellorum, quibus Noſtra „ſimul, & Apoſtolicæ Sedis dignitas „per ſummam impudentiam impetitur, „Evulgatores, gratum Majeſtati tuæ „facturi, compeſcerent? Quamobrem, „chariſſime Fili Noſter, ut huic rei ob„tinendæ, ſine qua catholica, & qui„dem plurium centenorum millium ho„minum fides ſalva eſſe non poteſt, ve„hementer inſiſtas, Majeſtatem tuam „etiam hortamur, & obſecramus in „Domino, ante cujus conſpectum rei „profecto omnes, ac Debitores pereun„tium tot millium animarum poſtulabi„mur, ſi humanis quibusque ducti ra„tionibus, manum iis omnem, quam „poſſumus, adjutricem porrigere ne„gligamus; id enim tandem, chariſſi„me in Chriſto Filii Noſter, pro Pa„terna, quam erga te gerimus, cha„ritate, Majeſtatem tuam mente, quam „Tibi piiſſimam Altiſſimus indidit, re„colere

„colere cupimus, ac ſerio cogitare, „impoſitum Tibi ſanctæ Religionis tuen- „dæ onus,' cum Imperii gubernacula „ſuſcepiſti, ſummam poteſtatem Tibi, „non ſolum ad terrenum regimen, ſed „maxime ad Eccleſiæ præſidium eſſe „collatam.„ Sæc. XVII. A. C. 1702.

Easdem etiam preces Pontifex apud Joannem Guilielmum Electorem Palatinum, Lotharium Moguntinum, & Hugonem Trevirenſem, Archiepiſcopos & Electores interpoſuit. Pariter S. Congregationis Præfectus Sebaſtenum ad debitam obedientiam, turbasque ſedandas hortabatur, dum ad ejus literas, quibus hic ſuum in Hollandiam adventum eidem ſignificabat, hæc reſcripſit. „Perlectis in S. Congrega- „tione literis Amplitudinis tuæ gaviſi „quidem ſunt Emi. Patres de felici tuo „in Patriam reditu, ſed de gravibus, „quibus Catholici per Hollandiam ve- „xantur, ærumnis doluerunt magis. „Quibus vero potiſſimum authoribus, „impulſoribus, atque inſtigatoribus in „tantum diſcrimen adductæ res veſtræ „ſint, cum omnibus pateat, ipſis quo- „que acatholicis palam fatentibus, pro- „fecto ignorare non potes. Mirantur „equidem Patres Emi. & pro Paterna, „qua vos omnes in Chriſto diligunt, „charitate ingemiſcunt, Viros Catho- „licos,

Sæc. XVII. A. C. 1702.

„licos, Sacerdotes, Paſtores, qui bo-„nitatem & diſciplinam & ſcientiam „profitentur, eo ſe partium ſtudiis ab-„duci paſſos, ut dummodo tuerentur „tuam, Catholicæ fidei cauſſam pro-„dere non erubuerint. Quodque mi-„randum magis, iidem ipſi ſunt, quos „Amp. tua, & arcta ſibi præ cæteris „neceſſitudine junctos voluit, & bene-„ficiis ornavit, & accuſatos pluries „apud ſanctam hanc Sedem defendit „acerrime, utque ſtrenuos Vineæ Do-„mini, & inconfuſibiles operarios, ipſi-„que S. Sedi obſequentiſſimos prædi-„cavit, atque præcipuos in regenda „Miſſione ſibi ſocios & adjutores adhi-„buit, ut vel ex hoc uno (etiamſi cæ-„tera plurima defuiſſent) agnoſcere „debeat Amp. tua, quam juſte, „quam neceſſario de mutando Miſ-„ſionum iſtarum regimine, earum-„que adminiſtratione in alium trans-„ferenda, hic cogitandum fuerit. Id „vero, cum jam debita maturitate pla-„ne conſtitutum, ac rite peractum ſit, „& Sanctiſſimus Dominus Noſter ea de „re datis ad omnes Hollandiæ Catho-„licos Apoſtolicis literis mentem ſuam „abunde explicaverit, ſupereſt, ut, „quicunque Chriſti Vicario ſubeſſe, ac „Beati Petri Cathedræ voluerint Com-„munione ſociari, Sanctitatis ſuæ man-„datis

„datis reverenter obediant, si qui vero „(quod absit) obdurato animo reluctari „pergant, velut Ethnici & Publicani „tandem juxta Evangelii monitum ha- „beantur. Reliquum Deo committen- „dum, qui sperantes in se confundi non „patitur, & servos quidem suos tan- „quam aurum probat in camino tribu- „lationis, nec tamen deserit, sed bra- „chio sancto suo defendit illos, & sua- vibus iis vocibus consolatur, & reficit: „*si me persecuti sunt, & vos persequentur.* „Propterea non concidendum est ani- „mis, sed fortiter sustinendum; non „enim vincitur persecutionibus Eccle- „sia, sed augetur; quod ipsimet Pa- „tres Vestri, quorum virtutis, & in „asserenda Romana fide constantiæ æ- „mulatores vos esse decet, toties ex- „perti sunt; oportet autem & hære- „ses esse, ut qui probati sunt, fideles „inveniantur. Tibi vero, si tuos, si „Patriam, si fidem Catholicam cordi „habes, & quod Caput est, etsi in con- „spectu superni Judicis, qui scrutatur „renes & corda, tantorum Ecclesiæ „malorum culpam subire velis, adni- „tendum est maxime, ut tempestatem, „quæ nonnisi propter te exorta est, to- „tis viribus sedare contendas; idque non „ægre admodum assequeris, si amicis „omnibus, & clientibus tuis denun- „ties

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

„ties ex animo, nullo te ambitionis „æstu abripi, nec primos recubitus af„fectare, satis propterea Tibi fore, ut „supremi in terris Ecclesiæ Pastoris „voluntati obsequendo, tibimet impo„sterum pacifice vivas, quod quidem „& animæ tuæ tutius fuerit, & Chri„stianæ Sapientiæ, quæ magis subesse „appetit, quam præesse, institutis con„formius; ne alias videaris, quæ tua „potius, quam quæ Jesu Christi sunt, „in Evangelico Ministerio quæsiviſſe. „Tuarum quoque partium fuerit, eos„dem sedulo admonere, ut conscientiæ „suæ consulant, & Ecclesiasticas cen„suras, quibus non pauci juxta Cano„nicas sanctiones irretiti sunt, minime „parvi pendant, Dominus enim est pa„tiens redditor; tu vero (quidquid ipsi „demum acturi sunt) prorsus noli ipso„rum culpis involvi, ne tremendæ ni„mis Christi sententiæ obnoxius fias: *Væ homini illi, per quem scandalum venit.* „Et ista quidem, cum S. Congregatio„nis, tum etiam Sanctitatis suæ no„mine Amp. tuæ significanda habui, „teque interim paratissimam exequen„dis Apostolicæ Sedis mandatis volun„tatem serio promittentem laudamus „omnes, impensius laudaturi, cum id„ipsum, ut Deo dante confidimus, ope„re comprobaveris.„ Attamen insti„gante

gante Coddeo ejusque fautoribus, Ordinum fœderatorum Deputati edictum promulgarunt, vi cujus illi, qui Cockium judicibus vivum sisteret, trium millium florenorum pretium constituerunt: Equidem summus Pontifex omnem movit lapidem, ut Cockius ad obeundas muneris sui functiones a Batavo Clero reciperetur, cum vero refractarii continuo obsisterent, Pontifex datis die decima tertia Octobris anno hujus sæculi tertio literis Joannem Guilielmum Palatinum Electorem enixe rogabat, ut hunc Vicarium ab improbis hisce abscedere coactum ejus clientela dignari, atque in locis Belgio vicinis eum recipere velit, ut interim partes demandati sibi muneris, ibidem obire, & Missionum opus, cui præest, promovere valeret. Postea vero Cockius Romam venit, ubi Clemens XI. eundem Canonicum S. Laurentii in Damaso nominavit: Ceterum in hanc usque diem omnis sollicitudo, summorumque Pontificum labor pro Batava hac vinea impensus, omni ferme fructu caruit, Sectariis non uvas, sed dissidiorum labruscas facientibus. Sæc. XVII. A. C. 1702.

§. VI.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

§. VI.

Cebenenſium Hugonotarum rebellio contra Franciæ Regem.

Calmet hiſt. Univ. l. 155. pag. 171. Hode Hiſt. de Louis XIV. l. 55. Vid. ſupra l. 210. §. 44. pag. 523. tom. 65. & l. 209. §. 46. pag. 220.

Recruduit hoc anno Cebenenſium Calviniſtarum rebellio, cujus Authores a Galliarum Rege oppreſſos, jam alibi memoravimus: cum autem Calvinianæ ſectæ hydra nil ſolemnius habeat, quam, dum ejus capita per partes reſecta mox renaſcuntur, ipſa tum rictus ſuos eo atrocius exerat, ita etiam Cebennenſes Occitaniæ populi, infauſtæ Albigenſium & Waldenſium reliquiæ, ferme ad incitas redacti, poſtquam ad Calvini caſtra tranſierunt, identidem ſeditioſis motibus in Regem & Catholicos ſævire cæperunt. Equidem revocato Nannetenſi edicto eorum nonnulli, potius pœnarum metu, quam agnitæ veritatis amore fidem Catholicam amplectebantur, aut potius amplecti ſimulabant; ſecreto enim ſectæ Calvinianæ exercitiis conſuetisque deliriis ſuis fanaticis vacabant; avide præſtolantes propitium temporis momentum, quo palam hæreſis ſuæ libertatem armis vindicare poſſent: Peropportunum eis acciderat bellum exterum, quod Gallis infauſtum fore præſagiebant fœdera potentiſſimorum Prin-

Principum contra Ludovicum Franciæ Regem inita: infelices quoque Cebennenſes ad arma capeſſenda ſtimulabant Angli & Batavi, qui hoſce fanaticos rebelles fratrum nomine honorabant, eorumque ſeditione ac bello domeſtico Gallicas vires diſtractum iri ſperabant: Ut vero apertæ rebellionis calumniam a ſe amolirentur, pro more ſuo ſeditioſos motus ſpecioſo neceſſariæ defenſionis obtentu honeſtare, die decima quinta Martii edito ſcripto ſatagebant; cauſſabantur igitur, quod ipſis Neoconverſis graviora, quam ceteris Catholicis imponerentur tributa, & Præfecti regii eos in adoptata religione Catholica perſiſtere cogerent, necnon Chaylanus Abbas duas cujusdam Nobilis filias de hæreſi ſuſpectas non ad Monaſterium, uti conventum fuiſſet, ſed ad arces ſuas detruſerit. Hæc prima erant innovatæ rebellionis argumenta: Poſtquam vero Menſe Junio quidam regii tributorum exactores hoc anno in Cebennenſium pagis nonnullos, qui tributum ſolvere præfracte recuſabant, capite damnarunt, hi fanatici apertæ rebellionis vexillum attollere ſtatuerunt: primo igitur hoſce exactores inſano furore in eorum ædibus noctu invadunt, eosque unacum exactionum ſchedis ad collum appenſis

Sæc. XVII. A C. 1702.

Sæc. XVII A.C. 1702. ex arboribus vicinis ſuſpendunt, poſtea conſractis, crematisque ſacris imaginibus, vaſis ſacris proſanatis, incenſis Catholicorum Eccleſiis, ſacerdotibus ad Altare jugulatis ubique cruenta Calvinianæ crudelitatis veſtigia relinquunt. Ut ergo hiſce violentiis tempeſtive repagulum objiceretur, Broglius Comes ſupremus Provinciæ Præfectus copias ſuas unacum Montpeſſulanis Satellitibus in hoſce rebelles emiſit, qui etiam, quos deprehendere poterant, promeritis pœnis plectebant. Verum condigna hæc ſeveritas ceteros adeo non ad criminis deteſtationem permoverat, ut etiam efferatiores effecti, magno numero confluerent, & ſpurio ſectæ Zelo animati, totam alpium regionem, pagos & oppida rapinis, incendiis, omnique crudelitatum genere vaſtarent, ac obvios quosque Parochos, Sacerdotes & Religioſos miſere trucidarent: Poſtea continuato violentiæ curſu eorum ferme quingenti usque ad Aleſianæ Provinciæ fines excurrerunt, qui tamen aucto regii militis numero ad inacceſſas alpes receſſerunt, tres vero eorum deprehenſi, capitali rota interempti ſunt: cum horum rebellio tam violentiarum enormitate, quam confluentium Calviniſtarum numero indies magis magisque invaleſceret,

ret, Ludovicus Rex Montrevellium Mareſcallum cum valido agmine emiſit, ut hoſce furioſos ad officium redigeret: Hic die decima Februarii anni ſequentis ad Pontem S. Spiritus penetrans, cunctis rebellibus (exceptis tamen præcipuis ſeditionis Authoribus) delicti veniam obtulit, ſi poſitis armis ad obſequium reverſuri eſſent. Verum hi quosdam excludi indignantes, bellum proſequi ſtatuerunt, Anglico Batavoque auro & armis ſuffulti, necnon rebellionis mox in toto Regno erupturæ, ac divini auxilii, quod Enthuſiaſtæ quidam eis pollicebantur, ſpe ac fiducia excitati: Animis igitur ad novas crudelitates reſtauratis ipſam quoque patriam cæde, incendio, rapinis & clade vaſtant, diripiunt Catholicorum ædes, agreſtium vicos & villas exſcindunt, agros exurunt, ac præcipue Catholicos, Sacerdotes & Religioſos barbara crudelitate interficiunt: ſæpe cum regio milite confligunt, infauſto plerumque ſucceſſu; unde incenſis eorum pagis non pauci aut gladiis aut laqueo periere: nihilominus tantopere eorum excreverat numerus, ut in decem agmina diviſi præcipuas Languedociæ Urbes inſiderent, ac publico proclamate ſuam ſeditionem honeſtare præſumerent. Aucta demum audacia

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

suis copiis Præfectum nomine Cavalierum jam olim suæ factionis Ductorem præfecere, ac die decima tertia Aprilis anno hujus sæculi quarto ad S. Genesii oppidum penetrantes, urbem omni commeatu spoliarunt, incensoque Templo, & Catholicorum ædibus non paucos, imo ipsum quoque Parochum trucidarunt, pari immanitate Calvisonenses Catholicos oppressuri: ast a regiis copiis invasi, in fugam acti sunt, trucidatis eorum sexcentis, ceterisque ad alpes retrusis. Revocato Montreveillio, Villarsius Marescallus eidem subrogatus, ex rebellibus Primores convocari jussit, eisque Regis nomine pollicitus est, cunctis præteritorum oblivionem indultum, captis proscriptisque libertatem, bonaque ærario addicta restitutum iri, dummodo sincere ad Regis obsequium reverti vellent, liberum etiam Cavaliero sibique adhærentibus fore, ut Regno excedere possent. Oblatis cessit Cavalierus, quem tamen rebelles præcipui tanquam proditorem, ac perfidum fratrem execrabantur, atque a Rolando novo Ductore animati, rebellionis telam pertexere cæperant: quo tamen trucidato, & quinque aliis seditionis Authoribus captis, ac rotæ supplicio mulctatis, cæteri bina clade protriti amissis suorum

Vid. l. c. pag. 257.

rum ferme bis mille, oblatæ veniæ gratiam acceptarunt, eorumque non pauci regiis publicæ ſecuritatis literis muniti venditis ſuis bonis e Regno in Angliam, aliasque regiones emigrarunt. Hic demum exitus fuit Calvinianæ rebellionis noviſſimæ, qua tamen Hugonotæ ipſimet comprobatum reddebant, quam æqua & neceſſaria fuerit revocatio Nannetenſis edicti, quo vigente, & paucis licet Calviniſtis etiamnum toleratis, nunquam Franciæ Regnum ab inteſtino tumultu quietem ſperare potuit: quapropter quamvis horum rebellium manipulus ſæpius poſtea ſeditiones ciere tentaret, ſemper tamen Ludovicus eos tanquam Regni perturbatores repreſſit, maluitque in exſcindenda hac peſte vires ſuas atteri, quam eos tolerando Religionis officiis deeſſe: Ea etiam de cauſſa in Arauſionenſi Principatu, quem a Contio Principe receperat, Calviniſtarum Templa occludi ac denuntiari juſſit, ſe nonniſi religionem Catholicam in Regno ſuo permiſſurum, qui ergo eam amplecti renuerent, divenditis bonis ſuis Regno excederent: quapropter Calviniſtarum non pauci relictis etiam bonis ſuis clam aufugere, & navibus, quas Tulonii & Maſſiliæ ad eos deportandos Rex paratas haberi præcepit, uti de-

Sæc. XVII. A.C. 1702.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

dignabantur. Ita nempe omnis sectæ comes individuus est insana pertinacia.

§. VII.

Carolus Thomas Turnonius ad Sinarum Imperium missus.

Clem. XI. Brev. & Epist. p. 132.

Jam anno priori summus Pontifex Carolum Thomam Turnonium Patriarcham Antiochenum unacum aliquot pietate & doctrina probatis Viris tanquam Visitatorem Apostolicum in Sinas mittere decreverat, ut de controversis Sinensium ritibus referret, & summi Pontificis, necnon Sacræ Congregationis decreta desuper condenda executioni daret. Hic igitur die duodecima Julii hoc anno perarduum hoc iter aggressus est, Pontifex vero jam die septima Januarii ad Franciæ & Hispaniæ Reges literas dabat, enixe rogans, ut eundem hunc Vicarium, ejusque expeditionem juvare ac fovere velint. Pariter utriusque Tartariæ & Sinarum Imperatorem datis die vigesima Junii literis rogabat, ut pro ea, qua ab omnibus commendatur, animi magnitudine Turnonium Præsulem tot tantisque dotibus exornatum liberaliter recipere, eidemque plenam fidem in iis, quæ Pontificis nomine explicaturus

turus esset, adhibere, & munuscula, quæ eidem deferenda commisisset, potius tanquam paterni affectus, & egregiæ erga Imperatorem voluntatis signum, quam censum gratanter acceptare velit. Eadem ferme Pontifex ad Goanum, Manilanum Archiepiscopum, Meliaporensem, aliosque Apostolicos in Indiis Orientalibus Vicarios, necnon ad Goannæ Urbis Inquisitores perscripsit. Interea Papa gravissimam de Sinicis ritibus controversiam, quamvis sub Innocentio XII. mature expensam, ut eam tandem definire posset, ulteriori adhuc examini subjecit, prout in literis die nona Decembris ad Petrum Lusitaniæ Regem datis testabatur, his verbis: „Confidere omnino debet Ma„jestas tua, Nos in caussa, quæ agitur „circa Sinensium ritus, nullo modo „recessuros esse ab instituto Prædeces„sorum nostrorum Romanorum Pontifi„cum, qui in similibus controversiis „nullam, quoad maturam rei inspectio„nem, diligentiam prætermittere con„sueverunt: ferendi vero judicii ratio„nem a Patre luminum sæpius consulto, „ac exorato expetendam, expectandam„que esse intellexerunt. Quod quam „Nobis propositum sit, vel ex eo facile „constare potest, quod quamvis satis „compertum haberemus, quam accu-

Sæc. XVII. A.C. 1702.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

„rato examine hæc ipsa causſa sub fel. „rec. Innocentio XII. Prædeceſſore no„ſtro expensa fuerit, Nobis tamen ad „Apoſtolicum munus ſubinde evocatis „visum eſt, cogitationes, atque consi„filia noſtra in eundem ſcopum con„ferre, ipſamque controverſiam ulte„riori disquiſitioni ſubjicere, ut demum, „Deo authore, cujus opem humiliter „expoſcimus, & præſtolamur, id, quod „Eccleſiæ bono, animarumque Saluti „expedire docebimur, perficere valea„mus. Majeſtati itaque Tuæ, quam „in ſollicitudine noſtra conquieturam „eſſe non ambigimus, in hoc præſer„tim negotio, quod nullo partium ſtu„dio, nullo officiorum genere, urgeri „poteſt, auſpicium uberis felicitatis „deferimus.„

§. VIII.

Bellica expeditio Cæſaris contra Hiſpanos & Gallos.

Hiſt. du Prince. Eug. tom. 1. Mem. Hiſt. & Chron.

Cum bellum hoc anno ad vicinas Pontificiæ ditionis regiones conſiſtere videretur, Pontifex Cæſarem, ac Franciæ Regem datis die ſeptima Januarii literis enixe rogabat, quatenus eas inire vellent rationes, quibus Eccleſiaſticæ ditionis immunitati, & præſervationi a bellicis calamitatibus conſultum

tum foret: Verum fervente bello ejus- Sæc. XVII.
modi monitis prævalet aut proprii com- A. C. 1702.
modi, aut hoſtilis damni ratio: Jam-jam media adhuc hyeme Eugenius Gallos ex Italia proturbare intentus, die decima Februarii per occultum Urbis meatum, quem Parochus B. Mariæ Novæ domui ſuæ, urbisque mœnibus adjacentem monſtraverat, Cremonam ſubintravit & quamvis ſemi-capta jam urbe Gallis numero longe majoribus cedere coactus eſſet, ſecum tamen quadringentos gregarios, octoginta tribunos, & præter quingentos equos & ſeptem vexilla, ipſum Villaregium Franciæ Mareſcallum captum abduxit, trucidatis Gallorum mille trecentis: Die autem nona ejusdem Menſis Imperator promulgato edicto Electorem Colonienſem unacum Barone de Karig Cancellario ſuo Viennam venire juſſit, ut de violato juramento, fœdere cum Gallis inito, Cæſarei mandati contemptu, Capituli Decano Gallis tradito, receptisque in urbem copiis rationem redderet: Inſuper Cæſar Electoris milites ſacramento ſolvit, & decima quinta Maij pacto cum Anglis Batavis aliisque Imperii Principibus fœdere Franciæ & Hiſpaniæ Reges Imperii hoſtes dixit, eisque bellum denuntiavit: viciſſim die octava Junii

Sæc. XVII. A. C. 1702. Madriti contra Cæsarem, Anglos, & Batavos, & die septima Julii Parisiis bellum publicatum est. Tum vero utrinque exarsere contendentium studia, ac Vindocinensis Gallici exercitus Dux Mutinam & Regium occupavit, necnon Philippus V. celebratis cum Maria Ludovica Sabaudiæ Ducis Filia nuptiis, Neapolin contendit, inde vero Mediolanum venit, atque ad oppidum S. Victoriæ tres legiones Cæsareas improviso aggressus, strage pene æquali Luzaram usque processit, ubi cum Cæsareis pugnam iniit, cujus tamen victoriam sibi utraque pars attribuit: intercepta autem Luzara Vindocinensis Guastallam urbem ad deditionem compulit: Querebatur vehementer apud Mariam Casimiram Poloni Regis Viduam Pontifex, quod hæretici milites exercitus Cæsarei in finibus Mantuanæ Urbis Sacras Hostias detestando sacrilegio profanarint. Postmodum Batavi sub Tyllii & Athlonii Imperio Ruremundam & Leodium occuparunt, ipsum Bufflerium, qui per strategma Noviomagum intercipere parabat, in fugam egerunt, trucidatis Gallorum tribus, & sauciis duobus millibus: Anglica vero classis Batavicæ juncta Gades tentabat, sed Catholicorum animis ob petulantem Templorum expilationem exulceratis irrito

irrito effectu iter relegere coacta est, Sæc. XVII. A. C. 1702. Gallicam tamen in portu Vigos simul & argenteam Hispanorum classem auro argentoque prædivitem die trigesima Novembris diripuit, incenditque.

Haud segnius ad supremum Rhenum a fœderatis bellum gerebatur; jam enim exeunte Mense Aprili Josephus Romanorum Rex Landaviam cinxerat, quam urbem unacum arce die septima Septembris deditione cepit, vicissim vero Ludovicus Rex Lotharingiæ Ducatum occupavit, & Maximilianus Emanuel Bavariæ Elector Gallorum partes secutus, Ulmam ductore Bechmanno prætoriæ legionis Tribuno densæ nebulæ beneficio per stratagema intercepit, simulque Memminga, Biberaco, aliisque oppidis potitus est: Badensis vero Marchio ad Fredelingam, cum Villario certamen iniit, ancipiti utrinque victoria: Ingruente demum hyemis rigore Bavarus occupatis Burgovia, aliisque quamplurimis oppidis milites suos in hybernis collocavit.

§. IX.

Ludovici de Sousa Cardinalis obitus.

Ex

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Ex quatuor Cardinalibus hoc anno denatis primus occurrit Ludovicus de Souſa Ulyſſipone ex pervetuſta familia ortus. Hic juvenis in Hiſpani Regis Aula enutritus emenſo ſtudiorum curriculo nobiliſſimas Europæ urbes pervagatus, Romam venit; brevi tamen a Bragantino Duce, qui Regni ſolium occupaverat, in Luſitaniam revocatus, Oportuenſis Eccleſiæ Canonicus renuntiabatur: Erat Vir oris majeſtate gravis, animo excelſus, benignus tamen, ac præcipue erga pauperes liberalis & munificus: inclaruit quoque eruditionis, ac multiplicis ſcientiæ fama, quapropter a Petro Rege non modo intimi conſilii arbiter, atque Ulyſſiponenſis Archiepiſcopus nominabatur, ſed etiam ad ejusdem Regis preces ad Romanam Purpuram ab Innocentio XII. vocatus eſt: Incidit hoc anno in gravem morbum, quo pene confectus, teſtamento cavit, ut Aronchius Marchio ejus hæres decem Imperialium millia in mendicos, & totidem in pauperes Eccleſias erogaret. Obiit tandem die vigeſima ſecunda Januarii anno ætatis ſuæ ſeptuageſimo primo.

Vit. Card.

§. X.

Sæc. XVII.
A C. 1702.

§. X.

Franciſci Borgiæ Cardinalis deceſſus.

Alter ex Cardinalibus defunctis erat Franciſcus Borgia ex nobiliſſima Gandiæ Ducum proſapia natus, qui a teneris Eccleſiaſticæ militiæ addictus, in complutenſi Academia utriusque Jurisprudentiæ lauream emeruit. Poſtea Calatravæ Archidiaconus, & Toleti Canonicus, probata virtutum laude, morumque integritate adeo ſeſe Hiſpano Regi commendatum reddidit, ut Arragoniæ Senatoribus aggregatus, necnon Calaguritano Epiſcopatu auctus, ab Innocentio XII. Purpuratorum Collegio urgente Rege accenſeretur. Mortuo Pontifice ad ſacra comitia profectus, Romam contendit, accepto autem Regiæ mortis nuntio, a Regni Adminiſtratoribus in Hiſpaniam iter relegere compellebatur, quamvis aliunde quietis, ac tranquillæ vitæ ſtudioſus, parum Aulæ negotiis ſeſe implicare conſuetus eſſet: Favebat nihilominus factioni Gallorum, quorum votis conſpiraſſe, atque in ſuppoſiti teſtamenti tabulis partem habuiſſe dicitur: utut autem ſit, id tamen certum eſt, quod Philippum V. pro legitimo

Sæc. XVII timo Rege ſtatim agnoverit. Obiit
A.C. 1702. die quarta Aprilis annos natus duntaxat quadraginta tres.

§. XI.

Nicolai Rodolowichi Cardinalis extrema.

Palat. faſt. tom. 5.

Tertius erat Nicolaus Rodolowichus Raguſæ in Dalmatia natus. Hic teneram juventutem ſuam politioribus literis excolere intentus, anno ætatis ſuæ vigeſimo ſecundo Romam venit, ubi ab Urbano VIII. Prælatis Domeſticis aggregatus, variis urbibus ac poſtremo Reatinæ Gubernator præficiebatur: Poſtea meritis clarus, ab Innocentio XII. utriusque ſignaturæ Referendarius, ac demum Theatinus Archipræſul renuntiatus, pluribus S. Congregationibus a ſecretis fuerat. Eminuit utriusque jurisprudentiæ præſtantia, aliarumque virtutum laude; quapropter ab eodem ſummo Pontifice in Purpuratorum Collegium cooptatus, ſupremi Pontificatus honores adeptus fuiſſet, niſi Auſtriacæ Domus commoda ſtudio nimis manifeſto procuraſſet: Obiit denique Romæ die vigeſima tertia Octobris anno ætatis ſuæ ſeptuageſimo ſexto.

§. XII.

Sæc. XVII.
A. C. 1702.

§. XII.

Jacobi Cantelmi Cardinalis fata.

Hunc paulopoſt morte ſequebatur Jacobus Cantelmus patria Neapolitanus ex Ducali Principum Popolienſium genere ſatus. Hic militiæ Sacræ dicatus, atque omnibus ſcientiis huic ſtatui congruis uberrime excultus, patrocinante Franciſco Barberino Cardinale Romam evocabatur, ubi Romanis Prælatis accenſitus, virtutum ac meritorum fama Odeſcalchi Cardinalis amicitiam ſibi conciliabat, a quo, quamprimum ſub Innocentii XI. nomine Petri Cathedram conſcenderat, pinquiſſima S. Antonii Abbatia auctus, per plures annos Melitæ Inquiſitoris munere fungebatur: Inde reverſus Venetam, Helveticam & Polonicam legationem obibat, atque ab Alexandro VII. ad Joſephi Romanorum Regis inaugurationem Auguſtam Vindelicorum decretus, ab eodem Pontifice Romanam Purpuram, & Capuanum Archiepiſcopatum obtinuit: Mortuo autem hoc Pontifice Innocentius XII. ejusdem Succeſſor Cantelmo Neapolitanum Archiepiſcopatum ceſſit, cui etiam Eccleſiæ hic Cardinalis per undecim omnino annos præfuit, & graviſſimas pertulit mole-

Vid. ſupra l. 211. §. 24. pag. 73.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

molestias, exorto sæpius Procerum, populique tumultu contra S. Inquisitionis tribunal, uti supra memoravimus; Collidebatur insuper cum ipso summi Pontificis Nuntio propter Regium Monasterium sanctæ Claræ: Postremo quoque vitæ suæ anno minus sibi propitium experiebatur summum Pontificem; cum enim Andegavensem Ducem primus Neapoli tanquam legitimum Hispanicæ Monarchiæ hæredem, ac Neapolis Regem proclamaret, eique tecto capite ipsius S. Evangelium deosculandum præberet, imo etiam prandenti aquam lavandis manibus affunderet, id tanquam præcox, nimisque abjectum obsequium Cardinalitio honore indignum a Papa, & Purpuratorum Collegio habebatur, quapropter a summo Pontifice objurgatus, declarare coactus est, hoc obsequii genus deinceps Cardinalitiæ dignitati nequaquam noxæ fore: Hæc tamen submissio Cantelmum minime ab Aulicorum infectatione immunem reddiderat; cum enim Escalonæ Dux Neapolitani Regni Prorex quemdam Austriacis partibus addictum vi ex Ecclesia extrahi jussisset, Cantelmus læsam immunitatem vindicans, Proregem, cunctosque hujus violentiæ participes diris devovit, ipso summo Pontifice potius Cardinalis, quam

quam Proregis cauſſæ patrocinante: inde vero Dux ira commotior, Cardinalem tanquam juratum Hiſpaniæ hoſtem apud Regem accuſavit, tantumque effecit, ut Cantelmus Regiæ indignationis ſeveritatem declinaturus Neapolin deſerere ſtatueret; priusquam vero ſuum exequeretur propoſitum, Monialem, Machiæ Principiſſam, quæ cum ſua Sorore in eodem Aſceterio capitali odio diſſidebat, armata vi ex monaſterio rapi, atque in aliud detrudi juſſit, inde vero, aliisque ex cauſſis tam fatale ſibi faceſſivit negotium, ut tædio conſumptus, die undecima Decembris inopina morte decederet, poſtquam ſexageſimum ætatis ſuæ annum emenſus erat. Sæc. XVII. A. C. 1702.

§. XIII.

Clementis XI. ſummi Pontificis colliſio cum Cæſare.

Principum de Hiſpanica Monarchia contendentium diſſidia haud parum Clementis XI. Pontificatum aggravabant; quamvis enim communis Patris officia palam adimplere, ſummopere ſollicitus eſſet, eorum tamen, qui alterutrius partis commoda præcipue circa Neapolitanum Regnum Sedi Apoſtolicæ clientelari jure obnoxium promovere *Lettr. Hiſt. Mars pag. 236. Vit. Clem. XI. tom. 1. pag. 381.*

Sæc. XVII. A. C. 1702.

certabant, importunitas, ne dicam audacia ſummum Pontificem gravibus implicabat moleſtiis: Cardinales enim & Proceres Gallo - Hiſpanis addicti haud contenti, quod Papa per Cardinalem Barbarinum Legatum ſuum Philippo Andegavenſi Duci de Hiſpaniæ ſolio gratulatus eſſet, ſeque magis Galliarum & Hiſpaniæ regibus, quam Cæſari addictum, haud obſcuris teſtaretur indiciis, inſuper ſummis precibus, poſtulatis ac minis inſtabant, urgebantque, ut eidem quoque Pontifex utriusque Siciliæ Regnum jure beneficiario conferret: id nomine Regis Gallici Furbinus Cardinalis vehementius poſtulabat, comminatus, ni ſubito hoc regnum beneficiaria lege in Hiſpaniæ Regem transferretur, hic præfati Regni poſſeſſionem, inconſulto atque invito Papa ſibimetipſi aſſerturus eſſet, haud ultra illius inaugurationem a Papa petiturus. E contrario Leopoldus Cæſar nullum non movit lapidem, ut ab hoc conſilio Papam abſterreret, jusque ſuum in Neapolis regnum ſartum ſervaret; hanc in rem Cæſarem Michaelem D'Avalos Marchionem de Vaſto Romam ablegabat, eumque, poſtquam unacum Conjuge ſua anno priori Neapoli Viennam profugerat, magnum præfati Regni Camerarium, ac perpetuum Iſciæ Inſu-

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Insulæ Gubernatorem constituit. Hic igitur amplissimis donis & promissis Purpuratos, & præcipue Nicolaum Rodolowichum, aliosque sibi devincire satagebat, cum autem Gallis & potissimum Furbino Cardinali nimium infestus esset, huncque cujusdam criminis palam insimulasset, hic cum ceteris eundem tanquam læsæ Majestatis reum apud Pontificem accusabat, & tam improbe illum insectabatur, ut Pontifex Marchionem bonis omnibus fisco addictis, ad mortem condemnaret, eumque, ubicunque intra ditionis Pontificiæ fines deprehenderetur, capite plecti juberet. Tam vehementi iracundia ob hujus sententiæ severitatem exardescebat Imperator, ut violatum gentium jus reparari per Lambertum Comitem Legatum suum a Papa peteret, simulque postularet, ut sententiæ contra Marchionem latæ decreto, ubi affixum fuerat, mox detracto, illius loco Marchionis innocentia publicis scriptis declararetur, Cardinalis, & Romanæ Urbis Gubernator, necnon Pallavicinus Marchioni potissimum contrarius suo officio amoverentur, & Gambius Fisci Præfectus exilio, Venturinus vero Judex laqueo plecterentur, ac denique judicii acta per carnificem rogo addicerentur: Hæc, cum Pontifex exequi

Sæc. XVII. A. C. 1702. cunctaretur, Lambertus insalutato Papa Roma excessit, milites vero Cæsarei Ferrarienſem ditionem mox invasere, brevi tamen tempore ibidem commorantes ad Padum ducebantur.

§. XIV.

Protestantium motus contra Catholicos.

Gottfrid. cont. Hist. Chron. pag. 579. Theatr. Europ. t. 16. pag. 500.

Interea in Ratisbonenſibus comitiis omnia diſſidiis, altercationibus, ac tumultibus perſtrepebant, & Galli Imperii Circulos a Cæſaris partibus abſtrahere, ſibique devincire, tanta impotentia certabant, ut Ricourtium Franciæ Oratorem, eoquod Cæſarem *publicæ quietis perturbatorem* vocare non erubuiſſet, & Chamoyum itidem Gallicum Legatum nil niſi diſſenſionum ſemina ſpargere intentum Imperio proſcribere oporteret: Porro Proteſtantes in turbido piſcandum rati, ſectam ſuam a Palatino Electore oppreſſam queſti, ceterorum Auguſtanæ Confeſſionis Principum opem implorarunt, ſimulque Comitem de Lippa in uſurpatione Monaſterii Falckenhagenſis contra Jeſuitas tueri ſatagerunt: Verum ab Aulico Imperii Senatu hæc flocci habebantur, ac Comiti militaris exactio interminata eſt. Acrius autem Proteſtantes inſtabant,

bant, ut quartus Riswicenſis pacis ar- Sæc. XVII.
ticulus religioni Catholicæ favens ab- A. C. 1702.
rogaretur: in irritum tamen cecidere eorum molimina, ac ipſemet Pontifex Moguntinum, Trevirenſem, Salisburgenſem Archiepiſcopos, Electorem Palatinum & Alexandrum Sigismundum Auguſtanum Epiſcopum, aliosque Præſules & Abbatem Fuldenſem datis literis impenſe hortabatur, ut nulli operæ, labori, ac diligentiæ parcerent, curentque, ne *Germaniæ Proteſtantes Cæſaris animum inducant ad ſuſcipiendas, probandasque eas conditiones, quas ipſi (ne ulterius ullum ſupereſſet veſtigium qualiscunque rationis habitæ in pace Riswicenſi Catholicæ Religionis) excogitarunt, diu acriterque tanquam eidem religioni adverſantes atque perniciosas, opportunam votis ſuis ex luctuoſo hoc tempore occaſionem affulgere rati, promoverunt.* Inſuper ad Colonitzium & Lambertum Cardinales hanc in rem die decima ſexta Decembris hæc perſcripſit Pontifex: *Cruciant nos intime, quæ de aucta ſupra modum adverſus res Sacras, verumque Dei cultum, Hæreticorum licentia atque audacia ad Nos identidem perferuntur; nam hi veteri odio contra Eccleſiam incitati, hanc iniquam temporum conditionem* usque adeo in rem ſuam vertunt, *ut fas ſibi eſſe putent jura omnia in orthodoxæ Religionis perniciem*

Sæc. XVII. A. C. 1702.

pro libitu violare, proin occupatis alicubi Catholicorum Ecclesiis per suæ pravitatis Ministros exercitia in eis suo more palam habere, magno fidelium scandalo, atque animarum periculo, non dubitant, & sedulo contendunt, ne quæ in tractatu Riswicensi favore Catholicorum statuta sunt, effectum suum sortiantur, deteriora in Ecclesiæ præjudicium extorsuri, nisi sit, qui pro Domo Dei murum opponat.

§. XV.

Clementis XI. Papæ Constitutiones ac literæ ad diversos.

Bull. magn. Const. Clem. Const. 10.

Hoc item anno Clemens XI. Pontifex Maximus occurrentibus variis negotiis ac dubiis plures Constitutiones atque epistolas perscripsit, ac primo quidem declaravit, quod, quotiescunque Festum S. Xaverii inciderit in primam Dominicam Adventus, illud in proximam feriam secundam unacum indulgentia transferatur: Statuit etiam facultatem erigendi Confraternitates S. Mariæ de Monte Carmelo duntaxat competere Superioribus Generalibus tam Calceatis quam Discalceatis, & ab aliis erectas non esse legitimas. Die autem sexta Januarii Leopoldum Cæsarem & Ludovicum Franciæ Regem datis literis enixe rogabat, ut a suis mili-

militaribus copiis ditionem Eccleſiaſticam intactam haberi, atque a bellicis calamitatibus præſervari mandarent; ipſus vero Franciſco Farneſio Parmæ Duci die decima octava Februarii ſignificabat, quod Parmæ & Placentiæ urbes militari præſidio munire decreviſſet, ut *inviolatum ab extero milite ſupremum Dominium, quod in utraque urbe ad Apoſtolicam Sedem pertinet, cuſtodiat*, & Duci luculentum Pontificii amoris teſtimonium præbeat. Die autem decima Februarii Silveſtrum Berytenſem Græci Ritus Epiſcopum, qui rejecto ſchismate ad gremium Eccleſiæ Romanæ rediit, impenſe hortabatur, ut in vocatione perſeveret, & alios quoque ad eandem veritatis ſemitam revocare ſatagat: alia autem epiſtola die octavo Aprilis data rurſus Venetos rogabat, quatenus Orientalibus Catholicis, Armenis præcipue, in ditione Turcica ſummopere afflictis opem ferre, & Davidi a S. Carolo Carmelitæ Excalceato, *quem ſingulari pietate & prudentia, necnon opportunis ad promovenda ibi fidelium ſolatia & commoda dotibus inſtructum* Conſtantinopolin miſit, præſto eſſe, eique opportunam opem præbere velint: Pariter die vigeſima quarta Junii Leopoldo Colonitſio Cardinali expoſuit, quod quidem

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Sæc. XVII. A. C. 1702. Cæsar post inducias Turcis indultas in illis partibus mandatum publicum edi curarit, vi cujus perpetuo Patriarcha Nationis Syriacæ suæ Sedi, & Christiani omnes pristinæ libertati restituerentur, idque Turcæ executuros se polliciti essent, nihilominus idem Patriarcha sua Sede depulsus, tanquam mancipium fædissime vapularit, ac in tetrum carcerem unacum ejusdem Nationis Archiepiscopo, aliisque Ecclesiasticis detrusus fuerit, moxque etsi ætate confectus, longo itinere exilii locum adire, plerumque pedes, aut equo transversum alligatus, compulsus sit, altera autem, qua advenerat; hora Archiepiscopus obierit: reliqui vero Christiani inflictis atrociſſimis malis a Catholica fide ad partes infidelium transire compellantur, ac propterea Pontifex præfatum P. Davidem, eoquod præter probatam pietatem, & in rebus agendis dexteritatem, optime harum gentium mores noscat, utpote apud eos natus & enutritus, eo mittere decreverit, hinc Colonitsium rogabat, ut præfato Patri Cæsareum patrocinium conciliaret: cum vero schismatici Catholicos nationis Chaldeæ ab Ecclesia Catholico - Romana avertere, eisque hæreticos Sacerdotes obtrudere moliti essent, hi autem pravis

vis eorum consiliis fortiter restitis- Sæc. XVII.
sent, hinc Pontifex datis literis eorum A.C. 1702.
constantiam commendans, eos ad pium propositum perpetuo retinendum hortatus est. Ut vero de Pontificis mente circa Regaliam, necnon de Apamiensis Ecclesiæ statu post invectum hoc jus, plenius constet, haud injucundum erit, adjungere præfati Pontificis epistolam die octava Aprilis ad Joannem Baptistam Apamiensem Episcopum datam, hujus tenoris: „Dolori, „quem sane maximum in hoc gravissi„ma rerum ac temporum perturbatione „quotidie magis experimur, non parum „acerbitatis addiderunt Fraternitatis „tuæ ad Nos literæ quarto Kalendas „Januarii proxime præteriti datæ, qui„bus Nos fuse certiores reddidisti de „corrupta, & penitus subversa disci„plina istius tuæ cathedralis Ecclesiæ, „quæ ab ipso suo ortu sub instituto Ca„nonicorum Regularium S. Augustini „superioribus sæculis erecta, cum an„norum decursu a primæva sanctimo„nia excidisset, ad pristinam observan„tiam non minus sapienter, quam sa„lubriter revocata fuerat a piæ memo„riæ Francisco Episcopo Apamiensi „prædecessore tuo, cujus eximiam pie„tatem, (*) ac virtutem Nobis, atque

(*) En! Papa Franciscum Stephanum Apamien-

Sæc. XVII. A. C. 1702.

„huic S. Sedi perſpectam, merito in iis-
„dem tuis literis laudas, ac extollis.
„Quamvis enim paſtoralis ſollicitudo
„noſtra ad omnes æque Eccleſias ex-
„tendi debeat, Apamienſem tamen
„peculiari quodam ſenſu intuemur ob
„ingentia mala, quibus, ſicut Tibi probe
„compertum eſt, fuit miſere afflicta,
„obtentu illius Juris, quod vocant,
„*Regaliæ*, quodque ad ipſam, & ad
„quamplurimas alias Galliarum Eccle-
„ſias, quæ eidem nunquam fuerant
„obnoxiæ, contra omnes humani, Di-
„vinique Juris Regulas, ac veterem,
„inconcuſſam obſervantiam, præten-
„ſum conſtantiſſime impugnarunt tam
„præfatus Epiſcopus prædeceſſor tuus,
„qui forti, magnoque animo ad
„ſupremum usque vitæ ſpiritum huic
„novo oneri reſtitit, quam ejus Cano-
„nici, qui plura propterea, & acerbiſ-
„ſima incommoda, ærumnasque per-
„ferre ſunt coacti: aliis ſcilicet ex eis-
„dem Canonicis in carcerem detruſis,
„aliis in exilium ejectis, & ipſorum in
„lo-

mienſem Epiſcopum ob eximiam ejus pietatem ac virtutem S. Sedi perſpectam commendat, non quod juramento ſubſcribere recuſarit, ſed quod reconciliatus Eccleſiæ Regaliæ extenſioni ſtrenue obſtiterit. Vid. ſupra lib. 312. pag. 671.

„locum ſuffectis iis hominibus, quos „Fraternitas Tua ob ipſorum perditos „mores *Conventum malignantium, cœtum prævaricatorum, gentem non ſanctam, homines iniquos, & doloſos, jugum Domini neſcientes, Filios Deſertores, & Filios Belial* merito appellat. Cum autem „abominationem hanc in loco ſancto „pro muneris tui debito ad Nos mærens detuleris, conſilium, & opem petiturus, declarandum Tibi duximus, Nos „œcumenici Concilii Lugdunenſis ſecun„di conſtitutioni, ac prædeceſſorum no„ſtrorum decretis & veſtigiis firmiter „inhærentes, Regaliæ prætenſum Jus „in Apamienſem, aliasque iſtius Regni „Eccleſias oneri illi non aſſuetas in„vectum, tanquam Juſtitiæ Regulis, „& Eccleſiaſticæ libertatis, ac diſci„plinæ rationibus prorſus injurioſum, „improbaſſe ſemper, & improbare, at„que ob id hujusmodi homines nullo „titulo, nullaque canonica translatione „ex aliis Ordinibus Regularibus in Ca„pitulum Cathedralis Eccleſiæ tuæ in„truſas eſſe, adeoque cenſuris a præ„fato Concilio Lugdunenſi latis inno„datos, & quamdiu Canonicatus dictæ „Eccleſiæ retinuerint, beneficio abſo„lutionis indignos cenſemus. Interim, „ut ſcandalum auferri poſſit, nullum „nobis remedium oportunius videtur, quam

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

„quam ut eos, quos non Canonicos „Regulares, ſed *Canonicorum Regularium larvas, & phantasmata* jure nun„cupas, a capitulo expelli, & ad ſua „clauſtra pœnitentiam in iis acturos re„verti cures, ſimulque adlabores, ut „ſuperſtites adhuc Canonici a præde„ceſſore tuo rite promoti ab exilio re„vocentur, qui una cum aliis a Te pro„batis & delectis veteri inſtaurata di„ſciplina, priſtinam Eccleſiæ tuæ tran„quilitatem ac decus reddere valeant: „& ſane de Chriſtianiſſimi Regis pietate, „religione, & animi magnitudine tam „præclare ſentimus, ut, ſi hæc ad no„titiam ejus perferas, & remedium, „quod ab ipſo potiſſimum dependet, „enixe poſtules, nullum nobis dubium „ſit, quin tuis precibus ac votis pro„pitius ſit futurus. Ad Nos vero, quod „attinet, omne tibi hac in re a ponti„ficia auctoritate, & a paterna caritate „noſtra præſidium polliceri debes.

Denique Venetorum Reipublicæ Pontifex indulſit, ut ab ipſa præſentati ad Metropolitanas vel Cathedrales Eccleſias in Regno Peloponeſi, examen Romæ ſubire, ibidemque conſecrationis munus ſuſcipere minime teneantur.

§. XVI.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

§. XVI.

Diverſæ Sacrarum Congregationum deciſiones.

Inter varias S. Congregationum deciſiones a S. Rituum Congregatione die undecima Februarii declaratum legimus, quod Regulares, & nequidem Moniales Ordinariis ſubjectæ poſſint recitare Officium de octava Patroni principalis ſine ſpeciali indulto, ſicut nec officium de octava Dedicationis Eccleſiæ Cathedralis, ſed duntaxat teneantur illud recitare ſub ritu duplici ſecundæ claſſis ſine octava. Ad dubium vero, ad quem ſpectet miniſtrare ſacramenta Epiſcopo infirmo, eoque defuncto Officia celebrare? eadem Congregatio reſpondit: ſervandum eſſe cæremoniale in omnibus. Enata erat gravis contentio inter Dominicanos & Patres Conventuales in urbe Aliphana circa proceſſiones eorum, unde eadem S. Congregatio die decima octava Martii reſpondit, quod P. Dominicani poſſint prohibere aliis Religioſis, ne in die Dominica infra Octavam SS. Sacram. peragant proceſſionem ejusdem Sacram. non tamen valeant prohibere ſupplicationem S. Antonii Patavini (ſi dicto die occurreret) Patri-

Deciſ. S. Congreg. Rit, Immun. Bull. magn. Clem. XI. part. 2. fol. 243.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Patribus Conventualibus, dummodo fiat diversa hora, & data prælatione temporis Dominicanis de mane vel vespere. Die autem nona Maij a S. Congregatione Immunitatis decisum, quod absolutio vigore Jubilæi non suffragetur censuratis ex caussa violatæ Immunitatis Ecclesiæ, sed reaffigi possint ac debeant schedæ. Denique a S. Rituum Congregatione die nona & decima octava Decembris decretum, quod fœminis quantumvis Nobilibus, nisi sint Reginæ vel magnæ Principissæ, non detur per Ministros Ecclesiæ solemniter celebrantes Thuris & Pacis honor, non obstante consuetudine contraria, & quod, cum in nocte Nativitatis Dominicæ non sit administranda fidelibus Eucharistia, neque post primam Missam celebrandæ sint duæ aliæ Missæ.

§. XVII.

Monasterienſis Synodi Diœcesanæ decreta.

Concil. German. t. 10. pag. 277.

Rursus hoc anno Fridericus Christianus de Plettenberg Monasterienſis Episcopus die decima septima Octobris Monasterii Diœcesanam celebravit Synodum, in qua Clericis suis ad officium in Choro decantandum designatis inhi-

inhibuit, ne clausa teneant labia, aut expositio etiam SS. Sacramento inter se de profanis rebus tractent, atque in circulum coeuntes, terga Sanctissimo vertant, & de novellis colloquia, risus, & cachinnos misceant: idque vetuit sub pœna arbitraria citra ullam conniventiam infligenda. Sæc. XVII. A.C. 1702.

§. XVIII.

Principum atque Illustrium obitus,

Inter Principes hoc anno denatos primo loco recensemus Jodocum Baronem de Brabeck Hildesheimensem Episcopum, qui decima tertia Augusti fatis cessit. Habuit quidem Ecclesiæ suæ Coadjutorem Josephum Clementem Electorem & Archiepiscopum Colonienſem, qui tamen, utpote Gallis fœdere junctus, possessionem adire haud præsumebat; Comes enim ab Eck Cæsaris Legatus cum Canonicis jamjam concluserat, ut excluso Coadjutore interim hujus Episcopatus administratio ad Capitulum devolveretur: quamvis ergo Colonienſis Archiepiscopus Fratris sui, necnon Gallorum potentiæ confisus, sese intrudere moliretur, postquam tamen ab Imperio proscriptus erat, Capitulum usque ad Badenſem pacem hanc Ecclesiam rexit. *Wo. Larray hist. d'Angl. Wagner Hist. Leop. pag. 655.*

Decessit

Sæc. XVII. A. C. 1702. Deceſſit quoque die decima octava Martii Guilielmus Princeps Auriacus, dictus Angliæ Rex; cum enim Hamptoncuriæ die vigeſima Februarii equo delapſus, crus frangeret, accedente febre, anno ætatis ſuæ quinquageſimo ſecundo vivere deſiit, poſtea autem Anna Jacobi Regis exulis Soror, Georgio Dano Principi nupta a Senatu in Angliæ, Scotiæ & Hiberniæ Reginam proclamata erat: Oppido mirum eſt, quod ipſimet Scriptores Angli fateantur, hunc Principem omnium ſcientiarum omnino ignarum fuiſſe, & tamen Oxoniæ Anno 1670. die vigeſima Decembris Juris Doctorem ſolemniter fuiſſe creatum: Adſcribunt etiam eidem octo opuſcula, quæ ipſum compoſuiſſe, referunt: Hunc Martio furore ſublatus ſequebatur Fridericus IV. Holſatiæ Gottorpienſis Dux, qui in prælio inter Suecos & Saxones commiſſo glande plumbea percuſſus, die decima nona Julii anno ætatis trigeſimo primo obiit. Pari fato deceſſere die decima quarta Octobris Fridericus Guilielmus Hohenzolleranus Princeps ſupremus Cæſarei exercitus Mareſcallus in pugna Friedlingana, & die decima ſeptima Novembris Carolus Haſſo-Caſſelenſis Princeps in Leodienſi conflictu trucidati. His accenſemus

Chri-

Christianum Adolphum Holsato-Sonderburgensem Ducem, & Fridericum Carolum Regis Dani Filium, quorum prior quinta, & posterior septima Januarii mortalitatem exuerunt. Sæc. XVII. A. C. 1702.

§. XIX.

Scriptorum Catholicorum opera & obitus.

Nec invida mors pepercit Viris ob eruditionis famam longiore vita dignissimis, ex quibus celebratur Claudius Nicasius Abbas, qui dissertationem ad Norisium Cardinalem scripsit sub titulo: *Minerva Arnalia.* Edidit quoque notitias literarias, dissertationem de Sirenibus, earumque forma, aliam de nummo Pantheo Adriani Imperatoris, & dilucidationem cujusdam monumenti marmorei. II. Dominicus Bouhours Jesuita, qui Maimburgum, Menagium & Jansenistas acriter insectatus, posteris reliquit colloquia inter Aristum & Eugenium, epistolam ad Portu-Regienses, veritatem Religionis Christianæ, Historiam Petri Aubussonii supremi Rhodiorum Magistri, Vitas S. Ignatii & Franc. Xaverii, sententiam Jesuitarum circa peccatum Philosophicum, reflexiones criticas & morales, ingeniosos conceptus Patrum

Niceron Vir. erud. t. 3. pag. 236. Mem. des Hom. Illustr. t. 2. p. 274.

Sæc. XVII. A. C. 1702.

Ecclesiæ, doctrinas Christianas & plura alia. III. Jacobus Sortinus Sacerdos Panormitanus, scripsit cantilenas sacras, & flammas spirituales &c. IV. Franciscus Privitera Ord. S. Aug. edidit manuale Antistitum, tragœdias, & diversorum vitas. V. Laurentius D'Arvieux conscripsit iter, Ludovici XIV. Regis jussu in Palæstinam ad Magnum Emirium Arabiæ desertæ Principem. VI. Prudentius Maran Benedictinus Congr. S. Mauri publici juris fecit Opera S. Cyrilli Jerosolymitani, & S. Justini, Dissertationem de Semi-Arianis pro defensione novæ editionis S. Cyrilli contra Trivoltienses Scriptores; denique absolvit editionem operum Cypriani a Baluzio inchoatam.

§. XX.

Opera & decessus Scriptorum Acatholicorum.

Piping mem. Theol.

Paucos ex Protestantibus adjungimus, qui hoc anno denati varias posteris reliquere lucubrationes, & primo quidem Jacobus Wæchtlerus scripsit contra Spenerum Chiliasticæ vanitatis demonstrationem, Arcana chiliasmi moderni contra eundem, Harmoniam Sacram Paracleticam & disputationes quasdam. II. Joannes Cra-

Cramer posteritati sacravit disputationem de *ubi Angelorum*, de promissionibus vitæ æternæ in V. T. de syllogismo Christi in Joan. VIII. v. 47. de caussis & mediis propagatæ Mahometanæ religionis, & de vocatione Messiæ ad Sacerdotium. III. Andreas Kühn publici juris fecit dissertationes de jure Dei in creaturas, de ordine Divinorum decretorum, de origine schismatis contra Walenburchios, vindicias pacis Religiosæ, discretum Catholicum autocatacritum, Cuneum contra cuneum, tractatus de mysticorum quietismo contemplativo, de concordia Ecclesiastica, de puncto & momento discrepantiæ inter Lutheranos & reformatos, præter alia quædam IV. David Caspari elucubravit Collegium ethicum & Politicum, necnon varias disputationes. Sæc. XVII. A. C. 1703.

§. XXI.

Præcipui Jansenianæ factionis Antesignani in carceres conjecti.

Annum hujus sæculi tertium Jansenianæ factionis Antesignani oppido sibi funestum habebant: Jam dudum Paschasius Quesnellus Berulliani Oratorii Presbyter, Gabriel Gerberonus Benedictinus Congregationis S. Mauri *Causſa Quesnell. p. VII.*

Sæc. XVII. A. C. 1703. & Arnoldus Josephus Brigodæus Presbyter sæcularis Bruxellis in quadam æde delitescebant, quorum primi duo e suis latebris contra Pontificum, ac Præsulum Constitutiones & decreta quamplurimos libellos ac scripta publici juris fecerunt, suisque captiosis commentis universam Franciam, Belgiumque inundarunt, quamvis ejusmodi librorum potissimi Romæ, in Gallia & Belgio damnati, plures etiam per carnificem igni addicti fuissent: ne ergo tot libellorum Zizania agrum Dominicum penitus devastarent, præter Franciæ Præsules præcipue Humbertus a Præcipiano Mechlinienſis Archiepiscopus denuo nocivos hosce libellos Diæceſi suæ interdixit, alios Romam apud S. Congregationes anno priori denuntiavit, & iterato querelas suas contra effrænem & petulantem ejusmodi scribillatornm licentiam in sinum summorum Pontificum effudit: cum autem paternæ hæ admonitiones, Pastorales curæ, & leniora Sedis Apostolicæ remedia nihil proficerent, atque Quesnellus, & Gerberonus, etsi desuper apud summum Pontificem delati fuissent, cum apertis Jansenistis commercium foverent, & per Brigodæum ab universitate Lovanienſi jamjam proscriptum integras ejusmodi librorum sarcinas

cinas per universam pene Europam non sine maximo fidelium damno & offensione disseminarent, Mechlinien-sis Archiepiscopus severiora remedia adhibere compulsus, tres hosce infamium scriptorum Auctores in Palatio Archiepiscopali captos detineri jussit, edito desuper decreto, cujus executio ut validior, certiorque esset, Archiepiscopus Philippi V. Hispaniarum Regis opem implorabat. Hic ergo pro avita sua pietate, ac Religionis studio ad reddendam Ecclesiæ & patriæ tranquillitatem & præcavendam animarum ruinam mandatum plane efficax propria sua manu exaratum ad Marchionem de Bedmar Belgii Gubernatorem expedivit, eidem injungens, ut omnes tres turbarum Auctores comprehendi curaret. Dies illuxerat decima Mensis Maij, qua Gerberonus in Urbe sub ficto nomine & laica veste latitans, Archiepiscopali custodiæ primus mancipabatur: Die autem trigesima ejusdem Mensis satellites ad Forestense, ut vocant, Refugium, cujus posterius, abditumque cubiculum Quesnellus ultra annum incoluerat, contendunt, foresque pulsant: aperit ostium Brigodæus, scisscitantur Satellites, ubinam esset Pater Quesnell? Brigodæus tamen illud indicare renuens, cunctaque cubicula

Sæc. XVII. A. C. 1703.

Sæc. XVII. A. C. 1703.

aperire jussus tantos excitavit clamores ac strepitus, ut Quesnellus, quid rerum agatur, certior redditus, evadendi spatium nanciscceretur, laicamque vestem indutus, per occultas ejusdem domus vias ad proximas ædes feliciter perveniret, nemine eum præter cauteriatæ conscientiæ carnificem insequente. Paulopost Regios satellites jamjam abiisse ratus, ut epistolas, aliaque scripta sibi, suisque maxime nocitura auferre posset, per easdem vias ad refugii sui locum eo temporis articulo reversus est, quo Brigodæus ad Archiepiscopales carceres captus abducebatur: Attamen ibi præter omnem expectationem Quesnellus Curiæ Archiepiscopalis Ministros, qui illic remanserant, obvios habuit; mox ergo huc illucque discurrens, locum, in quo sese justitiæ posset subducere, anxie exquirit, lucisque timidus tandem in tenebroso angulo retro quoddam dolium sese abscondit: inde vero extractus, atque a Ministris interrogatus, an ipse esset P. Quesnellus reposuit, se vocari Rebeckium, & quantumcunque premeretur, ut verum patefaceret nomen suum, non aliud tamen quam fictum illud nomen ab eo extundi poterat; nihilominus rhedam conscendere jussus, ad Archiepiscopale Palatium deducebatur.

§. XXII.

Sæc. XVII. A. C. 1703.

§. XXII.

Quesnellus a ſuis Amicis e cuſtodia ereptus.

Hærebat Quesnellus per integrum bimeſtre in Archiepiſcopali carcere, ubi tamen nullum reſipiſcendi propoſitum, ſed unice elabendi ſollicitudinem fovebat, haud ignarus, quod ejus amici extrema quæque pro ejus liberatione tentaturi eſſent: ut vero eisdem cubiculi, in quo detinebatur, ſitum indicaret, ex plumbo feneſtris abſtracto calamum ſibi confecit, & ſchedulam linteaminibus involutam ad Erneſtum S. Gundulæ Canonicum perſcripſit hujus tenoris: *de me non ſis ſollicitus, cubiculum meum proſpicit ad aream ſtabuli, una feneſtra vergit ad hortum illius popinæ, quæ inter Palatium Archiepiſcopale, & PP. Dominicanos interjacet.* Hæc quidem ſchedula a Miniſtris reperta Erneſto nullatenus reddita eſt: eadem vero rurſus Quesnellum ad ſuos amicos perſcripſiſſe, inde patet, quod in eadem taberna effractionis negotium fuiſſet peractum; nam quidam Nobilis Gallus ſumma inopia preſſus, & opifex quidam a Quesnelli amicis conducti noctu inter undecimam & duodecimam Septembris diem in præfatæ popinæ ſtabulo

Sæc. XVII. A.C. 1703. Palatii Archiepiscopalis parietem perforarunt, ac foramen adeo amplum fecere, ut postera nocte continuato opere per illud Quesnellus facile extrahi potuerit: Ita ergo circa horam primam præfatæ noctis evasit, erupit, nil nisi plurima epistolarum, quas in hoc carcere a suis receperat, in minutissimas partes discerptarum fragmenta relinquens. Delituit Bruxellis per aliquot dies, tandem vero clam Namurcum, inde Huyum, ac demum Amstellodamum contendit: Enimvero Quesnelli fautores sparsis per urbem literis eum velut alterum Paulum deprædicabant, & ipse Quesnellus in epistola ad Vicarium Generalem Bruxellensem data jactitabat, se ab Angelo Dei velut alterum Petrum e carcere eductum fuisse, neuter tamen ex his Apostolis ficti nominis mendacio, quæsitisque latebris, suos hostes effugere, aut carceris effractione libertatem redimere intenti erant.

§. XXIII.

Varia scripta in Quesnelli cubiculo reperta.

Quamvis violenta hæc carceris effractio ac fuga Quesnellum condemnet, ac flagitii convictum probet, luculen-

culentius tamen ex scriptis, quæ in ejus cubiculo a Ministris reperta fuere, cunctis patuit, horum societatem nonnisi pernicioſam fuisse factionem: Reperiebatur nominum cifra, per quam iniquitatis mysteria occultabant, detegebantur literaria eorum commercia cum Jansenistis per varias in Europæ Urbes, Aulas, Universitates, Ordines Religioſos, & profanas societates dispersis, nomina quoque eorum Præsulum fuere detecta, qui arctioris amicitiæ vinculo Quesnello adhærebant, & largiora pecuniarum subsidia ad promovendam hanc factionem conferebant, quinimo manifestata etiam fuere clandestina eorum consilia prorsus singularia, omnemque expectationem longe superantia: Inter alia reperiebatur epistola ad Avausium Comitem scripta, quo induciis vicennalibus, quas Ludovicus Rex anno hujus sæculi octogesimo quarto præcipuis offerebat Principibus, comprehendi audacter petebant, ut hac ratione sibi magis diuturnam, quam non erat illa Clementis IX. pacem procurare possent, cum ipsis persuasum esset, quod Rex Christianissimus S. Augustini Discipulos pejus, quam Piratas haberi, eosque a gratia cunctis Nationibus sine Religionis discrimine oblata excludi nolit: In fine

Sæc. XVII. A. C. 1703.

Sæc. XVII. A. C. 1703. hujus epiſtolæ ſeſe ſubſcribebant, *humillimos & obſequentiſſimos Servos, D. Auguſtini diſcipulos.* Proponebant vero hujus pacis conditiones ſequentes. I. Illi, qui Regi Chriſtianiſſimo diſplicent, ſuam agendi rationem validis vindicent apologiis, & contra eorum vitam & doctrinam objecta diluant. II. Humillime ſupplicatur Regi, ne deinceps via facti contra eos agi permittat, nec adverſus eos Regias literas expediat, eoquod ejusmodi mandatis Regis juſtitia tam intra quam extra Regnum imminuatur, cum hæ literæ non raro contra viros probatæ virtutis & innocentiæ expediantur. III. Rex libertatem concedat illis, qui vel decretorum ſeveritatem experti, vel eam declinantes, in carceribus detinentur, vel nulla ætatis, infirmitatis, pauperatisque ratione habita extra patriam morari coguntur. IV. Nunquam a Rege beneficia petituri ſint, illis vero proviſi, omni functiones ſuas exercendi libertate gaudeant. V. Quod Regi opem ferre, parati ſint ad reducendos hæreticos, & ad illos convincendos ſcripta & libros edere velint, dummodo Rex ſuis quoque decretis præſto ſit. VI. Quod ſemper Gratiæ Chriſti veritates a D. Paulo prædicatas, & a S. Auguſtino explicatas contra novas

in

in unius hominis (Molinæ) cerebro recens natas defensuri, ac pro iis, si opus foret, sanguinem effundere, omniaque vitæ incommoda potius perpeti, quam ut eæ ullo pacto labefactentur, consentire velint. VII. Quod semper doctrinæ moralis Christianæ corruptores insectaturi, præcipue doctrinam Regum parricidalem, & seditiosam opinionem de Regum depositione exterminaturi sint. VIII. Quoniam vero etiam inculpatissimi, ac prudentissimi quique a calumniis nunquam sat tuti sunt, hinc supplicetur Regi, ut eorum accusatores adstringantur legitime probare ea, de quibus eos accusant, & si defecerint, calumniatorum pœnis punirentur. Sæc. XVII. A. C. 1703.

Hæc scripta transferebantur ad Regem Christianissimum, qui summa admiratione defixus, aperte cognovit, Jansenistas conflare factionem non modo Ecclesiæ, sed & Regno summopere nocivam, & publicæ quieti adversam, quocirca illos deinceps pari ferme severitate ac Hugonotas insectatus est.

§. XXIV.

Simulata Brigodæi Palinodia.

Quoniam vero Brigodæus e carcere suo, in quo jamjam per semestre hæsit, *Causſa Quesnel. p.* 451.

Sæc. XVII. A. C. 1703

hæsit, per Gallicum ejusmodi Angelum educi desperaret, dolo, ac simulata submissione viam sibi aperire statuit: igitur Mense Novembri libellum supplicem ad Mechlinienſem Archiepiscopum transmisit, in quo crimina sua velut alter Filius prodigus in se reversus, suaque crimina confessus, veniam clementiamque exoravit. Hujus libelli summa erat hæc:

„Postquam Divinæ Providentiæ placuit, me Reverendissimæ Dominationis vestræ manibus tradi, ut eidem de mea agendi ratione, quam per plures annos in hac patria moratus tenui, rationem redderem, profiteor, quod libellum sub titulo: *Motivum juris pro D. Opstraeto* imprimi curaverim, eumque pluribus eo fine consignaverim, ut æquitas sententiæ per Rectorem latæ, & a pluribus damnatæ pateat, ac præclari hujus Collegii Doctores ad corrigendos suos excessus, de quibus convicti, indies in graviores ruunt, inducantur.„

„Lovanii existens, observationes Huygenii, jus Ecclesiasticum Van-Espenii, Compendium Moralis Evangelicæ, Paradisum animæ Merlo-Horstii, & Laconani cogitationes correxerim.„

„A non-

„A nonnullis Bibliopolis aliisque „libros indies evulgatos emere, aut „transmittere rogatus, iis inſerviendi „animo transmiſi: *Expoſitionem fidei, Nicolei Syſtema, ſpirituale Teſtamentum Arnaldi, collectionem Sfondrati, literas Provinciales, Opera Baij & Janſenii, Disquiſitiones duas, binos tractatus Hiſtoricos, Hiſtoriam ſuccinctam & generalem Janſenismi, Panegyrin Janſenianam, ejusque apologias, Cauſſam Janſenianam, Epiſtolas, & Phantasma Janſenii, gratiam triumphatam, opera S. Auguſtini, Ambroſii, Bernardi, Leonis a P. Quesnello edita, innocentiam oppreſſam, confidentiam Chriſtianam* &c. Fateor, quod iisdem „quoque Typographis tradiderim libros „a me conſcriptos, ut eos iterato præ„lo ſubjicerent: edi etiam curaverim *Memoriale, Rigorismum, innocentiam & fidem Cleri Batavici*, pluraque ſcripta „facta in cauſſa Seminarii Leodienſis, „Apologiam epiſtolarum Provincialium, „pluriumque aliorum librorum.„ Sæc. XVII. A. C. 1703.

„Fateor, quod in meis literis ad „amicos ſæpe verbis charitatem & re„verentiam Superioribus debitam læ„dentibus uſus fuerim, nos quoque „non raro ſignis occultis ſeu cifris uſi „fuerimus, easque auctoritate S. Scri„pturæ, & exemplo Sanctorum firmare „conati ſimus, quod inter meos libros „ha-

Sæc. XVII. A. C. 1703. „habuerim plurimos legi prohibitos, „partim ad me, partim ad meum fratrem Anſelmum pertinentes, quod „Quesnello, dicenti, ſe a RR. Prædeceſſore veſtro Miſſam celebrandi licentiam habenti, inſervierim, diebus „tamen Dominicis & feſtivis alibi „Miſſæ interfuerim.„

„Toto ſemeſtri captivitatis meæ „nunquam ceſſavi, rogare Dominum „Deum meum, quatenus omnia mea „peccata, & defectus hac in re & per „totam vitam meam commiſſos condonare velit, eosque mihi condonatos eſſe confiſus, ac in magnam „ejus miſericordiam, & per ſanguinis „Chriſti pro me Patri æterno in Cruce „oblati pretium ſperans dixi: *in die tribulationis meæ clamavi ad te: quoniam exaudiſti me.* Hæc fiducia miſericordiæ „a Deo obtentæ mihi animum addit, „ut & ad RR. Dominationis veſtræ pedes me confidenter projiciam, humillime ſupplicans, quatenus pariter „cuncta in me ſibi diſplicentia condonare velit: Eam hæc verba S. Jacobi „conſideraturam confido: *Superexaltat miſericordia judicium*, atque in mei favorem applicare velit illa D. Auguſtini verba: *Cur adhuc reputamus peccatores, quos pœnitentia credimus ſanatos?* „& illa: *Quis non intelligat debere ignoſcere*

scere Maritum, quod videt ignovisse Dominum amborum, nec jam se debere adulteram dicere, cujus pœnitentis crimen divina credit miseratione deletum? Spero igitur, „quod Deus, qui in me conversionis „opus incæpit, usque ad diem Jesu „Christi perficiet, quodque ego ubi„cunque fuero, nec RR. Dominationi „vestræ, nec aliis meis Superioribus „offensioni unquam sim futurus: Pro„fiteor, me nunquam cessare, nec per „totam vitam meam cessaturum, pro „ejus incolumitate Deum implorare, „ad id eo magis obstrictus, quo cer„tius agnosco, quod Deus ad miseri„cordiam mihi impendendam ejus mi„nisterio usus sit: Sum cum omni ve„neratione, submissione, possibili gra„titudine &c.„ Sæc. XVII. A. C. 1703.

Hujus libelli supplicis verba ac rei confessionem Mechlinienſis Archiepiscopus serio ponderabat, & Brigodæum victrici gratia expugnatum, vereque pœnitentem credens, omnium delictorum veniam eidem tribuit, libertatemque reddidit, adjectis quibusdam conditionibus, ut liquet ex ejusdem decreto:

„Viso hoc libello supplice, & de„super habito judicio D. Advocati no„stri fiscalis, adscribentes supplicanti „in pœnas detentionem sex mensium, „jeju-

Sæc. XVII. A. C. 1703.

„jejunium voluntarium, & alia opera „pœnitentialia, quæ ſuſcepit, ac at„tentis promiſſionibus in hoc libello „factis, præferentes miſericordiam ju„dicio, concedimus ſupplicanti gratiam „hic petitam, ſub conditionibus ſequen„tibus, primo, ut ſupplicans in manibus „noſtris, aut Vicarii Generalis emit„tat fidei profeſſionem, & præſtet ju„ramentum juxta formulam Alexan„drinam, ſincere, absque ulla diſtin„ctione, reſtrictione, ſeu expoſitione, „& habito reſpectu obvii ſenſus dictæ „formulæ: eoque facto abſolvimus ſup„plicantem a cenſuris, quas incurrit „diſtribuendo, & edendo libros reſpe„ctive famoſos, anonymos, injurios, „ſcandaloſos, manu tortoris combu„ſtos, prohibitos a S. Sede, & conti„nentes Doctrinam in Janſenio con„demnatam.„

„Secundo, ut ſupplicans ultra ex„penſas dari curet in Eleemoſynam „Monaſteriis Carmelitarum diſcalcea„tarum *Vilvordiæ*, Brigittinarum, ac „Magdalenarum, ac Domui S. Crucis „in hoc oppido, ſingulis quinquaginta „florenos monetæ currentis, de qua „datione, priusquam relaxetur, nobis „faciet conſtare.„

„Tertio, ut ſupplicans poſt quinque „dies ab acceptatione hujus gratiæ,

„quos

„quos ipsi concedimus ad negotia sua, Sæc. XVII.
„quæ forte habet, in Palatio nostro li- A.C. 1703.
„bere ac modeste componenda, se con-
„ferat ad Carthusiam Herinienſem,
„ibique obeat per quindenam exerci-
„tia spiritualia, & emittat Confessio-
„nem generalem, quod per testimo-
„nium Superioris nobis probabit, &
„dein ad diæcesin nostram non amplius
„revertatur sub pœna incarcerationis
„sine ulteriori decreto. Datum *Bruxel-*
„*lis* in Palatio nostro Archiepiscopali
„hac die prima Decembris Anno Christi
„millesimo septingentesimo tertio.„

Equidem Brigodæus concessam hanc gratiam avide amplexatus, cuncta se integra fide adimpleturum, ore & calamo professus est. Aſt libertati redditus, ad vomitum rediit: Gerberonus quoque, licet Archiepiscopi sententiæ lubenter sese submisſisset, atque ad omnes, quas irrogare placuerit pœnas, paratum se diceret, instituto tamen juris processu ad revocandos suos errores & formulare sine limitatione subscribendum haud induci poterat, hinc ejus causſa diu agitata, tandem pronuntiata sententia damnatus est, ut emissa fidei professione, formulario subscriberet, quinque propositionum doctrinam ejuraret, & demum ad suam Abbatiam remissus, a suis

Sæc. XVII. A. C. 1703

Superioribus incluſus teneretur, donec Sacræ Sedi circa ſuam doctrinam plene ſatisfeciſſet. Verum Franciæ Rex eundem ceu ſibi ſubditum extradi juſſit, unde in Franciam delatus, primo in Ambianenſi arce, poſtea in Vincennarum carcere incluſus, per integros quinque ac ferme ſex annos hæſit, & demum octogenario major die decima octava Aprilis anno hujus ſæculi decimo cunctos errores ſuos retractavit, ſuamque palinodiam trigeſima ejusdem Menſis die ratam habuit, poſtquam ex Vicennarum cuſtodia in Monaſterium S. Germani translatus fuerat.

§. XXV.

Quesnellus publico Archiepiſcopi edicto comparere juſſus.

Cauſſa Quesnel. pag. 1.

Quamprimum Quesnellus e carcere profugus, Amſtellodami ſuæ ſecuritati ſat proſpectum crediderat, mox calamum ſuum, quo antea nec tiaræ nec ſceptris nec Purpuræ pepercerat, contra Archiepiſcopum Mechlinienſem, ſibique adverſantes acuere, inque eum denſam injuriarum nubem effundere cæpit: præprimis vero libellum, ſub titulo: *motiva Juris* edidit, in quo rationes expoſuit, ob quas tam Archiepiſcopum ſuum, quam ejus judicium pro-

probrosa fuga declinarit, simulque crimina sibi ab Advocato objecta diluere conatus est: cum ergo Archiepiscopus de Quesnelli pœnitentia desperaret, judicii acta in eum, absentem licet, instruere statuit; præprimis igitur publico edicto eundem in jus vocavit, die decima tertia Mensis Februarii anni sequentis Bruxellis promulgato hoc edicto. Sæc. XVII. A. C. 1703.

„Exposuit nobis Procurator officii „Curiæ nostræ Ecclesiasticæ *Bruxellis*, „quod Pater Paschasius Quesnel Pres„byter, origine Parisiensis, antehac „detentus, ac sequestratus in Palatio „nostro Archiepiscopali hujus oppidi, „postquam citatus fuisset, ut personali„ter responderet ad Libellum conven„tionalem exponentis, sequestrum suum „violaverit, & effracto de nocte, opera „nonnullarum personarum, carcere, „eruperit, & hactenus latitet; cum„que publici interfit dictum profugum, „& latitantem via juris adigi ad hoc, „ut personaliter respondeat ad præfa„tum Libellum, Vobis, & singulis ve„strum mandamus, ut ad instantiam „præfati exponentis citetis coram No„bis personaliter, & peremptorie ad „certum diem juridicum per vos de„signandum, (intra quem & diem ci„tationis vestræ sint ad minus quatuor „Septimanæ intermediæ) aut si ille

Sæc. XVII. A.C. 1703

„juridicus non fuerit, ad alium tunc „immediate sequentem, præfatum Pa„trem Paschasium Quesnel, antehac „detentum & sequestratum in Palatio „nostro Archiepiscopali *Bruxellis* dicto „Procuratori officii responsurum super „sequentibus:

I. „Quod postquam Anno 1678. in „Comitiis Oratorii *Berulliani* omnibus „& singulis ejusdem Congregationis „injunctum fuisset subscribere Formulæ, „rejiciendi in Scholis *Hæresin Janse„nianam*, & ipse pertinaciter recusasset „subscribere, *Galliam* deseruerit, & „quamvis Presbyter, latitaverit in *Bel„gio Catholico* sub veste laica.„

II. „Quod ibidem, & in vicinis „Provinciis plures turbas, & dissidia „excitarit, Presbyteros commoverit „adversus proprios Episcopos, *Clerum „Batavicum* impulerit adversus sum„mum Pontificem.„

III. „Quod damnatam in *Michaele „Bajo* Doctrinam renovaverit, atque „laudaverit novam operum ejusdem „*Baij* editionem.„

IV. „Quod proscriptam *Jansenii* „doctrinam extulerit passim, ac propu„gnarit, & damnatas *Jansenii* hæ„reses suis passim scriptis inseruerit.„

V. „Quod Pontificiis Decretis, in „Caussa *Jansenii* latis, liberaliter de„traxe-

„traxerit, quasi iisdem aliquid per frau- Sæc. XVII.
„dem, & citra Pontificum voluntatem A.C. 1703.
„fuisset insertum.„

VI. „Quod scripserit, esse sacrile-
„gum, & toti Ecclesiæ injuriosum exi-
„gere subscriptionem, & juramentum
„facti, ut ajunt, *Janseniani*, quod For-
„mulario Alexandri VII. continetur.„

VII. „Quod post Breve & Decre-
„tum Innocentii XII. de Anno 1694.
„contenderit sensum obvium Formu-
„larii non requirere, ut Propositiones
„damnentur *in sensu ab Authore intento*,
„edideritque, & omnium suorum no-
„mine editam declaraverit Formularii
„explicationem, in qua protestatur,
„quod per Formularii subscriptionem
„non subscribatur condemnationi Libri
„*Jansenii*.„

VIII. „Quod, quamvis Alexan-
„der VII. declaraverit, esse falsum, pa-
„tensque mendacium, quod sub Inno-
„centio X. non fuerit examinatum id,
„quod vocatur *factum Jansenii*, nihilo-
„minus præfatus P. Quesnel ausus fue-
„rit palam asserere, & scriptis suis
„propalare, non fuisse sub Innocen-
„tio X. examinatum id, quod vocatur
„*factum Jansenii*.„

IX. „Quod dixerit publice, non-
„dum adveniisse tempus reddendi Ju-
„stitiam *Jansenio*, & illatam ipsi inju-

Sæc. XVII. A. C. 1703. „riam reparandi, & interim ipſe per „minaces literas jactaverit, ſe aliquando *Janſenii* defenſionem ſuſcepturum „contra *Clerum Gallicanum*. „

X. „Quod pertinaciter adhæſerit „factioni eorum, qui adverſus Eccleſiæ Decreta, & adverſus Edicta Principum conjurarunt, Librum, & Doctrinam *Janſenii* tueri: quod illa factio „late per *Galliam*, *Belgium & Hollandiam* ſit diffuſa, & a factioſis appelletur *Ordo*, quod illa factio habeat ſuas, „uti vocant, Abbatias, Prioratus, „Collegia, Domos, Hoſpitia, & Eremos, quod illa factio plures complectatur Sæculares & Regulares, quorum alios Viſitatores, alios Priores, „alios ſimpliciter Patres, alios Fratres „appellant, quod a morte Dni. Arnaldi, „quem *Patrem Abbatem* nuncupabant, „P. Quesnel factionem hanc conſiliis „ſuis rexerit ſub titulo *Patris Prioris*. „Quod varias inſtituerit viſitationes, „exigens a præcipuis, ut ad ipſum „referrent, quæcunque poſſent promovere dictam factionem, quod ad eum „effectum procuraverit diſtributiones „pecuniarum, quibus Procuratores factionis, tam *Romæ*, quam *Pariſiis*, „& alibi exiſtentes poſſent cauſſas factionis ſuſtinere. „

XI.

Sæc. XVII. A.C. 1703.

XI. „Quod in literis factionem con-
„cernentibus passim usus fuerit Cifra
„fictorum nominum, ne celata Myste-
„ria & Conspirationes possent, eve-
„niente casu interceptionis literarum,
„detegi.„

XII. „Quod ad novam Editionem
„correxerit Libellum, cui titulus *Phan-*
„*tasma Jansenismi*, dum ipse ejusmodi
„prætensi Phantasmatis erat Dux &
„Antesignanus.„

XIII. „Quod, cum *Romæ* damna-
„tum fuerat opus ab ipso *Parisiis* edi-
„tum, cui titulus *Dissertationes, Notæ, observationes, Emendationes, Interpretationes, Annotationes, Apostillæ ad S. Leonis Magni opera, & ad Codicem Canonum Constitutionum Sedis Apostolicæ*, ausus
„sit adversus decretum desuper latum
„scribere plurima infamia, & Sacræ
„Congregationi summe injuriosa.„

XIV. „Quod tam scripserit, quam
„ab intimis suis receperit literas Regi
„nostro Catholico, Regi etiam Chri-
„stianissimo, & præcipuis utriusque
„Regis Ministris, imo & summis Pon-
„tificibus, Cardinalibus, & Episcopis
„graviter obtrectantes, quodque illos,
„a quibus ejusmodi literas accepit,
„continuaverit colere uti intimos.„

XV. „Quod indigno modo perstrin-
„xerit Regium Senatum *Montibus Ha-*

Sæc. XVII. A. C. 1703.

noniæ reſidentem, uti & Montenſem „Magiſtratum.„

XVI. „Quod literis ſuis laudaverit, „& probaverit plura Opuſcula Patris „*Gabrielis Gerberon*, quæ a Sede Apo„ſtolica ſunt proſcripta, quodque ei„dem ſubminiſtraverit varia manu„ſcripta, ex quibus dicta opuſcula „conficeret.„

XVII. „Quod limaverit plura ſcripta „ſeditioſa, & pernitioſa exarata manu *D. Erneſti Ruth D'Ans.*„

XVIII. „Quod acriter invectus ſit „in eos, qui damnarent quadraginta „Doctores Sorbonicos; propter reſolu„tionem famoſi Caſus Conſcientiæ, per„fidiam objecerit iis ex quadraginta „Doctoribus, qui ad ſaniorem men„tem reverſi, ſe Eminentiſſimo Cardi„nali de Noyailles, Archiepiſcopo ſuo „ſubjecerunt.„

XIX. „Quod, poſtquam ipſemet „erga Eminentiſſimum Cardinalem „Noyaillium, ſuum Archiepiſcopum, „ſummam publice profeſſus eſſet Vene„rationem, ſuosque Libros illius e„mendationi abſolute ſubjeciſſet, in„terim dictum Eminentiſſimum Domi„num literis ſuis ad amicos ſcriptis in„dignis modis perſtrinxerit, & dum „libellum eidem Eminentiſſimo Domino „ſumme injurioſum deteſtari ſimularet, „eun-

„eundem ad familiares suos scribens, Sæc. XVII.
„summe laudaverit tanquam modera- A. C. 1703.
„tissime, & nervosissime scriptum.„

XX. „Quod in hoc *Belgio*, & sub „Archi - Diæcesi nostra reimprimi, & „distrahi curaverit varia scripta jam „antea a Sede Apostolica prohibita, „ac ediderit plurima anonyma, uti & „varia, non solum carentia Approba- „tione Censoris, sed & Authorem, & „Typographum mentientia.„

XXI. „Quod ob scandala inde orta, „& errores, falsitates, ac injurias in „illis contentas, jam nunc aliqua ex „dictis scriptis, Decretis Sedis Apostо- „licæ fuerint condemnata, & etiam in „*Belgio* manu tortoris combusta.„

XXII. „Quod *Bruxellis* absque ulla „Approbatione Censoris ordinarii loci, „curarit imprimi *Historiam Congregatio- num de Auxiliis*, postquam petitum de- „super Privilegium Regium ipsi fuerat „denegatum.„

XXIII. „Quod illo ipso tempore, „quo ductus fuit ad locum sequestri, „actualiter incumberet edendis variis „libris & scriptis absque ulla Appro- „batione, aut Privilegio Regio, & „signanter: Lettre d'un Evèque a un „Evèque, & l'Année chrétienne, operi „bis a Sede Apostolica condemnato.„

Sæc. XVII. A. C. 1703.

XXIV. „Quod etiam præparaverit „compilationem centum quinquaginta „ſex opuſculorum, a nata Hæreſi *Janſeniana* in publicum editorum, quorum „etiam plurima a ſancta ſede ſunt dam„nata: illaque omnia perpetraverit cum „magno Chriſti fidelium ſcandalo & „obloquio; & ſuper aliis de jure, con„ſuetudine, concordatis, ac alias ad „cognitionem noſtram pertinentibus die „prima ſequente latius deducendis, „quod videbitur reſponſurum; & cum „præfatus Paſchaſius Quesnel, ut di„ctum eſt, ſit profugus, ac latitet, „volumus, ut executio præſentium, „quæ fiet ad Portam Palatii noſtri in „hoc oppido, ad valvas inſignis Eccle„ſiæ Collegiatæ Divorum Michaelis & „Gudilæ, & ad ultimum citati in hoc „oppido Domicilium (miſſa citato, ſi „fieri poſſit, harum, & executionis „veſtræ copia) ejusdem ſit valoris, & „roboris, ac ſi in propriam ipſius Per„ſonam facta foret, & pro tali eam „authoriſamus, & quid de eo feceritis, „Nobis fideliter reſcribatis.„

§. XXVI.

Archiepiſcopi ſententia contra Quesnellum.

Cum

Cum autem Quesnellus aut ipse, aut ejus nomine alius minime comparerent, Mechlinienſis Archiepiſcopus adverſus eum tanquam contumacem, effractoque carcere fugitivum die decima Novembris Bruxellis anno ſequenti hanc pronuntiavit ſententiam: Sæc. XVII. A. C. 1703.

Cauſſa Quesnel. pag. 513.

„In cauſſa Officii coram nobis mota „& indeciſa pendente inter Procurato„rem ejusdem officii Actorem ex una, „& P. Paſchaſium Quesnel Pariſinum „Oratorii Nominis Jeſu in Gallia Pres„byterum, non ita pridem in Palatio „noſtro Archiepiſcopali juſſu noſtro ſe„queſtratum, & poſtmodum violata ſe„queſtratione per iteratas literas edi„ctales cum debito intervallo publice „in locis conſuetis affixas, & in rotula „reproductas reſpective 17. Martii, & „14. Aprilis hujus Anni 1704. citatum, „ſed non comparentem, ac contuma„cem ex altera partibus: viſis ejusdem „cauſſæ actis & actitatis, notanter „etiam recuſatione pro parte citati con„tra nos Judicem ordinarium propoſita, „quam uti notorie frivolam rejecimus, „prout adhuc rejicimus, omnibusque „mature examinatis, & perpenſis, „præſertim Decreto noſtro 9. Junii no„viſſime dato, quo Actorem pro utili„tate trium contumaciarum ad pro„bandum admiſimus, & probationibus, „quas

Sæc. XVII. A. C. 1703.

„quas in vim ejusdem decreti produxit, „de plurium Ecclesiæ nostræ Metropo„litanæ Dominorum Capitularium, ac „aliorum Sacræ Theologiæ Doctorum, „& Licentiatorum, ut & Jurisperito„rum consilio & assensu, Christi nomine „invocato, & nil, nisi justitiam præ „oculis habentes dicimus, decerni„mus, & declaramus, ex iisdem actis „& probationibus constare, eundem „citatum renuisse simpliciter subscri„bere (licet admoneretur, rogaretur, „ac instanter ad hoc premeretur a Su„perioribus suis) Formulæ doctrinali „præscriptæ in Comitiis generalibus „præfati Oratorii Gallici, idque ea „præcipue de caussa, quod Formula „ista contineret damnationem Doctrinæ „Janseni & Baij; quam contumaciam „adversus Superiores suos ne depone„ret, ex Gallia profugus ab Anno 1685. „in Belgio variis in locis, sed potissi„mum in hoc Oppido Bruxellensi sub „fictis nominibus latitavit, & ex late„bris suis contumaciæ suæ malum ul„terius communicavit, varia edendo, „ac publicando opuscula, quibus hæ„resin Jansenianam non obscure susti„nuit, idque ex continuatione auda„ciæ, ut asseruerit, quod summis Pon„tificibus in caussa Jansenii fuisset ob„reptum, & aliquid præter mentem „Pon-

„Pontificiam Bullæ Innocentii X. inser- Sæc. XVII.
„tum: Simul & indigno modo scribendo A.C. 1703.
„de summis Pontificibus, & male per-
„stringendo S. R. E. Cardinales, Epi-
„scopos, aliosque Ecclesiæ Ministros,
„& Viros dignitate, ac doctrina exi-
„mios, neque ab obtrectationibus ad-
„versus Reges, neque a contumeliis
„erga Regios Ministros abstinendo. In-
„super pertinaciam suam prodidit asse-
„rendo inter alia, Jansenismum non
„esse nisi *Phantasma*; faciendo Notas
„multas injurias, & contumelioſas De-
„creto S. Congregationis indicis lato
„22. Junii 1676. quo prohibebantur Dis-
„sertationes ipsius ad S. Leonis opera;
„approbando, & laudando plura opera
„Domini Gabrielis Gerberon, quæ a
„Sede Apostolica dein fuerunt repro-
„bata, uti novam operum Baij editio-
„nem & Historiam Jansenismi; susci-
„piendo quoque causſam 40. Doctorum
„Parisiensium circa famosum Casum
„Conscientiæ; concurrendo ad impres-
„sionem in hoc oppido factam *Historiæ Congregationum de Auxiliis* sine ulla Ap-
„probatione Censoris ordinarii, & non
„expectata Censura nostra, ad quam
„tamen per Apostillam datam in su-
„premo Concilio Brabantiæ fuerat re-
„missa. His accedit, quod plura e-
„tiam scripserit, quibus Oratorii Mon-
„tensis

Sæc. XVII. A. C. 1703.

„tenſis Presbyteros Oratorio Gallico „ſubjectos a ſubſcriptione præmemo„ratæ formulæ averteret; & quod in„ter ſcripta ejus inventum etiam fuerit „aliquod manu ejus exaratum com„plectens 33. paginas in folio, quod „hunc præfert titulum *Inquiſitio &c.* in „quo quidem Senatus Regius indigne „excipitur; ſicut & Magiſtratus Mon„tenſis, ſeu aliqui ex illo acerbe tra„ducuntur per ejus libellum manu tor„toris combuſtum, cui titulus: *Vindiciæ pro Sacerdotibus Oratorii Montenſis.* „Præterea aſſeruit citatus, non fuiſſe „a S. Sede examinatum illud, quod „vocant, factum Janſenii, & ſcripſit, „nondum tempus adveniſſe reddendi „juſtitiam Janſenio debitam, at repa„randi injuriam ipſi illatam, addendo, „quodſi diſcipuli S. Auguſtini exiſti„maſſent, quod ſenſus Janſenii eſſet „condemnatus per Innocentii X. Bul„lam, eidem ſeſe non ſubmiſiſſent: „quantum autem ad Bajanas Propoſi„tiones, ſuſtinuit inter illas aliquas „eſſe, quæ continent genuinam S. Au„guſtini doctrinam: Propoſitionem vero, „quæ ſpectat infidelium actiones, eſſe „præciſe illam, quæ præ aliis ſuſtineri „poſſet, quæque eſſet adeo in S. Au„guſtino, ejusque diſcipulis fundata, „ut exiſtimandum non ſit, S. Sedem „illam

„illam erroris damnare voluiſſe, ſed „tantum prohibuiſſe, ne tum temporis „defenderetur propter rationes tunc, „non nunc militantes. Ulterius patet, „ipſum poſt Breve, & Decretum In„nocentii XII. Anno 1694. editum per„tinaciter contendiſſe, ſenſum obvium „formularii non requirere, ut 5. Pro„poſitiones damnentur *in ſenſu ab Au„thore intento*, edendo iſtum in finem, „ceu publicam & communem explica„tionem, in qua affirmat, quod per „formularii ſubſcriptionem non ſubſcri„batur condemnationi Libri Janſenii. „Impugnavit quoque ſcriptis ſuis De„cretum Alexandri VIII. in 31. Propo„ſitiones latum; & dogma Immaculatæ „conceptionis Deiparæ Virginis nume„ravit inter opiniones novas & contra„rias veritati Scripturarum, inferentes„que pernicioſam ſequelam, atque „damnatam ſententiam de gemino ca„pite Eccleſiæ ſatis aperte ſuſtinuit, „ac decreta ſacrarum Congregationum, „quibus libri quidam proſcribebantur, „audacter ſugillavit, & redarguit. Plura „edidit ſcripta anonyma, & Authorem, „typographum, ac locum impreſſionis „mentientia, eaque imprimi, reim„primi, & diſtrahi curavit, & inter „illa etiam quædam a Sede Apoſtolica „publicis Decretis antea condemnata.

Sæc. XVII. A.C. 1703.

„Ora-

Sæc. XVII. A.C. 1703. „Oratorium domeſticum erexit propria „auctoritate pro libitu in eo ſacrum „dicens; cum variis perſonis noxium „literarum commercium fovit ſub fictis „nominibus. Denique per effrænem „ſuam ſcribendi licentiam magnas in „hoc Belgio ac in noſtra Diæceſi turbas „excitavit & diſſenſiones, & non raro „Clerum & populum adverſus proprios „ſuos commovit Epiſcopos, ac præci„pue ſcripto quodam inſolentiis pleno „Clerum Batavicum contra ſanctiſſimi „D. N. Clementis XI. decreta ſeditioſe „incitavit: Quibus omnibus conſidera„tis, declaramus citatum, uti de Jan„ſenismo, & Bajanismo, aliisque ex„ceſſibus ſupra memoratis convictum, „incidiſſe in excommunicationem, a„liasque pænas per Bullas Apoſtolicas „in hujusmodi delinquentes latas, mo„nentes omnes & ſingulos Chriſti fide„les, ut ipſum uti talem habeant, & „evitent; injungentes citato, ut ſe re„cipiat ad Monaſterium aliquod in Pa„tria catholica ſitum, ibidemque per „integrum ab adventu ſuo menſem „exercitia ſpiritualia obeat, ac dein „in ſpiritu pœnitentiæ ibidem ſeque„ſtratus maneat, legendo ſingulis die„bus ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, „ac jejunando diebus veneris in aqua „triſtitiæ & pane doloris, donec ſummo

„Pon-

„Pontifici quoad doctrinam suam fece- Sæc. XVII.
„rit satis, ac absolutionem ab excom- A.C. 1703.
„municatione obtinuerit. Insuper in-
„hibemus ei, ne ad Diæcesin nostram
„unquam revertatur, minus in ea-
„dem aliquid scribat, edat, aut im-
„primi faciat sine prævia nostra licen-
„tia, vel similes excessus committat
„sub pœna, quod perpetuis carceribus
„mancipabitur, aliisque pœnis gravio-
„ribus in jure contra hujusmodi trans-
„gressores statutis punietur, condem-
„nantes ipsum in expensas sequestra-
„tionis, & contumaciæ ad nostram
„taxam. Ita in scriptis sententiamus.„

Verum adversus hanc sententiam Quesnellus editis duobus libellis bilem suam uberrime effudit.

§. XXVII.

Quesnelli reflexiones morales in Novum Testamentum ab Aptensi Episcopo damnatæ.

Cum in Galliis & præcipue in Aptensi Diæcesi Gallica novi Testamenti editio unacum moralibus Quesnelli reflexionibus passim omnium manibus tereretur, non pauci de conservanda doctrinæ ac fidei puritate solliciti apud Josephum Ignatium de Foresta a Colongue Aptensem Episcopum graves

Sæc. XVII. A. C. 1703. deſuper querelas deferebant. Hic vero præfatum librum celebrioribus Theologis examinandum tradidit; qui præmiſſa diſcuſſione matura referebant, hanc verſionem non modo Vulgatæ diſſonam eſſe, ſed illam quoque plurimos errores ab Eccleſia jam proſcriptos innovare: Ne vero hic Epiſcopus duntaxat aliorum judicio ſtare videretur, ipſus hoc opus ſæpius pervolvit, diſcuſſit, ac luculenter deprehendit, quod novæ hujus verſionis textus cum Montenſis editione a Clemente IX. die vigeſima Aprilis anno præteriti ſæculi ſexageſimo octavo, pluribusque Epiſcopis, imo ab ipſo etiam Aptenſi damnata ferme idem ſit, Auctorque temerariis, erroneis, captioſis, æquivocis & ſedulo exquiſitis annotationibus Janſenismum foveat: quapropter Epiſcopus die decima quinta Octobris promulgato edicto hanc Gallicam Quesnelli editionem omnibus utriusque ſexus ac conditionis cujuscunque Diæceſanis interdixit, prohibuitque ſub anathematis pœna, ne quisquam hunc librum legat, retineat, vendat, aut diſtrahat: Pariter ſe nullum ad S. Ordines, Verbi Dei prædicationem, & Pœnitentiæ adminiſtrationem admiſſurum declarabat, niſi prius formulæ, qua „quin-

quinque Janſenii Propoſitiones damnantur, ſubſcripſerit: ſe vero id jure merito facere, comprobatum reddebat veteris Eccleſiæ uſu, quo hæreſum fautores detegere aſſuevit; ſic enim, ajebat Epiſcopus in ſuo decreto, Mennas Patriarcha juſſu Imperatoris Juſtiniani præcepit, ut omnes Epiſcopi, Abbates, Sacerdotes & Religioſi in Diæceſi Conſtantinopolitana ſimili ferme ſcripto contra Origenem ſubſcriberent, & Hormisdas Pontifex, ut ex literis ejus patet, ad Joannem Nicopolitanum Epiſcopum, ſuisque Suffraganeis fidei profeſſionem, qua Eutychetis, Dioſcori, & Acacii errores anathemate proſcripſi erant, ſubmiſit, juſſitque, ut Orientalis Imperii Præſules, ac univerſus Clerus eidem ſubſcriberent. Poſtea Epiſcopus ridiculum eorum, qui Janſenii librum, utpote a Pontificibus duntaxat damnatum, perperam fuiſſe damnatum dicunt, effugium retudit, afferens, quod Pontificum deciſionem omnes Epiſcopi receperint, confirmarintque, proin eorum Conſtitutiones pari cum Concilii Oecumenici decretis auctoritate polleant: quapropter Chalcedonenſis Synodi IV. Patres anathema dixerint, iis, qui poſt literas Leonis Papæ ad Flavianum contra Eutycheten datas hunc non eſſe hæreticum

Sæc. XVII. A. C. 1703.

Sæc. XVII. A. C. 1703.

crediderunt, eoquod Petrus per Leonem locutus esset. Denique Episcopus illis, qui nonnisi obsequioso silentio Pontificum Constitutiones recipiunt, hæc Gregorii Magni verba applicabat: *Perversi homines, qui trium Capitulorum occasione reperta Ecclesiastica disciplina fugiunt, de suis carnalibus actibus reprehendi pertimescunt, subesse Sedis Apostolicæ præceptis nolunt, & dum neque in fide recti sunt, neque bonis operibus intenti, studeant, ut certare pro fide videantur, sicque fit, ut quotidie deteriores fiant, dum in eis culpa gravescit, quæ quasi de Zelo fervoris videri etiam laudabilis appetit.*

§. XXVIII.

Mechlinienſis Archiepiſcopi ſententia in Nicolaum Blancquaert de Janſenismo convictum.

Præterea Mechlinienſis Archiepiſcopus in varios de Janſenismo convictos auctoritate etiam Regia animadverti juſſit, ac præprimis in Nicolaum Blancquaertum, qui noxios ejusmodi libros approbavit, & damnatæ Janſenii doctrinæ adhæſit, Bruxellis die decima tertia Junii anno ſequenti hanc pronuntiavit ſentcntiam: „In cauſſa „Officii coram nobis mota, & indeciſa „pendente inter Procuratorem ejusdem „Officii

„Officii Actorem ex una, & Patrem „Frat. Nicolaum Blancqueart ordinis „Fr. *Beggardorum* Religioſorum Pres- „byterum citatum ex altera partibus: „viſis ejusdem cauſſæ actis & actitatis, „omnibusque mature conſideratis & „perpenſis, notanter reſponſione per- „ſonali citati, pro utilitate Decreti „noſtri, quo ipſum ab ampliando ſe- „cluſimus, cauſſam habentes ſufficien- „ter inſtructam, ut jus dicatur, de plu- „rium Theologorum & Jurisperitorum „Nobis communicato conſilio & aſſenſu, „Chriſti nomine invocato, dicimus, „decernimus, ac declaramus, ex præ- „memoratis actis Nobis conſtare, præ- „dictum citatum usque adeo ſui fuiſſe „oblitum, ut non obſtantibus tot De- „cretis Pontificiis, aliisque Conſtitu- „tionibus Apoſtolicis, quæ contra *hæ- „reſin Janſenianam* emanarunt, adhuc „auſus fuerit adhærere Doctrinæ in Jan- „ſenio condemnatæ, idque per Theſes „ſuas, & per varias approbationes, „quas citatus ſub fictis, ſeu anagra- „maticis nominibus N. *Klabart*, F. A. „*Lankbert*, *Victorin Kalenbert*, *Natha- „nael Cliboſe*, *Quintianus Barcallac* de- „dit ad Libros Auguſtini Kergre', „ſeu verius Domini Gabrielis Gerberon „Benedictini Galli, *Bajanismum & hæ- „reſin Janſenianam* continentes: quæ

Sæc. XVII. A.C. 1702.

Sæc. XVII. A.C. 1703

„certe talia sunt, ut citatus graviter, „& exemplariter mereatur puniri, sed „quia ipse, pendente hac lite protesta„tus est, quod se velit submittere, & „emendare, mitius & paterne cum ipso „procedentes, condemnamus solum„modo citatum, ut emittat fidei pro„fessionem juxta Bullam Pii IV. & re„cipiat omnes Bullas contra *Bajanis„mum & hæresin Jansenianam* editas, & „formulæ *Alexandrinæ* subscribat, sin„cere, absque ulla distinctione, re„strictione, aut expositione, damnan„do 5. Propositiones ex libro C. Jan„senii excerptas in sensu obvio, quem „ipsamet propositionum verba præ se „ferunt, etiam cum respectu habito „ad sensum obvium dictæ formulæ, & „præfatas approbationes suas revocet „& annullet: ipsi nihilominus inhiben„tes, ne in hac Diœcesi doceat, cate„chizet, aut concionetur, Theses, aut „aliqua scripta edat, aut quocunque „modo approbet, vel se regimini ani„marum immisceat, donec aliter judi„caverimus statuendum: condemnan„tes citatum in expensas. Ita in his „scriptis sententiamus.„

Huic sententiæ sincero animo sese subjecit Blancquaertus, declarans, se omnibus Pontificum Constitutionibus contra Bajum & Jansenium editis, nec-

necnon formulæ Alexandri VII. ſincere, & ſine ulla reſtrictione ſubſcribere, & fidei profeſſionem juxta Bullam Pii IV. edere, paratum eſſe. Sæc. XVII. A. C. 1703.

§. XXIX.

Franciſcus Pignatellus Neapolitanus Archipræſul a Pontifice Romana Purpura decoratus.

Hoc item anno Clemens XI. Pontifex Maximus Mutinæ Ducem, cujus Ducatum immiſſis copiis, eoquod Carolum Archiducem pro Hiſpaniarum Rege agnoviſſet, Galli fiſco addixerant, ac ſibi a populis fidei ſacramentum dici imperaverant, unacum ejus uxore & liberis perbenigne excepit, huic etiam die vigeſima nona Decembris, quicquid a Pontificia auctoritate in illius ſolatium proficiſci poteſt, datis literis benigne pollicitus, ſignificabat, quod Ducem cum Franciæ Rege conſiliaturus, omnem operam impenderit, ac deſuper acres literas ad eundem dediſſet. Die autem decima ſeptima ejusdem Menſis ſummus Pontifex Franciſcum Pignatellum Archiepiſcopum Neapolitanum Sacro Purpuratorum Collegio ſolum ac primum accenſuit, gratitudinem ſuam teſtaturus erga defunctum Pontificem, cujus Nepos ex Fratre Julio erat Franciſcus: *Theatr. Europ. t. 16. pag 345. Vit. Card. t. 2. p. 182.*

Sæc. XVII. A. C. 1703.

ciſcus: Hæc electio Andegavenſi Duci adeo grata erat, ut propterea ad Papam gratulatorias perſcriberet literas.

§. XXX.

Capitulorum Ultrajectenſis & Harlemenſis oppoſitio contra S. Congregationis Decretum.

Acta Hiſtorico Eccl. vol. 7. p. 98. Abregé de l'Hiſt. Eccl. t. 13. p. 586. Abregé Chronol. t. 3. pag. 514.

Jam ſupra meminimus, quod Ultrajectenſes Canonici, qui ſe Cathedralem hanc Eccleſiam Vacante Sede repræſentare dicebant, Coddeum Sebaſtenum Archiepiſcopum ad Provinciam Epiſcopi Ultrajectenſis obeundam delegarint: cum autem ea res in ſummi Pontificis, qui Coddeo exauctorato Cockium ſubrogaverat, contemptum redundare videretur, hinc Sacra Congregatio propagandæ fidei negotiis præpoſita die tertia Februarii decretum edidit, quo adminiſtrandi Sacramenta poteſtatem a *prætenſis* Capitulis Ultrajectenſi & Harlemenſi conceſſam omnino irritam nullamque eſſe declaravit, eisque ſub anathematis ipſo facto incurrendi pœna inhibuit, ne ullam jurisdictionem exercerent; Ultrajectinum enim Capitulum jam ante centum annos interciderat, omnesque prætenſi Canonici Eccleſiaſticis cenſuris fuerant irretiti: Nihilominus utriusque

que Eccleſiæ Pſeudo - Canonici ſuis juribus enormiter derogatum rati, *remedium appellationis ad Pontificem melius edocendum* arripuere, ac Menſe Martio datis ad eundem literis rogabant, ut eos indicta cauſſa damnare nollet: Verum Pontifex, cum centenaria horum pertinacia contra Pontificias Conſtitutiones nimis luculenta eſſet, ad fœderati Belgii Catholicos literas dedit, in quibus prætenſos hoſce Canonicos omni jurisdictione deſtitutos declaravit, eisque ſub excommunicationis pœna inhibuit, ne ſeſe ſacris harum Eccleſiarum miniſteriis ingererent: Enimvero Canonici Papam quamplurimis libellis ſupplicibus, & Cardinales ſcriptis juris ſui vindiciis diu frequenterque fatigabant, quibus tamen ſemper reſponſum, ut prius Sedis Apoſtolicæ mandatis obtemperarent. Tandem vero anno hujus ſæculi quinto Buſſius Bruxellenſis Pontificius Nuntius in Hollandiam profectus, Cardinalis Paluccii literas detulit, quibus declaratum, quod Coddeus orationes partim univerſo orbi notas, partim, ut ejus famæ parceretur, ſilentio ſuppreſſas, ſuo officio amotus eſſet: paulopoſt Hagam Comitum delatus cum pluribus utriusque Eccleſiæ Canonicis egit, ac Trevirenſis Archiepiſcopi Legato plurimum conferente

Sæc. XVII. A.C. 1703.

Sæc. XVII. A.C. 1703. eo rem deduxit, ut annuente Cod-deo Gerardus Potcampus Vir gravi ſenio venerandus, pacisque ſtudioſiſſimus in Vicarium Apoſtolicum eligeretur, quo tamen poſt bimeſtre defuncto Buſſius Colonienſis Eccleſiæ Canonicum nomine Dameum ſubrogare nitebatur, obſtiterant tamen utriusque Eccleſiæ Canonici, qui alios elegere Vicarios, ut vocant, Generales, datis quoque ad Paluccium Cardinalem literis, in quibus audiri, ac in ſua patria a Judicibus legitimis judicari poſtulantes declarabant, quod quamvis jus ſuum omnino certum, ac minime dubium crederent, ſi tamen hi Judices illud minus firmum eſſe cenſuerint, ſine hæſitatione ab illius defenſione deſiſtere parati eſſent. Sequenti tamen anno Pontifex hujus Eccleſiæ regimen Julio Piazzæ Colonienſi Nuntio commiſit, vehementer reclamatibus Canonicis, quorum contumacia interminato anathemate nonnihil repreſſa eſt. Fervente autem hoc tumultu Jeſuitæ Breſtenſem Parochiam armata ferme manu ſibi vendicarunt.

§. XXXI.

Abiſſini unacum Rege ſuo Eccleſiæ Romanæ reconciliati.

Flo-

Sæc. XVII. A.C. 1703.

Floruit equidem, uti memoravimus, in Abyſſinorum Regno religio Catholica, quam ipſemet Susneus Rex unacum Claudio, & Baſilide filiis ſuis, pluribusque aliis palam amplexatus erat. Mortuo autem Rege ejus Filius Baſilides ſeu Adiam-Sagued, quamprimum Regni clavum moderari cæperat, Jeſuitas omnes Imperio ejecit, alios ſub falſo obtentu crudeliſſima morte enecari juſſit, cunctisque ejus ſubditis omne commercium cum Europæis interdixit, ipſe vero juramentum, quo ſeſe Romanæ Eccleſiæ, vivente adhuc Patre ſuo obſtrinxerat, violavit, & Fratrem Claudium, ejusque filios, ſibique ſanguine junctos, ac demum cunctos eidem adhærentes, in vincula conjecit, eosque de clandeſtino cum Hiſpanis ac Luſitanis commercio, necnon de unione cum Romana Eccleſia, ac conjuratione falſo inſimulans, capite plecti, plurimosque Catholicos exquiſitiſſimis tormentis interfici, & alios in exilium detrudi juſſit. Poſtquam vero Adrianus ſeu Ayaſore-Adiam Saghed anno evoluti ſæculi quinquageſimo quarto Abiſſiniæ ſeu Æthiopiæ Regnum capeſſerat, ex Martyrum ſanguine religio Catholica refloreſcere videbatur; hic enim Rex, cum morum comitate, ac ingenii docilitate præſtans eſſet, Patribus

Vid. ſupra t. 58. P. 82. & 518. §. 27. & 48. Puſend. Introd. Hiſt. l. 7. c. 3. Epiſt. & Brev. Clem. XI. p. 191.

Sæc. XVII. A. C. 1703. tribus reformatis S. Franciſci ingreſſum indulgens, crebra cum illis de vera religione colloquia miſcebat, cognitoque ſuo errore ſeſe tandem Romanæ Eccleſiæ reconciliandi propoſitum concipiebat. Igitur P. Joſephum ab Jeruſalem Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci ſtrictioris obſervantiæ tanquam Regium Legatum unacum pluribus hujus Nationis Viris Romam miſit, qui Regis ſui nomine munera & literas ſummo Pontifici offerret, rogaretque, ut Regem ſuum, ejusque populos ad Romanæ Eccleſiæ unionem admitteret, atque in Æthiopiam Sacerdotes ablegaret, quibus ad pleniorem Doctrinæ, rituumque Romanorum inſtitutionem uterentur. Advenerat hic Ablegatus Romam die quinta Septembris, non ſine maximo Romanæ Urbis jubilo: Pontifex quoque eundem perbenigne excipiens, cunctis Legati poſtulatis annuit, atque unum ex Abiſſinis, qui P. Joſephum comitatus fuerat, paucis inde diebus propria manu ſolemniter ſacro fonte aſperſit: poſtea eidem literas ad Regem affectus & gratulationis plenas conſignavit, & Legatum unacum reciprocis muneribus, pluribusque Miſſionariis anno ſequenti remiſit: Epiſtola autem, quam Pontifex ad præfatum Regem die octava

octava Martii dederat, hujus erat tenoris: Sæc. XVII. A. C. 1703.

Illustris ac potentissime Rex, salutem & lumen Divinæ gratiæ.

„Omnipotenti Deo, qui fons est, & „origo bonorum omnium, in humili„tate cordis nostri gratias egimus, ubi „literas Celsitudinis tuæ accepimus a „dilecto Filio, Religioso Viro, Josepho „a Hierusalem Ordinis Fratrum Mino„rum sancti Francisci strictioris obser„vantiæ, eodemque interprete, & multa „de te Nobis ingenti cum laude refe„rente, cognovimus præclarum desi„derium, quod foves, nedum ample„ctendi veram, ac sinceram cum hac „sancta Romana Ecclesia in professione, „& cultu Christianæ fidei unitatem, „sed ad eam ineundam inducendi exem„plo, & Authoritate tua amplam istam „Nationem, hoc ipso nomine olim ce„lebrem, quia haustam ab ipsis primor„diis Ecclesiæ Catholicam veritatem „fideliter custodivit. Credere sane par „est, Deum ipsum Authorem tibi fuisse „tam salutaris consilii, ut eo per te „alacriter suscepto fluant super Caput „tuum cæleſtis Misericordiæ divitiæ. „Monitis itaque Supernis obsequi ne „differas; decet enim, ut quando in „ex-

Sæc. XVII. A. C. 1703. „excelso terrenæ dignitatis solio constitutus ad multos late Populos tui Nominis authoritatem protulisti, conversis in Cælum oculis ad veram, atque mansuram felicitatem aspires. Frustra vero tantum bonum assequi contendes, nisi Deo placere satagas consentiendo in his, quæ ad æternam salutem pertinent, cum hac sancta, & Apostolica ipsius Ecclesia, quæ traditum sibi ab eo veræ fidei depositum fideliter servavit, & servat, fuitque antea, estque modo, & erit perpetuo omnium per orbem Ecclesiarum vera, & unica Mater ac Magistra. Cum itaque Nos, nullis quidem meritis nostris, sed Dei ipsius ordinatione regimen ejusdem Ecclesiæ obtineamus, & ad obeundum per totum Christianum orbem universalis Pastoris munus vocati simus, libenti animo, & omni charitate complectimur Celsitudinem tuam tam probe inclinatam, hortantes, & obsecrantes Te per Nomen Domini Nostri Jesu Christi, cujus vices in terris gerimus, ut inita præfata unitate, eaque ad tuas ditiones, ac regna, quantocyus fieri poterit, propagata, properes ad salutem. Curare autem potissimum debes, ut subditi tui documentis fidei Christianæ recte instituantur, & quæ

„aut

„aut per longam annorum ſeriem de „primæva veritate iſthic exciderint, „aut per quascunque rerum viciſſitu- „dines adverſus eam inducta fuerint, „ſublato omni errore ac falſitate ad pu- „ritatem, & receptam ab hac verita- „tis cathedra intelligentiam reducan- „tur. Quod ut feliciter cum Dei ope „perfici poſſit, iterum iſthuc mittimus „cum nonnullis ſociis præfatum Reli- „gioſum Virum Joſephum ob ſingula- „rem integritatem, ac pietatem Nobis „admodum gratum, atque probatum: „qui quidem omnes incenſi Zelo ho- „noris Dei, pro cujus amore terrena „quoque a ſe abdicarunt, optime au- „tem Præceptis Evangelicæ Doctrinæ „verſati ſatagent Populos iſtos erudire „ea lenitate, atque manſuetudine, „quæ publicarum rerum ordinem, ac „ſtatum nullo modo perturbare poſſit. „Gratiſſimum propterea Nobis erit, ſi „eundem Joſephum, veluti ablegatum „noſtrum, aliosque ejus ſocios non ſua, „ſed quæ Chriſti ſunt, quærentes, nul- „lique lucro, præter quam animarum, „inhiantes, benigne exceperis, tan- „quam eos, quos Succeſſor Principis „Apoſtolorum, Caput Eccleſiæ, & „Chriſti Vicarius, iſthuc miſit ad offe- „rendum Tibi, ac Regno tuo ſpirituale „bonum, & ad detergendam omnem „ma-

Sæc. XVII. A. C. 1703.

Sæc. XVII. A. C. 1703.

„maculam mentibus hominum fortaſſe „inſperſam, quæ in ipſis candorem fi„dei inficere quodammodo potuerit. Ut „autem aliquale pignus amoris Noſtri „ad Te perveniat, nonnulla munúſcula „ſæpe memorato Joſepho tradidimus, „quorum quædam ad tuendam, aut „reparandam Corporis incolumitatem, „valde proficere dijudicantur, ac pre„tioſa habentur, ut intelligas Nos, „dum cordi imprimis habemus ſpiri„tualem tuæ animæ ſalutem, quæ „profecto longe maximi momenti eſt, „temporalis etiam rationem habere: „quædam vero raritate, & induſtria „potius operis, quam ſuo pretio æſti„manda, quæ noſtro Nomine ad Te de„ferentur. Deum interim enixe pre„cari non omittemus, ut Tibi ſit libe„ralis ejus luminis, per quod ad per„fectam Catholicæ veritatis agnitio„nem ipſe devenias, ac tecum eos, qui „Tibi ſubſunt, in gremium amantiſſi„mæ Matris Eccleſiæ deducas, & Celſi„tudinem tuam diu lætam, & ſoſpi„tem eſſe peroptamus.„

§. XXXII.

Sæc. XVII.
A. C. 1703.

§. XXXII.

Bellicæ expeditiones pro vindicanda Hiſpaniæ Monarchia.

Hiſpanicam Monarchiam aucupandi libido ac Principum ambitio belli flammis Germaniam, Italiam, Hiſpaniam & Belgium continenti incendio involvit: Conquiruntur nova undique fœdera; adhærent Leopoldo Cæſari, Angli, Batavi, Saxones & Imperii Principes, quibus etiam poſtea Sabaudiæ Rex acceſſit, ipſe etiam Petrus Luſitaniæ Rex in fœderatorum & Caroli III. Archiducis partes inclinabat, indignatus, quod Philippus Andegavenſis inſignia Luſitanica Hiſpanicis inſereret. E contrario Ludovicus XIV. Franciæ Rex Hiſpanos, Bavarosque ſibi fœdere jungit, conſcribuntur magno numero milites, augetur ubique bellicarum munitionum apparatus, & bellantium quivis continua ſollicitudine fatigatur, qua arte ſe invicem offendere poſſent: nec ſtativorum militarium quies extremo etiam hyemis frigore militi indulgetur; ipſo enim Menſis Januarii initio Tallardus Franciæ Mareſcallus contracto ad Moſellam exercitu Haſſo Caſſelenſem Principem a Trarbachi obſidione repulit, quam tamen urbem poſtea

Lumbert. t. 2. p. 501.

Sæc. XVII A. C. 1703.

Batavi admotis ſcalis occuparunt, quin tamen arcem Greiffenſteiniam expugnare poſſent. Properabat etiam Maximilianus Emanuel Bavariæ Elector, ut Danubii trajectum occuparet, & Sclickii, ac Styrumbii copias jungi præpediret: Igitur ſuperato Neoburgi fluvio, ad arcendos Francones hanc Urbem præſidio Bavaro interim muniri, ab Electore Palatino petit, cum vero repulſam ferret, urbem cum decem armatorum millibus poſt octidui oppugnationem ſubjugat, promotisque caſtris Dietfurtum occupat, quam tamen urbem, ſex Bavarorum turmis a Palfio fugatis cæſisque, & magna vi tritici & farinæ in profluentem abjecta deſerere compulſus eſt, reſumptis tamen animis Schlickium Cæſarei agminis Ductorem ad Iſambergam profligavit, & Styrumbium, qui Palatinatum invaſerat, prope Lengofeldam inito prælio, occiſoque Anſpacenſi Principe, ab Ambergenſis Urbis oppugnandæ conſilio depulit: His victoriis clarus Elector, Ratisbonam contendit, ac promiſſa Imperii Legatis & civitati ſecuritate, pontem & portam Danubianam die ſexta Aprilis ſibi tradi petiit, nec non Filshovium apertum ceteroquin oppidum, quod Sclickius occuparat, recuperavit. Infida tamen erat

Bavaro

Bavaro fortuna in Palatinatu, ubi Sturmius Comes Neumarkum oppidum annona & militari apparatu refertiſſimum & Rottenbergam aliaque caſtra brevi obſidione cepit, & Ambergam Cæſareis armis ſubjecit. Poſtquam vero Villarius Franciæ Mareſcallus expugnato Kelhenſi propugnaculo per Quintzingenſem vallem penetrans, Etlinga & Rothweilia ſuperatis copias ſuas Bavaro junxerat, Elector Tyrolenſem Comitatum invadere conſtituit, eo fine, ut cum per Tridentum interim irrumperet Vindocinenſis Dux, ſeſe cum Gallico Italiæ exercitu conjungere, & Cæſareas in Italia copias penitus intercludere poſſet. In hunc Comitatum veniſſe, vidiſſe & viciſſe idem Bavaro erat: Poſtquam enim Kufſteinium infeſtaſſet, ipſe hujus arcis Præfectus Volkenſteinius Comes deditionem maturavit; dum enim ſuburbia incenderet, vento flammas in urbem, arcemque repellente, Turris pulvere nitrato referta diffracta eſt, ac penu bellica in auras evibrata, quamplurimi milites civesque vario mortis genere interempti ſunt, Gubernatore urbem & arcem Bavaris cedere coacto. Hoc ſucceſſu animatus Elector, continuato rapidæ felicitatis curſu Ratenbergam armis, Oenipontum, Halam, Schar-

Sæc. XVII. A.C. 1703.

Sæc. XVII. A.C. 1703.

Scharnitzium, & Cluſas Ehrenburgenſes deditione cepit: Tot victoriarum ſeriem, quam Elector intra decem dierum anguſtias ſecundante fortuna contexerat, interciderant Tyrolenſes ruſtici, & Venatores, qui ad metam, certum ſinguli hominem ſclopis ſuis figere edocti, Ductore Martino Sterzingero Landeccenſis Pagi Rectore, Oenipontem, quo Finſterminziam via eſt, aggeribus, tormentisque munierunt, quo peracto, ceteri utrumque montem, queis Ænus interfluit, obſidentes, atque in inſidiis latentes certam hoſtium ſtragem avide expectarunt. Progreditur Noviomus Bavarus Bellidux nulla periculi ſuſpicione Gundlacum usque, ubi tamen viam trabibus, munitionibusque, & pontem vallo, machinisque munitum vidit, ex ipſo altiſſimo ſilentio inſidias mortemque latere conjectabat, unde receptui propere canere juſſit: Tum vero ruſtici capita efferre, & ſub incondito clamore de pontis lorica tormentis, & de monte glandibus & ſaxis fulminare: Ergo averſis ſignis aufugiunt Bavari, in quos tamen ex edito ruſtici prægrandes catenis religatos lapides, trabesque in prætereuntes devolvunt, integros militum ordines continua ſtrage proterunt, Taufkirchium

chium, & Noviomum cum quadraginta equitibus, qui vivi elapsi sunt, capiunt, & Portiam Comitem pecudis instar securibus mactant, postea Ferensteinianam arcem Gallis internecione cæsis occupant. Comperta suorum strage Elector, ut saltem ceteros certo excidio subduceret, succisis victoriæ pennis ad editiora profugit, & Brenner montem subjugare constituit: Tria Bavarorum millia ad pertentandas vias præmittit, hos vero rustici tam denso lapidum imbre excepere, ut prope mille invictæ virtutis Viri misere obtriti perirent, ceteris sociorum cladem eo acerbius ferentibus, quod nonnisi ex fumo & insultantium cachinis hostem adesse scirent, quin eum videndi, minus vero suos ulciscendi copiam haberent. Nec tamen propterea fracta erat Bavarorum virtus, quorum fortitudini si adfuisset Gallorum fides & constantia, cuncta hæc obstacula per obfirmatam vincendi violentiam adhuc superassent; ast Elector a Vindocinensi Duce, qui cum viginti quinque Gallorum millibus otiose substiterat, & occupatis aliquot arcibus in Italiam redierat, derelictus, e Brenner monte Ænipontum reverti cogebatur, ubi tamen tanquam patriæ hostis exceptus, ingens vitæ periculum subiit;

Sæc. XVII. A. C. 1703.

Sæc. XVII. A. C. 1703.

ruſtici enim in monte collocati, in eum unacum Ferdinando Comite de Arco obequitantem ſclopos ſuos exonerarunt, Comitemque, quem ex veſtium fulgore Electorem credebant, interfecere: Inde vero ira accenſi Bavari veluti leones in ſexaginta pedites, totidemque ruſticos, qui tardius ſe receperant, irruentes, eos exquiſitis cruciatibus enecant, & Zierlienſem vicum diripiunt, comburuntque. Electore igitur ex Univerſa Tyroli demigrante, Cæſarei ruſticis juncti Scarbiam, Hallam, Rotenbergam, Ehrenbergam, & denique Kuffſteinium recuperant, cujus tamen Præfectus præproperæ deditionis culpam capitis pœna, & ceteri, Ductores infamiæ nota eluere coacti ſunt. Interim vero Heislerus in Bavariam irrupit, atque Ethallam contendens, Parthekirchæ vallum cæſis fugatisque Bavaris ſuperat, ſimulque Murnaviam oppidum diripit. Viciſſim Villarius Marchio, poſtquam invito Electore Bavaro, Ulmam, Ingolſtadium & Brunoviam Gallicis copiis firmaſſet, Dilingæ caſtra metatus, prope Minderckingam Cæſareos die trigeſima prima Auguſti obruit, eosque in fugam egit, trucidato etiam Principe Hanoverano, quo comperto Bavariæ Elector Comitem de Arco, cum quatuor

tuor armatorum millibus Augu- Sæc. XVII.
ſtam præmiſit, poſtulans, ut cives A. C. 1703.
unam portam, vicinumque vallum Bavaro milite firmari concederent, his vero *neutralitatem* ut vocant, ſibi indultam cauſſantibus, Elector hanc urbem poſt aliquot dierum obſidionem die decima quarta Decembris deditione cepit, impoſitoque præſidio, ac rurſus trajecto Donawerthæ Danubio Styrumium Comitem inopinato prope Eichſtadium die decima nona Septembris aggreſſus fudit, ac præter cæſos quingentos unacum impedimentis, captivos inſuper quamplurimos retulit, captoque Campiduno ac demum Paſſavio Cæſareos Auguſta, & Burgoviæ hybernis exuit. Viciſſim vero Herbevillius alter de Cæſareis Ductoribus, capta Rotemberga, Chambium, totumque Palatinatum occupavit.

Interim Tallardus Franciæ Mareſcallus relecto Argentinæ rheno Briſaccum obſedit, quam urbem cum Philippus Comes de Arco majori vi nondum admota dediſſet. Bregentiæ Cæſaris juſſu capite plexus eſt die decima octava Februarii Marſilius autem ceterique Officiales cum infamia a ſignis rejecti ſunt: capto Briſacco Talardus cæſis ad Spiram Cæſareis Landaviam ad deditionem

Sæc. XVII. A. C. 1703.

compulit. Vindocinenſis etiam Sabaudiæ Ducem, qui Cæſareas partes repetierat, adortus, ejus legiones ſub Gallorum ſignis adhuc militantes armis exuit, captivasque detinuit, Ducemque tota ſua ditione ejeciſſet, niſi ei Starembergius cæſo Albergotto cum octodecim millibus ſuccurriſſet, nec feliciore Marte pugnabant Galli in Flandria; poſtquam enim Boruſſici die nona Februarii Rhenobergam, & Batavi Bonam die decima quarta Maij ceperant, Bufflerius quidem Obdamium Batavici exercitus Ductorem minus circumſpectum die trigeſima Junii inopinato impetu obruit, a Germano tamen milite cum jactura quinque ſuorum millium rejectus, Hujum & Limburgum die vigeſima ſeptima Septembris, ac denique Geldriam die decima quarta Decembris Cæſareo-Anglis deditione cedere compulſus eſt. Nihilominus in Hiſpania publico decreto Domus Auſtriaca & Sabauda a ſucceſſione Monarchiæ Hiſpanicæ excludebatur: Viennæ vero Leopoldus Imperator die duodecima Septembris omne ſuum jus in Hiſpaniæ Regnum in Carolum Archiducem Filium ſuum ſecundo genitum, annuente Joſepho Romanorum Rege ſolemni renuntiatione tranſtulit, eumque Hiſpaniæ Regem declaratum die

vige-

vigesima ejusdem Mensis per Hollandiam & Angliam, quorum classibus deferendus esset, in Lusitaniam præmisit, ipso Rege Petro II. Cæsareas partes jamjam amplexato. Appulerat bonis avibus Carolus Ulyssipone die nona Martii anno sequenti, quo Lusitani cæso Ronguillo Castilliam usque progressi fusis quinquies mille Gallo-Hispanis quinque urbes interceperunt, & Anglo-Batava classis, quæ Archithalasso de Roock, Carolum deportaverat, Gribaltaram arcem natura & arte munitissimam quarta obsidionis die quarta Augusti expugnavit. Sæc. XVII. A. C. 1703.

§. XXXIII.

Ragotsii rebellio in Hungaria.

Leopoldi Cæsaris rebus oppido infesta erat Hungarorum rebellio, quæ hoc anno in apertas flammas erumpens, ab Austriæ finibus per Hungariam ad Valachiæ & Moldaviæ limites perniciem, excidiumque propagavit: Illius Auctores erant Albertus Kisius, Etseus, Pappus, Bigeus pluresque alii perditæ vitæ homines, qui vitam universam in sceleribus, animum in latrociniis & sanguine, mortemque in gehenna degentes, in denso quodam saltu primum concitandæ rebellionis *Theatr. Europ. t. 16. pag. 166. Wagner Hist. Leopold. l. 18.*

Sæc. XVII. A. C. 1703.

consilium cepere: Peropportunam Regnum turbandi facultatem maleferiatis suppeditabat, Cæsarearum legionum ex Hungaria in Italiam Bavariamque deductio: nec anxiæ inquisitionis erat, conjurationis Principem seligere: Ragotsius enim e captivitate in Poloniam profugus seditionis telam, quam nuper adorsus erat, unacum Berczenio Comite retexere intentus, Pappum & Bigeum in Poloniam missos veluti Legatos summo jubilo excepit, proxime in Hungariam subsecuturus. Interim Galli per Poloniam trecentos partim Tribunos, partim pyrobolarios atque Architectos militares Ragotsio submisere, rebelles pariter prope Mongatsinum & Cassovium magno numero confluxere, Gallicoque auro & vi quamplurimos ad sua signa pertraxere, Ragotsio propediem venturo obviam ituri: Verum Karolyus Comes ex fidis Comitatibus milites conscribit, ac seditiosos inopinato adorsus, centum septuaginta interficit, captisque tribus vexillis ceteros in sylvam dispellit. Exeunte Mense Junio Ragotsius e Polonia in Hungariam delatus, mox cum duobus millibus ad Mongatsinum agrum grassari cæpit, a Montecuculo tamen pene captus cum suis ad Sylvam retrocedere compulsus est: Nihilominus aucto rebellium

bellium numero die prima Auguſti Cal- Sæc. XVII.
viam, Somliam, Relliniam, aliasque ur- A. C. 1703.
bes & arces deditione cepit: felixque hic armorum ſucceſſus univerſam pene Hungariam Superiorem in perditionem nefandam pertraxit; cujus exempli labe etiam Tranſylvani ad defectionem incitati fuere. Ad calamitatis cumulum acceſſerat, quod etiam Karolius, Cſackius & Beckerius Comites antea fideliſſimi ad rebellium ſigna tranſirent, & Berczenius inferiorem quoque Hungariam in rebellionis ſocietatem pertraxiſſet, ac Leutſoviam, montanasque urbes ſibi ſubjeciſſet. Obſtiterat quidem Schlickius Comes Paſſavio evocatus, ceperat quoque Levam urbem cum ingenti præda, armorumque apparatu: aſt ad Veteroſolium male mulctatus, Berczenio Auſtriæ ac Moraviæ limites fæde depopulandos relinquere coactus eſt. Atrocius autem rebellio in Hungaria cis Danubiana deſæviit, perduelles enim glaciati Danubii beneficio ad ipſa etiam Viennæ ſuburbia graſſabantur, pluribusque urbibus captis, incenſisque ſtragem terroremque late circumferebant: Rapidiſſimum rebellionis curſum ſtiterat Heiſterus jam multis antea victoriis clarus, qui Karolyo ad Albam regalem cæſo ſeditioſos a Moraviæ, Auſtriæque limitibus depu-

Sæc. XVII. A. C. 1703.

depulit, domitisque Cis - Danubianis rebelles ad Jaurinum ingenti clade protrivit: Tandem de ineunda pace agitur, proponuntur utrinque conditiones, aſt præter quindecim dierum inducias impetratum nihil: rurſus igitur in intima patriæ viſcera graſſari cæptum: Præprimis vero Heislerus perduellibus ad Tyrnaviam magna clade affectis citimam Hungariam denuo ad officium redegit, exarmatisque Cis - Danubianis perduellium conatus haud parum fregit. In Tranſylvania vero rebelles ex ipſis ſuis cladibus renaſci videbantur, quos tamen Rabutinius prope Claudiopolin fudit, fugavitque, urbemque mænium parte nudavit. Poſtquam vero Ragotſius cum exercitu quinquaginta ferme millium rurſus in Tranſylvaniam penetraverat, captis pluribus urbibus, earumque præſidiariis contra datam fidem trucidatis, in Sclavoniam irrupit, ubique inhumanæ crudelitatis veſtigia relinquens. Tenuit hoc bellum ſeu potius miſerrimi Regni Hungarici devaſtatio integrum omnino ſeptennium, non ſine maximo Religionis, Domusque Auſtriacæ detrimento.

§. XXXIV.

Sæc. XVII.
A.C. 1703.

§. XXXIV.

Tumultus Polonici.

Atrocius adhuc erat bellum, quod Carolus XII. Sueciæ Rex, qui ſuis deſideriis, fama, & armis univerſum pene mundum, nunquam vero ſeipſum implevit, ſatiavitque, Polonis intulerat. Hic enim in Livoniam irrumpens, Poloniæ Regem, eoquod cum Moſcoviæ Duce fœdus iniiſſet, hoſtiliter invaſit, cæſisque Saxonibus Curlandiam & univerſam ferme Lithuaniam inteſtinis Procerum diſſidiis jam antea ſciſſam armis ſuis ſubjecit. Indixerat Fridericus Auguſtus Poloniæ Rex Varſaviæ comitia, in quibus domeſticæ diſſenſiones die decima nona Januarii tam feliciter fuerunt compoſitæ, ut Rex inde ſperandam totius Regni tranquillitatem Pontifici nuntiaret, ab eoque die quinta Auguſti gratulatorias reciperet literas. Verum ea ſpes brevi evanuit; cum enim Rex quædam officia Proceribus Reipublicæ minus acceptis diſtribueret, recrudeſcentibus diſſidiis, alius Varſaviæ conventus habebatur, in quo ſancitum, per Legatos ad Sueciæ Regem decernendos eundem eſſe rogandum, ut cuncta juxta Olivenſem pacem ad priſtinum ſtatum redi-

Voltair. hiſt. de Charl. XII lib. 2.

Sæc. XVII. A.C. 1703.

redigere ac Curlandiam reddere velit: Sueciæ Rex impotenti ditiones ſuas protendendi libidine agitatus, nec hoſce Legatos, nec Königsmarckiam Comitiſſam a Rege Polono ſubmiſſam audire dignatus, Vizdomium Poloni Cubicularium cuſtodiæ dedit, mox etiam cum ſuis copiis ad interiora Lithuaniæ penetrans, Vilnam urbem cepit, totamque regionem inhumanis exactionibus exhauſit. Rurſus Poloni Oratores Grodnam profecti, Suecum ad pacis conſilia inclinare nitebantur; hic vero Polonos, ut ſuas vires contra Auguſtum Regem Suecis jungerent, ſollicitabat, cauſſatus, quod Poloniæ Rex in Reipublicæ damnum ſeorſum pacem inire, & inita pacta violare molitus ſit, ipſe vero Sueciæ Rex Reipublicæ commoda & quietem tueri intentus eſſet, proin ambo contra Auguſtum tanquam communem utriusque hoſtem arma jungerent, eoque exauctorato novum Regem eligerent. Enimvero Radieowskius Cardinalis ac Regni Primas per Pontificis literas excitatus, ne hoſce tumultus fovere videretur, ab hoc propoſito, ac ulteriore Regni invaſione Polonos amovere nitebatur: Pontifex quoque Poloniæ Regem, Senatores & equites impenſe hortabatur, ut ſedulo pro-

Sæc. XVII. A. C. 1703.

prospicerent, ne quid in perniciem animarum, vel in Catholicæ Religionis damnum fieret. Verum Sueciæ Rex haud ignarus, hunc ipsum Cardinalem, & Nobilium non paucos Augusto minus propensos esse, motis castris Varsaviam versus contendit, initoque prælio Klitsoviæ Polonos & Saxones ingenti clade protrivit, & Cracoviam intercepit. In hisce rerum angustiis Poloniæ Rex Cæsaris Danique Regis opem implorans, ad diem quartam Februarii hujus anni comitia Mariaburgi habenda indixit, ad quæ tamen Primas, etsi iterum iterumque rogaretur, venire recusabat, aliaque Procerum comitia ad vigesimam ejusdem Mensis diem Varsaviæ haberi jubebat. Eapropter Rex, cum nonnisi armis sceptrum suum conservari posse cerneret, militum delectus ubique haberi præcepit, sibique adversantes conciliare studuit: Præverterat tamen hosce conatus Sueciæ Rex, qui die prima Maij Pultusciæ rursus Saxones & Polonos profligavit. Nihilominus Lublini habebatur Conventus, in quo Regis fautores Primatem tanquam Regni Proditorem multis convitiis oneratum ad denuo præstandum Regi fidelitatis sacramentum adegerunt, bellumque totis viribus contra Suecos, eisque adhærentes gerendum

nec

Sæc. XVII. A. C. 1703. nec de exauctorando Rege cogitandum esse decreverunt: Inde exacerbatus Carolus Rex Thorunium obsidione cepit, & Dantiscanis & Elbingensibus immensum tributum imperavit, cunctisque Lublinensis conventus pacta servaturis extrema quæque interminatus est. Ceterum Pontifex, cum Primatem Regni Proceribus Polono Regi adversantibus accessurum timeret, hæc ad eundem die vigesima secunda Septembris perscripsit: „Multo acerbiori „dolore conficimur, dum a privatis „studiis, imo ab omni prorsus conten„tione non haberemus immunes illos, „qui præcipuis Ecclesiæ dignitatibus „ornati, & tanquam lucernæ in con„spectu populi constituti, exempla le„nitatis, & sinceræ in Domino di„lectionis, ac imprimis pietatis, & „Zeli pro Catholicæ fidei incolumitate „ubique præbere tenentur, quo fit, ut „Te, quemadmodum alias pluries hor„tati sumus, sic nunc etiam, atque e„tiam obtestemur, atque pro paterna „nostra charitate moneamus, ut sicut „gradu cæteros omnes antecellis, ita „eos per tua vestigia ad commune bo„num perducere cures, ac eo demum, „quo par est, Zelo incumbas compa„randæ Regno ipsi, atque Charissimo „in Christo Filio Nostro Augusto Poloniæ „Regi

„Regi, tranquillitati ac Paci; cum e- Sæc. XVII.
„nim perſpecta ſit omnibus auctoritas, A. C. 1703.
„quam apud Rempublicam ob dignita-
„tem, qua decoraris, obtines, fieri
„vix poteſt, ut adverſi aut ſecundi
„caſus, qui iſthic ſubinde contingent,
„Tibi potiſſimum non adſcribantur.
„Movere autem Te imprimis debet
„Dei cauſſa, quæ hic tam manifeſte
„agitur, in qua ſi quæ minus diligen-
„ter, quam decet, præſtiteris, nonne
„Deus requiret iſta? ipſe enim novit,
„abſcondita cordis. Age itaque, &
„dum tui muneris debitum implere ſa-
„tagis, tui etiam nominis ſplendori
„conſule, ac cura, ut Tibi Patria per-
„petuo debeat eam felicitatem, quam
„maxime nunc expetit, Nobisque de-
„mum hoc ſolatium in ſollicitudine,
„quam in tanta Chriſtianæ Reipublicæ
„perturbatione gerimus, conciliare ne
„prætermittas.„

§. XXXV.

Diverſæ Clementis XI. Conſtitutiones ac geſta.

Jam ſupra adduximus Clementis XI. Bullam, qua duodecima Februarii die famoſum *caſum* conſcientiæ damnavit, cujus Bullæ necnon ſententiæ die 23. Octobr. 1668. pronuntiatæ exe- cutio-

Bull. magn. Conſt. Clemens XI. Conſt. 12. Epiſt. Clem. XI. Vid. ſupra t. 66. pag. 714.

Sæc. XVII. A. C. 1703

cutionem Franciæ Rex publico edicto præcepit, atque impoſito ſilentio cunctos libros circa hoc argumentum editos proſcripſit. Paruere Epiſcoporum potiſſimi, qui hanc Papæ Conſtitutionem promulgarunt, Pariſinum autem, Aquenſe ac Burdegalenſe Parlamenta horum Præſulum edicta ſuppreſſerunt. Ita nempe Parlamenta minas, & mandata Regis ſui ſpernere aſſueverunt ſub obtentu tuendi libertates non Eccleſiæ, ſed potius Regni & Parlamentorum: Ceterum ex aliis ſummi Pontificis Conſtitutionibus, & Epiſtolis nonniſi paucas ſeligimus, quas inter celebrior eſt Bulla Jubilæi, quod die quarta Januarii Chriſti fidelibus Italiæ & Inſularum adjacentium Divinam in præſentibus belli neceſſitatibus implorantibus indulſit. Edidit quoque plura decreta, quibus ſceleribus liberius Romæ graſſantibus obicem poſuit, & Cardinalibus injunxit, ut ſuos famulos Chriſtianæ doctrinæ præceptis melius inſtrui curarent; hancque in rem per omnes Eccleſias libellos Chriſtiana dogmata continentes pro inſtituendis rudioribus diſtribui, ſimulque otio deditos, aut de perverſa doctrina ſuſpectos atque inter eos Comitem de Teſno aliosque cuſtodiæ tradi juſſit, declaravitque, quod Confeſſarii poſſint juber

juberi ab Episcopo, ut denegent absolutionem Parentibus valde contumacibus quoad Filiorum educationem in rebus ad animarum salutem pertinentibus. Die autem vigesima septima Januarii Joanni Archiepiscopo Mexicano injunxit, ut Didacum novæ Segobiæ in Philippinis Insulis Episcopum, qui a die suæ inaugurationis alibi moram traxit, ad residendum in sua Ecclesia compellat. Cum autem Daniel Archiepiscopus Aquensis Pontificia mandata, quibus ei Regularium visitatione interdicta, censuras ab eo latas tollere jussus erat, flocci haberet, seque Concilii Tridentini auctoritate & quarumdam Diœcesium consuetudine perperam tueretur, ac insuper hoc anno in Ecclesia PP. Carmelitarum effractis sacri hujus loci foribus, adjunctaque sæculari potestate visitationem habuerit, hinc Pontifex die decima tertia Februarii, hæc Archiepiscopo non licuisse, proin omnia hucusque acta omnino irrita, nullumque Regularium exemptioni præjudicium inde illatum esse, & Regulares libere ac licite Divina officia & Sacramenta ministare, eaque in dictis Ecclesiis celebrari posse declaravit: Sub idem tempus nuntiatum erat Pontifici, quod Maximilianus Emanuel Bavariæ Elector cum copiis suis Neoburgensem

Sæc. XVII. A. C. 1703.

Sæc. XVII. A. C. 1703.

Urbem invaserit, atque Electorale Palatium, in quo non modo Palatini Electoris Vidua gravi senio pressa, Imperatricis, pluriumque Reginarum & Principum Mater, sed etiam ejus Filius Episcopus Augustanus degebant, tormentis quatere jusserit, Pontifex igitur Sacerdotalis honoris dignitatem immunitatemque fuisse violatam ratus ad Mariam Casimiram Poloniæ Reginam Viduam Bavari Electoris Socrum die tertia Martii literas dedit, quibus eam hortabatur, ut hanc injuriam congrue sarciri curaret: parem quoque læsæ immunitatis reparationem ab Imperatore fieri die septima ejusdem Martii petebat, eoquod ejus milites propter Bononiam incursionem atque executionem more militari non sine prætensæ libertatis, atque immunitatis ditionis Ecclesiasticæ competentis violatione ac Pontificiæ auctoritatis contemptu fecissent: Præterea die vigesima quarta præfati Mensis Didacum Manilæ Archiepiscopum hortabatur, ut in regionibus prope Insulas Philippinas recens detectis proferendæ Evangelicæ veritatis curam haberet, earumque animarum saluti prospiceret. Hoc item anno Joannes Patriarcha Alexandrinus Abrahamum de Anna Romam ablegavit, ut summum Pontificem de Patriarcha

triarchæ ſtudio ac devota in Sacram Sedem voluntate certiorem redderet, hinc Pontifex datis undecima Aprilis die literis eundem hortabatur, ut nulla ſe difficultate præpediri, nulla cunctatione detineri patiatur, quominus ſtatim & aperte declararet, velle ſe eandem fidem cum Eccleſia Catholica, & Romano Pontifice firmiter tenere: hanc in rem Pontifex fidei confeſſionem ad eum transmiſit, petens, ut illam manu ſua ſubſcriptam, quamprimum licuerit, Romam remitteret. Præterea Perſarum Regem enixe rogabat, ut Stephanum Naxivanienſem Armenum præſidio & favore contra illos, qui eum ab obeundis muneris ſui functionibus impedire poſſent, communire velit & Catholicis dirutas Eccleſias inſtaurare permittat, necnon Mercatores Catholicos novis tributis per Regni ſui Adminiſtros prægravari prohibeat. Accuſabatur Joſephus Clemens Colonienſis Elector atque Archiepiſcopus, quod ipſus caſtra adire, & militari expeditioni intereſſe velit, quocirca Pontifex eum ab ejusmodi conſilio deducere, graviſſimis propoſitis rationibus die vigeſima ſexta Maij nitebatur. Petebat quoque Luſitaniæ Rex per Antonium Regum Jeſuitam diſpenſationem in primo affinitatis gradu pro Perſonis primæ

Sæc. XVII. A. C. 1703.

Sæc. XVII. A. C. 1703.

Nobilitatis, Regique maxime commendatis. Verum Pontifex id concedere renuit, eoquod *ejusmodi impedimentum nonnisi & forte casu, quo publici boni ratio inter præcipui tamen Ordinis Principes ita exposceret, removeri a Pontificibus non debeat.* Die autem decima quinta Septembris gratulabatur Reipublicæ Ragusinæ, quod annuum tributum Turcis pendi imperatum fuerit imminutum, factaque intermissæ per aliquot annos solutionis venia. Cum autem Joannes Ernestus Archiepiscopus Salisburgensis, Lusitaniæ Rex & Herbipolensis & Paderbornensis Episcopi marmoreas Statuas SS. Thomæ, Philippi, & Joannis Apostolorum pro ornanda Ecclesia Lateranensi collocari curarint, hinc Pontifex eorum pietatem, ac munificentiam datis literis commendabat, simulque die decima tertia Octobris Christianum Augustum Saxo - Citiensem Episcopum Jaurinensem hortabatur, ut Acatholicorum militum Bonnæ hospitantium, qui suæ sectæ exercitia in ipso Electoralis Palatii Sacello peragere præsumpserunt, licentiam cohiberi curaret. Denique cum Angelus Visinus Judæus Liburno Romam contendens, se Baptismum suscipere velle declarasset, & Pontifex eum propria manu sacro fonte im-

posito nomine Clementis Cosmi Albani abluisset, Cosmum magnum Etruriæ Ducem rogabat, ut Neophyto huic, ejusque rebus adesse, & ejus uxorem, ac filiam, si illius vestigia sequi intendant, ita juvare velit, ut id exequi non impediantur. Sæc. XVII. A. C. 1703.

§. XXXVI.

Plures Sacrarum Congregationum decisiones.

Inter alia plura SS. Congregationum decreta die duodecima Martii statutum legimus, quod Collegiata sæcularis præcedat Collegiatæ Regulari: inculcatum quoque omnibus Ecclesiæ Cathed. vel Collegiatæ inservientibus, ut in Choro cum omni reverentia, silentio ac modestia assistant, & sine præcipitatione vel obtruncatione verborum psallant. Die autem vigesima sexta Martii S. Congregatio Propagandæ fidei Vicariis Apostolicis & Missionariis in Anglia injunxit, ut sæcularibus, politicisque negotiis nequaquam sese immiscerent, sed Evangelico duntaxat ministerio intenti sint. Declaratum quoque die duodecima Junii a S. Immunitatis Congregatione, quod duntaxat ad locorum Ordinarium pertineat recognitio Brevium Indulgentiarum a *Bull. magn. pag. 24. Const. S. Congr. Rit. Concil. &c.*

Sæc. XVII. A. C. 1703

Papa recens conceſſarum, & ſine eorum auctoritate nullus illas publicare poſſit, non obſtante exemptione, etſi pro Regularium Eccleſiis concedantur. Inſuper die decima octava Julii S. Inquiſitionis Congregatio libellum, cui titulus, *Loteria ſpiritualis pro animabus purgatorii* ſuppreſſit, non propter ſuffragia pro iisdem animabus, ſed propter præfatum titulum & modum, qui eſt profanus & Chriſtiana pietate indignus. Reſpondit etiam die decima octava Auguſti S. Concilii Congregatio deſuper interrogata, quod Nuntius Apoſtolicus non poſſit concedere Indultum, vi cujus Miſſæ celebrandæ in loco a Teſtatore deſignato alibi celebrentur. Eadem quoque Congregatio die decima quinta Decembris prohibuit, ne Epiſcopi in aliena Diæceſi & extra domum propriæ habitationis in privatis laicorum ædibus Altaria erigant, ibique per ſuos Sacellanos Miſſam celebrari curent, & ne Regulares in privatis Nobilium Oratoriis celebrent, vel plures Miſſas, quam indultum eſt, vel abſentibus, quibus hæc gratia eſt conceſſa, vel extra debitas horas & poſt meridiem vel diebus alias prohibitis celebrent. Statutum quoque, ne Eremitæ per Urbem vagentur, ſed ſeſe recipiant ad loca eis aſſignata, nec

nec habitum cujuscunque Religionis deferant, nisi sint Tertiarii. Sæc. XVII. A.C. 1703.

§. XXXVII.

Concilii Provincialis Albani decreta.

Hoc item anno Clemens XI. Pontifex Maximus Vincentio Zmaievich Antibarensi Archepiscopo ac totius Regni Serviæ Primati, necnon Apostolico in Albania Visitatori præcepit, ut Albanæ Provinciæ Ecclesias visitaret. Hic ergo Pontificiæ voluntati morem gerens, cum non paucas corruptelas irrepsisse nosceret, Dominica secunda post Epiphaniam in Ecclesia S. Joannis Baptistæ de Merchigne Alexiensis Diæcesis Provincialem seu Nationalem celebravit Synodum, cujus decreta anno hujus sæculi sexto ex Typographia S. Congregationis de Propaganda fide latino sermone prodierunt, in quatuor partes divisa: Statutum igitur, ut Apostatæ a fide Catholica ad Mahometismum transeuntes ad Sacramentorum participationem non recipiantur, nisi facta prius abjuratione publica: qui vero non reipsa, sed duntaxat se a fide vera defeciisse fingunt, proin in Turcarum consortio Turcico more vitam degunt, ab hac communione excludantur: Sancitum quoque, quod interrogatus de *Manst. t. 6. supplem.*

Sæc. XVII. A. C. 1703

fide a judice publica auctoritate suffulto non possit tacere, aut ambigue respondere, sed aperte fidem Catholicam etiam cum vitæ periculo profiteri teneatur. Parochi autem sedulo inculcent, quod in sola religione Catholica salutis securitas agnoscatur, nec in festorum celebratione, jejunio & abstinentia & Sacramentorum administratione Græcorum schismaticorum, sed Romanæ Ecclesiæ ritus observentur. Damnat etiam Synodus schismaticorum legem, parvulos urgente quoque necessitate nonnisi a Sacerdote baptizandi: prohibet, ne Turcarum filii, ut a fætore, comitiali morbo &c. liberentur, a Sacerdotibus Catholicis ficte adhibita Baptismi materia sine forma baptizentur, aut in Confirmatione Turcæ vel schismatici Patrinos agant. Eliminat consuetudinem, qua nullus ante vigesimum ætatis annum confiteri permittitur. Arceri præcipit a Sacramentorum usu eos, qui concubinarii sunt, vel cum Turcis matrimonia inierunt. Episcopis mandat, ut quolibet saltem biennio suam Diæcesin visitent, & de illius statu S. Congregationem de propaganda fide certiorem reddant, Ecclesias autem omnes peractis Sacrorum solemnibus claudi curent, ne latronum, Turcarum, vel

ani-

animalium sordibus contaminentur: Parochi vero in diebus festis in Parochialibus Ecclesiis celebrent, dummodo velo obtegantur, si autem hoc scissum est, & collapsa Ecclesia, tantum sereno tempore ibidem, turbido autem in decentiori loco Parochialium ædium celebrent. Denique cetera partis quartæ decreta Parochorum vitam & honestatem, Missionariorum obedientiam & Albaniæ scholas respiciunt. Sæc. XVII. A. C. 1703.

§. XXXVIII.

Plures pernicioſæ doctrinæ libri ab Atrebatenſi Epiſcopo proſcripti.

Hoc item anno Atrebatensis Episcopus doctrinæ moralis puritatem conservandi studio animatus, edictum promulgavit, quo Patris Jacobi Platelii Jesuitæ *Synopsin Theologiæ practicæ* proscripsit, simulque alio edicto opera omnia moralia P. Georgii Gobat ejusdem Societatis censuris perstrinxit.

Die etiam tertio Octobris Parisiensis Universitatis Rector, Regis Franciæ jussu convocavit Philosophiæ Professores, eisdem declarans, Christianissimi Regis voluntatem esse, ut omnes decreto Anno evoluti sæculi nonagesimo primo contra undecim errores e Philo-

sophiæ

Sæc. XVII. A. C. 1703.

sophiæ scholis deturbandos morem gererent: Hoc autem decretum jam supra Lib. CCXI. pag. 34. adduximus, specialiter autem quatuor hasce propositiones Rex scholis eliminari voluit, scilicet. I. Æternitas Dei est successiva. II. Spiritus extensus est ita, ut totus extra totum sit, licet ejus extensio non tota extra seipsam omnino sumptam sit. III. Extra mundum quædam spatia positiva sunt, quæ ab immensitate Dei non distinguuntur, quare Deus revera est extra cælos. IV. Locus sumitur ex comparatione cum immensitate Divinitatis: tota extra se ipsam totam posita est.

§. XXXIX.

Petri Bonzii Cardinalis obitus.

Vit. Card. t. 1. p. 27. Vid. supra lib. 64.

Obiit hoc anno Petrus Bonzius Cardinalis in Etruria quidem natus, sed in Galliis enutritus, qui omnibus amabilis, colloquio jucundus, moribus gravis & comis, atque prudentia eximius, apud Mariam Medicæam Franciæ Reginam plurimum gratia valebat, ejusque opera a Ferdinando II. Magno Etruriæ Duce Orator apud Aulam Francicam renuntiatus, Cosmi III. nuptias cum Aurelianensi Principissa conciliabat. Obeunte ejus Patruo

truo Clemente Bletteranum Episcopatum adeptus, Regis nomine a Mazarino Cardinale ad Venetos Legatus decernebatur, ubi Franciæ res ac commoda tanto ardore procurabat, ut primo Tolosanum, & postea Venetiis redux Narbonensem Archiepiscopatum in negotii bene gesti præmium obineret: Paulopost a Galliarum Rege Romam, annoque sequenti in Hispaniam, & demum in Poloniam Orator decretus, novum Regem Michaelem sua agendi dexteritate tam arcte sibi devinxerat, ut eum non modo Gallicis partibus addictissimum redderet, sed insuper ad ejusdem Regis preces a Clemente X. Romanam Purpuram meritorum pretio mercaretur. Inde in Franciam redux, Reginæ ab Eleemosynis erat, ac Regis gratia excidere veritus, Regalium jus ad Alectensem & Apamiensem Ecclesiam, aliasque extensum fortiter propugnabat, propterea ab utroque Episcopo acribus literis exagitatus: Tandem Aulæ, rerumque mundanarum tædio affectus, soli Deo pietatisque exercitiis totum sese dicabat, atque ad Narbonensem Ecclesiam suam reversus, ibidemque iterato apoplexia correptus, die undecima Julii pie in Domino obiit: Carpitur, quod immodicæ pompæ & fastui aliquamdiu addictus,

Sæc. XVII. A. C. 1703.

Sæc. XVII. A. C. 1703.

dictus, erga Hugonotas ad fidem conversos nimium indulgens fuisset, nec eos, ut Missæ sacrificio interessent, adstringere voluerit, imo ab eisdem suos filios abstrahere jussus, severa hæc Regis mandata nonnisi invitus, obortisque pene lacrimis executus sit, vel quod teneræ nimis, mitisque indolis esset, vel quod hæreticos ratione convincendos, non autem ferro & flamma cogendos esse, sibi firmiter persuasum haberet.

§. XL.

Principum atque Illustrium fata.

Novo luctu Augustissimam domum Austriacam impleverat hoc quoque anno obitus Mariæ Josephæ Antoniæ, quæ Leopoldi I. Imperatoris Filia die quarta Aprilis decimo sexto ætatis suæ anno ex variolis Viennæ decessit: ejusdem itineris comitem habuit Carolinam Felicitatem Ducis Mutinensis Conjugem, quam Joannes Georgius primogenitus Ducis Saxo-Leucopetrensis Filius die quinta Martii morte præcessit. Die autem vigesima nona ejusdem Mensis Georgius Fridericus Marchio Onolsbacensis in conflictu cum Bavaris accepto lethali vulnere obiit: pari etiam fato Christianus Hano-

Hanoverans Princeps vitam glorioſe finiit, dum in prælio ad Munderkingam inter hortorum ſepimenta fuga commiltonum deſtitutus, Danubii vadum equo pertentans, die vigeſima prima Julii in medio alveo ſclopeti globo trajectus periit. Sybilla autem Hedwigis Saxo-Lauenburgica Dux ex apoplexia defuncta eſt: naturæ quoque fato conceſſit Romæ Dux de Salviati. Sæc. XVII. A.C. 1703.

§. XLI.

Scriptorum Catholicorum deceſſus & opera.

Pari etiam mortis neceſſitate vivis erepti ſunt hoc anno ex Scriptoribus Catholicis plures, qui ob lucubrationum ſuarum præſtantiam adhucdum in grata eruditorum memoria vivunt: Hos inter primus eſt Joannes Baptiſta Thiers, qui typis vulgavit defenſionem adverſus Launoy appendicem ad diſſertationem de argumento negantis, diſſertationem de retinenda in libris Eccleſiaſticis voce *Paraclitus*, librum de feſtorum dierum imminutione, ubi feſta abrogandi facultatem Epiſcopis vendicat; hic tamen liber in Judicem prohibitorum, *donec corrigatur*, Anno 1672. die vigeſima tertia Martii rejectus eſt unacum tractatu de ſuperſtitioni- *Niceron Hiſt. Erud. vol. 5. p. 87.*

Sæc. XVII. A. C. 1703. tionibus. Edidit quoque dissertationem super hac inscriptione: *Deo Homini, & B. Francisco, utrique Crucifixo* hanc Inscriptionem Franciscani Rhemenses delere jussi, hanc subrogarunt, *Crucifixo Deo Homini, & S. Francisco*, utramque tamen impugnavit Thiersius. Exstant quoque ejusdem Authoris libri sequentes: Dissertatio de Stola in Archidiaconorum visitationibus gestanda a Parochis, tractatus de expositione SS. Sacramenti, Advocatus pauperum, seu de bono usu bonorum Ecclesiasticorum, Dissertatio de atriis Ecclesiarum, factum contra Capitulum Carnutense, tractatus de Clausura Monialium, de spoliis Parochorum, Tractatus de ludis & recreationibus, dissertationes Ecclesiasticæ de Altaribus, Choris &c. Tractatus de absolutione ab hæresi, & de sepulcro S. Firmini, de lacrimis Vindocinensibus, unacum responsione ad epistolam P. Mabillonii has lacrimas propugnantis, ubi tamen haud dissimulandum, quod Author ex Philonis Judæi hisce verbis: *omnis probus liber* eruere voluerit, quod *omnis liber sit bonus*, cum tamen Philo non de libro, sed libertate loquatur. Tractatus de summe necessaria, & maxime neglecta devotione, Crisis in Historiam flagellantium, & vindiciæ disciplinarum volun-

voluntariarum, Tractatus de campanis, & Sanctitate oblationum panis & vini in Missis Defunctorum, & Apologia pro Abbate de la Trappe contra Sanmarthanum, qui tamen liber postea suppressus est. II. Carolus de Saint Evremond scripsit reflexionem in diversas hominum indoles, judicium de Cæsare, Alexandro, & Seneca, Plutarcho, & Petronio, imaginem perfecti, tractatum de propriæ utilitatis studio, de pura virtute, & de judicio hominis in medio euntis, de veteribus & novis spectaculis & tragœdiis, responsionem ad judicium Eruditorum de Baylii Dictionario. III. Carolus Maria Pica Jesuita, qui præter alia opuscula propugnavit Epistolam B. V. ad Messinenses. IV. Dorotheus a S. Renato Carmelita posteris reliquit Commentarium Theologicum, Historicum & morale in libros Regum, & in Apocalypsin præter expositionem centum sex Psalmorum cum multis digressionibus. Sæc. XVII. A. C. 1703.

§. XLII.

Protestantium scripta & obitus.

Ex Scriptoribus Acatholicis hoc anno denati sunt sequentes. I. Petrus Wernfelsius, qui vulgavit dissertationes de judicio incipiente a Domo Dei,

Sæc. XVII. A.C. 1703. de morte & Sanguine Christi, de velamine Judæorum Cordibus impendente, de Waldensibus, præter quædam exegetica. II. Fridemanus Rechmans scripsit institutiones Theologicas, Theologiam Polemicam & conscientiarum, hæresiographiam, & annotationes in Olearii Theologiam moralem. III. Bernardus Sarden edidit Theologiam Homileticam, Theologiam Symbolicam Lutheranam, Historiam Passionis & mortis J. C. Theologiam positivam, disputationes, & quædam Polemica contra Catholicos. IV. Laurentius Normannus prælo subjecit Theoduli Monachi laudes Gregorii Nazianzeni, orthodoxam confessionem Catholicæ Ecclesiæ Orientalis, & homiliam S. Joannis Chrysostomi in Joan. V. v. 19. V. Joannes Balthasar Jacobi typis edidit dissertationes de clementia, secta Jacobitarum, virtute Imperatoria, de Matre Antiochena se in fluvium cum duobus filiis præcipitante ob pudicitiam, & Philologemata Academica super Prov. XXXI. v. 6. 7. &c. VI. Andreas Peterman scripsit tractatum de principiis cognitionis humanæ, & apologiam Cartesianam contra Huetium. VII. Godfridus Jena posteris reliquit tractatum de jure Patronatus Ecclesiastico, de electione sui

sui ipsius, & de jure sacrato in S. Imperio Romano-Germanico. Sæc. XVII. A. C. 1701

§. XLIII.

Responsa S. Congregationis ad quæsita ex Maigroti decreto circa Ritus Sinenses extracta.

Tandem anno hujus sæculi quarto controversæ circa Ritus Sinenses causſæ decisio, quæ tanto tempore Universæ Europæ ac Orientis exspectationem suspensam tenebat, facta est. Quamvis enim præter Dominicanos ipse P. Adamus Schaal & P. Antonius a S. Maria Jesuitæ S. Congregationis decretum ad relationem P. Martinii Anno 1656. editum reprobassent, ac Navarretha & Maigroto testibus, ejusdem relationem minus sinceram fuisse professi essent, & quamvis S. Congregatio Anno 1669. statuisset: *Decretum anni* 1645. *esse in suo robore, neque per decretum S. Officii* 1656. *fuisse circumscriptum, sed omnino secundum quæsita in dictis dubiis expressa esse servanda*, ut jacet, & quamvis Lauræa & Mirobellus jussu S. Congregationis ad quæsitum P. Navarrethæ respondisset: Quod si obsequia illa, quæ Confucio exhibentur, sint vere politica, possint permitti, nequaquam vero, si Religiosa, qualia

Acta causſæ Rit. Sinens. pag. 42. *Bull. magn. Clem. XI. part.* 2. *pag.* 390. *Vid. supra t.* 66. *l.* 21. *p.* 107. *&* 207.

Sæc. XVII A. C. 1704

esse decidit S. Congregatio An. 1645 & 1669. nihilominus horum Rituum Patroni decreto anni 1656. insistentes editis variis scriptis, & extorto Imperatoris Sinensis assensu usum Rituum prohibitorum propugnarunt. Unde motis identidem dubiis tandem ultimum Sedis Apostolicæ judicium accedere debuit: Præprimis ergo selecti Judices ac Theologi ad quæstiones ex Maigroti Vicarii Apostolici decreto extractas sua dederunt responsa, quæ postmodum diuturno, maturo, & sollertissimo examine jam Innocentii XII. jussu habito, ac demum mandante Clemente XI. per plures annos continuato discussa, auditis Cardinalium Theologorum, ac Qualificatorum sententiis & suffragiis, a summo Pontifice, necnon S. Inquisitionis Congregatione approbata & confirmata fuere?

Erant autem Theologorum responsa hujus tenoris, & quidem

Super primo Articulo.

Ad primum Quæsitum, Sacra Congregatio censuit, non esse adhibenda nomina Europæa ad significandum Deum Opt. Max. Inutilis siquidem esset eorum usus, posito quod illa Sinicis characteribus exprimi vix possint ne-

nec ullam apud Sinas rei significatæ ideam excitare valeant. Sæc. XVII. A. C. 1704.

Ad secundum respondit affirmative. Si enim illis vocibus apud præcipuam Sinensium sectam, quæ literatorum nuncupatur, nonnisi Cælum corporeum, & visibile, vel quædam Cæli virtus eidem Cælo insita designatur, quæcumque alia tandem eisdem vocibus significatio attribui valeat, abstinere ab eis prorsus debent Missionarii, ne ansam præbeant illis gentibus existimandi, nihil aliud esse Deum, quem Christiani colunt, quam Cælum corporeum, aut ejus virtutem.

Ad tertium similiter respondit affirmative, præsertim cum nulla hac in re adsit inter partes controversia.

Ad quartum sufficienter fuisse provisum in responsione ad secundum quæsitum.

Super secundo Articulo.

Ad primum. Attentis iis, quæ dicta sunt in responsione ad secundum Quæsitum primi Articuli, Sacra Congregatio respondit, permittendum non esse in Ecclesiis Christianorum appendi Tabellam, de qua agitur, nec jam appensam retineri. Etsi enim nefas omnino sit suspicari, quod aliqui Ministri Evangelici Tabellam hujusmodi in Ec-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

cleſiis Chriſtianorum permittentes, alio animo id faciant, quam per inſcriptionem in ea appoſitam, non Cæli materialis, ſed Factoris ac Domini Cæli, adeoque veri Dei cultum explicandi; abſtinendum tamen omnino eſt ab illa praxi, quam, juxta ea, quæ habentur apud S. Leonem *ſerm. 7. de Nativ. Domini*, cum quis in noſtris invenerit, qui erroribus relictis Chriſtianam fidem amplexus eſt, eam ſecum partem opinionis vetuſtæ, tamquam probabilem retinere poſſet, quam fidelibus, & infidelibus viderit eſſe communem.

Ad ſecundum. Præſuppoſita inſcriptione, de qua agitur, reſpondit negative. Quod ſi loco inſcriptionis: *Cælum colito*, proponeretur alia: *Dominum Cæli colito*, eſſet hæc ſubrogatio novæ Tabellæ, non declaratio antiquæ.

Super tertio Articulo.

Remiſſa ad alium locum quæſtione, remittitur & ad illum reſponſio.

Super quarto Articulo.

Ad ſex Quæſita hujus articuli Sacra Congregatio reſpondit: Chriſtianis nullatenus, nullaque de cauſſa eſſe permittendum præeſſe, miniſtrare, aut intereſſe ſolemnibus Sacrificiis, ſeu oblationibus, quæ in utroque Æquinoctio

noctio cujusque anni Confucio, & Progenitoribus defunctis fieri solent, tamquam superstitione imbutis. Sæc. XVII. A.C. 1704.

Similiter nec esse permittendum in Ædibus Confucii, quæ eo appellari dicuntur vocabulo, quo apud Sinas Idolorum templum designari dicitur, exerceri, ac peragi a Christianis cæremonias, Ritus, & oblationes, quæ in honorem ejusdem Confucii fieri dicuntur, tum singulis mensibus in novilunio, & plenilunio a Mandarinis, seu Primariis Magistratibus, aliisque Officialibus, & Literatis, tum ab iisdem Mandarinis, seu Gubernatoribus, ac Magistratibus, antequam dignitatem adeant, seu saltem post ejusdem possessionem adeptam: tum denique a literatis, qui postquam ad gradus sunt admissi, e vestigio ad Templum, seu Ædem Confucii se conferunt.

Item non esse permittendum Christianis, in Templis, seu Ædibus Progenitoribus dicatis, oblationes minus solemnes eisdem facere, nec in illis ministrare, aut quomodolibet inservire, vel alios Ritus, & cæremonias peragere.

Demum nec esse permittendum Christianis præfatas oblationes, Ritus, ac cæremonias, prout in Quæsitis relatæ sunt, coram Progenitorum Tabellis,

Sæc. XVII. A.C. 1704

bellis, in privatis domibus, nec in eorumdem Progenitorum Sepulchris, aut antequam defuncti Sepulturæ tradantur, in eorum honorem fieri consuetas, unacum gentilibus, vel seorsim peragere, iisque ministrare, aut intereſſe; imo prædicta omnia, tamquam a superstitione inseparabilia, juxta ea, quæ in Quæsitis proposita sunt, ne quidem esse permittenda Christianis, præmissa publica, vel secreta protestatione, se non religioso, sed civili, ac politico tantum cultu erga defunctos illa præstare, nec ab eis quidquam petere, aut sperare.

Cæterum per Responsa hujusmodi non censendam esse damnatam præsentiam illam, seu assistentiam mere materialem, quam cum gentilibus superstitiosa peragentibus, citra ullam sive expressam, sive tacitam gestorum approbationem, ac quovis ministerio penitus secluso, eisdem superstitiosis actibus quandoque præstari contingat a Christianis: cum aliter odia, & inimicitiæ vitari non possint, facta tamen fidei protestatione, & cessante periculo subversionis.

Similiter nec per eadem Responsa vetari, quominus erga defunctos peragi possint alia, si quæ sint, juxta earum gentium mores, quæ vere superstitiosa

Sæc. XVII. A.C. 1704.

ſtitioſa non ſint, nec ſuperſtitionis ſpeciem præſeferant; ſed intra limites civilium, ac politicorum Rituum contineantur. Porro quænam hæc ſint, & quibus adhibitis cautelis tolerari valeant, tum Domini Patriarchæ Antiocheni Commiſſarii, & Viſitatoris Generalis in Imperio Sinarum, tum Epiſcoporum, ac Vicariorum Apoſtolicorum illarum partium judicio relinquendum eſſe: qui tamen interea omni, quo poterunt, ſtudio, ac diligentia curare debebunt, ut gentium cæremoniis penitus ſublatis, illi ſenſim a Chriſtianis, & pro Chriſtianis hac in re uſu recipiantur Ritus, quos Catholica Eccleſia pro defunctis pie præſcripſit.

Super quinto Articulo.

Ad tria Quæſita hujus Articuli Sacra Congregatio reſpondit: Chriſtianis non poſſe permitti, Tabellas Progenitorum, juxta Sinenſium morem, in privatis domibus retinere, cum inſcriptione, qua Thronus, ſeu Sedes Spiritus, vel Animæ N. defuncti, adeoque qua Spiritum, ſeu Animam illius defuncti ibidem aliquando ſiſti, vel reſidere ſignificetur; imo nec cum alia, qua Sedes, ſeu Thronus, adeoque idem ac priori, licet magis contracta, inſcriptione, deſignari videatur.

Sæc. XVII. A. C. 1704. Quo vero ad Tabellas ſolo defuncti nomine inſcriptas, tolerari poſſe illarum uſum, ſecluſo ſcandalo, hoc eſt, dummodo qui Chriſtiani non ſunt, arbitrari non poſſint, Tabellas hujusmodi a Chriſtianis retineri ea mente, qua ipſi illas retinent; & adjecta inſuper declaratione ad latus ipſarum Tabellarum apponenda, qua & quæ ſit Chriſtianorum de defunctis fides, & qualis filiorum, ac Nepotum in Progenitores pietas eſſe debeat, enuntietur.

Ad Quæſitum tertii Articuli huc remiſſum, Sacr. Congregatio ſatius duxit nihil reſpondere; ne alias Apoſtolica Sedes ab eo, quem in ejusmodi controverſiis Sinicis hactenus tenuit, antiquo more recedere cogatur; quo nimirum ad ea, quæ ſibi pro tempore, tametſi diverſimode expoſita fuerunt, reſponſa quidem veritatis ſemper dare, nunquam vero ſuper expoſitorum hujusmodi veritate, ſeu falſitate pronunciare conſuevit.

Super ſexto Articulo.

Nihil certi affirmari poſſe quoad propoſitiones enunciatas in hoc ſexto Articulo, niſi præhabitis plenioribus, & neceſſariis rerum in eis contentarum notitiis. Interea tamen committendum eſſe præfato Domino Patriarchæ

An-

Antiocheno, ut auditis Episcopis, & Vicariis Apostolicis necnon peritioribus Missionariis illarum Partium, hac in re id statuat, atque decernat, quod juxta datam sibi a Domino prudentiam Catholicæ Religionis indemnitati, atque animarum saluti magis expedire censuerit. Sæc. XVII. A. C. 1704.

Super septimo Articulo.

Præsuppositio, quod Sinici Libri Atheismum, & diversas superstitiones contineant, prout in Mandato Domini Episcopi Cononensis dicitur, utile non modo, ac salutare, sed & omnino necessarium fuisse monitum, de quo agitur in septimo Articulo, adeoque illud esse approbandum.

Laudandam demum esse declarationem in calce ejusdem Mandati adjectam, qua dicitur culpandos non esse illos Missionarios, qui aliam praxim ab ea, quæ in ipso Mandato præscribitur, sequi hactenus duxerunt; cum mirum videri non debeat, quod in ejusmodi materia, per tot annos discussa, & in qua, juxta diversas Apostolicæ Sedi expositas circumstantias, diversa itidem antehac emanarunt ejusdem Sedis responsa, concordes omnes non fuerint in eadem sententia. Ita proinde hac in re agendum fore, tum a præ-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

præfato Domino Patriarcha Antiocheno, tum ab aliis, quibus superius responsorum executio injungetur, ut omnis quidem Ethnicæ superstitionis species, ejusque afflatus, juxta Tertulliani monitum, etiam de longinquo devitetur: insimul tamen Operariorum Evangelicorum in Vinea Domini strenue, ac sedulo laborantium, qui priusquam supra relata Dubia, ex solita hujus S. Sedis providentia, ac rectitudine dirimerentur, aliter senserunt, honori, ac famæ consulatur, nec tamquam Idololatriæ fautores traducantur; præsertim quia pleraque ex illis, quæ Christianis permittenda non esse, sicut præmittitur, responsum fuit, ipsi quoque se nunquam revera permisisse declararunt, nec dubitandum sit illos finita jam causa, præfatæ sanctæ Sedis mandatis, ea qua decet, humilitate, & obedientia esse obsecuturos.

§. XLIV.

Decretum summi Pontificis, quo hæc responsa confirmantur.

Hode Hist. de Louis XIV. l. 156.

Hæc responsa summus Pontifex Carolo Thomæ Maillard de Tournon Patriarchæ Antiocheno, & in Indiis Orientalibus & Sinarum Imperio, Commissario Apostolico & Visitatori Generali

rali submisit, ut illorum executionem apud Sinas urgeret: ipse vero Pontifex eadem responsa confirmavit, approbavitque, & in suæ mentis testimonium die vigesima Novembris hoc anno sequens decretum promulgari jussit. Sæc. XVII. A. C. 1704.

„In Congregatione Generali sanctæ „Romanæ & universalis Inquisitionis, „habita in Palatio Apostolico Quirinali, „coram Sanctiss. D. N. D. Clemente Di„vina providentia Papa XI. ac Emi„nentissimis & Reverendissimis DD. S. „R. E. Cardinalibus, in tota Republica „Christiana, contra hæreticam pravi„tatem, generalibus Inquisitoribus a „S. Sede Apostolica specialiter depu„tatis. Sanctitas sua, postquam in „pluribus Congregationibus coram se „habitis, ab ipso Pontificatus sui pri„mordio super præmissis Quæsitis, seu „dubiis Theologorum, ac qualificato„rum, ad id a sanctæ memoriæ Innocen„tio XII. deputatorum, sententias ex„ceperat: postquam itidem pluries de „iis egerat cum DD. Episcopis Beri„tensi, & Rosaliensi, Vicariis Apostolicis in Regno Sinarum, Romæ nunc „commorantibus: ac postquam demum „quidquid in ejusmodi Controversiis „Patres Franciscus Noel, & Caspar „Castner Societatis Jesu Procuratores, „&

Sæc. XVII. A.C. 1704

„& Miſſionarii Apoſtolici ejusdem Re„gni deducere potuerunt, ſeu volue„runt, audiverat: Reſponſa ſupradicta „quæ in aliis præcedentibus Congre„gationibus ſimiliter coram Sanctitate „ſua habitis, diu multumque diſcuſſa, „ac mature examinata fuerant, con„firmavit, & approbavit; illaque Do„mino Carolo Thomæ de Tournon Pa„triarchæ Antiocheno Commiſſario & „Viſitatori Apoſtolico, in præfato Si„narum, & aliis Indiarum Orientalium „Regnis transmitti mandavit, unacum „congrua, & opportuna inſtructione „deſuper facienda, ad hoc, ut tam ipſe, „quam reliqui Archiepiſcopi, Epiſcopi, „ſeu alii, qui in illis partibus Viſita„toris, delegati, ſeu Vicarii Apoſtolici „munus exercent, vel in poſterum „exercebunt, Reſponſa hujusmodi ab „omnibus, & ſingulis, nunc, & pro „tempore ibidem exiſtentibus Miſſio„nariis, cujuscunque Ordinis, Reli„gionis, & Inſtituti, etiam Societatis „Jeſu, necnon ab univerſis Chriſti fi„delibus earumdem partium, ſub pœ„nis Canonicis, ea qua decet, obe„dientia obſervari curent, & faciant; „ſuſpenſa tamen interea, juſſis & ra„tionabilibus ex cauſſis, animum San„ctitatis ſuæ moventibus, eorumdem „Reſponſorum publicatione, ſeu quavis „evul-

„evulgatione tam in urbe, quam in „aliis Europæ partibus: In contra- „rium facientibus non obstantibus qui- „buscunque. „ Sæc. XVII. A. C. 1704.

Hanc causſam esse finitam credebat Pontifex; verum horum Rituum Assertores adeo pertinaciter inhærebant suis sententiis, ut palam proferre auderent, hoc Pontificis decretum esse duntaxat conditionatum, eorumque opiniones non esse damnatas, eoquod Pontifex de eorum, quæ ab utraque parte exposita fuissent, *veritate aut falsitate* nihil decideret: qua fronte autem id in rem suam vertere potuerint, plane ignoratur, postquam Pontifex disertis verbis declarabat, quod responsa veritatis dederit, & argumenta ultro citroque proposita diu ac serio discusserit, & tandem responsa, quibus hi ritus prout expositi fuerunt, tanquam superstitiosi ac Idololatrici pronuntiantur, confirmarit, & approbarit: num forte PP. Noel & Castner ignorabant, quæ a Maigroto exposita fuere, & qualiter hi ritus apud Sinenses exerceantur, aut forte desuper interrogati coram Papa tacuerunt; ast fuere auditi in omnibus, quæ deducere voluerunt & potuere, & tamen fuerunt damnati, satis ergo de veritate & falsitate expositorum constabat, his igitur effugiis nil aliud profectum,

Sæc. XVII. A. C. 1704.

fectum, quam quod palam a nonnullis diceretur, tunc primum Jesuitas credidisse, quod Papa non sit infallibilis, eoquod in sua decisione eorum causæ adversatus esset.

§. XLV.

Duacensis Universitatis Judicium de libello, cui titulus: Confidentia Christiana.

Argentre Coll. Jud. t. 3. p. 439.

Jam supra meminimus, a P. Gerberonio typis vulgatum fuisse libellum, cui titulus erat, *Confidentia Christiana quatuor immotis principiis innixa, ex quibus præcipuæ veritates salutem hominum respicientes necessario profluunt.* Hunc libellum Humbertus Mechlinienſis Archiepiscopus ad Duacensem Facultatem Theologicam transmisit, petens, ut ea desuper suum proferret judicium: Igitur illa die septima Februarii hoc anno sequens promulgavit decretum: „Sacra Facultas Theologica Universitatis „Duacensis acceptis ab Illustrissimo, ac „Reverendissimo Mechlinienſium Archiepiscopo Belgii Primate literis „humanissimis, quibus invitatur, ut „judicium suum depromat super libello, „cui titulus est: *Confidentia* &c. æquissimo tanti præsulis desiderio non potuit non annuere. Quapropter præ-

„dicto

„dicto libello ea, qua par erat, dili- Sæc. XVII.
„gentia, discusso, multisque super eo A.C. 1704.
„deliberationibus præmissis, hæc di-
„cenda unanimiter censuit. 1. Pra-
„vam in eo libello tradi sententiam de
„voluntate Dei salvandi omnes ad solos
„Prædestinatos restricta, quam etiam
„author fidei dogmatibus annumerare
„non veretur. 2. Quintam hæresin
„Jansenianam, quæ in eo sita est, quod
„*Christus* dicatur *pro salute duntaxat Prædestinatorum mortuus*, ibidem aperte
„asseri, atque ex professo inculcari.
„3. Authorem proinde illius libelli ma-
„nifeste reum esse pœnarum adversus
„*iniquitatis filios* a summis Pontificibus
„latarum. 4. Prædictum libellum adeo
„non firmare spem & fiduciam Chri-
„stianam, ut potius eos actus impossi-
„biles efficiat.„

Idem hic liber die undecima Martii hoc anno Romæ nigro calculo notatus fuerat: die autem vigesima quarta Novembris Archiepiscopus Mechlinien-sis adversus Gerberonium Jansenio fa-ventem tandem judicialem pronun-tiavit sententiam.

Sæc. XVII. A.C. 1704.

§. XLVI.

Launoy liber a ſummo Pontifice proſcriptus.

Argentre l. c. p. 444.

Excudi fecerat Leodienſibus literis Joannes Launoyus Sorbonæ Doctor jam multis abhinc annis librum ita inſcriptum: *Vera traditio Eccleſiæ de Prædeſtinatione & gratia:* Hunc libellum poſt maturum examen Romani Inquiſitores tanquam impium & blasphemum, ac S. Auguſtino injurium notabant, quapropter Clemens XI. Pontifex eundem die vigeſima Januarii proſcripſit, edito hoc decreto: „Cum, „ſicut nobis innotuit, in lucem pro„dierit quidam libellus, cui titulus: „*Vera traditio* &c. Nuperrime vero „Venerabiles Fratres noſtri S. R. E. „Cardinales in tota Republica Chri„ſtiana contra hæreticam pravitatem „Generales Inquiſitores a Sede Apo„ſtolica ſpecialiter deputati, audita li„belli ejusmodi cenſura, illum ad mi„nus tanquam impium, blasphemum, „necnon fulgidiſſimo Eccleſiæ Catho„licæ lumini maximoque Doctori S. Au„guſtino, quinimo ipſimet Eccleſiæ, „atque Apoſtolicæ Sedi injurioſum „damnandum, & prohibendum eſſe „cenſuerint: hinc eſt, quod Nos pro „com-

„commissa nobis divinitus gregis Do- Sæc. XVII.
„minici cura, animarum periculis, at- A. C. 1704.
„que detrimentis, quæ ex præfati li-
„belli lectione & usu provenire possent,
„Pastorali sollicitudine, quantum in
„Domino possumus, occurrere cupien-
„tes, necnon Romanorum Pontificum
„Prædecessorum nostrorum, qui ejus-
„dem sancti Doctoris præcelsam Do-
„ctrinam magno semper in pretio ha-
„buerunt, totoque mentis affectu am-
„plexi fuerunt, laudabilibus vestigiis
„firmiter inhærere volentes, de me-
„moratorum Cardinalium Consilio li-
„bellum prædictum Authoritate Apo-
„stolica tenore præsentium damnamus,
„& reprobamus, ac legi, seu retineri
„prohibemus, ipsiusque libelli impres-
„sionem, descriptionem, lectionem,
„retentionem & usum omnibus & sin-
„gulis Christi fidelibus, etiam specifica
„& individua mentione, & expressione
„dignis sub pœna excommunicationis
„per contrafacientes ipso facto absque
„alia declaratione incurrenda, a qua
„nemo a quoquam, præterquam a nobis,
„seu Romano Pontifice pro tempore
„existente, nisi in mortis articulo con-
„stitutus absolutionis beneficium obti-
„nere valeat, omnino interdicimus.
„Volentes, & Authoritate præsata
„mandantes, ut quicunque libellum hu-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

„jusmodi penes se habuerint, illum „statim, atque præsentes literæ inno„tuerint, locorum ordinariis, vel hæ„reticæ pravitatis Inquisitoribus tra„dere, atque consignare teneantur. „Hi vero exemplaria sibi sic tradita il„lico flammis aboleri curent: in con„trarium facientibus non obstantibus „quibuscunque. Ut autem eædem „præsentes literæ ad omnium notitiam „facilius perducantur, nec quisquam „illarum ignorantiam allegare possit, „volumus, & authoritate dicta decer„nimus, illas ad valvas Basilicæ Prin„cipis Apostolorum, ac Cancellariæ „Apostolicæ, necnon Curiæ generalis „in monte citatorio, & in acie campi „Floræ de urbe per aliquem ex cursо„ribus nostris, ut moris est, publicari „illarumque exempla ibidem affixa re„linqui, sic vero publicatas, omnes, „ac singulos, quos concernunt, perinde „afficere, ac si unicuique illorum per„sonaliter notificatæ, & intimatæ fuis„sent. Ipsarum autem præsentium „literarum transumptis, seu exemplis, „etiam impressis manu alicujus Notarii „publici subscriptis, & sigillo personæ „in Ecclesiastica dignitate constitutæ „munitis, eandem prorsus fidem, tam „in judicio, quam extra illud, ubique „locorum haberi, quæ haberetur eis„dem

„dem præsentibus, si exhibitæ forent, Sæc. XVII.
„vel ostensæ.„ A.C. 1704.

§. XLVII.

Leopoldi Josephi Lotharingiæ Ducis edictum contra Ecclesiasticos.

Haud levis hoc anno erat contentio summi Pontificis cum Leopoldo Josepho Lotharingiæ Duce, qui anno hujus sæculi primo Codicem seu statuta & decreta Nancæi edidit, quibus etiam Ecclesiasticos comprehendi, iis obstringi, eorumque causas profanis Tribunalibus subjici voluit: Fremebant in omnibus Lotharingiæ & Barri urbibus & pagis Episcopi, Clerici & Monachi, plena erant omnia gravissimis querelis; quin Ducis, ejusque Ministrorum animus flecti posset: Igitur Præsules, cum summum Pontificem longe acerrimum læsæ immunitatis vindicem esse nossent, ejus opem implorarunt. Nec eorum precibus deerat Clemens, qui Ducem rogare, monere, imo & minari non destitit; incassum tamen omnia, quocirca anno hujus sæculi tertio die vigesima secunda Septembris Ludovici Codicem seu Constitutiones damnavit, easque observari, legi, vel retineri inhibuit, suumque Apostolicum decretum mox executioni dari

Bull. magn. Clem. XI. Const. 17. Epistol. Ejusd. pag. 161. & seqq.

Sæc. XVII. A. C. 1704

præcepit: Quarto post die ad ipsum Ducem literas dedit, quibus eidem significabat, quod *hasce Constitutiones ejus nomine editas, utpote quæ non modicam bonis omnibus offensionem parere, maximamque tum rebus, tum Personis Deo dicatis, non uno ex capite injuriam afferre possent, maturo prius examine præmisso, reprobare, earumque lectionem, retentionem & usum omnibus Christi fidelibus interdicere compulsus fuerit:* Dein Ducem rursus monebat, ut hasce leges, *quas inconsulto (ut credidit,) & aliorum potius suggestione incitatus, ac subreptione deceptus promulgari permisit, quamprimum reformari, atque in iis, quæ Ecclesiæ juribus adversantur omnino aboleri juberet, hacque in re Majorum suorum exempla sequeretur.* Eadem quoque die Pontifex datis literis omnes Archiepiscopos atque Episcopos de harum Constitutionum proscriptione Pontificia certiores reddidit, eosque *excitavit, ut pro domo Dei unacum adlaborantes, Religiosi Principis animum urgeant, ut Ecclesiastica jura salva esse velit, nec illis detrimenti quicquam per suas leges irrogari patiatur. Ostendite,* suggerebat eis Pontifex, *quam turpe sit, Catholicum Principem, ac præcipue Lotharingicæ Domus tanta pietate insignis, totque etiam Ecclesiæ beneficiis aucta a primo sui regiminis limine sacrosancta Mini-*

Miniſtrorum Dei Privilegia impetere, libertatemque violare, ac veluti Principatus initia ab Eccleſiæ injuria auſpicari. Proferte ſanctas veterum Patrum Regulas, quæ immunem a Laicorum poteſtate Eccleſiam, ac Venerabilem Clerum ubique clamant, nihilque ad ſæculi Principes in Eccleſiaſticis negotiis, præter reverentiam pertinere. Edicite non imminutis, ſed auctis potius Clericorum in ſortem Domini vocatorum Privilegiis, florere Regna, Deoque protegente, firmari, Sacerdotumque potiſſimum precibus felicitati publicæ conſuli: Denunciate, ſi opus fuerit, parata in adverſantes Eccleſiaſticæ libertati flagella ſuperni Judicis, imminentemque potentibus, qui potenter tormenta patientur, ſempiternam perniciem, ſi in Eccleſiam peccaverint, eumque conquerentem minime audierint, Demum ſi quis terminos, quos inter utramque poteſtatem poſuerunt Patres noſtri, tranſilire præſumpſerint, opponitite Vos, tanquam murum pro Domo Iſrael, & Sacerdotali pectore obſiſtite, ne quid ſub regimine veſtro derelicta Vobis a Majoribus Eccleſiæ libertate, & dignitate minuatur.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Cum autem Pontifici innotuiſſet, quod in hoc Ducatu plures, ac præcipue Judices & Miniſtri damnatas haſce Conſtitutiones non modo penes ſe retinerent, ſed etiam inſuperhabita excommunicationis abs ulla alia de-

Sæc. XVII A. C. 1704.

claratione incurrendæ pœna tam in judicio, quam extra illud iis uti præsumpserint, imo etiam ex Confessariis nonnulli refractarios ad Sacramentorum participationem admiserint, hinc Pontifex die decima Maij ad omnes Lotharingiæ & Barri Præsules literas dedit, quibus injunxit, ut Ducis subditos, ejusque Ministros ad debitam obedientiam Apostolicæ suæ Constitutioni præstandam compellant, & ejusmodi Confessarios a sacro Ecclesiæ clavium Ministerio arceant, aliisque pœnis juxta Canonicas sanctiones in eos animadvertant.

§. XLVIII.

Appellatio a Pontificis Constitutione a Lotharingio interposita & a Clem. XI. reprobata.

Bull. magn. Const. Clem. XI. p. 26.

Verum summus Pontifex iniquissimo tulit animo, quod Lotharingiæ Dux Pontificis precibus, Præsulum sollicitationibus & querelis adeo non cederet, ut insuper ejus quoque Ministri & Jureconsulti harum legum æquitatem calamo & ore defenderent, & supremus Lotharingiæ Procurator adversus Pontificiæ Constitutionis executionem a Papa male edocto ad melius edocendum provocarit; semper enim

enim Pontifices ejusmodi appellationes siniſtro ſuſpexere oculo, etſi ipſimet Pontifices ad ejusmodi provocationes anſam dediſſe videantur; ſic enim Gregorii VII. ſæculo XI. pro diſſidio Papam inter & Henricum componendo tutam & ſecuram Synodum obtulit, & Gelaſius II. ſæculo ſequenti idem remedium Gallis propoſuit, ac denique Innocentius III. Anno 1198. ejusmodi Concilium ob Philippi Galliarum Regis matrimonium non recuſavit: inde vero Principes intuliſſe videntur, quod Pontifices, ſe in ſuis privatæ cauſſæ judiciis fors perperam fuiſſe edoctos, crediderint, ac propterea a legitimi Concilii judicio melius edoceri non recuſaverint, ac etiamnum non recuſent. Utut autem ſit, id omnino certum eſt, quod præfatus Procurator ſuæ appellationis acta publici juris fecerit, quæ etiam Pontifex, fors non ideo, quia ab ejus ſententia fuit appellatum, ſed quia in his actis multæ propoſitiones *falſæ, temerariæ, calumnioſæ, pernicioſæ, Eccleſiæ injurioſæ &c.* fuerunt inſperſæ, omnino proſcripſit, die undecima Februarii hoc anno edito ſequenti decreto: Sæc. XVII. A.C. 1704.

„Cum nos alias per quasdam noſtras „in ſimili forma Brevis literas, librum „quemdam Gallico idiomate conſcri-

Sæc. XVII. A. C. 1704

„ptum in duas partes divisum sub ti-
„tulo: *Codex Leopoldi I. &c.* damna-
„verimus, & reprobaverimus, ac legi,
„seu retineri prohibuerimus, & alias,
„prout in prædictis nostris literis die
„22. Septembris proxime præteriti ex-
„peditis, quarum tenorem præsentibus
„pro plene, & sufficienter expresso, ac
„de verbo ad verbum inserto haberi vo-
„lumus, uberius continetur; subinde
„vero ad Apostolatus nostri notitiam
„perveniisset, in vulgus circumferri quæ-
„dam folia eodem Gallico idiomate ty-
„pis impressa, quibus titulus.

Acta Appellationis a supremo Lotha-ringiæ & Barri Procuratore contra exe-cutionem Brevis die vigesima secunda Sep-tembris editi contra Codicem Regiæ suæ Majestatis Mense Julio Anno 1701. a Sanctissimo D. Papa Clemente XI. male in-formato ad melius informandum interposita, unacum sententia de hac appellatione adhi-benda inferenda: Nos nonnullos ex Venerabi-
„libus Fratribus nostris S. R. E. Cardi-
„nalibus, aliosque in Sacra Theologia
„Magistros, & in Decretis Doctores
„ad eorumdem foliorum examen dele-
„gimus, qui omnes folia ipsa, tanquam
„continentia Propositiones falsas, te-
„merarias, calumniosas, in praxi per-
„niciosas, Ecclesiæ injuriosas, ac Ju-
„risdictionis & libertatis Ecclesiasticæ
„læsi-

„læsivas, similiter damnanda, & pro- Sæc. XVII.
„hibenda esse censuerunt: auditis itaque A. C. 1704.
„eorumdem Cardinalium, Magistro-
„rum, & Doctorum sententiis, credi-
„tum Nobis a Domino Pastoralis curæ,
„atque vigilantiæ munus, quantum
„Nobis ex alto conceditur, salubriter
„exequi cupientes, de ipsorum Cardi-
„nalium Consilio, folia supradicta Au-
„ctoritate Apostolica tenore præsentium
„damnamus pariter, & reprobamus,
„ac legi, & retineri prohibemus, illo-
„rumque impressionem, descriptionem,
„lectionem, retentionem, & usum om-
„nibus, & singulis Christi fidelibus, e-
„tiam specifica, & individua mentione,
„& expressione dignis, sub pœna ex-
„communicationis per contra facientes
„ipso facto, absque alia declaratione
„incurrenda, a qua nemo a quoquam,
„præter quam a Nobis, seu Romano
„Pontifice pro tempore existente, nisi
„in mortis articulo constitutus, abso-
„lutionis beneficium valeat obtinere,
„omnino interdicimus.„

„Volentes, & eadem auctoritate
„mandantes, ut quicunque folia hu-
„jusmodi penes se habuerint, illa sta-
„tim, atque præsentes literæ eis in-
„notuerint, locorum ordinariis, vel
„hæreticæ pravitatis Inquisitoribus tra-
„dere, atque consignare teneantur.

„Præ-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

„Præterea eadem folia, necnon appel-
„lationem, arreſtum, aliasque in eis
„contenta quæcunque nemini ſuffragari
„poſſe, ad effectum impediendi, de-
„clinandi, ſeu etiam ſuſpendendi exe-
„cutionem præfatarum noſtrarum lite-
„rarum, quæ juxta earum formam, &
„tenorem ſervari omnino debeant, au-
„ctoritate, & tenore prædictis decer-
„nimus, & declaramus.„

Hiſce etiam Lotharingici Ducis Conſtitutionibus ſacerdotali pectore ſtrenue obſtitit Henricus Tullenſis Epiſcopus, qui multis apud eundem Ducem argumentis inſtitit, ut ab inconſulto Miniſtros Eccleſiæ vexandi propoſito deſiſteret, ac propterea idem Epiſcopus a ſummo Pontifice transmiſſis die vigeſima ſexta Januarii literis plurimum commendatus eſt.

§. XLIX.

Hujus controverſiæ exitus.

Epiſt. & Brev. Clem. XI. p. 213.

Perſpecta Pontificis conſtantia, Zelo ac ſeveritate Lotharingiæ Dux ad mitiora inclinare videbatur, ac propterea ad eundem literas dedit ſubmiſſione plenas, ex quibus Pontifex ea, quæ prius Ducis nomine ſcripta ac promulgata fuere, aliena potius mente & ſuggeſtione prodiiſſe conjectabat. Inſu-

per

per Dux ſuum Codicem in aliquibus emendari curavit, ſicque emendatum Pontifici transmiſit: Verum Papa vulnus libertati Eccleſiaſticæ priori Conſtitutione illatum minime ſanatum fuiſſe ratus, hunc quoque libellum die vigeſima nona Julii reprobavit datis ad Ducem hiſce literis: „Dilecte Fili, gau-„demus, quod eo ſis in ſacroſanctam „Dei Eccleſiam animo, ut ejus jura „tueri, & ſarta tecta ſervare intendas, „non convellere, aut imminuere. Id „porro, dilecte Fili (quidquid non-„nulli minus æqui rerum æſtimatores „Tibi forte ſuggeſſerint) minime præ-„ſtitiſti novo edito libello Nobis trans-„miſſo, in quo Conſtitutio, ſeu Ordi-„natio quædam ampliativa, ut nun-„cupant, continetur; ea ſiquidem con-„firmari potius primæ a Nobis repro-„batæ Conſtitutiones videntur, quam „emendari. Quare novam iſta conſti-„tutionem eidem, cui priores, cenſuræ „obnoxiam fore dubitandum non eſt. „Si igitur vere Nobis, ſi Eccleſiæ, ſi „Deo ipſi ſatisfacere velis, ut profecto „velle Te credimus, nihil agere con-„ſultius potes, quam ſi noſtris, ut ſane „probum, & catholicum Principem „decet, editis hac de re decretis obſe-„quaris, iisque omnibus, quæ adver-„ſus Eccleſiarum jura, & libertates ab „ali-

Sæc. XVII. A.C. 1704.

Sæc. XVII. A.C. 1704.

„aliquot annis in Nobilitatis tuæ ditio-
„ne innovata ſunt, prorſus abolitis, ac
„de medio ſublatis, cuncta in priſti-
„num, ac eum, in quo antea erant,
„ſtatum plene reſtituas. Id autem
„nunquam efficies, ſi mundanæ tan-
„tum prudentiæ (quæ apud Deum
„ſtultitia eſt) homines, quique ſuæ
„potius fortunæ, privatæque utilitatis,
„quam decoris, atque conſcientiæ,
„adeoque & veri commodi tui ratio-
„nem habere dignoſcuntur, audias,
„eorumque conſiliis morem geras. Audi
„potius, dilecte Fili, vocem Patris
„tui, qui vera Te charitate diligens,
„non quæ ſua ſunt, ſed quæ Jeſu
„Chriſti, Eccleſiæque ejus quærit, &
„Tibi quærenda ſuadet, ideoque, &
„de maximo eſt Nobilitatis tuæ bono,
„ac dignitate ſollicitus, nosque mole-
„ſtiſſima hac cura exime, qui ſatis mul-
„tis, ac nimis gravibus undequaque
„oneribus premimur: Neque enim Dei
„cauſſam deſerere Nobis liberum, ne-
„que in tanta Eccleſiæ, & Miniſtro-
„rum Chriſti injuria ſilere integrum eſt,
„nec demum ipſius animæ tuæ ſalu-
„tem, quæ Nobis a Domino commiſſa
„eſt, negligere. Omnia ſperamus ab
„eximia, ac ſingulari pietate tua, quin
„etiam Nobilitatem Tuam rogamus, at-
„que obſecramus in Domino, ne Te

„eorum

„eorum abripi assentatione sinas, qui „tum maxime Te Reipublicæ quæstum „feciſſe putant, cum aliquid Ecclesiæ „detraxerint. Age igitur, dilecte Fili, „redditisque Deo, quæ Dei sunt, splen„dido avitæ pietatis exemplo, susceptı „regiminis auspicare primordia, ut „omnibus palam fiat, Te Domini Sa„cerdotes ante tribunal Christi non ac„cusatores, sed deprecatores velle, „subjectisque tibi populis nonnisi pro„pitio primum, ac favente Deo bono„rum omnium largitore, plenam feli„citatem præstolari.„ Sæc. XVII. A. C. 1704.

Paterna hæc Pontificis monita ac preces tantum effecere apud Leopoldum Ducem, ut rursus die vigesima Martii anno sequenti non modo datis literis suum desiderium excolendæ omni officio Pontificiæ benevolentiæ, suamque observantiam in Dei Ecclesiam, & Sanctam Sedem profiteretur, sed insuper Legatos suos Romam ad Papam mitteret, idem Ducis propositum testaturos, quapropter Clemens Papa die decima nona Maij has ad Ducem dedit literas: „Ex hac tua significa„tione in spem firmam adducimur, te „curaturum esse eandem voluntatem „tuam reipsa comprobare, neque pas„surum esse ulla a te filialis, ac debiti „in Nos, atque in eandem Sedem cul-

„tus

Sæc. XVII. A. C. 1704.

„tus documenta desiderari in negotio
„constitutionum, quæ isthic in lucem
„editæ fuerunt, cum probe intelligere
„possis, quod sine valde culpabili ne-
„glectu commissi Nobis desuper Officii
„fieri non poterat, quin Constitutionum
„ipsarum, & voluminum, in quibus
„illæ continentur, lectionem, retentio-
„nem, & usum fidelibus interdicere-
„mus, ex quo in eis quam plurima
„juribus ac libertati Ecclesiæ manifeste
„adversantia offendimus. Cum enim
„positi simus a Domino creditas Nobis
„oves salubriter pascere, nihil tam ad
„munus nostrum pertinet, quam ubi
„eas (oblatis propositisque noxiis pa-
„scuis) in discrimen adduci adverti-
„mus, Pastorali vigilantia incunctan-
„ter occurrere, & submoto etiam pe-
„riculo, spirituali ipsarum Saluti pro-
„vida sollicitudine consulere. Hinc
„est, quod non minus ad tuendam,
„atque asserendam, ut par est, Apo-
„stolici nostri Decreti, & Judicii in eo
„a Nobis lati auctoritatem, quam ad
„viam sternendam, cujus ulteriori rei
„ipsius discussioni, illud in primis, ac-
„que ante omnia necessario agendum
„sit, ut de medio tollantur impedi-
„menta, adversus præfatum nostrum
„decretum, non sine gravi scandalo in-
„terjecta, ipsumque decretum publice
„pro-

„prodeat, ac exacte observetur, ne so- Sæc. XVII.
„veri videatur malum, quod congruo, A. C. 1704.
„paratoque remedio illico auferri potest.
„Quod itaque alias Paterna charitate
„te hortati sumus, dilecte Filii alacri-
„ter perfice, & consiliis, ac monitis
„nostris acquiesce.„

Tandem vero Dux novam sui Codicis editionem, in qua nihil de Ecclesiasticis sed duntaxat de profano Dominio & regimine statueretur, se adornaturum per suos Legatos anno hujus sæculi sexto Pontifici significabat: id quidem pergratum accidit Pontifici, qui tamen ut ulteriori contentioni omnis præcideretur occasio, modum, quo hanc editionem fieri vellet, Duci præscripsit, hancque in rem die decima sexta Junii ad eundem has dedit literas: „Quam pro reparandis Ecclesiæ juribus,
„& pridem per ablegatos tuos, & nu-
„per datis etiam ad Nos literis obtu-
„listi, novi Codicis editio, quo nihil
„prorsus de iis, quæ ad Ecclesiam
„spectant, statuatur, sed ea tantum,
„quæ ad sæculare Dominium, & re-
„gimen pertinent, præscribantur, per-
„grata quidem futura Nobis est, &
„luculentum eximiæ pietatis tuæ uni-
„verso Catholico orbi testimonium præ-
„bitura. Verum ut tota res debito fine
„concludatur, ac integra Nobilitati tuæ

Sæc. XVII. A. C. 1704.

„gloria de ſervata Eccleſiæ libertate, „ac dignitate permaneat, neceſſarium „omnino eſſe duximus, iisdemque ab„legatis tuis jam a pluribus menſibus „ſignificari mandavimus, ut expreſſa, „& omnimoda veteris per Nos repro„bati Codicis Leopoldini, necnon edi„tarum ſubinde ordinationum, quas „additionales, ſeu ampliativas vocant, „abrogatio in eodem novo Codice conti„neatur. Ad hæc literæ illæ, ſeu fo„lia, quibus Nobilitatis tuæ nomine „Brevium noſtrorum adverſus eundem „Codicem, actumque appellationis Pro„curatoris Generalis Curiæ tuæ publi„catio in ditionibus tuis interdicta fue„rat, prorſus aboleantur: omnia de„mum edicta, atque Decreta ſive tuo, „ſive ejusdem Curiæ tuæ nomine ad„verſus Eccleſiæ jura, libertatem, & „jurisdictionem hactenus quomodocun„que edita, quæve alias Sacrorum Ca„nonum, Conſtitutionum Apoſtolica„rum, & Sacri potiſſimum Concilii Tri„dentini Sanctionibus repugnant, pe„nitus revocentur, ac de medio tol„lantur. Hæc porro omnia, quemad„modum abs te expetere, ac requirere „Paſtoralis Nos debiti noſtri neceſſitas „ipſa compellit, ita quamprimum a te „explenda, atque ut pium, ac vere „Catholicum Principem decet, æquo „ani-

„animo exequenda fore, præclara, No- Sæc. XVII.
„bisque comperta Nobilitatis tuæ pie- A. C. 1704.
„tas, Zelus, atque religio pollicentur.
„Ea vero re nihil animæ tuæ Saluti
„consultius, nihil Ecclesiæ dignitati
„æquius, nihil denique Nobis, qui te
„sincero corde diligimus, tuamque,
„dum hæc scribimus, reipsa utilitatem
„curamus, efficere jucundius poteris.
„Cum præsertim omnibus palam sit,
„tuaque etiam prudentia satis perspi-
„ciat, eo Nos loco positos esse, ut nisi
„muneri nostro deesse, graviterque a-
„pud æternum Judicem neglecti Pasto-
„ralis Officii rei esse velimus, prædicta
„omnia diutius dissimulare nequaquam
„possimus. Quamobrem Nobilitatem
„tuam rogamus, & obsecramus, imo
„& tanquam Deo adhortante per Nos
„requirimus & fidenter admonemus,
„ut poststabitis eorum Consiliis, qui
„terrena sapiunt, & quærunt, quæ sua
„sunt, non quæ Jesu Christi, nostris
„potius, qui de tua, tibique subjecti
„Populi sumus felicitate solliciti, vo-
„cibus obsecundes, deletaque omni
„querelarum materia erga sanctam Ec-
„clesiam, cujus te verum Filium pro-
„fiteris, ejusque Ministros, de quibus
„præcipit Dominus: *Nolite tangere Chri-*
„*stos meos:* ita te geras, ut, quod ma-
„xime cupimus, amore duntaxat te-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

„cum agere, nonnisi beneficiis certare „in posterum debeamus. „

Ægerrime tamen ferebat Dux, quod suum Codicem emendatum anno hujus sæculi quinto a S. Inquisitionis Congregatione Mense Decembri Anno 1707. inter ceteros libros damnatos recensen comperiret: quocirca Pontifex anno sequenti die decima octava Januarii ad hasce Ducis querelas hæc respondit: „Probe tenemus, nos Anno 1705. die „29. Julii ad Te scripsisse: commen„dari quidem a Nobis uberes Filialis „tuæ devotionis significationes, illas„que a Nobis accipi, tanquam argu„mentum eorum, quæ a Te expecta„bamus, sed tamen horum nihil hacte„nus præstitum esse ea ordinatione, „qua confirmari potius prima a Nobis „reprobata, quam emendari videbatur, „ac propterea ordinationem illam tum „quidem editam fore proculdubio eo„dem, qua priores, censuræ obnoxiam. „Atque id postmodum evenit, cum „vulgatum est idem Decretum, cujus „publicatio eatenus dilata fuit, quate„nus præfata Congregatio sancti Officii „consueto more retento, latum de sin„gulis libris, qui in dies prodeunt, Ju„dicium tum demum profert, cum eos „quos damnandos censuit, uno eodem„que Decreto nominatim comprehen„sos

„ſos interdictos eſſe publice denunciat: Sæc. XVII.
„id quod in hoc Decreto, ſicut in ante A. C. 1704.
„actis, ſervatum eſſe, ſi tempora, qui-
„bus excuſi ſunt, conferantur, facile
„intelligitur. Quæ cum ita ſint, &
„novi nihil peractum ſit, ne dum æquo
„animo ea in re eſſe debet Nobilitas
„Tua, ſed ſane parato ad faciendum
„ſatis tum votis noſtris, tum partibus,
„quæ Tibi ipſi incumbunt. Quo vero
„id commode, ac accurate perficere
„poſſis, habeas, oportet, præ oculis
„alias noſtras die decima ſexta Menſis
„Junii anni milleſimi ſeptingenteſimi
„ſexti ad Te pariformiter conſcriptas
„literas, quibus ſi per omnia confor-
„mari ſategeris, rem totam recte con-
„ficies. Nos ſane in ſumma expecta-
„tione ſumus, ut contenta in eis exe-
„cutioni quamprimum demandentur,
„quemadmodum a Te factum iri non
„ſemel tuo nomine certo Nobis eſt af-
„firmatum, ſed adhuc quidem ea ſpe
„detenti, nihil tam cupimus, quam ut
„abrupta omni mora tuam fidem libe-
„res, noſtramque ſimul ac tuam Con-
„ſcientiam exoneres. „

Tenuit hæc controverſia usque ad annum hujus ſæculi decimum, quo tandem Dux raro admodum docilitatis, atque obſervantiæ exemplo utrumque ſuum Codicem ipſus abrogavit, no-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

vumque Pontificiæ voluntati apprime consonum promulgari jussit, palam testatus, quod cuncta in ejus Ducatu contra Ecclesiæ jura typis edita, scriptaque, retractare, ac nulla & irrita esse, declarare paratus sit: Eapropter Pontifex die trigesima Novembris has gratulatorias literas ad eundem dedit:

„Quemadmodum ex literis, quas „Nobilitas tua die vigesima tertia Maij „millesimi septingentesimi octavi ad „Nos dedit, ubi scilicet veteri, quem „antea ediderat, abrogato Codice, no„vum promulgavit, non obscure per„cepimus, Te non alia ratione id e„gisse, quam ut Paternis nostris moni„tis obsecundares, ac filialis tuæ in „Nos, & in hanc sanctam Sedem de„votionis certum Nobis argumentum „exhiberes: Ita nunc nedum ex aliis „tuis literis nuperrime, nempe die de„cima octava labentis mensis ad Nos „datis, verum etiam ex documentis „in eisdem contentis peculiari, ac præ„cipuo animi nostri gaudio cognovimus, „hoc ipso intuitu Te adductum fuisse „ad alias insuper proferendas declara„tiones, quibus illæ, quæ hac in re „subortæ fuerant, difficultates penitus „tollerentur, simulque omnibus notum „faceres, Te in ditionibus tuis vere in„tegra

„tegra esse velle Ecclesiæ jura, quæ Sæc. XVII.
„Nobilitas tua Zelo plane non degeneri, A.C. 1704.
„ac Principe vere Catholico prorsus
„digno profitetur, statuisse se quacum-
„que occasione, vel cum suæ ipsius
„vitæ discrimine, tueri semper, ac cu-
„stodire. Quod sane gaudium nostrum
„auctum magnopere fuit propter exi-
„miam pietatem, qua non modo para-
„tum Te esse testaris revocare, delere,
„ac irritare quodcunque Edictum, ac
„quælibet acta, si quæ forte a Te, vel
„ab Administris, ac officialibus tuis
„contra rationes Ecclesiæ, post con-
„stabilitam in istis regionibus tuam au-
„thoritatem, exiisse, ac confecta fuisse
„constaret, sed illa tu ipse nunc tem-
„poris actu, reque ipsa, & cum effectu
„revocas, deles, atque irritas. Ex
„quibus Nos probe intelligentes, quo
„studio Nobilitas tua se conformare cu-
„raverit sensibus nostris dudum tibi ex-
„plicatis, post debitas bonorum om-
„nium Authori Deo gratias ex corde
„actas, Paternæ charitatis nostræ offi-
„cia a Te convertimus, illud tibi pol-
„liciti fervens in Nobis esse desiderium
„exhibendi tibi præclara benevolentiæ
„nostræ testimonia, dum interim divi-
„nam bonitatem enixe precamur, ut
„tibi liberalis esse velit eorum mune-
„rum, quibus eos affluenter ditare

Sæc. XVII A. C. 1704.

„ſolet, qui dignitatem, ac jura Eccle„ſiæ ſalva, & illæſa præſtare ſatagunt, „quod conſtanter, ac egregie factum „iri confidimus a Nobilitate tua, cui „Apoſtolicam Benedictionem peraman„ter impertimur.

§. L.

Libelli in cauſſa Sebaſteni Archipræſulis a S. Inquiſitione proſcripti.

Cauſſa Quesnell. pag. 157.

Jam ſupra memoravimus, quod Quesnellus Coddeo Sebaſteno Archiepiſcopo ad S. Congregationis quæſita reſponſiones ſuggeſſerit, & præfati Archipræſulis Procurator eas Romanis literis excudi curarit: cum autem in iis plurimæ continerentur doctrinæ admodum ſuſpectæ, quas pro ſua defenſione Coddeus Romæ typis vulgaverat, hinc Sacra Inquiſitionis Congregatio hoc anno adverſus eas die tertia Aprilis ſequens edidit decretum: „Sanctiſ„ſimus Dominus Clemens XI. Papa „prædictos infra ſcriptos libellos, vide„licet: *Declaratio Archiepiſcopi Sebaſteni Apoſtolici in Hollandiæ Miſſione Vicarii ſuper pluribus, quæ tum ad ipſum, tum ad illam pertinent, interrogationibus. Romæ typis Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ* 1701.

Reſponſiones Archiepiſcopi Sebaſteni in Belgio fœderato Vicarii Apoſtolici ad ſcriptum

ptum varia accusationum capita continens jussu Eminentissimorum Deputatorum ei traditum. Romæ typis Reverendæ Cameræ Apostolicæ 1701. Sæc. XVII. A. C. 1704.

„Prævio accurato eorumdem exa-
„mine, habitaque super illis relatione
„& censuris a pluribus in Sacra Theo-
„logia Magistris ad id specialiter depu-
„tatis, necnon auditis præfatorum Emi-
„nentissimorum Cardinalium suffragiis,
„prohibendos, atque damnandos cen-
„suit, prout præsenti Decreto damnat,
„& prohibet, uti continentes doctrinas,
„& assertiones ad minimum suspectas,
„singulares, atque Ecclesiasticis Con-
„stitutionibus repugnantes, quibus
„Christi fideles in jam damnatos errores
„induci, ac pravis opinionibus infici
„possent; ita ut nemini inposterum,
„cujuscunque gradus, aut conditionis
„existat, eosdem libellos, vel eorum
„alterum ullo modo, & sub quocunque
„prætextu, quovis idiomate impri-
„mere, vel imprimi facere, aut im-
„pressos legere, vel apud se retinere
„liceat, sed illi Ordinariis locorum,
„aut hæreticæ pravitatis Inquisitoribus
„ab omnibus, qui eos habuerint, sta-
„tim, & cum effectu tradi, & con-
„signari omnino debeant, sub pœnis in
„Indice librorum prohibitorum conten-
„tis. Ipsum vero R. P. D. Archiepisco-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

„pum Sebaſtenum, eoquod poſt diu„turnam, ac plenam totius cauſſæ di„ſcuſſionem Apoſtolicæ Sedi quoad ea„de quibus fuerat denunciatus, ut præ„fertur, minime ſatisfecerit, ab omni„Hollandicarum Miſſionum regimine„dudum ei, ad ejusdem Sedis bene„placitum commiſſo, & a quo nuper„ſuſpenſus fuerat, penitus removendo„Sanctitas ſua ad alterius Vicarii Apo„ſtolici deputationem in ejus locum„libere procedi, ac proinde hac de re„in Congregatione negotiis Propagan„dæ fidei præpoſita juxta ſolitum agi„mandavit.„

Aſt contra hoc S. Congregationis decretum mox in fœderato Belgio infamis prodiit libellus, cui titulus: *Defenſio Petri Coddei Archiepiſcopi Sebaſteni adverſus &c.* Hujus ſeditioſi ſcripti virus ex ſola hac Auctoris concluſione dignoſci poterit: *Ego quidem*, ſcripſerat ille, *omnia contra Sebaſtenum tam circa ſuſpenſionem, quam circa depoſitionem acta, cum jure divino, ac naturali, cum Eccleſiaſtico, humano, ac civili pugnantia, ac per conſequens nullius roboris eſſe nequaquam ambigo, nec dubitare poſſunt, qui de cauſſa ejus, & canonica judicandi forma penitius inſtructi ſunt: Sententiam quoque per ſe nullam & irritam nihil efficientiæ, aut virtutis habere univerſus Theologorum,*

&

& Juriconſultorum cætus cooſentit: e quo invicta dialexi fluit, Sebaſtenum muneris ſui ab Innocentio XI. impoſiti plena authoritate etiammum potiri, neque hanc per molitiones ſub Clemente XI. contra ipſum injuria commotas, quidquam detrimenti cœpiſſe.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Non magis moderato calamo alius ejusdem furfuris Scriptor edidit *notas in decretum, quod ſub Inquiſitionis nomine contra Archiepiſcopum Sebaſtenum circumfertur*, ubi ſententiam *ob rationes frivolas aut nullas* latam, ſcribere non erubuit: alius quoque magis petulanti & livido dente idem decretum arrodere non dubitavit, hæc ſcribere auſus: „Doctrinam Reverendiſſimi Sebaſteni „Scripturarum divinarum placitis, tra„ditionis Eccleſiaſticæ documentis, „aſſertis Patrum, & Sanioribus etiam „modernorum Theologorum ſententiis „conſonam, ac conſentientem eſſe, „tam apud me eſt perſpicuum, quam „ſolem lucere in meridie.

„Tenendum porro eſt ante omnia, „quale ſit illud *feriæ quintæ* tribunal, „quod ſplendido illo frontiſpitio *Con„gregationis Generalis ſanctæ Romanæ, & univerſalis Inquiſitionis coram Sanctiſſimo noſtro Domino . . . . ac Eminentiſſimis & Reverendiſſimis Dominis S. R. E. Cardinalibus*, condecoratur, ac magnifico „illo

Sæc. XVII. A. C. 1704.

„illo verborum apparatu oculos ſimpli-
„cium faſcinat: nullas illic ſive libris
„delatis evolvendis, ſive in Doctrina
„illis contenta excutienda partes ha-
„bere ſolet ſummus Pontifex, vel Emi-
„nentiſſimi Cardinales, ſed ſcriptio in
„quæſtionem vocata traditur in manus
„unius, aut plurium Theologorum,
„plerumque Regularium, qui, ſi ſcriptio
„alicubi male tinniat, eam profligan-
„dam ſiſtunt *Congregationi Inquiſitionis*:
„ubi nonnulli Cardinales judicum loco
„ſedentes, ex auditis paucorum Regu-
„larium opinationibus, ac ſuffragiis
„ſcriptionem accuſatam cenſura percu-
„tiunt, decretum conditur, & Ponti-
„fex annuit. Ita liber judicio illi ſub-
„ditus ut plurimum calculis albis, aut
„atris aliquot duntaxat Regularium,
„qui plerumque neque in ſcripturis
„multum verſati, neque in ſcientia Pa-
„trum admodum eruditi, neque in Ec-
„cleſiæ hiſtoria, & Canonibus ejus
„perſcrutandis exerciti, ſed Theologia
„Scholaſtica duntaxat, & opinionibus
„caſuiſticis delibuti ſunt, vel immunis
„evadit, vel in tartara traditur, atque
„illud eſt magnum iſtud tribunal, quod
„ambitioſis illis ſanctiſſimi Domini noſtri
„&c. nomenclationibus inſignitur.

„Poſſet itaque Illuſtriſſimus Sebaſte-
„nus juxta irrefragabiles Eccleſiæ le-
„ges,

„ges, quæ Episcopos talibus judiciis „non subjiciunt, sententiam adversus „se distrietam, & promulgatam solius „incompetentis tribunalis titulo, tan„quam ipso jure nullam, atque irritam „abjicere, & aspernari. Sæc. XVII. A. C. 1704.

„Prosequamur Decretum. Asser„tiones Archiepiscopi præterea prohi„bent *ut singulari*, obstupescite cæli su„per hoc, & portæ ejus desolamini „vehementer.„

„Tertiam doctrinis Sebasteni notam „aspergit Sanctio, quod sint Ecclesiasti„cis Constitutionibus repugnantes: de„monstratum dilucide, non mere enun„ciatum, oportuit, quod (confidenter „assero) ut minimum inconsideranter, „& temere dicitur.

„Quarta & ultima qualificatione „assertiones Sebasteni cædit Decretum, „quod tales sint, quibus Christi fideles „in jam damnatos errores, &c.

„Ex quo prorumpit libido oppri„mendi quævis obtenta Archipræsulis „insontissimi, & fidei ejus integritatem „fuco saltem aliquo, vel pigmento „contaminandi &c.„

§. LI.

Sæc. XVII.
A. C. 1704.

§. LI.

Theſes Theologicæ P. Chriſtophori Frenz Romæ & a Lovanienſi Academia proſcriptæ.

Hiſt. Controv. de Aux. l. 1. c. 27. Cauſſa Quesnel. p. 300. Argentre Coll. Jud. part. 3. pag. 600.

Sub idem ferme tempus P. Chriſtophorus Frenz Ord. FF. Prædicatorum publicas expoſuit theſes de ſcientia & gratia Dei a F. Joanne Donnellyo defendendas, iisque præfixit orationem, in qua Lovanienſes Doctores hortabatur, ut Lovanienſium cenſuram pro germana SS. Auguſtini & Thomæ doctrina pronuntiatam tuerentur, & a vocabulo ſcientiæ mediæ abſterrerent: Has vero Theſes unacum *juſta refutatione Appendicis R. P. Joann. Bapt. Van der Woeſten* Lovanienſis Univerſitas die vigeſima prima Maij anno priori proſcripſit, edito hoc decreto:

„Cum ad nos delatæ fuerint *Theſes Theologicæ de Scientia, voluntate, Providentia, Prædeſtinatione, & gratia Dei &c.* octodecim paginis amplæ, quibus *R. P. Chriſtophorus Frenz ſacræ Theologiæ* „(ut aſſerit) *præſentatus, & Studii Generalis Lovanienſis Fr. Prædicatorum Regens Primarius, die 22. labentis Menſis Maij, hora 9. ante & 3. poſt meridiem* „præſidere intendit, variæque contra „illas apud nos moverentur, ac diſcu-

„teren-

„terentur querelæ; nos eas mature „examinari fecimus, & quantum per „tempus licuit, ipsi examinavimus, „cumque deprehenderimus illas in va„riis articulis scandalosas, piarum au„rium offensivas, fraternam charitatem „lædentes, & Religiosam modestiam „dedecentes, item Apocrypha quæ„dam, & per Innocentium X. Pontifi„cem Max. Anno 1654. allegari pro„hibita, insulse citantes, fædis scom„matibus, & audacibus calumniis re„fertas, necnon de Janseniana hæresi „ex professo tractantes, & non tantum „illius in Gallia & Belgio defensoribus „succenturiantes, perfricte æque ac „frivole asserendo, nullos tales in Gal„lia & Belgio existere, & nihilominus „ipsorum scripta laudando; verum e„tiam quartæ Propositionis a prædicto „Innocentio X. Alexandro VII. aliisque „Romanis Pontificibus condemnatæ „partem primam aliquoties asserentes, „denique Lovanienſibus Sanioris Do„ctrinæ Theologis temerarie insultan„tes, & sub prætextu unionis ad schis„ma excitantes, & gravioribus censu„ris dignas: hinc tenore præsentium, „& Muneris nostri Authoritate, omni„bus cujuscunque gradus, aut digni„tatis Theologis, aliisque tam Regu„laribus, quam sæcularibus, nobis sub„jectis

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

„jectis injungimus, ut *hanc noſtram de* „præfati *Patris Chriſtophori Frenz* Theſi- „bus *Cenſuram* ita a nobis proviſionaliter „latam, donec Sedes Apoſtolica aliter „judicaverit, ratam habentes, nullas „hujusmodi Theſes diſtribuant, ſed „frangant, lacerent. aut ad nos, ſive „Decanum noſtrum frangendas, ac la- „cerandas, quemadmodum frangi, ac „lacerari juſſimus, deferant: atque in- „terim ſub pœnis arbitrio noſtro refer- „vatis interdicimus, ne ullus diſputa- „tionibus, quas dictus *R. P. Chriſtopho- rus Frenz*, prænotato die habere inten- „dit, quocunque prætextu, aut modo „interſit: quoniam ad parendum Pon- „tificiæ & Regiæ Majeſtati, ad quam „& Theſes iſtas, & earum Authorem „ulterius remittimus, omnibus modis „amputanda ſunt temeraria irrequieto- „rum conamina Spirituum, qui Eccle- „ſiam Catholicam infandis novitati- „bus aſſidue vexant, atque perturbant.

Eædem Theſes hoc anno die un- decima Martii Romæ inter libros prohibitos recenſitæ ſunt.

§. LII.

Sæc. XVII.
A.C. 1704.

§. LII.

Franciæ Regis querelæ ad Pontificem contra Sabaudiæ Ducem.

Postquam Victor Amadæus Sabaudiæ Dux die septima Octobris anni prioris Galliarum Regi bellum denuntiaverat, moxidem Rex Vindocinensem Ducem cum valido agmine in Sabaudiam emisit, postulans, ut Dux intra viginti quatuor horarum angustias cunctas suas copias armis exueret, omnesque suas arces Helvetiis sequestri nomine traderet, secus extremam armorum violentiam experturus. Ad hæc postulata nimis dura Sabaudus nonnisi querelis ad Cæsarem, Pontificem, Anglos, Batavosque delatis respondit: Infaustam Sabaudi sortem dolebant omnes, opem ferre poterat nullus, præter Cæsarem: Equidem non defuit Pontifex literis solatio plenis, quibus die prima Januarii acerbam ejus vicem misertus ad reddendam Ducatus tranquillitatem sua officia Duci obtulit, eundem hortatus, ut cælestem interea opem sibi conciliet, huncque in finem filialis suæ erga S. Sedem observantiæ testimonia diutius desiderari non patiatur. Die autem quarta ejusdem Mensis idem Franciæ Rex prolixam admodum epi-

Hode Hist. de Louis XIV. l. 56. Mem. de la Torre t. 4. pag. 119.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

ſtolam ad Pontificem transmiſit, in qu
a partibus ſuis Sabaudum defeciſſ
queſtus, eidem Duci neutralitatem ob
tulit, dummodo urbes ſuas Helveti
præſidiis muniri permittat, copiis Ga
licis liberum innoxiumque per ſuas di
tiones tranſitum concedat, atque in
ermis belli, quo Rex jura ſua in Hi
ſpanicam Succeſſionem armis tueri co
geretur, eventum præſtolaretur: U
ergo Rex eo facilius certiusque Pon
tificem ad aſſumendum mediatoris of
ficium apud Ducem inducere poſſet,
in ſuis literis memorabat, quod ipſe
met Innocentius XII. ejus Prædeceſſo
Teſtamentum Caroli II. defuncti Hiſpa
niæ Regis, necnon effectus inde ſecu
tos ſuo aſſenſu & ſuffragio comprobari
Aſt omnibus notum erat, quod Inno
centius XII. etſi a Monacienſi Princip
Gallici Regis Oratore importunius fuiſ
ſet ſollicitatus, nihilominus nequide
partitionum, ut vocabant, tractatus ra
tos habere voluerit, & Hiſpaniæ Re
primum die ſecunda Octobris ſuppoſiti
teſtamento, & quinta ejusdem Menſis
Codicillo ſuum chirographum appoſue
rit, tandem prima Novembris die de
functus, Innocentius autem Ponti
fex jamjam vigeſima ſeptima Septem
bris die vivis exceſſerit. Eapropte
Clemens Papa in ſuo ad Regem re
ſponſi

sponso hunc Innocentii assensum insi- Sæc. XVII.
ciabatur: Ceterum validius Pontificia A. C. 1704.
mediatione erat Cæsaris auxilium; ad-
ductis enim a Starenbergio viginti Cæ-
sareorum millibus Victor Amadæus
plura in Pedemontio loca a Gallis sibi
erepta recuperavit, quæ postea tamen
novercante fortuna rursus amisit.

§. LIII.

Bellum Gallo - Bavaris infaustum.

Interea Herbersteinius cum cæsareis copiis in Ferrarienſi agro castra metabatur, vehementer, incassum tamen reclamante Astallio Pontificio Gubernatore: postquam vero Lambergius Cæsaris Orator perscripserat, Cardinalem Spadam nomine Pontificis renuntiasse, Gallos, si violata fide Padum vi occuparint, diro anathemate percussum iri, Leiningius, qui Herbersteinio succesſerat, hoc promisso tutus Padum, Ferrarienſemque agrum deseruit: mox vero Galli noctu Padum transiere, multasque urbes occuparunt, quin e Vaticano fulmina detonarent, quapropter Pontifex collusionis suspicionem declinare haud poterat, Galli vero Mirandulam, Vercellas, Inueram, Verucas, Susam & Augustam in Pedemontio occuparunt. His in Italia gestis Galli re-

Hist. du Princ. Eugen. l. 5. pag. 151. Span. Succeſſ. Krieg pag. 700. Lettr. Hist. Juin. 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

cuperata Landavia, Electori Bavar
ſuppetias ferre feſtinabant, eapropte
die decima quinta Maij trajecto Rhina
viæ Rheno in Sueviam eluctati, Ta
lardo & Marcino Ductoribus, Dutling
ſeſe Bavaris junxere: Eugenius ver
Princeps nuper ex Hungaria reverſus
Annam Angliæ Reginam eo induxit
ut Marleburgo Duci negotium daret
quatenus cum quadraginta Anglorum
Batavorumque millibus ſeſe Ludovic
Badenſi Cæſarei exercitus Duci junge
ret. Hic ergo Heilbruna, ubi caſtra
metabatur, relicta, Litzhuſii ſeſe Cæ
ſareis conjunxit, Bavariæ Electorem
priusquam Tallardus accederet, op
preſſurus. Eo conſilio ad Brenzam
fluvium caſtra figere conſtituit: ne
ſegnior Bavariæ Elector compluribus
inclytus ſecundis præliis, ad priſtina ſu
caſtra Dilingam inter & Lauingam re
verſus, Comiti de Arco præcepit, u
adjacentem Donawerthanæ Urbi mon
tem Schellenberg feſtinato opere com
muniret. Exploraverat Marleburgus,
aggerem ea ex parte, quæ oppidum
reſpicit, humiliorem, imperfectumque
eſſe: illuc ergo omnem vim converten
dam ratus, die ſecunda Julii, Cæſa
reos & Anglo-Batavos in aciem e
duxit, & duodecim Bavarorum milli
altera ante ſolis occaſum hora ag
greſſus

greſſus eſt: mox Angli foſſa arbuſtis repleta, incredibili mortis contemptu inter denſiſſimas globorum procellas, in jugum enituntur & quamvis iterato a Bavara virtute repulſi eſſent, reſumptis tamen animis denuo incurſant, & accedente Badenſi Duce omni ex parte impreſſionem faciunt; prior Wirtenbergius Dux cum Equitatu ſuo in intima munimenti irrumpit, & in Gallo-Bavarorum terga incurrens, totam aciem immutat; unde hi, cum antea aperto pectore hoſtem repellerent, jam a fronte & a tergo invaſi, metuque diſſipati, qua cuique patebat ad fugam via, perumpunt, alii ac præcipue Liſtenenſes Equites gladiis ſibi viam aperientes, haud ſane fugientibus ſimiles evadunt, ceteri aut capti aut cæſi, non pauci Donawertham profugi, cum Gubernator fores aperire cunctaretur, a Mercyo & Cuſano, qui fugientibus inſtabant, interfecti, alii Danubii undis, ponte ob multitudinem rupto hauſti ſunt, inter quos etiam erat Comitis de Arco filius. Ex parte Gallo-Bavarorum cæſa fuere ſeptem ferme millia præter quingentos captos: E victoribus autem tam faucii, quam interfecti & diſperſi, haud pauciores quam quinque millia, atque inter eos primæ dignitatis Tribuni: ipſe etiam Badenſis Marchio pedem graviter

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704

ictus diu ante ipsa signa dolore aut dissimulato, aut usque ad prælii finem victo perstiterat, Marleburgus vero trajecto lyco captaque Raina totam Bavariam ferro flammaque vastavit, atque immodicis exactionibus exhausit. Accepta hac clade Elector Donawerth. urbem & annonæ apparatum incendi jussit: igne autem a Cæsareis extincto, Neoburgum & Campidunum reliquit, sub Augustæ Vindelicorum mœnibus sui exercitus reliquias colligere intentus. Paulopost novis Tallardi & Villaregii suppetiis auctus, Augusta Dilingam castra transtulit, Eugenius vero, Principe Badensi ad Ingolstadii obsidionem emisso, sese ad Appershofium cum Marleburgi copiis conjunxit, & prælium in diem decimam tertiam Augusti decrevit. Igitur Höchstati ad Danubium arbusta & fossas molestissimo itinere præter hostium tormenta emensus, prima post meridiem hora in Bavaros signa infert, verum extrema cohors, a Bavaris multa cæde dissipata, ceteras secum in sylvam abstraxit, & ægre Eugenii, Ducumque solertia e fuga retracti pugnam instaurant, non majori tamen constantia; Equitatus enim Cæsareus vehementi Bavarorum incursione ac tormentorum vi adactus, denuo præcipiti fuga terga vertit: peditatum tamen voce & exemplo

plo Anhaltinus & Eugenius Duces tam potenter incitarunt, ut Luzingano oppido feliciter occupato, in collem enisi capta tormenta in Bavaros verterent, eisdemque pedetentim retrocedentibus conferti insisterent, ac demum statione depulsos Mörslingam usque seram in noctem consectarentur. Hæc quidem dextri cornu fortuna erat: in lævo tamen laboratum diu; secundo jamjam Angli a Gallis strenue repressi, tertia demum impressione Gallorum Equitatum perrumpunt, & Hasso-Casselensis Princeps peditatum ingenti strage fundit. Tallardus territos e fuga ad prælium reducit, ordinibus autem nimium imminutis rarisque, Galli Equites condensatam Anglorum vim sustinendo impares, qua quisque posset fuga, salutem quærunt, tres ferme mille Equites flexuosos Danubii mæandros, atque an cis vel trans fluvium consisterent, ignari, a Botmari, & Marleburgi Equitibus in Danubium protrusi periere. Ipse Tallardus, dum e Pago Blintheimensi triginta octo cohortes Gallicas educere sategerat, a Brineburgo Tribuno Hassico captus est, & Clerambaldo unacum aliis tribus Gallorum millibus Danubio demersis, Blansacus, qui Clerambaldo successerat, unacum sexdecim supremis exercitus Præfectis, & duo-

Sæc. XVII. A.C. 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704. duodecim gregariorum millibus se captivum Eugenio & Marleburgio dedidit. Tum primum Bavariæ Elector, qui summi Ducis, simul & impigri militis partes omnes expleverat, cognita Gallorum fuga & Tallardi captivitate, ne totam belli molem in se converteret, sese retraxit: In acie cæsa aut capta sunt Gallorum & Bavarorum quinque & viginti millia, saucii quinquies mille, omnis denique bellica supellex una cum nonaginta quinque vexillis victoribus in prædam cessere: Nec fœderatis incruenta erat victoria: cecidere enim præter novem Tribunos quater mille quadringenti octoginta quinque, saucii septies mille trecenti viginti tres, dispersi ducenti septuaginta tres. Parta hac victoria, captoque Höchstadio Galli Augustam, Memingam Biberaccum, aliasque Sueciæ urbes, Bavari Straubingam, Kelheimium & Passavium deferunt, Cæsarei vero Ratisbona vi, Ulmam & Landavium, obsidionem dirigente Josepho Rom. Rege, deditione capiunt, & Gallos Treviris & Trarbaco expellunt. Tota denique Bavaria se Cæsari dedit, Bavariæ Electrice in castris ante Landavium cum Josepho Romanorum Rege ad P. Schmackeri Jesuitæ Confessarii sollicitationes in has conditiones consentiente, ut omnes Electo-

ratus

ratus Urbes munitiores unacum Kuffteinio Cæsari cederentur, excepto Monachio, ubi eversis novis munimentis, bellique tormentis Cæsari relictis Electrix cum prætoria quadringentorum cohorte, salvo etiam thesauro Electorali morari, atque ex Monacensis Præturæ reditibus vivere posset, omnes autem milites, qui Cæsari fœderatisque merere nolint, exauctorarentur, captivis utrinque libere dimissis. Electori vero Bavaro administratio Belgii, quo confugerat, sub Vicarii Generalis titulo a Philippo Hispaniarum Rege concessa est: Marleburgo autem Cæsar Mindelheimensem Dynastiam donavit, transmissoque militaris Imperii baculo admodum pretioso eum Imperii Principem creavit, adjecta epistola gratulatoria, quam ad calcem hujus tomi subjungimus. Sæc. XVII. A. C. 1704.

§ LIV.

Polonorum tumultuaria consilia contra Augustum Regem.

Nova indies incrementa cepit factio eorum, qui instigante Suecorum Rege Augustum Poloniæ Regem solio deturbare moliebantur. Hi ergo die trigesima Januarii Varsaviæ comitia habent, in quibus Cardinalis Radiows- *Theatr. Europ. t. 17. pag. 223.*

Sæc. XVII. A. C. 1704

kius Regni Primas conſcenſo Regis throno fœderatorum Mareſcallum excepit, vehementer querentem, quod ejus Oratores in Lublinenſi Conventu vilipenſi fuiſſent, poſtea patriam Regiis copiis devaſtatam fuiſſe referens, ſubjunxit, ſe nihilominus Regi ſuo fidem ſervaturum, dummodo Primas patriam ab excidio præſervandi media offerret: Re ultro citroque perpenſa fœderati Poloniæ Regem eſſe exauctoratum, thronum vacare, & ſubditos ab obedientia ſolutos eſſe declararunt, eoquod Auguſtus Rex moto in Suecos bello & fœdere cum Moſcis inito regnum extremis calamitatibus involviſſet, Gallisque Oratoribus contemptis, oppreſſisque Polonis Nobilibus exteros promoviſſet, & Lutheranis in Regnum invectis incolarum calamitates Saxonicis copiis auxiſſet, ac denique ſeorſim a Republica pacem, & de immutando Reipublicæ ſtatu tractatum cum Sueco contra pacta conventa inire molitus eſſet. Eapropter Primatem rogarunt, ut Interregnum promulgaret, ac interim Regni habenas moderaretur. Die autem tertia Februarii Rex Cracoviam venit, habitoque Senatu Varſavienſes fœderatos rebellionis reos declaravit, & Jacobum defuncti Regis Filium una cum Conſtantino ejus fratre per Sileſiam

siam Varsaviam properantem, cum hunc a Sueco in novum Regem expeti nosset, rapi jussit, & in Saxoniam abduci: Ne vero hac severitate ceterorum animos exulceraret, in præfatis comitiis literas prælegi præcepit, quibus Cardinalis Primas & Princeps Jacobus necnon præcipui Nobiles contra Regem fœderati omnia extrema moliri convincebantur. His auditis Regi faventes ad ejus defensionem bona & vitam obtulerunt, Moscoviæ etiam Dux datis ad comitia literis se Augusto Regi omnibus viribus adfuturum spopondit. Inde vero magis exacerbati Poloni rebelles, diploma querelis, & convitiis contra Regem scatens promulgarunt, cui tamen Rex aliud, quo suam innocentiam, jusque egregie vindicabat, oppositit: nihilominus fœderati Sueco pacis conditiones omnino acceptas eique proficuas obtulerunt, quas tamen ipse, donec Rex omnino exauctoratus esset, acceptare recusavit, interim vero Elbingam, Thoronium & Maimburgum subjugavit. Sæc. XVII. A.C. 1704.

§. LV.

Summi Pontificis anxietas & labor in hisce motibus.

Inti-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Intimo doloris ſenſu perceperat Clemens Pontifex violenta hæc Polonorum molimina; præprimis ergo ipſum Auguſtum Regem datis die prima Aprilis ad eum literis enixe rogabat, ut ambos Sobieſckii Regis Filios priſtinæ libertati redderet, partim quod Jacobus in tenera ſua ætate jamjam ad Viennam Turcis eripiendam Regi Patri ſuo ſtrenuam dediſſet operam, partim quod ejus Mater Maria Caſimira Regina Vidua Romam pietatis ſuæ exemplis illuſtrans, ſummo mærore afficeretur: hanc in rem pariter Pontifex die quinta ejusdem Menſis literas dedit ad Cardinalem Primatem, qui jam ſexta Martii die, ſe vacantis Regni interim clavum aſſumere coactum fuiſſe, Pontifici ſignificabat. Hic vero publicam ſalutem, religionemque Catholicam extremo periculo exponi veritus, Regi, Primati, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Senatoribus, Equitibusque Polonis die ſexta Junii reſcripſit, quod quemdam Cardinalem tanquam Legatum a Latere in Poloniam mittere decreverit, qui ea, quæ ad conciliandam concordiam apta cenſuerit, Pontificis nomine procuraret. Dein Cardinalem Primatem de iis, quæ ipſo potiſſimum, & Epiſcopo Posnanienſi auctoribus, in Varſavienſibus comitiis adverſus Regem attentata fuerant,

rant, acriterque increpans, eidem ſub obedientiæ præcepto injunxit, ut infra trimeſtre Romam accedat, cenſuras & pœnas a S. Canonibus conſtitutas, ni pareret, ſubiturus. „Ad intimi, re„ſcribebat Pontifex, doloris noſtri aug„mentum conſtanti fama præter om„nem expectationem noſtram perlata „fuere, quæ in ultimis apud Varſa„viam Comitiis (ſi tamen hoc nomine „digna ſunt) perperam acta, ſeu ve„rius attentata ſunt. Decebat ſane „Eccleſiaſticum Virum, decebat Anti„ſtitem, decebat maxime hujus S.R.E. „Cardinalem Pontificis potius, qui „Chriſti vices in terris gerit, quam ex„teri, atque etiam heterodoxi Princi„pis vocibus auſcultare, optatamque „Reipublicæ tranquillitatem, quæ non„niſi ſalva Catholica religione conſtare „poteſt, ab ejusdem Religionis hoſti„bus non emendicare. Nos quidem „pro commiſſa Nobis univerſarum Chriſti „ovium ſollicitudine, Paternaque, qua „omnium Catholicorum Regnorum pa„cem, felicitatemque curare tenemur, „Charitate, nihil omiſimus, quo im„pendentia Reipublicæ veſtræ mala a„vertere ſatageremus: quid enim po„tuimus facere, & non fecimus? Tu „autem contra, qui Nobis jungi debue„ras, propoſitasque in literis noſtris „com-

Sæc. XVII. A.C. 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704. „commodas ineundæ publicæ pacis ra„tiones ultro amplecti, Deumque in „primis publice a Nobis indictis preci„bus toti Regno propitium conciliare: „Muneris tui, ac dignitatis oblitus, ad „ea potius conversus es sequenda con„silia, quibus per populorum sciſſuram „extrema expectari possit universi Re„gni, imo & Religionis pernicies; id „vero quanto totius Christianæ Rei„publicæ scandalo, quanto nominis „tui dedecore, quanta Ecclesiastici Or„dinis invidia (nisi Deus averterit) „eventurum sit, nec Nos explicare pro „dignitate possumus, nec tu forte sa„tis intelligere. Quis enim probus, ac „vere Catholicus sine indignatione au„diat hæc omnia, tanto cum Regni „periculo Hæreticorum armis in Pa„triam inductis, Sacerdote Dei Epi„scoporum Regni Primate, Romana„que insuper Purpura condecorato non „assentiente solum, sed authore, ac „Duce patrata fuisse, illaque Romano „nequidquam reclamante Pontifice, „imminentemque Regno cladem, ac „religioni probrum, exitiumque frustra „obtendente: scilicet Regni malis, te „judice, occurri non poterat, nisi Hæ„reticorum arbitrio a primo Regni Sa„cerdote Respublica committeretur & „firma, solidaque pax, quæ Christo in „ter-

„terras veniente nunciata, ad cælos „aſcendente relicta eſt, ab hetherodo- „xis hominibus malæ voluntatis, & „Eccleſiæ Chriſti hoſtibus unice ex- „pectanda erat?„ Sæc. XVII. A. C. 1704.

Pariter Pontifex Regi ſignificabat, quod hunc Cardinalem, ut eo abſente facilius turmæ ſedarentur, Romam evocarit, ceteros vero Poloniæ Præſules, Senatores, & Equites commendavit, eoquod ea, quæ paucorum Eccleſiaſticorum Hæreticis faventium ſtudio Varſaviæ contra Regem geſta fuere, damnarint, Regiamque cauſſam ſtrenue defenderint. Verum Cardinalis Romam venire haud conſultum cenſuit, Epiſcopus vero Posnanienſis opera Egonis Principis de Fürſtenberg per Horatium Philippum Lucenſem Epiſcopum Sedis Apoſtolicæ Nuntium Romam perductus eſt, eoquod Poloniæ Rex ipſius cauſſam Pontificis judicio cognoſcendam, definiendamque reliquerit, propterea a Papa ſummis laudibus honoratus.

§. LVI.

Electio Stanislai in Poloniæ Regem.

Equidem hæ Pontificis literæ apud Epiſcopos, Senatores & Equites tantum valuere, ut Polono Regi faventes *Voltaire Hiſt. du Carl. XII. lib. 2. Gottfrid. Hiſt. Cont. lib. 14.*

Sæc. XVII. A. C. 1704.

tes numero & conſtantia creſcerent, ac Sandomirienſes fœderati Varſavienſium acta, tanquam irrita, ſeditioſa, ac perfida, publico juratoque edicto damnarent. Prævaluit nihilominus violenta potentia Caroli XII. Sueciæ Regis, qui non modo Dantiſcanos a legitimi ſui Regis obſequio impoſitis graviſſimis exactionibus avertit, ſed etiam omnibus, quas in Pruſſia habebat, copiis ad ſe accerſitis, ſibi adhærentium factionem eo impulit, ut novi Regis electionem ad duodecimam Julii diem indicerent: Diſceptatum, cui deferendum eſſet regni ſceptrum? id acceptare noluit Princeps Alexander defuncti Regis Filius, ne captivorum fratrum ſuorum ſortem adhuc pejorem redderet. Cardinalis Primas Lubomirskio Principi, Sueciæ Rex Jacobo Sobieſckio, & denique fœderati Varſavienſes Lesczinskyo Posnanienſi Palatino favebant, qui etiam Primate tum ægritudinem ſimulante, ac propterea abſente, inter acerrimas altercationes, jurgia & oppoſitiones, eundem Stanislaum Lesczinskium, etſi ſufficientia non habuiſſet ſuffragia, in novum Regem proclamarunt, vehementer reclamantibus fœderatorum Mareſcallo, & Podlachienſibus Deputatis. Peracta tumultuaria hac electione Posnanienſis Epiſcopus Stanis-

Stanislaum Varsaviæ ad Ecclesiam conduxit, ibique inaugurationis solemnia peregit: novum quoque hunc Regem tres Oratores Sueci, atque inter eos Hornius Comes salutabat, paucisque post diebus eum ipse Rex invisit, Lubomirskius vero ad Augusti partes transiit; quo comperto Rheinschildus Suecus Bellidux cum valido agmine Cracoviam contendit, & Augustum Regem Pietrowinam usque insecutus die vigesima sexta Augusti præsente Carolo Suecorum Rege Leopolim Russiæ parvæ Metropolin occupavit, omnemque auream & argenteam supellectilem ex ipsis quoque Ecclesiis abstulit, nec his contentus, insuper sub prætextu lytri a Polonis nondum soluti ingens æs extorsit. Interea Augustus cum quatuor Cosaccorum & sexdecim Moscorum & duodecim Saxonum millibus die tertia Septembris inopinato Siniava Varsaviam contendit, ubi cives ultimam vim veriti, ultro portas aperuere. Ægre Stanislaus Neorex viribus impar unacum Matre & uxore sua, Cardinale Primate, supremo exercitus Præfecto, & Senatorum potissimis fuga salutem quærere poterat: Hornius autem Comes, duo Sueciæ Regis Ministri, & Posnanienſis Episcopus ad arcem se receperant, qua ta-

Sæc. XVII. A.C. 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

men ab Augusto Rege obsessa, ac post biduum dedita unaomnes die quinta capti fuere, & Episcopus, uti retulimus, Horatio Papæ Nuntio traditus est. Horum fata vindicaturus Sueciæ Rex, cum exercitu suo Varsaviam movit, atque in Polonia majori Augustum insecutus, inito certamine eum fudit, ac Dresdam usque profugere compulit.

§. LVII.

Perfida Gallorum vindicta contra Saxo-Zeitzanum Cardinalem.

Vit. Card. t. 1. p. 335.

Ea erat tum temporis Gallorum intemperies, ut varios Principes lenociniis, promissis, & minis ad suas partes, factionemque pertrahere haud contenti, etiam hos, quos vel neutrius partis studiosos scirent, vel sibi adversos suspicarentur, pro hostibus haberent, proin vel aperta violentia, vel sicariorum ope clam e medio tollendos censerent. Haud ignorabant, quod Cardinalis Christianus Augustus Princeps Saxo-Zeitzanus, Episcopus Jaurinensis, ac Cathedralis Ecclesiæ Colonienſis Præpositus a Cæsare ad Colonienſem Electorem ablegatus, eundem a fœdere cum Gallis ineundo absterrere molitus esset, & contra captam Kaiserwerthæ possessionem nomine totius

tius Capituli Colonienſis reclamans, a Leopoldo Imperatore Adminiſtrator nominatus fuiſſet: occaſione inde arrepta, Crucius ſeu *La Croix*, qui in ea regione agminum ad clancularias hoſtilitates excurrentium Ductor erat, prætenſam hanc injuriam violenta Cardinalis nece ulciſci ſtatuit: Igitur tres Duces unacum duodecim Gallis militibus clam in Urbem Colonienſem immiſit, eisque in mandatis dedit, ut Cardinalem, dum rei Divinæ interfuturus ad Carthuſianos procederet, in vineis adorirentur, eumque vel vivum, vel interfectum Lovelarium ac inde Luzenburgum abducerent. Aſt Deo unctorum ſaluti invigilante, deteſtabiles hi ſicarii per Jacobum de Coulon ſceleris complicem ex conſcientiæ remorſu tempeſtive detecti a Magiſtratu in vincula conjecti ſunt. Reclamat audacter Crucius, id belli legibus licitum eſſe cauſſatus: cum autem Sicarios, ut atrociſſima quæque facinora in innoxios exequendi occaſionem nanciſcantur, ſub pacifici ingreſſus obtentu in urbes irrepere, nulla lege permittatur, hinc novem ejusmodi ſicarii perfidiam ſuam, barbariemque partim publico ſecuris ictu, partim laqueo luere coacti ſunt.

Sæc. XVII. A.C. 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

§. LVIII.

Clementis XI. Constitutiones & epistolæ.

Clem. XI. Epist. & Brev. Bull. magn. Const. Clem. XI. pag. 18.

Præter Constitutionem, qua Clemens XI. Lotharingici Procuratoris appellationem damnavit, insuper hoc anno die undecima Martii circa Judæos & infideles Neo-converſos ſtatuit, eis bona, filiis vero familias legitima & bona adventitia, dos, & alimenta omnino intacta remaneant nec parentes ea in fraudem filiorum familias converſorum occultent, aut diſtrahant: illicite vero aquiſita perſonis, quæ notæ ſunt, reſtituantur, ſecus ipſis Neophytis applicentur, matrimonia tamen cum originariis Chriſtianis contrahant, & a ritibus antiquæ ſectæ abſtineant &c. Die autem undecima Junii Pontifex perpetuas conceſſit Indulgentias in Dominica tertia Septembris viſitantibus Eccleſias Ordinis Servorum B. V. Pariter Pontifex die vigeſima ſecunda Januarii Franciſcum Bugienſem Epiſcopum Vicarium Apoſtolicum Cocincinæ, Miſſionarios, aliosque fideles in odium fidei dire vexatos, paterna ſolatus, illuc Epiſcopum Tilopolitanum miſit, ut eis ſolatio, huic autem Vicario in ſuis ærumnis adjumento eſſet.

poſſet

postea præfato Vicario injunxit, ut acta & nomina fidelium, qui vitam pro Christi fide illic posuerunt, quamprimum Romam perferri curet. Ejusdem vero Mensis die vigesima sexta Cardinales Leopoldum de Kolonitz & Lambergum, necnon Electorem Palatinum & Saxo-Zeitsium Episcopum Jaurienſem rogabat, ut auctoritatem, operam, studiumque suum interponerent, quatenus Hildesienſis Ecclesiæ Clero, quorum fructus hæretici interceperunt, & Templa ac cænobia quædam eripere machinati sunt, illata damna resarciantur, & tot mala, hostiumque Ecclesiæ impetus elidantur. Die sexta Maij Monialibus Ordinis Visitationis B. V. ut arcam, in qua Corpus S. Francisci Salesii asservabatur, recludere possent, concessit, promisitque, cultum Sanctimonialis de Chantal in S. Rituum Congregatione, rite & ordine suo discutiendum esse & si quid contra hujus Ordinis Constitutiones in Cænobio Monacensi circa tempus, quo ejusdem loci Præposita suo munere perfungi deberet, contigerit, per Episcopum Frisingenſem emendatum iri, cui etiam Pontifex datis die decima septima Maij literis idem injunxit, postulans, ut Præposituræ officium alteri demandari curet. Cum autem nonnullæ Moniales in Monaste-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

rio S. Claræ de Albaro Sedi Apostolicæ subjecto in civitate Genuensi contra Episcopum Savonensem, quem Papa ad tollendas offensiones deputaverat, non modo insurrexerint, sed etiam alias & saniores Moniales præfato Episcopo obsequi paratas variis modis vexarint, & a Sacramentorum usu vi arcere, Abbatissam, quam tamen Pontifex exauctorari, aliamque subrogari præcepit, fovere, & claustra adversus legitimam Ecclesiæ potestatem castrorum more tueri, necnon censuras ipsis inflictas, atque Episcopi decreta flocci habere non dubitaverint, hinc Pontifex die vigesima sexta Augusti Ducis & Reipublicæ Gubernatoris opem implorabat, ut Episcopus delegatus officii sui partes impigre obire valeat. Jam ab anno Christi millesimo sexcentesimo octogesimo quinto quidam mota controversia ex Regii Patronatus beneficiis Pontifici Quindennia persolvere detrectarunt, imo etiam Ulyssiponenses Jesuitæ, huic oneri satisfacere recusarunt, quo comperto Clemens Papa Michaeli Angelo Tarsensi Archiepiscopo in Lusitaniæ Aula Nuntio Apostolico injunxit, ut facultatem interdiceret Jesuitis admittendi ad habitum, & recipiendi in eorum Institutum eos, qui admitti peterent, quoad usque præfatis

satis Quindenniis satisfeciſſe docuerint.

Paruit Pontifici Nuntius, propterea tamen a Regiis Miniſtris multis affectus eſt injuriis. Eo comperto Pontifex die vigeſima ſeptima Novembris querulas ad Petrum Regem dedit literas, ſignificans, exploratum eſſe Quindennia, quibus ubique obnoxia reperiuntur Beneficia Eccleſiaſtica, ſuffecta fuiſſe in locum Annatarum, Annatas vero ſubrogatas fuiſſe decimis, quæ ut notum eſt, ad tuendam dignitatem, & ad cætera Eccleſiæ univerſalis onera perferenda, Romano Pontifici capiti viſibili Eccleſiæ ex antiquiſſimo inſtituto exſolvebantur, ita, ut a decimarum onere nullo unquam ſæculari, etiam Regii, aut Eccleſiaſtici Patronatus titulo, Beneficia immunia haberentur; hinc Prædeceſſores Pontifices divino, humanoque juri conſentaneum eſſe duxerint, Quindenniis, quæ naturam, conditionemque decimarum induerant, ipſa etiam Beneficia, quæ Regii Patronatus eſſent, ſuis Conſtitutionibus ſubjicere, ut propterea tutum non ſit, illæſa Conſcientia, hujusmodi jura ſanctæ Sedis tum antiqua, tum canonica, occaſione Controverſiæ a quibusdam iſthic nuperrime excitatæ remittere, mu-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

„munerique, & debito, quo Papa ob„ſtrictus eſſet, hac in parte deeſſe.„

Cum autem illi, qui hæc Quindennia ſolvere recuſaverant, opponerent, quod jura ex Quindenniis percepta ad quosdam Curiæ Romanæ Miniſtros pertinerent, ac decimæ, quibus Annatæ & Quindennia fuerunt ſubrogata, inter temporalia Romanæ Eccleſiæ jura eſſent recenſendæ, aliunde vero ſi beneficia, quæ ſunt de Regio Patronatu, horum ſolutioni ſubderentur, prærogativas Regis lædi atque imminui conſtaret, concurrentibus autem juribus temporalibus Eccleſiæ Romanæ cum juribus Regiis, hæc potius quam illa tuenda „eſſent, hinc Pontifex declaravit, quod „licet hæc jura nunc ad Curiæ Miniſtros „pertineant, id nullo modo obeſſe poſ„ſit primævis, & immediatis titulis, „atque rationibus Apoſtolicæ Sedis, „cujus tanquam Adminiſtri, cenſeri „debent præfati officiales, attento ma„xime, quod ipſi, eorumque authores „exactis temporibus neceſſaria in rem „Chriſtianam & in ſummorum Pontifi„cium tutelam, & decus, præſidia „ſanctæ Sedis ſuffecerint, & modo „non levi ex parte dignitati noſtræ ſuf„fragentur, ut propterea bonæ fidei „ab ipſis habitæ Prædeceſſoribus no„ſtris, a quibus hujusmodi proventus

„agno-

Sæc. XVII. A.C. 1704.

„agnoſcunt, reſpondere omnino de-
„beamus, aliunde vero omnibus ex-
„ploratum ſit, decimas jure Divino,
„& Canonico deberi Romano Ponti-
„fici, tum in recognitionem Dominii
„Univerſalis ipſi competentis in omni-
„bus bonis Deo & Eccleſiæ dicatis,
„tum pro congrua Dignitatis, quam
„gerit, tanquam viſibile caput Eccleſiæ,
„ſuſtentatione; ſitque etiam ſatis per-
„ſpectum, aliud nihil eſſe Beneficia,
„quæ de jure Patronatus Regio dicun-
„tur, quam donationes ex liberali Re-
„gum pietate profectas, Deoque obla-
„tas, quæ propterea a jure illius, cui
„Deus Eccleſiæ regimen demandavit,
„eximi non poſſunt. Vix autem con-
„jici poteſt, quibus documentis inni-
„tantur illi, qui aſtruunt, ac fidenter
„ſtatuunt, ita jam olim ſervatum fuiſſe
„in Eccleſia, ut cætera quidem bene-
„ficia, nullatenus vero ea, quæ ad
„Regios Patronatus pertinebant, de-
„cimas exſolviſſent: cum certe conſtet,
„Annatas, quarum antiquiſſima eſt,
„& multorum ſæculorum obſervantia,
„loco decimarum perſolvi cæpiſſe ex
„recepta inter fideles conſuetudine,
„adeoque omnia Regna, quæ Romani
„Pontificis authoritatem colunt, eas
„dependiſſe, actuque dependere pro
„ipſis beneficiis, quæ de Jure Patro-

Sæc. XVII. A. C. 1704. „natus etiam Regio esse noscuntur, quo„ties contingat literas Apostolicas in „Romana Curia expediri, quod non raro „evenit, ubi scilicet ad eadem beneficia „nominantur, qui Pontificia dispensatio„ne opus habent, ut irregulares, ætate „minores, Regulares Professi, plura Bene„ficia obtinentes, aut aliud sub eodem „tecto, aut alteri de consensu Patroni „resignantes, aut beneficiatum sibi dari „in Coadjutorem exposcentes, sive ei „conferri a Sede Apostolica aliud bene„ficium incompatibile cum Decreto, „quod vacet, obtentum, postulantes, „aut cum Reges pensiones super iisdem „beneficiis favore aliorum reservari ex„optant, in quibus, & similibus casibus, „neque Episcopi, neque Reges, utpote „Laici, Ecclesiasticum titulum conferre „possunt, quemadmodum in omnibus ubi„que Nationibus quotidie usu venit, & in „Regno isto semper observatum fuit.„

Eapropter Nuntio suo Pontifex, ut pœnis a se statutis in contumaces animadverteret, injunxit, simulque Ulyssiponensem Archiepiscopum sollicitavit, ut in hac controversia suam operam impenderet, quatenus Regem & Catharinam Britanniæ Viduam ejus sororem a pernicios ejusmodi consiliis revocare, & ad justitiam reddendam adducere niteretur. Nec tamen Papæ votis

votis cessit Petrus Rex, cui Clemens nihilominus dispensationis geminæ gratiam, quam Joannes Rex anno hujus sæculi decimo pro duplici matrimonio petierat, non denegavit, etsi non deessent, qui Pontifici suadere contenderent, hanc gratiam esse differendam, donec Rex circa quindennia Pontifici satis feciſſet. Denique Pontifex S.Congregationi Episcoporum ademit facultatem indulgendi Cappucinis, ut sæcularium confessiones excipere possint, nisi in casibus a Papa concessis. Sæc. XVII. A. C. 1704.

§. LIX.

Diversæ Sacrarum Congregationum Constitutiones & decreta.

Jussu ejusdem summi Pontificis Sacræ Congregationes plura ediderunt decreta, & primo quidem die decima quinta Februarii statutum, quod licentiam habentes comedendi cibos vetitos in Quadragesima, teneantur in cæna observare jejunium. Die etiam decimo nono Februarii promulgatum est decretum, quo sub anathematis pœna inhibitum, ne quiscunque cæmeteria intra & extra Romam ingrediatur, indeque S.Reliquias extrahat, nec Romæ integra corpora aut insignes Reliquiæ aliis, quam magnis Principibus, conspicuisque Prælatis tradantur. Statutum *Bull. magn. Clem. XI. part. 2. pag. 247.*

Sæc. XVII. A.C. 1704.

tutum insuper, ut Sacerdotes, aliique Ecclesiastici in processionibus funeralibus utantur Biretis excepto tempore noctis & pluviæ, semperque cadavera in Ecclesiis super feretrum exponantur. Die duodecima Julii ad hæc dubia 1. an Cruces Altarium, seu Processionum sint benedicendæ de præcepto 2. an tum simplex Sacerdos eas possit benedicere privative, & non solemniter? ad primum S. Rituum Congregatio respondit negando, ad alterum affirmando. Speciali insuper decreto S. Officii Congregatio die undecima Martii hos damnavit libros: I. *Usuram explicatam Authore Philopenes* II. *Theologi responsum ad quæsita a multis Confessariis animas ad Deum dirigendi studio accensis proposita.* III. *Quæstiones selectas ex præcipuis Theologiæ moralis tractatibus Auctore P. Matthæo de Moia Jesuita.* IV. *Appendicem ad hasce ejusdem Jesuitæ quæstiones.* V. *Judicium S. Facultatis Lovanienſis de octo articulis ex casu conscientiæ ab eadem Universitate notificato, & eidem Mechlinienſis Archiepiscopi nomine proposito.* Denique S. Concilii Congregatio die vigesima Decembris declaravit, quod simplices Sacerdotes nullum habentes beneficium in Ecclesia Cathedrali, nec ex eo aliquod emolumentum capientes, teneantur tamen assistere ser-

servitio dictæ Ecclesiæ singulis diebus de præcepto. Sæc. XVII. A.C. 1704.

§. LX.

Joannis Baptistæ Spinolæ Cardinalis obitus.

Luxerat Roma hoc anno mortem sex omnino Cardinalium, quorum quidam splendida sacri Collegii luminaria erant. Hos inter primus occurrit Joannes Baptista Spinola origine Genuensis & patria Madritensis, qui floridam ætatem inerti otio transigere nescius, tam præclarum in literis progressum fecerat, ut ad varia beneficia in Neapolis Regno nominari, ac demum mortuo Julio Spinolæ ejus Patruo in Matealano Episcopatu succedere promereretur: Eo autem sponte dimisso meritis non minus quam auro dives, prudentia & circumspectione clarus Romam venit, ubi a Clemente X. S. Congregationi Episcoporum a secretis, electus, postea Romanæ Urbis regimen in se suscepit. Hoc munere, quod alias Principum invidiam, populi odium, improborum convitia, & propriæ mentis fastidia tanquam individuos comites habet, cum maxima Pontificum, Principumque satisfactione perfunctus est, atque Innocentii XI. favorem atque æstimationem

Vit. Card. part 1. *fol.* 29. *Merc. Hist. a l'An.* 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

tionem præcipue eo nomine ſibi conciliabat, quod juſtitiæ tenaciſſimus noxios ſeveris debitisque pœnis coerceret, innoxiis jus ſuum reddere, cunctisque forenſibus litibus finem imponere feſtinaret: quapropter purpura, depoſcentibus meritis a præfato Pontifice decoratus eſt, cujus tamen fulgore adeo tutus non erat, quin Principum Europæorum odia acrius in ſe concitaret, eoquod Pontificis edicta contra Oratorum Aſyla, petulantem mulierum veſtitum, ludos, & theatra, necnon contra Monachos vagos emanata exequi cogeretur: Innocentio autem duodecimo ad ſupremum Pontificatus apicem evecto Spinola laborioſum Gubernatoris munus, quo per ſexdecim annos functus erat, dimiſit, ac legatione Bononienſi honoratus, ea paulopoſt ob adverſam valetudinem renuntiata Romam contendit, tranquillæ vitæ ſolatio fruiturus. Mortuo demum Pontifice Sacra Comitia ingreſſus, mordacioris Momi aculeos effugere haud poterat; facta enim alluſione ad ejus nomen ſequentes ad illius Palatium affixi legebantur verſus:

Multi-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Multiplices hæc *Spina* roſas ferit, apta coronæ.
Attamen hæ fuerint, neſcio, Petre, tuæ.
Nempe manus teneras plectens dum *Spinola* quærit,
Lædit, & ob ſpinas diſplicet ipſa roſa.

Quarto demum poſt anno ex podagra, quam ſibi per licentioſam juventutis vitam attraxiſſe dicitur, Romæ die quarta Januarii anno ætatis ſeptuageſimo nono deceſſit.

§. LXI.

Henrici Noriſii Cardinalis extrema.

Illuſtre Romanæ Eccleſiæ decus, & nobiliſſimus Auguſtinianæ Familiæ ſol occidit, Henricus Noriſius Cardinalis. Hic Veronæ natus, primisque literarum elementis, & ſacratioribus diſciplinis imbutus, pervolvendis D. Auguſtini operibus animum adjecit, tantique Doctoris amore incitatus, Sacrum ipſius Ordinem ac inſtitutum profeſſus eſt. Florentias ſtudiorum cauſſa miſſus, literarum amore flagrantiſſimus, adoleſcens in juvenum, juvenis in Virorum ſtudia cogitationes ſuas protendit, ac nonniſi literatorum conſortio uſus,

Priet. cont. pag. 1015.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

usus, Antonii Machliebechii tum in Italia longe celeberrimi magisterio, suæque bibliothecæ subsidio in Virum omni scientiarum apparatu instructissimum evasit: Romam a suo Superiore vocatus, instigante Christiano Lupo Theologiæ Scholasticæ studium, ejusque subtilitates investigandi ardorem valde moderabatur, omnemque solertiam in Historiæ Ecclesiasticæ arcana convertebat. Biennium tradendæ Philosophiæ impendit, atque inter suos eruditione ac literatura eminens primum Patavinæ Scholæ postea Pisis Historiæ Ecclesiasticæ, & demum Florentiis S. Scripturæ Professor, & Joannis Gastonis Principis Etrusci Institutor oblatum Pistorienſem Episcopatum non modo recusavit, sed etiam ab Innocentio XI. qui tanto Viro digna parabat præmia, Romam vocatus, venire renuit, ac iterato, districtoque Innocentii XII. mandato accersitus, ea lege Romam contendit, ut nullo publico munere gravaretur: Tanta enim sciendi aviditate, ac studiorum amore ardebat, ut a vigesimo ætatis anno usque ad quadragesimum quartum quotidie quatuordecim horas studiis sacraret, omneque tempus perditum crederet, quodliteris subducere cogeretur. Nondum vigesimum sextum ætatis annum exple-

expleverat, cum jamjam conscribendæ Hist. Pelagianæ Patavii manum admoveret, cujus tamen Romam profectus a S. Inquisitione approbationem impetravit nonnisi per clarissimum Virum Hieronymum Casanatem, cujus etiam patrocinio Norisius S. Officii Qualificatoris munus a Clemente X. obtinuit, postea & Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus ab Innocentio XII. nominatus, dein ejusdem S. Officii consultor & demum Cardinalis renuntiatus est, brevique Orbem eruditum suis lucubrationibus illustravit. Has inter palmam præripit ejus Historia Pelagiana, quæ primum Patavii, postea in Galliis, Germania & Belgio iterato prælo prodiit. ringentibus Molinianæ doctrinæ Sectatoribus, qui Norisium sibi infensum & in Aula Romana adversaturum suspicati, illum, eoquod D. Augustini Discipulus esset, Molinistis in Purpuræ Romanæ gratia prælatum fuisse, ægerrime ferebant, unde totis viribus adlaborarunt, ut Gallica Historiæ Pelagianæ editio supprimeretur, caussantes, prohibitum esse, ne contra vel pro Jansenio calamus exerceretur, nec his contenti, eundem librum apud S. Inquisitionis Romanæ tribunal tanquam erroribus scatentem denuntiantes, novum illius examen extorserunt, in quo tamen anno

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Sæc. XVII. A.C. 1704.

prioris sæculi septuagesimo sexto hoc o- pus orthodoxæ fidei consonum declara- batur: Rursus Molinistæ, *quorum nomina*, inquit Norisius, *appellare exemplo nihil, silere humanitatis plurimorum refert*, eam- dem Historiam unacum Vindiciis Au- gustinianis impetebant, sed denuo ab omni nævo immunis habebatur, qui- nimo Norisius quoque ipsi S. Inquisi- tionis Congregationi aggregatus est. Nondum tamen propterea resedit æmu- lorum invidia; horum enim machina- tionibus, occultisque fraudibus absque prævio decreto, ut moris esset, nimis ex oscitantia hæc Historia, ejusque vindiciæ Indici expurgatorio S. Inqui- sitionis Hispaniarum insertæ fuerunt: detecta tamen fraude Norisii liber *velut argentum igne examinatum, probatum ter- ræ, & purgatum septuplum* jussu Ema- nuelis Archiepiscopi Pharsalienſis In- quisitoris Generalis in Hispaniis die vi- gesima octava Januarii Anno hujus sæ- culi quinquagesimo octavo per publi- cum decretum ex hoc Indice deletus est, accedente approbatione ipsius Be- nedicti XIV. summi Pontificis, qui de Norisio semper præclare sentiens, ad æmulorum invidiam & confusionem has de eo laudes protulit: *Norisius, cujus olim in minoribus constituti amicitia fruebamur, licet quarumcunque gentium lin-*

linquis celebretur, a Nobis tamen ſine ſpe- Sæc. XVII.
ciali laude, tanquam Romanæ Eccleſiæ A. C. 1704.
ſplendidiſſimum lumen, nunquam eſt nomi-
nandus. Poſtea Noriſius omnibus fer-
me Congregationibus Romanis accen- *Conſt. Be-*
ſitus, quo magis illum tanquam Jan- *ned. XIV.*
ſenii aſſeclam ejus adverſarii traduxere, 126. *Bull.*
eo celebrior, cunctisque Literatis pro- *magn.*
bisque acceptior evaſit. Tandem hy- *part.* 10.
dropiſi laborans Romæ die vigeſima
tertia Februarii pie in Domino obiit,
annos natus ſeptuaginta tres.

§. LXII.

Ejusdem Cardinalis ſcripta.

Præter memoratam Hiſtoriam Pela- *Dupin nouv.*
gianam unacum Vindiciis Auguſti- *Bibl. t.* 17.
nianis Noriſius ſcripſit Cenſuram in No- *pag.* 146.
tas Garnerii ad inſcriptiones Epiſtola- *Niceron t.* 4.
rum Synodalium XC. & XCII. Diſſer-
tationem de Numismate Impp. Dioclе-
tiani & Maximiniani, Cenotaphia Pi-
ſana, Faſtos Conſulares Anonymos.
Annum & Epochas Syro-Macedonum,
Diſſertationes de Paſchali Latinorum
cyclo annorum LXXXIV. de cyclo Pa-
ſchali Ravennate annorum XCV. Hiſto-
riam controverſiæ de uno ex Trinitate
paſſo, Paræneſin ad Joannem Harduі-
num, Diſſertationem de numismate
Licinii Auguſti, Diſſertationem Chro-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

nologicam de votis Decennalibus, Epiſtolam ad Antonium Pagi de numma Herodis Antipæ, Epiſtolam Conſulatorem, Apologiam Monachorum Scythiæ, Synopſin Hiſtoriæ Gotheſchalcanæ, Adventoriam circa inſcriptionem libri S. Auguſtini de gratia Chriſti, quam acerbis adeo verbis confutavit P. Macedo, ut utrique ſilentium a S. Congregatione imponeretur: prodiit tamen contra Noriſium libellus, cui titulus: *Propoſitiones parallelæ Michaelis Baij, & Henrici de Noris*, cui hic oppoſuit, *Cenſuram Noriſii ſupra reſponſum ad propoſitiones Parallelas, & ſomnia quinquaginta F. Macedo in itinerario S. Auguſtini poſt Baptismum Mediolano Romam.*

Bull. magn. Bened. XIV. part. II. pag. 251.

Edidit quoque Diſſertationem de ſanctitate Syricii Papæ, occaſione nata ex dubio: An ejusdem Pontificis Miſſa & officium concedenda eſſent Canonicis Baſilicæ S. Joannis in Laterano. Hanc diſſertationem diu incaſſum quæſitam tandemque inopinato inventam Benedictus XIV. Papa, ac poſtea tomo quarto Editionis Veronenſis Anno 173- impreſſam refert. Inter ejus opera poſthuma recenſentur Hiſtoria Donatiſtarum, Appendix ad eam, Corrigenda & addenda ad Hiſtoriam Pelagianam, Thraſo, ſeu miles Macedonianus, epiſtolæ variæ, diſſertatio de Patri-

Patriarchatus Aquileienſis origine & Hiſtoria de inveſtitura in dignitate Ecclesiaſtica. Sæc. XVII. A.C. 1704.

§. LXIII.

Joannis Baptiſtæ Coſtagutti Cardinalis deceſſus.

Tertius ex Purpuratis hoc anno denatis erat Joannes Baptiſta Coſtaguttus, patria Romanus, qui emenſo ſtudiorum curriculo ab Alexandro VII. varias ditionis Pontificiæ urbes regendas ſuſcepit, atque a Clemente IX. Cameræ Apoſtolicæ Clericus, & demum ab Alexandro VIII. Cardinalis renuntiatus eſt: Mortuo Innocentio XII. Ottobonus Cardinalis nil intentatum reliquerat, ut Coſtaguttum potiſſimorum Cardinalium ſuffragiis ſummum Pontificem declarari impetraret: Ferunt, ejus animum in conceptæ dignitatis Pontificiæ recordatione, ac deſiderio tam profunde fuiſſe demerſum, ut ſeſe jamjam Pontificem reputans, ſe Urbanum IX. appellarit, & cum in imagine ejus memoriæ nequidem noctu ſilentium eſſet, de conſiſtoriis, de Cardinalium electionibus &c. in ſomniis ſermones habuerit: Poſtea vero evaporato Pontificii honoris fumo ſibi redditus, totum ſe pietatis exercitiis di-

Sæc. XVII A. C. 1704

cabat, atque apud PP. Carmelitas Discalceatos Romæ in Monasterio S. Mariæ ad Scallam sibi cellam seligebat, in qua recluſus Quadrageſimæ aliarumque festivitatum tempore animum & cogitationes ad solum Deum referebat: Obiit denique die octava Martii anno ætatis suæ sexageſimo octavo.

§. LXIV.

Guilielmi Egonis de Fürſtenberg Cardinalis fata.

Vit. Card. pag. 40. Vid. ſupra l. 206. p. 661. & 723. & l. 210. pag. 538. & ſeqq.

Post tot variantis fortunæ ludibria, concitatosque motus tandem mortis imperio quievit Guilielmus Egon de Fürſtenberg. Hic nunc profanæ, nunc sacræ militiæ adscriptus, demum exuto sago plurium Ecclesiarum Canonicatus, præsertim Colonienſem & Argentinenſem obtinuit: In Gallias profectus, atque ab Anna Regina Ludov. XIV. Matre plurimi habitus, alieno gentis suæ Germanicæ genio Germanum exuit, Gallumque ore, corde, & opere professus est, ac Maximilianum Henricum Colonienſem Electorem & Archiepiſcopum, cui ab arcanis erat, non modo ad Gallicas partes pertraxit, sed etiam excluſo Leopoldo I. Ferdinandum Bavariæ Electorem ad Cæsaream dignita-

gnitatem promovere adlaboravit: suo autem proposito dejectus, eo tempore, quo ejus familia Principum honore ab Imperatore decorabatur, Electori Colonienſi conſilia Auſtriacæ Domui pernicioſa, Imperioque Germanico, ejusque libertatibus nociva ſuggeſſit, eumque induxit, ut Colonienſis civitatis imperium, dominiumque ſibi vindicare niteretur: ubi vero Magiſtratus urbi ſuæ Batavorum præſidia impoſuerat, Fürſtenbergius inito fœdere cum Bernardo de Gallen Monaſterienſi Epiſcopo, obtentis Gallorum ſuppetiis bellum Batavis, utriusque tamen Diæceſis incolis ingens damnum, calamitatemque intulit, in ſui moliminis præmium duas præpingues Abbatias a Galliarum Rege mercatus. Tam immodico in Gallos affectu, atque in Cæſarem odio flagrabat, ut quondam in Moguntina Aula Electorali menſæ accumbens, cum pocula Cæſaris ſaluti libarentur, vinum in terram effunderet, aſt hunc contemptum ulturus Comes Hazfeldius in Fürſtenbergii, qui Gallici Regis ſoteria bibebat, faciem vitrum vino plenum projecit: Haud ignorabat Imperator crebra & publica convitia, quibus Fürſtenbergius Sacram Majeſtatem appetere audebat, eapropter, cum præſentis belli incentor ſine publicis man-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704

dati literis tanquam Franciæ Orator Colonienſi pacis negotiationi ſeſe ingereret, Cæſaris juſſu captus Colonia Viennam abducebatur, absdubio maledici oris crimen capitis ſupplicio expiaturus, niſi Papæ Nuntius objecta Eccleſiaſticæ immunitatis religione Cæſarem abſterruiſſet: Ejus quoque libertatem non modo Franciſcus Argentinenſis Epiſcopus illius frater aſſiduis precibus, ſed ipſemet Franciæ Rex denuntiato bello procurarunt. Mortuo ejus Fratre in Argentinenſem Epiſcopum electus, ab ipſo Innocentio XI. Purpuram accepit, eo animo conceſſam, ut novæ dignitatis reſpectu Aula Electoris Colonienſis abſtineret: Aſt Fürſtenbergius ibidem remanens, quantas turbas poſt Electoris obitum concitarit, jam ſupra retulimus: Demum aut tot turbarum tædio, aut corraſas Eccleſiæ Colonienſis opes in tutum locum transferendi ſtudio, obtenta Regis venia, primo Metas, poſtea Pariſios ſeceſſit, Regis animum contra Papam tam vehementer concitans, ut Rex Avenionem ſuis copiis muniret, per Talonum aculeatas literas contra Papam ſpargeret, & Rainutium Papæ Nuntium cuſtodiæ dari juberet: Obeunte Innocentio XI. Fürſtenbergius ad Sacra comitia Romam venit, quibus abſo-

absolutis insalutato hospite Roma Parisios reversus, in Abbatia S. Germani de Pratis die decima quinta Aprilis emenso septuagesimo quinto ætatis anno decessit, qui, si animi sinceritatem, religionem, vitæ continentiam cum ingenii acie, rerumque gerendarum dexteritate conjunctam habuisset, nominis sui famam apud posteros immortalem reddidisset. Sæc. XVII. A.C. 1704.

§. LXV.

Danielis Marci Delphini Cardinalis extrema.

Hunc morte sequebatur Daniel Marcus Delphinus ex nobilissimo Venetorum genere ortus, qui positis studiorum rudimentis in spem altiorum prælara ingenii divinatione adolevit, atque a suo Patruo Joanne celeberrimo Cardinale Romam evocatus, varia obibat munia, demum vero utriusque, ut vocant, Signaturæ Referendarius, Avenionensis Pro-Legatus, Damascenus Archipræsul, Pontificius in Aula Gallica Nuntius, ac denique ab Innocentio XII. Cardinalis renuntiabatur. Inde Romam reversus, a Papa Brixiano Episcopatu auctus, ad suam Diæcesin contendit, ubi etiam omnia boni Pastoris officia explens, Venetiis die

Sæc. XVII. A. C. 1704. quinta Auguſti nonniſi quinquagintà & unum annos natus deceſſit.

§. LXVI.

Carolus Barberinus Cardinalis fatis functus.

Poſtremus inter Purpuratos hoc anno denatos erat Carolus Barberinus patria Romanus. Hic regnante Innocentio X. communi Barbarinæ familiæ calamitati ac vexationi involutus, in Franciam profugere coactus eſt, ſedata autem tempeſtate Romam reverſus, præcipiti fortunæ curſu ad Purpuram ab eodem Pontifice vocabatur, variis quoque Congregationibus præfectus: Helvetia inſuper, Polonia, Luſitania & Sabaudia Barberinum apud Sacram Sedem ſibi Patronum delegit, non ſine magno emolumento; quippe Polonos & Cæſarem optatiſſimi ac perpetui fœderis nexu conjunxit, cumque moribus comis, munificus, liberalis, atque ab omni partium ſtudio alienus eſſet, mortuo Innocentio XI. plurium Cardinalium ſuffragia in eum collimabant, prævalebat tamen Gallorum factio, ac inſuper obſtabant adhuc publica Urbani Nepotis ſui vitia, vitæque licentia: mutata autem temporum viciſſitudine poſt Innocentii XII. obitum Barbe-

Barberinus communibus ferme votis in ſummum Pontificem expetebatur, fauſtiſſima quæque populo ſibi augurante ex tanti Viri electione, de quo hoc carmen in vulgus ſpargebatur. Sæc. XVII. A. C. 1704.

Dum dominantur apes, vis dicam, quale futurum
Imperium Romæ? copia mellis erit.

Solus autem Barberinus vanam ejusmodi ſpem eludens, omnem movit lapidem, ut ceterorum ſuffragia in Cardinalem Albanum transferret, a quo etiam ad D. Petri Cathedram promoto Legatus a Latere Neapolin decernebatur, Philippo Hiſpaniarum Regi obtentum Regnum gratulaturus. Paulopoſt Romam redux, ibidemque vi morbi oppreſſus, die undecima Octobris naturæ debitum reddidit, emenſo ætatis anno ſeptuageſimo quarto.

§. LXVII.

Principum atque Illuſtrium deceſſus.

Eodem pariter fato hoc anno ſublati ſunt Hermanus Wernerus Epiſcopus Paderbornenſis, cui Franciſcus Arnoldus a Metternich die vigeſima prima Maij ſucceſſit, & Marquardus Rudolphus de Rodt Conſtantienſis Epiſcopus, qui eodem anno ſucceſſorem habuit Joan-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Joannem Franciſcum Schenck de Stauffenberg. Deceſſit etiam Joannes Martinus ab Eyb Euchſtadienſis Epiſcopus, cui anno ſequenti die nona Februarii ſubrogatus eſt Joannes Antonius Knöbel a Catzenelenbogen: Obiere inſuper die trigeſima Octobris Friderica Amalia Holſatiæ - Gottorpenſis Duciſſa, Friderici III. Daniæ Regis Filia, Thereſia Joſepha Luſitaniæ Regis Filia, & Vaudemontius Princeps junior, qui Catholicam fidem profeſſus, Cæſaris in Italia Archiſtrategus erat. Rudolphus Auguſtus Brunsvico - Guelpherbytanus Dux die vigeſima ſexta Januarii, Eliſabetha Juliana Antonii Ulrici ejusdem ſtematis uxor, Emanuel Cothenſis Princeps die trigeſima Maij, Joannes Carolus Birckenfeldenſis Dux die vigeſima prima Februarii, Georgius Daniæ Princeps die quarta Martii, & Georgius Brandeburgicus die vigeſima ſexta Martii, & Auguſtus Ferdinandus Bavariæ Dux in Schellebergenſi prælio die ſecunda Julii trucidatus.

§. LXVIII.

Jacobi Benigni Boſſueti Meldenſis Epiſcopi obitus.

Dupin Bibl. des Auth. t. 18. p. 158.

Speciali mentione digniſſimus eſt, Jacobus Benignus Boſſuetus Meldenſis

densis Episcopus, Ecclesiæ Gallicanæ oraculum, Hugonotarum docilium Ductor, contumacium malleus. Hic Divioduni natus, quam primum adolevit, sine mora in ludum literarium in patria emittebatur, cumque præclara ingenii præstantia emineret, vix novem annorum fines assecutus, studiis humanioribus tradebatur, quibus suam operam tam assidue dedit, ut *Bos suetus aratro* diceretur. Hac necessaria supellectile instructus ad studia Academica adspirare cæpit, ac Parisios ablegatus, Philosophiæ puriori & Theologiæ tanto profectu operam navavit, ut in Facultate Theologica Parisiensi primum honoris gradum ac denique ipsam Doctoratus lauream vigesimo quinto ætatis suæ anno publice merito suo adipisceretur. Metensis Ecclesiæ Canonicis accensitus, ac postea Archidiaconus & Decanus electus, in obsequium hujus Ecclesiæ primos ingenii sui fructus impendere statuit; frequenter igitur nec sine maximo Auditorum applausu, atque animarum proventu tam Metis quam Parisiis Verbum Dei prædicavit, ac Hugonotarum conversioni intentus, eorum errores ore & calamo acriter infectatus est. Insuper a Galliarum Rege sacram hujus Viri eloquentiam stupente ad Condomiensem Episcopa-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Niceron relat. Erud. t. 3. p. 199.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

scopatum nominatus, quamplurimos suæ Diœcesis Calviniſtas etiam quosdam Prædicantes, necnon Auguſtinum Brueys Montpeſſulanum Advocatum, qui prius Boſſueti expoſitionem refellere aggreſſus erat, ad veræ fidei ſemitam reduxit, habitoque colloquio cum Claudio Charentoniano Prædicante eum non ſemel elinquem reddidit, percelebrem vero Abbatem Dangeau, Turrenium Mareſcallum, ejusque Neptin de Duras ad veræ Eccleſiæ ſinum revocavit. Tot meritis clarus a Galliarum Rege Delphini Filii ſui inſtitutioni præficiebatur, quocirca Epiſcopatum ſuum ultro dimiſit, totumque efformando Regio huic Principi ſeſe dicavit, ac demum in laboris præmium ab eodem Rege Meldenſi Epiſcopatu honoratus, primo Burgundiæ Duciſſæ a concionibus, poſtea ab eleemoſynis eſſe promeritus eſt: Tantam denique eruditionis, pietatisque famam ſibi conciliabat Boſſuetus, ut etiam ex Proteſtantibus moderatiores hunc Præſulem omni veneratione proſequerentur, & duntaxat ii, qui judicium ſuæ maledicentiæ legibus, atque inveteratæ omnes promiſcue Catholicos convitiandi licentiæ potius quam veritati conſonum ferre conſueverunt, Boſſueti, cujus argumenta refellere deſperant, famam con-

Vid. t. 64. pag. 303. & tom. 63. pag. 371.

convitiis proſcindere nituntur: hos inter haud infimus eſt, Apoſtata ille, qui ſe Joannem Baptiſtam Denis, ac Boſſueti Secretarium nominat, qui impudenti calamo inter alias criminationes contra Clerum Gallicanum, quæ nonniſi mordaci mendacio conſtant, effuſas, inſuper ſcribere non erubuit, quod Boſſuetus adhuc Canonicus ac nonniſi Subdiaconus cum quadam Nobili fœmina matrimonium inierit, atque ex ea duas filias ſuſceperit: id vero nonniſi poſt Boſſueti obitum ſeu poſt quinquaginta annos innotuerit: verum hæc fabula adeo male conſuta eſt, ut ejus falſitas manibus palpetur: Pudet ejusmodi nugas refellere: Ceterum celeberrimus hic Præſul ex calculi doloribus ſumma patientia toleratis, inter luculenta firmæ in Deum fiduciæ ſigna, uti vixit, id eſt pie in Domino obiit Pariſiis die duodecima Aprilis annos natus ſeptuaginta ſeptem.

Sæc. XVII. A.C. 1704.

Jean Denis Mem. anecd. du Clergé pag. 108.

§. LXIX.

Ejusdem Opera.

Illuſtravit digniſſimus hic Præſul univerſam Eccleſiam pluribus, iisque utiliſſimis lucubrationibus: Adhuc Metenſis erat Archidiaconus, cum Pauli Ferri Calviniani Prædicantis Catechismum

Sæc. XVII. A. C. 1704.

mum edito libello confutaſſet. Jam ſupra commendavimus ejus *expoſitionem doctrinæ Eccleſiæ Catholicæ*, quam varii Proteſtantes, qui ex hujus libelli lectione plurimos ad ejurandam ſectam fuiſſe permotos dolebant, incaſſum refellere nitebantur, unde pro more ſuo remedium in calumniis quærentes ſpargebant, quod hujus libri doctrina Tridentino non fuerit conſona, ac propterea prima ejus editio, quæ duntaxat duodecim exemplaria complectebatur, a Sorbona fuerit rejecta, nullaque Epiſcoporum approbatione munita. Aſt hiſce nugivendulis ipſemet Boſſuetus os obturavit, & Papillonus fol. 64. comprobatum reddidit, quod editio Anno 1681. & 1679. cum editione Anni 1686. ex toto conſonet, & Auctor Bibliothecæ Anglicæ Vol. 9. pag. 523. falſo ſcripſerit, quod editio Anno 1671. nonniſi duodecim exemplaribus conſtiterit. Scripſit etiam Boſſuetus diſſertationem in Hiſtoriam univerſalem, cujus editio Anno 1700. facta locupletior eſt, quam Archangelus Auguſtini Venetus Carmelita ſub ficto nomine Selvagii Canturani Italice reddidit. Orationem in Cleri comitiis Anno 1682. habitis, Colloquia cum Claudio Prædicante, Tractatum de communione ſub duplici ſpecie ad Neo-converſos, Epiſtolam Paſtoralem

Vid. ſupra l. 206. t. 63. pag. 557.

ralem ad eosdem, Catechismum Meldensem, & Historiam variationum in Protestantium Ecclesiis, quod opus in varia idiomata versum iterato prælo prodiit, latina autem versio Viennæ 1753. procusa non modo innumeris typi erroribus scatet, sed etiam manca & mutila, & a vero Authoris sensu aliena est: Hanc Bossueti Historiam Jurieus, Basnagius, aliique refellere nitebantur, sed Bossuetus editis sex animadversionibus silentium eis imposuit, & contra Basnagium suæ Historiæ vindicias publici juris fecit. Insuper hic Præsul ridiculas Protestantium interpretationes Apocalypseos contra Pontificem factas confutans, edidit Apocalypsin unacum explicatione, pariter explicationem quarumdam difficultatum circa Missæ preces ad Neophytum quemdam, preces Ecclesiæ in diebus Dominicis & festis, librum Psalmorum, Statuta & decreta Synodalia pro Diæcesi Meldensi, epistolam de adoratione S. Crucis, libros Salomonis, Proverbia, Ecclesiasten, cantica, Sapientiæ librum, & Ecclesiasticum cum notis, reflexiones in spectacula theatrorum, Instructionem Pastoralem de Statibus orationis contra Quietistas, falsosque mysticos unacum eorum condemnationis sententia. Meditationes de remis-

Sæc. XVII. A. C. 1704.

Sæc. XVII. A. C. 1704.

sione peccatorum pro tempore Jubilæi. Epistolam quinque Præsulum contra Nodum Sfondrati: Declarationem contra librum Feneloni, summam Doctrinæ libri, cui titulus: *Explicatio Regularum* &c. Varia scripta in eundem librum, responsum ad quatuor Feneloni epistolas, relationem Quietismi, de nova Quæstione tractatus tres. 1. *Mystici in tuto.* 2. *Schola in tuto.* 3 *Quietismus redivivus:* Observationes in Feneloni responsum ad relationem Quietismi. Decreta Synodalia de celebratione Festorum, Responsum ad præjudicia decisiva, responsum ad librum, cui titulus: *præcipuæ propositiones libri de Regulis Sanctorum*: Duas Instructiones Pastorales circa Christi promissiones suæ Ecclesiæ factas, Declarationem Conventus Cleri Gallicani, Decretum contra novum Testamentum Trivoltiense, & Instructionem binam circa ejus versionem, Dissertationem de doctrina & crisi Grotii: Explicationem Prophetiæ Isaiæ, Politicam ex Verbis S. Scripturæ haustam, quam præfatus Carmelita in Italicum idioma transtulit, epistolam ad Moniales Portu Regienses, Vindicias reflexionum in Novum Testamentum &c. contra problema Ecclesiasticum, Elevationem ad Deum circa Religionis Christianæ mysteria, Meditationes in Evan-

Evangelia, tractatum de libero arbitrio & concupiscentia, & sex orationes funebres. Sæc. XVII. A.C. 1704.

§. LXX.

Protestantium Scriptorum decessus & lucubrationes.

Ex pluribus Scriptoribus Acatholicis, quos hoc anno mors vivis eripuit, celebriores adducimus, quos inter primo loco venit Andreas Caroli, qui edidit memorabilia Ecclesiastica Sæculi XVII. & epistolam apologeticam pro horum memorabilium fide historica. II. Christophorus Franckius scripsit specimen controversiarum Ecclesiæ Lutheranæ cum Remonstrantibus, exercitationes Anti-Wendelianas & Anti-Limborchianas. III. Joannes Locke posteris reliquit tentamen humani intellectus, epistolam de tolerantia, librum de educatione filiorum, tractatum de civili regimine, & Paraphrasin in Epistolam D. Pauli. IV. Joannes Abraham Birnbaum vulgavit dissertationes de privilegio, de contractu literali, de licentia renuntiandi, de jure pupillorum, & de foro privilegiato. V. Job Ludolph scripsit Lexica Amharicolatinum, & Æthiopico-Latinum, Historiam Æthiopicam, epistolam ad *Niceron l. c.*

Sæc. XVII. A.C. 1705.

Abyſſinorum gentem, commentarium & Appendicem ad Hiſtoriam Æthiopicam, Pſalterium Davidis Æthiopice, Confeſſionem fidei Claudii Regis Æthiopiæ, tractatum de bello Turcico feliciter gerendo, unacum epiſtolis Pii V. pluraque alia. VI. Joannes Hedingerus elucubravit diſſertationom de fœdere gratiæ, Quæſtiones de diſcrepantia V. T. a N. diſſertationem de clypeo S. Georgii ſeu de fœdere Suecico, & nonnulla alia.

Vid. ſupra pag. 106.

§. LXXI.

Clementis XI. Conſtitutio contra externam obedientiæ Janſenianæ ſpeciem.

Recueil Hiſt. des Bull. Dupin t. 4. Hiſt. d'Eccl. Hode vie de Louis XIV. lib. 57.

Quamvis Archiepiſcopus Mechlinienſis præcipuos Janſenianæ factionis Duces in Belgio acriter infectatus eſſet, nihilominus non deerant, qui in Gallis novas, easque tam Eccleſiæ quam Regno noxias concitarent turbas, editisque libris ſpargerent, quod Clemens IX. admittendo quatuor Franciæ Epiſcopos ad Eccleſiæ pacem, duntaxat obſequioſum ſilentium circa Janſenii factum requiſierit, & Innocentius XII. damnando quinque ejus propoſitiones in ſenſu *obvio* diverſum a ſenſu Janſenii damnaverit, nec circa definitionem ſenſus con-

controversi plus quam silentium obsæc. XVII.
quiosum exegerit, idque hæresis ac idolo- A. C. 1705.
latriæ species foret. Ejusmodi cavillationibus atque effugiis Jansenistæ in ipsa Ecclesiæ viscera grassabantur, totumque Clerum, & animarum Pastores diro schismate discindebant. Eapropter Ludovicus Franciæ Rex hisce turbis finem imponere intentus, cum ex judicii actis contra Quesnellum, Jansenismum non esse merum phantasma, sed factionem religioni proin ipsi etiam Regno summe pernicioſam fore, luculenter agnovisset, optimum Jansenii Patronos compescendi medium censuit, si Pontifex Prædecessorum Constitutiones solemni & authentica Bulla confirmaret, & cuncta hæc Novatorum effugia disertis verbis damnaret. Hanc in rem Franciæ Rex unacum Philippo V. Hispaniarum Rege supplices ad Clementem Papam dedit literas, quibus acceptis Papa omnem curam, operam & vigilias in hoc negotio impendit, & tandem diuturno ac maturo rerum examine præmisso die decima quinta Junii ejusmodi Constitutionem edidit, hujus tenoris:

„Vineam Domini Sabaoth, quæ „est Catholica Ecclesia, pro commisso „Nobis Divinitus Apostolicæ Servitutis „munere custodire, atque excolere omni „studio, atque industria jugiter sata-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„gentes, ea, quæ a Romanis Pontifi-
„cibus Prædeceſſoribus noſtris ad ſuc-
„creſcentes in illa pernicioſarum novi-
„tatum vepres radicitus evellendos,
„prudenti, ſalubrique conſilio conſti-
„tuta eſſe noſcuntur, ut quibuscunque
„Inimici hominis molitionibus dejectis,
„firmius ſemper, atque exactius obſer-
„ventur, Apoſtolici muniminis noſtri
„præſidio libenter roboramus, atque
„alias deſuper ſollicitudinis, & provi-
„dentiæ noſtræ partes interponimus,
„ſicut omnibus maturæ Conſideratio-
„nis trutina perpenſis, ad fidelem,
„ac tutam orthodoxæ veritatis cuſto-
„diam, necnon animarum pretioſo uni-
„geniti Dei Filii Domini Noſtri Jeſu
„Chriſti ſanguine redemptarum Salu-
„tem expedire in Domino arbitramur.„

„Sane poſtquam Fel. rec. Innocen-
„tius Papa X. Prædeceſſor Noſter per
„quamdam ſuam deſuper editam Con-
„ſtitutionem quinque famoſas Propoſi-
„tiones ex Libro Cornelii Janſenii Epi-
„ſcopi Iprenſis, cui titulus *Auguſtinus*
„excerptas Apoſtolici cenſura Judicii
„rite confixerat, rec. me. Alexander
„Papa VII. etiam Prædeceſſor Noſter
„ad ejusmodi jam damnatos errores
„a Chriſti fidelium mentibus prorſus
„aboſendos, publicæque tranquillitatis
„perturbatorum ſubtili tectas calliditate
„machi-

„machinationes penitus evertendas, Sæc. XVII.
„prædictam Innocentii Prædeceſſoris A.C. 1705.
„Conſtitutionem, toto illius inſerto te-
„nore, confirmavit, novarumque de-
„clarationum acceſſione conſtabilivit,
„ſua in id pariter edita conſtitutione.„

Poſtmodum Clemens Papa adduxit Conſtitutionem Alexandri VII. jam a nobis ſupra allegatam, demum hæc ſubjunxit:„ Subinde vero, quo omnis „Apoſtolicarum definitionum eluden-„darum aditus intercluderetur, memo-„ratus Alexander Prædeceſſor priſcum „Eccleſiæ morem ſequutus, certam „edidit formulam ab omnibus Eccle-„ſiaſtici Ordinis, tam ſæcularibus, „quam regularibus perſonis ſubſcri-„bendam per aliam ſuam hac in re „promulgatam conſtitutionem.„

Hac quoque inſerta Pontifex ita proſequebatur: „Sic equidem cauſſa „finita eſt; non tamen ſic, ut par erat, „finitus eſt error Apoſtolico toties mu-„crone percuſſus: neque enim defuere, „nec adhuc deſunt, homines veritati „non acquieſcentes, & nunquam Ec-„cleſiæ contradicendi finem facientes, „qui variis diſtinctionibus, ſeu potius „effugiis ad circumventionem excogi-„tatis, Eccleſiam ipſam turbare, eam-„que interminatis quæſtionibus, quan-„tum in ipſis eſt, involvere, & impli-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„care conantur; quodque deterius est, „ipsamet Apostolicæ Sedis decreta re„darguendis eorum pravis sensibus con„dita, ac præsertim quasdam piæ me„moriæ Clementis Papæ IX. die 19. „Januarii 1669. ad quatuor Galliæ Epi„scopos, necnon binas similis memo„riæ Innocentii Papæ XII. etiam Præ„decessorum nostrorum die 6. Februarii „1694. & die 24. Novembris 1696. ad „Episcopos Belgii in forma Brevis re„spective datas literas, in erroris sui „patrocinium advocare, temerario pla„ne ausu, non erubescunt; perinde, „ac si memoratus Clemens Prædeces„sor, qui eisdem suis literis se Inno„centii X. & Alexandri VII. Prædeces„sorum Constitutionibus supradictis fir„missime inhærere, ac a dictis quatuor „Episcopis veram, & totalem obedien„tiam, adeoque formula a Præfato „Alexandro Prædecessore, sicut præ„mittitur, edita sincere per eos sub„scribi voluisse declaravit, aliquam in „tam gravi negotio exceptionem, seu „restrictionem, quam nullam prorsus „se unquam admissurum fuisse prote„status fuit, reipsa admisisset; dictus „vero Innocentius XII. Prædecessor, „dum sapienter, ac provide prædictas „quinque Propositiones ex memorato „libro Jansenii excerptas in sensu ob„vio,

„vio, quem ipsamet Propositionum „verba exhibent, ac præseferunt, damnatas esse pronunciavit, non de ipsomet obvio sensu, quem in Jansenii „libro habent, quive ab eodem Jansenio intentus, ac a præfatis Innocentio X. & Alexandro VII. Prædecessoribus damnatus fuit, sed de alio quopiam diverso sensu cogitasset; dictasque Innocentii X. & Alexandri VII. „Prædecessorum Constitutiones temperare, restringere, aut alio quovis modo immutare voluisset iisdem ipsis „literis, quibus eas in suo robore fuisse, „& esse, seque illis firmiter inhærere „verbis, apertissime asserebat.„

„Præterea iidem inquieti homines „sparsis undequaque scriptionibus ac „libellis, exquisita ad fallendum arte „compositis, non sine gravi Apostolicæ „Sedis injuria, maximoque totius Ecclesiæ scandalo docere non sunt veriti, *ad obedientiam præfatis Apostolicis Constitutionibus debitam non requiri, ut quis prædicti Jansseniani libri sensum in ante dictis Propositionibus, sicut præmittitur, damnatum, interius, ut hæreticum, damnet; sed satis esse, si ea de re obsequiosum (ut ipsi vocant) silentium teneatur.* Quæ quidem assertio quam absurda sit, & animabus fidelium pernicioſa, satis apparet, dum fallacis

Sæc. XVII. A. C. 1705

„hujus Doctrinæ pallio non deponitur „error, ſed abſconditur; vulnus tegi„tur, non curatur; Eccleſiæ illuditur, „non paretur, & lata demum Filiis „inobedientiæ via ſternitur ad foven„dam ſilentio hæreſin; dum ipſam Jan„ſenii doctrinam, quam ab Apoſtolica „Sede damnatam Eccleſia univerſalis „exhorruit, adhuc interius abjicere, „& corde improbare detrectant.„

„Quin etiam eo impudentiæ non„nullos deveniſſe compertum eſt, ut „veluti naturalis honeſtatis, nedum „Chriſtianæ ſinceritatis obliti aſſerere „non dubitaverint, *præfatæ formulæ a memorato Alexandro Prædeceſſore præſcriptæ ſubſcribi licite poſſe, etiam ab iis, qui interius non judicant, prædicto Janſenii libro doctrinam hæreticam contineri.* „Quaſi vero contra quam ſcriptum eſt: *Qui loquitur veritatem in corde ſuo.* Et: „*qui jurat proximo ſuo, & non decipit;* „hujusmodi erroris Sectatoribus liceat „Eccleſiam ipſam jurejurando decipere, „ſimulque Apoſtolicæ Sedis provident„tiam fallere; dum ejusdem formulæ „conceptis verbis loquuntur, quod Ec„cleſia loquitur, quod tamen ſentit „ipſa, non ſentiunt; ſeque parere Con„ſtitutionibus Apoſtolicis profitentur, „quibus animo contradicunt.„

„Hinc

„Hinc est, quod Nos ad opportu- Sæc. XVII.
„num & efficax tam exitiali morbo, qui A. C. 1705.
„ut cancer serpit, & quotidie in de-
„terius vergit, remedium adhibendum,
„non minus demandatæ nobis omnium
„Ecclesiarum sollicitudinis debito, quod
„plurimorum Venerabilium Fratrum
„nostrorum diversarum partium, ac
„præsertim Regni Galliarum Episco-
„porum Zelo, ac precibus excitati;
„ne hujusmodi pravi homines Catho-
„licæ Ecclesiæ pacem subvertere im-
„pune pergant, & simplicium, ac pu-
„sillorum mentibus imponere, docen-
„tes, quæ non oportet; neve ullus a-
„pud eos quoque, qui bona, ut ajunt,
„fide, ac falsis rumoribus decipi se for-
„tasse patiuntur, de mente, ac senten-
„tia Apostolicæ Sedis amplius ambi-
„gendi superset locus, divino prius,
„tam privatis nostris, quam publice in-
„dictis precibus, implorato præsidio,
„ac re mature discussa, de nonnullo-
„rum Venerabilium Fratrum nostrorum
„S. R. E. Cardinalium consilio, audi-
„tisque complurium in sacra Theologia
„Magistrorum suffragiis.„

„Primo quidem præinsertas Inno-
„centii X. & Alexandri VII. Prædeces-
„sorum Constitutiones, omniaque, &
„singula in eis contenta authoritate
„Apostolica tenore præsentium, con-
„firma-

Sæc. XVII. A. C. 1705

„firmamus, approbamus, & innova„mus.„

„Ac insuper, ut quævis impoſte„rum erroris occasio penitus præcida„tur, atque omnes Catholicæ Eccleſiæ „Filii Eccleſiam ipſam audire, non ta„cendo ſolum (nam & impii in tenebris „conticeſcunt) ſed & interius obſe„quendo, quæ vera eſt orthodoxi ho„minis obedientia, condiſcant; hac „noſtra perpetuo valitura conſtitutione „Obedientiæ, quæ præinſertis Apo„ſtolicis Conſtitutionibus debetur, ob„ſequioſo illo ſilentio minime ſatisfieri; „ſed damnatum in quinque præfatis „Propoſitionibus Janſeniani libri ſen„ſum, quem illarum verba præſeferunt, „ut præfertur, ab omnibus Chriſti fi„delibus, ut hæreticum, non ore ſo„lum, ſed & corde rejici, ac damnari „debere; nec alia mente, animo, aut „credulitate ſupradictæ formulæ ſub„ſcribi licite poſſe; ita, ut qui ſecus, „aut contra, quoad hæc omnia, & ſin„gula, ſenſerint, tenuerint, prædica„verint, verbo, vel ſcripto docuerint, „aut aſſeruerint, tanquam præfatarum „Apoſtolicarum Conſtitutionum trans„greſſores, omnibus & ſingulis illa„rum cenſuris & pœnis omnino ſub„jaceant, eadem Authoritate Apoſto„lica

„lica decernimus, declaramus, ſtatui- Sæc. XVII.
„mus, & ordinamus.„ A.C. 1705.

„Decernentes pariter easdem præ-
„ſentes, & præinſertas literas ſemper,
„& perpetuo validas, & efficaces exi-
„ſtere, & fore, ſuosque plenarios, &
„integros effectus ſortiri, & obtinere.
„Sicque per quoscunque Judices ordi-
„narios, & delegatos ubique judicari,
„& definiri debere, ſublata eis, & eo-
„rum cuilibet quavis aliter judicandi,
„& interpretandi facultate, & auctori-
„tate; ac irritum, & inane, ſi ſecus
„ſuper his a quoquam quavis auctori-
„tate ſcienter, vel ignoranter contige-
„rit attentari.„

„Quocirca Venerabilibus Fratribus
„Archiepiſcopis, & Epiſcopis, aliis-
„que locorum ordinariis, necnon hæ-
„reticæ pravitatis Inquiſitoribus, & Ju-
„dicibus Eccleſiaſticis, ad quos perti-
„net, committimus, & mandamus, ut
„ſinguli in ſuis reſpective diæceſibus,
„ac locis ſuæ Jurisdictioni ſubjectis,
„ipſas præſentes literas, & in eis con-
„tenta, quæcunque exequantur, &
„executioni mandari, & obſervari ab
„omnibus curent, & inobedientes, &
„rebelles quoscunque per cenſuras, &
„pœnas præfatas, aliaque juris & facti
„remedia, appellatione poſtpoſita, in-
„vocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit,
„brachii

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„brachii sæcularis auxilio, omnino „coerceant, & compellant.„

§. LXXII.

Clementis XI. Papæ epistola ad Franciæ Regem hac in causſa.

Dupin l. c. pag. 394. Epist. & Breve Clemens XI. pag. 262.

Cum igitur Pontifex in hac constitutione disertis verbis declararit, quod sensum Jansenii in ejus libro, quem hæreticum non modo exterius sed & interius damnare oporteret, & obsequiosum silentium non sufficeret, sat mirari non possumus, quod nihilominus celebris quidam Scriptor hæc asserere præsumpserit: „omnium expectatio eo abiit, ut Pontifex circa solam quæstionem facti agitatam, & in „casu conscientiæ propositam diserte „pronuntiaret, scilicet, an quis interius credere obstringatur factum Jansenii vel non: ipse vero id studiose declinarit, conjungens jus cum facto, „declarando, quod obedientiæ Constitutionibus debitæ non satisfiat per „obsequiosum silentium, quod tamen „circa propositiones sufficere, nullus „affirmavit, quæstio unice vertitur, an „quinque propositionum libri Jansenianisensus sit hæreticus: quod Papa non „definit, contentus, ut eas damnet „in sensu obvio, quem Jansenii sensum appel-

„appellat, quin id credere, nos ob- Sæc. XVII.
„ſtrictos eſſe, definiat.„ Hucusque A.C. 1705.
hic Scriptor, quicunque Clementinæ Conſtitutionis verba vel fugitivo oculo percurrerit, manifeſte deprehendet, quod *hic telas Araneæ texuerit*, quibus ſuam pervicaciam contegere, & imbelles animas capere molitur.

Ceterum Pontifex hanc ſuam Conſtitutionem ad Ludovicum Franciæ Regem transmiſit die decima ſeptima Julii has ſubjungens literas: „Eximio „tuendæ Catholicæ Religionis Zelo, „quo Majeſtas tua Regalis cæteras animi „tui dotes illuſtrat, gratum ſane fore „duximus, ac perjucundum, quod ex„tirpandis prorſus Janſeniani erroris „reliquiis Apoſtolicam Conſtitutionem „matura, ut plane rei gravitas poſtu„lat, deliberatione præhabita, nuper „ediderimus. Nam proinde ad Maje„ſtatem tuam ſtatim mittere non æ„quum modo, ſed & quodammodo „debitum exiſtimavimus. compluribus „Venerabilis Fratris Philippi Antonii „Archiepiſcopi, Epiſcopi Immolenſis „Nuntii noſtri literis, & frequentibus „dilecti Filii Tuſſani S. R. E. Cardinalis „de Janſon nuncupati, qui Majeſtatis „tuæ negotiis hic præeſt, ſermonibus „abunde intellexerimus, quam ardenti „jam pridem Majeſtas tua deſiderio „flagra-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„flagraret, ut ſublatis penitus inquie-
„torum hominum Catholicæ veritati
„caliginem affundentium effugiis, ortho-
„doxæ fidei ſinceritati, & omnimodæ
„tranquillitati hac in re conſuleretur.
„Quod nonniſi B. Petri Cathedræ, in
„qua immeriti reſidemus, judicio, more
„majorum præſtari ſatis poſſe, cogno-
„veras. Id vero, cum opportune, &
„ſalubriter, ut confidimus, Deo fa-
„vente, actum ſit, minime dubitamus,
„quin Majeſtas tua Venerabilibus Fra-
„tribus Regni tui Epiſcopis, quorum
„cæteroquin Nobis perſpecta pietas, &
„hac in re ſtudium, & vigilantia eſt
„pro integra ejusdem noſtræ Conſtitu-
„tionis obſervantia, favorem omnem,
„& patrocinium ſit adhibitura. Probe
„enim pro conceſſa tibi divinitus ſin-
„gulari ſapientia noſti, Catholicæ im-
„primis fidei puritate conſtabiliri regna,
„tum vero demum res ipſius fidei in
„tuto eſſe, cum ſollicitudinem, qua
„Sacerdotalis oculus regalis brachii
„fulſit authoritas, ac Majeſtati tuæ
„Apoſtolicam Benedictionem &c.„

§. LXXIII.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

§. LXXIII.

Regis epistola ad Cleri comitia.

Acceptis hisce Papæ literis Franciæ Rex Clementis Constitutionem ad Cleri Gallicani comitia transmisit, postulans, eam universi Regni Præsules acceptarent, ut ab eis receptam Rex ubique & ab omnibus promulgari, atque executioni dari, Regio diplomate præcipere posset. Hanc in rem Rex die secunda Augusti ad Clerum has dedit literas: „Ad reprimendas „quorumdam turbidi ingenii hominum „machinationes, quibus altercationes „ob Janseniani libri damnationem exor„tas innovare intenti, pacem Ecclesiæ „perturbant, ad preces nostras sum„mus Pontifex eodem, quo ejus Præ„decessores spiritu animatus, post ex„actum, maturumque hujus rei exa„men, tandem tanti operis negotio „ultimam admovit manum, ac die de„cima quinta Julii sua Constitutione „Archiepiscopo Gualterio Immolensi „Episcopo ac Nuntio suo in mandatis „dedit, ut Nobis traderet literas, qui„bus pro præfatæ Constitutionis pro„mulgatione, ejusque per universam „Regnum executione auctoritatem

Recueil des Bull.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„meam interponere rogati ſumus. Cum „autem, ſervata tamen forma Sacris „Decretis & Eccleſiæ Gallicanæ praxi „ſtabilita, tranquillitatem, quæ hujus „Conſtitutionis fructus eſſe debet, Re„gni noſtri Eccleſiis prompte reddi ar„denter deſideremus, opportunitate „veſtri Conventus Pariſienſis juſſu no„ſtro convocati utendum ratus, hujus „Conſtitutionis tranſumptum vobis eo „fine transmittimus, ut eam reveren„tia Pontifici debita, ac conſueto ve„ſtro Eccleſiæ bonum utilitatemque „promovendi Zelo recipiatis. Horta„mur itaque vos, ut de ejus accepta„tione, necnon de opportunis illam in „omnibus Regni Diæceſibus in uſum „deducendi mediis nulla mora delibe„retis, ut de veſtra acceptatione, ve„ſtroque conſilio certiores redditi, præ„fatæ Conſtitutionis promulgationem, „ac per univerſum Regnum, Provin„cias, & loca executionem præcipere „valeamus, rogantes, ut Deus Vos „cuſtodiat &c. „

§. LXXIV.

Cleri Gallicani acta in cauſſa Conſtitutionis Pontificiæ.

Argentre Coll. Jud. t. 3. p. 450.

Altera mox die Cardinalis Noallius Pariſienſis Archiepiſcopus in publicis Cleri

Cleri comitiis Regis literas unacum Constitutione Pontificia prælegi jussit, ac postea ejusdem Regis pietatem, prudentiam, & benevolentiam erga Clerum commendans, rationes, quibus hic Princeps ad petendam hanc Constitutionem urgebatur, necnon ingentia pacis commoda inde in Ecclesiam redundatura exposuit, minime dubitans, eam non modo cum omni reverentia, sed & ingenti gaudio a singulis acceptatum iri. Hanc in rem Rothomagensem Archiepiscopum, sex Episcopos, & septem Abbates tanquam Deputatos nominavit, eisque Constitutionem tradidit, ut desuper in comitiis referre possent. Die autem vigesima prima ejusdem Mensis idem Rothomagensis Archipræsul retulit, a ceteris Deputatis decretum esse. I. Doctrinæ capita dijudicandi potestatem Episcopis ex Divina institutione competere. II. Pontificum Constitutiones a toto Pastorum Corpore acceptatas obligare universam Ecclesiam. III. Hanc acceptationem *per viam judicii* ab Episcopis fieri: his stabilitis Archiepiscopus retulit, Deputatos censere, I. omni veneratione & submissione acceptandam esse Pontificis Constitutionem. II. Proin a Cleri Conventu ad summum Pontificem perscribendam esse

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

epiſtolam gratulatoriam, gratesque eidem eſſe referendas. III. Omnes quoque Regni Epiſcopos epiſtola encyclica monendos eſſe, ut uniformi, quantum fieri poterit, mandato præfatam Conſtitutionem, nil eidem addendo vel demendo, in omnibus ſuis Diœceſibus recipi ac promulgari jubeant. IV. Grates pariter Regi reddendas pro patrocinio hac in re Eccleſiæ impenſo, & pro confidentia & bonitate erga Clerum in ſuis literis comprobata. V. Supplicandum Regi, ut hanc Conſtitutionem in toto Regno ad acta referri & promulgari, Regio edicto præcipiat, inſertaque clauſula prohibeat, ne exiſtimati exempti, qui ſe Ordinarios dicunt, hanc cauſſam cognoſcere præſumant: Poſtea Præſules hujus Conſtitutionis verba & argumentum non modo eruditis ſed & ſolidis animadverſionibus illuſtrarunt, ac ſequenti die hanc Deputatorum ſententiam exequi decreverunt.

§. LXXV.

Regium diploma pro acceptanda Pontificis Conſtitutione.

Recueil l. c. Cuncta hæc Cleri Gallicani concluſa Franciæ Rex ſumma animi lætitia excepit, eaque expectationi ſuæ, votisque conſona reperiens, hoſce Præſules

Sæc. XVII. A. C. 1705.

sules plurimum commendabat, quod in Pontificis Constitutione Spiritum & Ecclesiæ doctrinam, cui Franciæ Clerus semper inviolabili fide adhæsit, agnoscentes, reverentia Ecclesiæ Capiti a Deo constituti debita eandem receperint. Eapropter edito Versaliis diplomate Regio die ultima Augusti præcepit, ut hæc Papæ Constitutio a Regni Archiepiscopis & Episcopis in Parisiensi Conventu congregatis acceptata in omnibus locis recipiatur, promulgetur, & juxta formam & tenorem suum effectui detur. Pariter omnes Archiepiscopos, ac Regni Episcopos hortatus est, eisque injunxit, ut in omnibus Diæcesium suarum Ecclesiis eandem legi, promulgari, & officii actis inseri curent, ac uniformi modo observari jubeant, ut pax inde sperata in charitate inviolabiliter conservetur, & altercationes, quibus ea hucusque turbata erat, haud ultra renoventur: cumque *Ecclesiæ judicium circa doctrinam præcipue Personis & characteri Episcoporum sit reservatum*, idque eis nullo privilegio adimi possit, hinc Rex voluit, ut suum diploma non obstante quacunque exemptione, privilegio &c. observetur, ipsi etiam Parlamento Parisiensi Rex præcepit, ut si nihil Sacris Decretis, Canonibus, Regii

Sæc. XVII. A. C 1705. sceptri juribus, & prærogativis, aut Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus in præfata Constitutione contrarium reperiri constiterit, Regias hasce literas una cum Pontificis Bulla prælegi, publicari & ad tabulas referri curent, ejus tenorem observent, & ab omnibus Curiæ Regiæ subditis observari satagant. Denique Curiæ Ministris mandavit, ut requisiti ad exequendam hanc Constitutionem Archiepiscopis & Episcopis auxilium opemque brachii sæcularis præstent.

§. LXXVI.

Cleri Gallicani epistola ad Papam.

Recueil l. c. Quamprimum Cleri Gallicani Præsules hasce Regis literas receperant, mox sequenti Mense datis ad Clementem Papam literis eundem de unanimi eorum consensu, & Bullæ acceptatione certiorem reddidere, hisce verbis: „Quantum nobis metuendum videba„tur, ne, quæ sopitæ credebantur, „circa Jansenismum contentiones, „acrius reviviscerent, tantum nunc „Sanctitati Vestræ gratulamur, tumul„tus, qui recens apud nos inquieto„rum hominum contumacia fuerant „excitati, ipsius prudentia simul, & „auctoritate fuisse compressos, firma„tam

„tamque impoſterum Apoſtolicæ Sedis „judicio, Eccleſiarum pacem ac con- „cordiam.„ Sæc. XVII. A. C. 1705.

„Nonnullis quidem ſcriptis, ſum- „morum Pontificum Conſtitutionibus „authoritatem detrahere, Janſeniique „librum adverſus Eccleſiæ Decreta per- „tinaciter tueri, paucis abhinc annis „tentaverunt ejusdem Janſenii Secta- „tores; cum ſtatim pro Epiſcopali mu- „nere libellos, qui in Diæceſi Pari- „ſienſi de induſtria ſparſi undequaque „fuerant, juſta cenſura proſcripſit Emi- „nentiſſimus Archipræſul, applauden- „tibus æquiſſimæ damnationi Univerſis „Galliarum Epiſcopis, quorum in co- „lenda Apoſtolica Sede ſingulare ſtu- „dium, atque in profligandis profanis „novitatibus indefeſſus labor ſemper „emicuit.„

„Verum agebatur de vindicando a „pravis, & alienis expoſitionibus ge- „nuino ſenſu Conſtitutionum Apoſtoli- „carum Innocentii X. & Alexandri VII. „quas ſolemni, & a Majoribus accepto „more, Clerus Gallicanus, atque ad „ejus exemplum univerſa recepit Ec- „cleſia.„

„Æquum igitur erat, & Eccleſiæ „imprimis utile, ut poſt damnatam ab „Apoſtolica Sede in ejusmodi conten- „tionum exordio Janſenianam hæreſin,

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„omnes etiam cavillationes in erroris „patrocinium excogitatæ, ejusdem Se„dis judicio prorsus amputarentur, & „ita Constitutionibus Apostolicis sua „constaret authoritas, atque impostе„rum, quod optabat Apostolus: *idipsum dicerent omnes, essentque perfecti in eodem sensu, & eadem sententia.*

„Hunc igitur tamdiu optatum Pa„storalis Vigilantiæ fructum certo nunc „sperare licet ex edita Constitutione, „quam pro singulari erga Sedem Apo„stolicam obsequio, pro eximio in „tuenda tum veritate, tum Ecclesia„rum pace studio, Christianissimus Rex „noster a Sanctitate Vestra efflagitavit. „Hanc ab Illustrissimo Archiepiscopo, „Episcopo Immolensi Nuntio Aposto„lico, Majestati suæ traditam, ad nos „in generalibus Cleri Gallicani comitiis „in unum coactos, antequam in Gal„liis executioni demandaretur, trans„mitti voluit.„

„Definitionem itaque Beatitudinis „Vestræ debita observantia colentes „(quodque scribebant olim ad beatum „Leonem Galliarum Episcopi): (a) *exultantes in ea, ita nos semper ex paterna tradi-*

(a) Epist. Synod. Episc. Gall. ad Leonem inter Epist. S. Leonis post ep. 76. epist. S. Synodi Chalced. ad eundem.

traditione tenuisse, ut Apostolatus vester exposuit, jure lætati sumus Et (ut quondam quartæ Synodi Patres Magni „Leonis Epistolam excepere) uno spiritu, una conspiratione, una concordia Constitutionem Sanctitatis Vestræ „ea, qua par est, reverentia suscepimus, communique consilio promulgandam, & executioni demandandam „in Ecclesiis & Diœcesibus nostris decrevimus: Atque omnium fuit sententia, sedulo cavendum, ne quis Pastorali nostræ Sollicitudini commissus „impune contraria docere, scribere, „aut loqui præsumat.„ (*b*)

„Sed tantæ authoritati, tamque „maturo judicio obtemperaturos omnes speramus: futurumque (quod „olim in Galliis post beati Leonis Epistolam accidit) *ut prava persuasio participes non inveniat, aut inventos amittat* (*c*).

„Erit hæc propria vestri Pontificatus laus & gloria, firmata nimirum „& constabilita pax, quam Eusebius „Mediolanensis Episcopus *consummati certaminis coronam appellabat, quamque quiete perpetua retenturos*, ut ajebat, „ultro confidimus & optamus.„ (*d*)

(*b*) Epist. Gall. ad S. Leonem.

(*c*) Epist. Euseb. Mediol. ad eundem.

(*d*) Ead. Epist. Episc. Gall. ad S. Leonem.

Sæc. XVII. A.C. 1705.

„*Quis autem* (liceat enim rursus illo„rum verbis uti, quorum erga Sedem „Apostolicam perpetuum obsequium, „velut hæreditario jure nobis vindica„mus) *Apostolatui vestro pro hoc tanto munere dignas æstimat gratias posse persolvi quod nos ante oculos habentes non desis*mus *Deo gratias agere, & supplicare gra*tulantes, *quod tantæ Sanctitatis, tanto*que *Doctrinæ Apostolicæ Sedi* Antistiti dederit, *petentes, ut datum concessumq munus Pontificii vestri longissima ad ædifi*cationem *Ecclesiarum suarum ætate servet, ac tueatur.* Quæ semper erunt vota „eorum, qui se cum singulari venera„tione profitentur &c.„

§. LXXVII.

Epistola Encyclica ad omnes Franciæ Præsules.

Argentre Coll. Jud. t. 3. p. 453.

Pari etiam Religionis studio & observantia erga S. Sedem, Regisque sui voluntatem animati Franciæ Præsules in suis comitiis encyclicam epistolam ad omnes Franciæ Episcopos die decima quarta Septembris dederunt, cujus summa hæc: „Quamvis nos jam „ab aliquot annis scripta Constitutiones „bus contra Jansenismum emanatis „contraria, atque in Parisiensi Diœcesi „damnata pariter damnaverimus, Rex „qui

„que inimica pacis evertere semper in- Sæc. XVII.
„tentus fuerit, nunc tamen, ut in suo A.C. 1705.
„Regno Ecclesiarum tranquillitatem
„magis solidaret, Pontificem rogavit,
„ut falsas Innocentii X. & Alexandri VII.
„Constitutionum interpretationes dam-
„nare, & per sacræ Sedis decisionem
„in Gallicana Ecclesia receptam & ac-
„ceptatam omnium animos subjicere,
„cunctosque Jansenii errores innovandi
„obtentus auferre, & perpetuo alter-
„cationes Ecclesiæ & Regno noxias
„extinguere velit. Id vero præstitit
„Pontifex sua Constitutione die 16. Julii
„edita, *cujus solemnis acceptatio tanquam judicium ac totius Ecclesiæ decisio habenda est.* Postea Præsules retulerunt, quod jussu Regis hanc Constitutionem, tantique momenti negotium mature *examinarint*, & quamvis nonnisi simplices Apostolicorum decretorum executores sint, *vere tamen unacum Papa judicent, & pronuntient.* Nos, prosequebantur „Præsules, hanc decisionem considerantes, & de Franciæ Episcoporum doctrina huic Constitutioni & Ecclesiæ „menti consona persuasi, omnes unanimi consensu eam acceptavimus, & „propterea Rex illam pariter ab omnibus recipi jussit, illius tamen execu-„tione Episcopis jure reservata: Non „eo animo vobis scribimus, ut vos

„ex-

Sæc. XVII. A. C. 1705. „excitaremus ad recipiendam deci„ſionem non minus in ſe juſtam, quam „ſua auctoritate venerandam: aliunde „enim ad exequenda ea, quæ hac in „re miniſterii veſtri ratio, & Eccleſiæ „bonum exigit, veſter Zelus & ſcien„tia vos impellet, ut id vero efficacius „promoveamus, unanimi ſuffragio hanc „Bullam in noſtris Diæceſibus publi„cari & executioni dari mandavimus „per edicta, quantum fieri poteſt, uni„formia, quocirca ſolis deciſionis Apo„ſtolicæ verbis inhærentes, nihil ad„dendum, nihil demendum cenſe„mus. Tam prudenti conſilio vos quo„que acceſſuros, nobis perſuadet veſter „Zelus pro veritate, amor pro pace & „perfecta inter Epiſcopos harmonia &c. Quam tamen Præſules Galli in comitiis congregati ſibi auctoritatem attribuant, quamque libertatum ſuarum tenaces ſint, ex hac epiſtola luculenter, & ex Papæ literis patet, quibus anno ſequenti apud Regem querebatur, in hiſce comitiis rem ita fuiſſe geſtam, *ac ſi non tam de recipienda prafata Conſtitutione, quam de Sedis Apoſtolicæ authoritate circumſcribenda, vel potius eligenda cogitatum eſſet.*

§. LXXVIII.

Sæc. XVII.
A. C. 1705.

§. LXXVIII.

Hæc Pontificis Conſtitutio a Facultate Pariſienſi recepta.

Sub idem ferme tempus Ludovicus XIV. Franciæ Rex ad Pariſienſem Facultatem Theologicam die trigeſima Auguſti literas dedit, quibus Facultatis Doctoribus injunxit, ut Conſtitutionem Pontificiam executioni darent, atque in Theſibus & prælectionibus tam Philoſophicis quam Theologicis nihil deciſionibus in præfata Conſtitutione contentis contrarium tradant, doceantque: Hanc epiſtolam Cardinalis Noallius Pariſienſis Archiepiſcopus Franciſco Joiſelio Decano, ſex aliis Magiſtris, & Virantio Facultatis Syndico, quos ad ſe accerſiverat, unacum Pontificis Conſtitutione tradidit, ſignificavitque, *mentem Regis eſſe, ut S. Facultas quocunque negotio ad alia comitia remiſſo, in hodiernis vacet recipiendæ præfatæ conſtitutioni, iisque præcipiendis & ſtatuendis, quibus illa totam obtineat in Scholis Theologicis cum debita reverentia auctoritatem.* Ea res Decanum ſumma affecit lætitia, eo potiſſimum nomine, quod, cum e manibus Innocentii decimi primam adverſus Janſenianam hæreſin Conſtitutionem, jam elapſis

Sæc. XVII. A. C. 1705. lapsis abhinc annis quinquaginta duobus accepissent, nunc quoque solemnem Clementis undecimi Bullam (quæ ultimum videretur futurum esse Ecclesiæ super ea re judicium) ad Sacram Facultatem deferre posset.

Postea tam Regis epistolam, quam Papæ Bullam prælegendam Facultati tradidit, quibus reverenter auditis Syndicus hæc effatus est. „Felix est dies „hæc, nec satis lætari possunt Sacer„dotes & Doctores, quod Rex glorio„sissimus immensis occupatus Regni „negotiis, simul etiam ad omne Reli„gionis & Ecclesiæ bonum intentus „tanta sollicitudine incubuerit impe„trandæ a sancta Sede necessariæ Con„stitutioni, ac tam prompto animo cu„ret, ut illa ab omnibus religiose, „quamprimum observetur; quod au„tem eam vim ab Illustrissimis Gallia„rum Episcopis receptam, necdum „publici juris factam unacum regali„bus literis ad Sacram Facultatem „transmiserit, perhonorificum est Re„giæ in Theologiam Parisiensem singu„laris benignitatis & benevolentiæ te„stimonium. Ab annis quinquaginta & „amplius vexari Ecclesiam pertinacis „hæresis molestissima factione: pugnare „adversus rebelles acriter & magna „cum laude Sacram Facultatem, nemo

est,

Sæc. XVII. A.C. 1705.

„est, qui ignoret: nondum hodie Va-
„ticano e colle emittitur præsidium,
„quo tandem contumaciam omnem ce-
„dere necesse sit, & vinci; exhaustum
„jam videbatur omni ex parte nego-
„tium, imo & ita finita caussa, ut non
„possit non esse finitus error, si quis
„errantibus pudor superfit, ita a sum-
„mo Pontifice conditum est, & con-
„cinnatum diploma Apostolicum, ut,
„quod tenendum sit, plene adstruat,
„quod autem fugiendum, longe arceat,
„cavillos prævertat, & dissipet, dicta
„omnia priorum Pontificum ab injuria
„vindicet, & concordem in iis verita-
„tis defensionem demonstret, assensum-
„que & obsequium victrici Sapientia
„simul alliciat, & imperet, omnia Sa-
„cræ Constitutionis verba librata sunt
„lance fidei, & Christianæ prudentiæ,
„sententias sublimes æque ac lucidas,
„errorum censuram fortem, ac certo
„ferientem, doctrinam denique solida
„a Perta excisam, & Apostolico fulgore
„corrusscantem videmus, non potest
„non agnosci mens, animus, stylus
„ipse Sanctissimi Ecclesiæ capitis pro-
„prio ore sacra fundentis oracula, &
„ipsa Apostolica manu veneranda toti
„orbi Christiano rescripta delineantis,
„spirant cuncta totum a seipso expres-
„sum magnum Clementem hoc studio

„vin-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„vindicandæ & asserendæ fidei, hoc
„vigore authoritatis, hac moderatione
„Sapientiæ, hac majestate eloquii,
„hac sincera & aperta, quam docet,
„omnibusque præscribit professione ve-
„ritatis, cæterum non mediocri esse
„deberet Parisiensibus Doctoribus so-
„latio, & ad tuendam, quam sectan-
„stud ent, fidei puritatem, incitamen-
„to, quod ipsorum deliberatio Kalen-
„dis Septembribus anni præteriti ha-
„bita ita huic recenti Clementis un-
„decimi Sanctioni consona sit, ut jam
„possint merito gloriari a se traditam
„fuisse, & commendatam doctrinam
„vere Apostolicam, dico, finem dicendi
„nullum fore, si sacræ Constitutionis sin-
„gula capita prædicentur, moras ne-
„ctendas non esse pietati Magistrorum
„properantium ad commune officium.
„Bullam laudari melius non posse,
„quam prompto, candido, integroque
„obsequio, Syndici quidem hac in parte
„necessarium non esse ministerium
„ipsius postulationes, & rogationes
„præverti votis communibus; ne quid
„tamen solitis desit solemnitatibus &
„formulis, postulo, ut Sacra Facultas
„solemni Decreto recipiat præfatam
„Bullam, eamque referri jubeat una
„cum Epistola Regis, suos in commen-
„tarios, & provideat strictis cautioni-
„bus,

„bus, ne quis unquam illam ulla ex „parte violare præſumat, ac tandem „decernat, publicas Regi optimo & „Religioſiſſimo gratulationes.„ Sæc. XVII. A.C. 1705.

Abſoluta hac oratione Decanus unacum ducentis Doctoribus unanimi ſuffragio, ſumma cum reverentia & religione I. recepit, & amplexa eſt Conſtitutionem S. Pontificis Clementis undecimi . . . . juſſitque, ut addita mentione ſingularis obſervantiæ, & alacris obedientiæ referretur unacum literis Regiis in Tabulas, & in acta publica Sacræ Facultatis.

II. Præcepit omnibus & ſingulis Magiſtris, Doctoribus & Baccalaureis ut eam colant, & obſervent, prohibuitque ſub pœna ipſo facto incurrenda excluſionis ab omni gradu, & ſpe Magiſterii, ne quis dicto, ſcripto factove definitis in dicta Bulla ullatenus adverſetur.

III. Statuit adeundum eſſe per ſeſe Seniores, & Syndicum, Eminentiſſimum Pariſienſem Archipræſulem, ipſique renuntiandum, quid Decretum hodie fuerit a Sacra Facultate, & ſimul reverenter ſignificandum, maxime in votis eſſe Sacræ Facultatis, ut ſaltem per Venerabilem D. Decanum, & Deputatos poſſit Regi coram gratulari Zelum, quo fidem, Eccleſiamque protegit, & ſingularem, qua in præ-

Sæc. XVII. A. C. 1705. senti negotio erga Sacram Facultatem usus est, bonitatem & benevolentiam; tum denique actis Eminentissimo Archipræsuli maximis gratiis ob continuam ipsius de Sapientissimo ordine bene merendi voluntatem, ipsi supplicandum esse, ut interposito apud Sanctam Sedem officio certiorem faciat beatissimum Pontificem, quam prompto obsequio, quam sincero plausu, quam devoto pietatis gratissimæ affectu Sacra Facultas receperit recentem ipsius Constitutionem.

IV. Decrevit in exigendis Candidatorum subscriptionibus utendum esse imposterum Formula præscripta ab Alexandro VII. relata, & confirmata in præsenti Constitutione, quam Rex misit ad Sacram Facultatem. Hujus autem quarti Articuli executio communi consilio suspensa fuit, donec de Regia voluntate consuleretur Eminentissimus Archipræsul.

Die autem quinta Septembris S. Facultas ea, quæ pridie concluserat, confirmavit, Bullamque priusquam ad Parlamenti tabulas relata fuisset, accepta vit, moxque Decanus unacum sex Facultatis Doctoribus & Syndico Versaliis Regem adiit, ac totius Facultatis nomine eidem exposuit, quam religiosa gratulatione & admiratione prosequa-

sequatur ordo sacer quotidiana ipsius ad tuendam fidei puritatem, & asserendam Ecclesiæ authoritatem merita, quam grata Veneratione nuper exceperit, transmissam ad se unacum Regiis literis recentem summi Pontificis Constitutionem, quam prompto obsequio illam in Tabulas retulerit, & observandam ab omnibus Magistris, ac Candidatis unanimi deliberatione sanxerit. Sæc. XVII. A. C. 1705.

Ad hæc Rex reposuit, Sacram Facultatem a se semper magno habitam fuisse in pretio ob continua & magna ejus de Ecclesia merita, maxime ob constans & attentum studium amovendæ omnis profanæ novitatis, gratum sibi accidisse, quod nuper actum est a Sacra Facultate circa suscipiendam & executioni demandandam ultimam summi Pontificis Constitutionem: hortari se, ut Sacra Facultas eodem semper Zelo, & animo pergat prodesse & fidei & Regno; satagat imprimis coercere vere & fortiter inquieta, & novitatis amantia, si quæ modo occurrerint, ingenia; pollicerique Sacræ Facultati, nunquam defuturam, si ea opus habuerit, Regiam authoritatem.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

§. LXXIX.

Eadem Conſtitutio in Belgio acceptata.

Argentre Coll. Jud. pag. 455. Epiſt. Clemen. XI. pag. 290. & 281.

Quam primum hæc Pontificis Conſtitutio in Belgium fuiſſet delata, mox Mechlinienſis Archiepiſcopus eam ab omnibus Epiſcopis & univerſitatibus promulgari, ac recipi petiit: Praeprimis igitur eandem Lovanienſis Univerſitas ſummo gaudio excepit, ac propterea die decima ſecunda Decembris a ſummo Pontifice hiſce literis honorata: „Ex datis nuper ad Nos literis „veſtris libenter audivimus, quanto „cum gaudio Apoſtolicam noſtram ad„verſus Janſeniani erroris reliquias con„ſtitutionem exceperitis, quave animo„rum alacritate debitam eidem obe„dientiam pro ingenito vobis in ham„ſanctam Sedem obſequio polliciti ſitis. „Quod vero inſuper pro tuenda ſtrenue „fidei veritate, quam Beatus Petrus „in hac eadem Sede adhuc vivens d„præſidens univerſis Chriſti fidelibus „præſtat, eximium Zelum veſtrum pro„dideritis; laudamus admodum, & „peculiares bonorum omnium Larg„tori Deo gratias agimus; qui in ip„ſigni facultate veſtra orthodoxæ Re„ligionis præſidium, & decus maxi„mum

„mum Ecclesiis Belgicis repositum vo- Sæc. XVII.
„luit, ut scilicet assiduis studiis, ac A. C. 1705.
„laboribus vestris abunde valeatis ex-
„hortari in doctrina sana, & eos, qui
„contradicunt, arguere: Pergite igi-
„tur, dilecti Filii, in suscepto munere
„feliciter exequendo, & eliminatis pe-
„nitus ex Academiæ vestræ finibus,
„doctrinis variis & peregrinis, quibus
„nonnulli nimis alta sapientes, apud
„semetipsos misere abduci se passi sunt,
„inviolabilis Petræ, supra quam Chri-
„stus fundavit Ecclesiam, dogmatibus
„& institutis firmiter inhærere, pater-
„næque nostræ, qua vos omnes in Do-
„mino amplectimur, Charitatis am-
„pliora semper, ubi se occasio dederit,
„argumenta expectate. Apostolicam in-
„terim vobis Benedictionem peraman-
„ter impertimur. „

Jam antea Pontifex gratulatorias ejusmodi literas dedit ad Mechlinien-sem Archiepiscopum, die vigesima sexta Septembris hæc ad eum perscribens: „Quod editam nuper a Nobis ad eli-
„minandas Jansenianæ hæreseos reli-
„quias Constitutionem omni, quæ vere
„Catholicum, & Religiosum decebat
„Antistitem, reverentia exceperis, per-
„gratum quidem Nobis, & perspectæ
„simul pietati tuæ, ac singulari, quo
„ferves orthodoxæ fidei tuendæ Zelo

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„consonum fuit. Quod vero Nobis ea „de re gratulari volueris, peculiaris „insuper erga Nos, & hanc Sanctam „Sedem observantiæ tuæ Nobis argu„mentum extitit. Debitas propterea „pro utroque officio præstito laudes Fra„ternitati tuæ libenter impendimus, „votisque tuis apud Deum nostra con„jungimus, ut extinguendis prorsus er„roribus, Ecclesiæque paci restituendæ „prædicta Constitutio nostra prospiciat. „Id vero in regionibus vestris, maxime „de Fraternitatis tuæ opera ac studio, „quo apud omnes Pastorali tuæ curæ „subjectos debitam eidem Constitutioni „obedientiam curaturum te minime „ambigimus, Nobis, favente Domino, „pollicemur, nihil plane omissuri, quo „& sustinendæ Catholicæ fidei cautio„& promovendis etiam, ubi se occasio „dederit, commodis, ac dignitate tua, „sedulam Apostolici muneris nostri ope„ram præbere, præcipuamque dilectio„nem, qua Te, paterne amplectimur, „declarare possimus, & Apostolicam „Benedictionem Fraternitati tuæ per„amanter impertimur.„

Ejusdem ferme tenoris literas Pontifex dedit ad Cardinalem Estræum Albanensem Episcopum, necnon ad Cardinalem Noallium, Guilielmum Brugensem, & Paulum Carnutensem Episcopos.

scopos. Ceterum hæc Pontificis Constitutio illis, qui eam desiderarunt, triumphi argumentum, illis vero, qui per eum damnati fuere, nova oppositionis materia exstitit; dicebant enim alii, controversiæ caput non esse decisum, alii decisionis vim vituperiis, calumniis, & aperto Sedis Apostolicæ contemptu infringere moliebantur, atque ex iis Withu, Licentiatus Lovanienſis petulantius, hanc Bullam appellitare non erubuit *opus tenebrarum Antichristo dignum*, quo vera Christi gratia destruitur, & Pelagianismus stabilitur: in Galliis quoque Episcopus S. Pontii in Occitania hanc Constitutionem acceptare renuit, eoquod viginti tres Episcopi Anno 1667. pro obsequioso silentio stetissent, ejus tamen edictum ad Diœcesanos missum unacum ipsius epistola ad Atrebatensem scripta Anno hujus sæculi nono fuit condemnatum. Sæc. XVII. A. C. 1705.

§. LXXX.

Bellum contra Gallo - Hispanos a fœderatis continuatum.

Diffluente gaudiis Vienna ob geminam prioris anni victoriam, cædibus immaduit Bavaria; cum enim Imperator copias suas e Bavaria maximam partem in Italiam traduceret, rustici *Theatr. Europ. t. 17. pag. 111. Briet. contin. Annal. pag. 1018.*

Sæc. XVII. A. C. 1705

Burnet t.5. pag. 354. Lambert t.3 pag. 614. Quincii t. 4. pag. 569.

ruſtici amoris ac fidei erga veterem ſuum Principem haud obliti, Auſtriaci Domini imperium impatienter ferebant, Primo quidem ſecretæ audiebantur indignationes, dein ad publicas criminationes, apertosque tumultus res exceſſit. Ex tumultuaria horum agitatione Bavariæ Ordines tetram ſibi præſagiebant tempeſtatem, quam ut prævenirent, Deputatos Viennam decrevere, qui ruſticorum querelis ſatisfieri, & patriam ab immodicis exactionibus ſublevari peterent: Equidem Imperator Löwenſteinium Comitem, prudentia, & moderatione ſingulari Virum, totius Bavariæ Adminiſtratorem conſtituit, data eidem plena facultate, cuncta pro rerum exigentia diſponendi ſimulque ruſticis, priusquam vi & armis uteretur, publicam fecit facultatem petendi, quid e re ipſorum arbitrarentur, eo autem obtento quieſcerent. Diſceſſerat eodem tempore Monachio Electrix Thereſia Cunigunda, ut Matrem ſuam Mariam Caſimiram Viduam Poloniæ Reginam Roma reducem Venetiis ſalutaret: interim vero plures Bavari exercitus Ductores Monachium venerant, qui ſe exauctoratos eſſe, nunc vero Electrici ſuæ obviam procedere jactabant, arcana autem conſilia contra Cæſareos unacum Neiſingero fove-

fovebant, armaque variis in locis parata tenebant: Concepta tumultus ſuſpicione excitabatur vigilantia Löwenſtenii Gubernatoris, cujus juſſu Nobilium, civiumque ædibus perluſtratis magna armorum copia variis in locis abſcondita reperiebantur; ac inſuper Barone de Lirr, aliisque duobus Conſiliariis Donawerthæ captis, inter eorum literas & chartas tota conſpirationis ſeries deprehendebatur, inſuper ex interceptis aliis literis, & exterorum aliquot detentione, qui rem peracturi clam convenerant, innotuit, quod ex condicto Cæſaris præſidia trucidare decretum fuiſſet, mox ergo Palatini Electoris copiæ, quæ in Italiam contendebant, inde in Bavariam revocantur, Monacenſes incolæ armis exuuntur, Electrici autem, cum clandeſtini tumultus conſcia crederetur, ad Carinthiæ fines properanti, ne in Bavariam rediret, a Cæſare interdicitur, ſimulque Monacenſis Præfectura, perinde acſi in commiſſum cecidiſſet, eidem eripitur: Præterea querebantur Auſtriaci, pacta nuper Landavii inita minus integra fide fuiſſe ſervata, Monachii, Waſſerburgi, aliisque in locis defoſſa pro conjuratis arma, machinas bellicas, ingentemque nummorum congeriem, quarum ope cives ad inſur-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A. C. 1705

rectionem animarentur; insuper exprobrabant, oblatam rebellibus Hungaris seditionis societatem, sollicitatos per literas Bohemos, ex spoliis Tyrolensibus complura fuisse retenta, bellique tormenta Æniponto, Kuffsteinio, aliisque urbibum contra pactionum fidem abstracta: Vicissim Bavari querebantur, immodicis pecuniarum exactionibus patriam exhauriri, Electrici pretiosa quæque fuisse erepta, Nobiles Matronas ædibus suis ejectas, supellectile pretiosa exutas, monetalis officinæ instrumenta Viennam abstracta, Electricem patria excluſam, & pactiones cum ea initas fuisse violatas. Doluit insuper Bavaris Religionis Catholicæ studiosissimis, quod Dani, Brandeburgici, aliique Lutherani, qui in Bavaria & superiori Palatinatu apud agrestes stativa agebant, ludibria, uti in Bavaram Nationem universim, ita & in Catholicorum sacra ritusque effræni petulantia spargerent, atque ideo rustici Cæsarem, cujus stipendia merebant, nemis innexum dicebant. Postremum vero decretæ conjurationis incitamentum erat Löwensteinii edictum, quo præceptum, ut omnes innupti juvenes ab anno ætatis decimo octavo usque ad trigesimum quintum die vigesima quinta Septembrls in condicto loco con-

convenirent, atque ex illis duodecies mille ſacramento militari obſtricti in Italiam, atque in Hungariam mitterentur: Tum vero communis omnium erat ira & conſternatio: alii proſugiunt in ſylvas, potiſſimi clam conferunt capita, Principum liberorum, Electoris & patriæ, liberandæ conſilia agitant, urbes deſignant ope civium intercipiendas; & quamvis variis in locis diſperſi, cæſi, captique fuiſſent, nihilominus publicis literis cunctos ad arma in patriæ defenſionem capeſſenda excitarunt, & annonam ac copias contulerunt, eorum numero jamjam ad triginta millia & ultra excurrente, poſtquam vero Cæſaris copias magno numero imminere intellexerant, pactionem facturi ſuos Deputatos Monachium ablegarunt, cum vero totius Bavariæ reſtitutionem & integram populo libertatem unacum Tyrolis acceſſione pro damnis illatis peterent, repulſam paſſi, potius generoſa morte, quam lento alieni imperii cruciatu confici maluerunt: demum Monachii primum erupit conjuratio, dum Herbevillius, armorum per Bavariam Præfectus, decem millium præſidium urbi imponere nitebatur; tunc enim cives ad arma conclamare, portas venienti occludere, tormenta, ſtationesque per mœnia diſpone-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

sponere, cunctaque ad defensionem instruere. Monentur a Lævensteinio per hominem die decima nona Decembris in urbem missum, positis armis, apertisque portis præsidium reciperent, nisi unaomnes perire, urbemque in cineres redigi vellent. Hisce minis territi parent; jubentur arma publicum in forum comportare: conceditur civibus venia, præcipui tamen conspirationis Authores conjiciuntur in vincula, atque inter eos etiam duo Consiliarii: Horum tamen exemplo ac suppliciis non terrebantur rustici, qui Monachium recuperare intenti, partitis agminibus noctu Kelheimium intercipiunt, ac cæsis captisque præsidiariis cives imperato tributo ad redimendum urbis incendium adigunt, dein ductore Krausio lanionem Wasserburgum, Burghusium, & die vigesima octava Novembris Brunoviam, ac demum die quarta Decembris Schardingam occupant: nec his contenti, Brunoviæ belli Senatum habent, atque ex quolibet districtu Nobilem, Parochum, & rusticum adesse jubent, ut unacum duobus Consiliariis Burghusianis de patria a Cæsareis vindicanda collatis consiliis deliberarent: Ex horum suasu Monachium ipsa Nativitatis Dominicæ vigilia junctis viribus aggredi decernunt, jubentque, ut plus-

quam

quam viginti rusticorum millia ad diem vigesimam sextam Decembris prope Monachium convenirent: cum autem continenti pluvia rivi exundarent, ægre quatuor millia die præstituta urbem quatere inceperunt, jamque pontem Isaranum occuparunt. Verum de horum adventu per Starenbergium e vinculis elapsum, Löwensteinius jamjam certior factus, tumultuariam horum vim facile elusit, unde rustici numero inferiores, cum præsidium Cæsareum a fronte, & subsidiariæ copiæ magno numero accitæ eorum tergis instarent, Sendlingam usque sese receperunt, a præsidiariis cum ingenti clade repulsi, ceteri, quibus ferrum pepercerat, in genua bis provoluti vitæ veniam exorarunt, sed toties Debentius, & Kriechbaumius sclopeta in eos immitius, quam Christiana moderatio postularet, exonerari, & sexcentos adhuc superstites, in vincula dari jussit: octavo post die alii prope Vilshovium & Allerspachium cæsi sunt, & Monachii, ex conjurationis auctoribus, alii laqueo, alii rota, & quadrifariam secti variis in locis ad ceterorum terrorem suspensi periere, & non pauci capite plexi sunt, urbes, quas ceperant, deditæ, Monachii & Brunoviæ

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A. C. 1705. noviæ munimenta penitus diruta, omnesque armis exuti.

Interea Galli Homburgum & Maximilianus Emanuel Bavariæ Elector die decima Junii Hujonum expugnavit, ac Leodium ingressus, arcem obsidere cæpit, audito tamen Marleburgi adventu vasa collegit, suaque castra post Hagenoam per Badensem captam repetiit: mox vero Marleburgus die vigesima quarta Julii Hujonum deditionem recepit, & aggeres, queis se Galli ad Mosellam tuebantur, perrupit, plurimosque captivos abduxit, aliis Lovanium versus refugientibus. Tillemontium quoque se Cæsareorum arbitrio permisit, decimo autem post die Bavarus Marleburgum aggressus, eum cæsis quadringentis in fugam egit, ac die vigesima octava ejusdem Mensis edicto per Belgium promulgato vetuit, ne Cæsaris vel Imperatoris nomen regnanti Josepho tribueretur, eoquod Monachium Cæsaris nomine occupatum fuisset.

In Italia Galli magis prospera utebantur Fortuna; expugnatis enim Mirandola, Villafranca, & Nicæa Vaudemontius Clavasium cepit, ac Turinum quatere statuit, obsidionem tamen solvere coactus est, ut se opponeret Cæsareis, qui in Ducatum Mediolanen-

lanensem irrumpere festinabant: Jam enim Eugenius Princeps trajecta Abdua Sabaudo opem ferre paratus, cum Gallis ad Cassanum prælium iniit, victoriam tamen utrinque cæsis quamplurimis uterque exercitus sibi arrogavit, Carolus vero Hispaniæ Rex destructa Gallorum classe cum Lusitanico exercitu Albam, Sanasium, Valentiam Alcantaræ, & Albuquercium necnon Barcinonem deditione cepit, ab obsidione tamen Pacis-Augusti a Tesseo Hispaniæ Maresciallo repulsus est. Sæc. XVII. A. C. 1705.

§. LXXXI.

Stanislaus in Polonorum Regem coronatus.

Postquam Sueciæ Rex die vigesima sexta Julii Polonos, Moscos, & Saxones, Mitavii, & ultima ejusdem Mensis prope Varsoviam ingenti clade protriverat, Stanislaus Lescinsky hostium suorum metu solutus, Regni diadema sibi suæque uxori Catharinæ imponi procurabat: Hanc in rem Cardinalis Radieswius Poloniæ Primas ad diem quartam Octobris Regni comitia indixit, ut exauctorato Augusto Rege Stanislai a fœderatis electi inauguratio perficeretur. Ea res Pontificis animum intimo perculsit dolore; quocirca Cardi-

Hode Hist. de Louis XIV. l. 57. Theatr. Europ. t. 17.

Sæc. XVII. A. C. 1705

Cardinali diras, dignitatis abrogationem, atque Ecclesiasticorum omnium Beneficiorum & proventuum jacturam comminatus est, si ab Augusti Regis partibus discederet. Pariter singulis Regni Episcopis sub iisdem pœnis inhibuit, ne Regis coronationi interessent. Verum Cardinalis sollicite omnes eos, per quos Pontificis literas sibi tradi timebat, a suo colloquio excluſit, Papam tamen palam offendere veritus, Varsaviam ad comitia, etsi sæpe vocatus, venire renuit, ac propterea Sueciæ Rex ejus bona a militibus occupari jussit, quin tamen Cardinalis, ut comitiis assisteret, persuaderi posset, dicens: *parum refert, an Suecus vel alius me bonis meis spolient:* nihilominus datis ad comitia literis pollicitus est, se omnia ibidem decernenda rata habiturum, dummodo coronatio non præcipitaretur, ipse tamen Stanislai electionem ubique in Regno promulgabat, edito desuper proclamate, in quo hujus inaugurationem etiam Borussiæ Regi gratam ratamque esse, perperam affirmabat, quapropter Prussus non modo Cardinalem acriter reprehendit, sed insuper sub pœna calumniatoribus statuta omnes libellos infames contra Moscoviæ Ducem sparsos legi, aut retineri inhibuit. Quamprimum Pontifex Cardi-

Cardinalis ſimulationem compererat, mox die decima Junii ad eundem literas dedit, in quibus eum ſua dignitate & proventibus exuit, eoquod ſua auctoritate abuſus, & ſui officii oblitus, legitimi Regis Majeſtatem violaſſet, ac non ſine dedecore Eccleſiaſtici Status tot Pontificis monita ſpreviſſet, accerſitisque hæreticis copiis totum Regnum diſſidiis involviſſet; tandem eum hortabatur, ut intruſi Regis coronationi obſiſteret, ſecus cunctis per Canones Apoſtolicos ſtatutis pœnis aliisque coercendus &c. Inſuper omnem Clerum Polonum Stanislao adhærentem, aut quovis modo faventem diris devovit. Hæc Pontificis ſeveritas præpedire haud poterat, quominus Stanislai fautores habito conventu Auguſti exauctorationem, & Stanislai electionem ratam haberent, ſeque a priori juramento abſolutos rati fidem ſuam novo Regi obſtringerent, cunctaque contra eum a Sendomirienſi conventu acta tanquam irrita declararent: Huic decreto Epiſcopi, Pontificis indignationem veriti, ſubſcribere tergiverſabantur, a ceteris tamen animati, demum ſuis quoque ſuffragiis acceſſere; non deerant etiam, qui in Epiſcoporum defenſionem ſcriptum, quod Vidua Poloniæ Regina Pontifici trade-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A.C. 1705.

ret, in vulgus ſpargerent, in quo Pontificis auctoritatem, ejusque ſuper profanas cauſſas inſpectionem acribus, minusque moderatis verbis non modo minuere, ſed penitus infringere, ac negare viderentur, quæ tamen ſcripta poſtea die quinta Februarii anno ſequenti Auguſtus Poloniæ Rex per carnificem flammis addixit. Tandem prævalente ſeditioſorum factione fœderati Suecorum armis protecti, Stanislaum per Leopolitanum Archiepiſcopum Varſaviæ die quarta Octobris coronari curarunt: Paulopoſt Sueciæ Rex, quo pretio coronam Stanislao vendidiſſet, manifeſtabat, inter alias fœderis conditiones poſtulans, ut Sectariis, quos *diſſidentes* vocant, liberum ſectæ exercitium, & Varſaviæ Templum & Schola concederetur: Huic petito non modo Eccleſiaſtici, ſed ipſe etiam Stanislaus Rex tam ſtrenue obſtitit, ut potius diadema deponere, quam hæc pacta in Eccleſiæ Orthodoxæ præjudicium firmare vellet: aſſentire tamen coactus eſt, ut hæretici in conſuetis locis ſuæ ſectæ ſacris vacare, ſuosque liberos in eadem educare poſſent, quamdiu tranquille vivere deprehenderentur: Inito hoc pacto fœderati Papam datis literis de Stanislai coronatione certiorem reddidere, poſtulantes, ut nominationes ad

ad beneficia ab Auguſto Saxoniæ Electore factas deinceps minime admitteret. Econtrario Auguſtus Poloniæ Rex Dresdam delatus, Tikoezimo cum Moſcoviæ Duce novum fœdus ſancivit, vi cujus hic copiarum aurique ſubſidia Polono largiter pollicitus, Religionis Catholicæ exercitium in Moſcovia, & Capuccinorum Conventum erigi indulſit. Sæc. XVII. A. C. 1705.

§. LXXXII.

Leopoldi I. Cæſaris obitus.

Funeſtiſſimus fluxerat hic annus Domui Auſtriacæ, totique Imperio morte Leopoldi Imperatoris. Hic jam anno priori adverſa uſus valetudine, die decima ſeptima Aprilis hoc anno plena virium dejectione correptus eſt, cumque medicamentis nil profici, viresque velut in horas fugere ſentiret, Joſepho Filio ſuo ſupremam rerum adminiſtrationem commendavit, Imperatrici vero Eleonoræ ultimum valedixit. Poſtremis hiſce officiis defunctus, ne ſibimetipſi, neve ſalutis ſuæ rationibus deeſſet, expiatis a prima juventute conſcientiæ maculis, die prima Maji Sacro Viatico & unctione ad luctam ſupremam munitus eſt, poſtea ſolitas Ec-

Wagner Hiſt. Leop. l. 18. p. 789. Hodc Hiſt. Lud. XIV. lib. 57. Mem. Hiſt. & Chron. Thoyras cont. Hiſt. d'Ang. t. 12. pag. 38.

Sæc. XVII. A. C. 1705. cleſiæ preces, piaque ſuſpiria ſugge-rentis Nuntii Apoſtolici verbis ad ſy-labam velut integris ſenſibus inhæſit, ac ſæpe imaginem Chriſti cruci affixi Ferdinandi II. memoria celebrem com-plexatus, *A Te*, inquit, *ſceptrum & coronam recepi, utrumque ad pedes tuos lubens depono*, neque deinceps Majeſta-tis titulo compellari ſuſtinuit. Demum die quinta Maij voce moritura, artico-lata tamen cum moriente Salvatore di-xit: *Conſummatum eſt, in manus tuas Domine commendo Spiritum meum.* Hæc verba mox internecinum totius halitus ſilentium excepit: In hunc igitur mo-dum Leopoldus Imperator vere Ma-gnus diem ſupremum explevit anno æta-tis ſexageſimo quarto, Menſibus decem, diebus ſex & viginti, Romani Imperii quadrageſimo ſeptimo, Regni Hunga-rici quinquageſimo, Bohemici quadra-geſimo nono.

Copia virtutum, quibus Leopoldus eminuit, ferme inopes reddidit magni hujus Cæſaris Panegyriſtes: nobis de-xiſſe ſufficiat, quod etiam apud cap-tales ſuos hoſtes Princeps religione, pietate, ceterisque optimi Monarchæ dotibus ubertim exornatus audiat, at-que in vaſtis etiam Armeniæ Regnis ejus nomini rebusque ſecundis effusus applauſum ſit, ipſo etiam Ludovico XIV. Galliæ

Galliarum Rege sæpius dicente, se non tam arma Leopoldi, quam ejus miracula timere. Tanto flagrabat Religionis Catholicæ studio, ut ante sui electionem Protestantibus varia in suæ sectæ incrementum postulantibus responderit, se nullum omnino totius orbis imperium cum minimo rei Catholicæ damno empturum: eodem fidei ardore Hungaros ampliorem libertatem petentes repulit, asserens, malle se egentem, nudumque de throno in exilium mortemque ire, quam ut se regnante tantillum detrimenti caperet religio. Eminuit præterea singulari erga B. V. pietate, quam Oetingæ, Viennæ ac Manerstorffii in Sacra Eremo PP. Carmelitarum Discalceatorum sæpe veneratus, vota sua his verbis signabat: *Ego peccatorum maximus, creatura infima, vilis & indignus D. Virginis Servus Leopoldus*, Denique intemeratæ justitiæ, morum castimoniæ, moderationis, æquanimitatis, munificentiæ, magnanimitatis, morumque castimoniæ laudes omnis ei Europa summo consensu tribuit. Lugent præcipue hunc Cæsarem eruditi, quorum liberalis amator, censor æquissimus & sagacissimus æstimator erat, cumque ipsemet non modo linquas Germanicam, latinam, Italicam, Hispanam & Gallicam apprime calle-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A. C. 1705. ret, sed etiam, omni disciplinarum genere a primo juventutis suæ flore ingenium haberet excultum, ad rei literariæ augmentum commodumque Viennæ rarissimum Bibliothecæ apparatum, Olmuci, Oeniponti & Wratislaviæ Academias erexit. Nihilominus Scriptores Galli Leopoldo crimini dabant, quod Jacobo II, Angliæ Regi Catholico contra seditiosos opem ferre neglexerit, & suorum consiliis sese regi passus fuerit, necnon Anno 1683. justo indulgentior Hungaris Sectariis Templa & Gymnasia tribuisset, atque a Colonitsio Cardinale ac Jesuitis deceptus, Prædicantes exilio aliisque pœnis subjecisset. Verum hi Scriptorculi in memoriam revocare debuissent, quod pariter Franciæ Reges ad stabiliendam fœderati Belgii Rempublicam, ad Germaniæ Protestantes in sua secta per pacem Osnabrugensem firmandos, & ad Hungariæ Sectarios potentia augendos omnes vires suas contulerint, sique tantum Gallorum quam Leopoldi interfuisset ad exauctorandum Jacobum II., absdubio omnem illum adhibuissent conatum, quem tempore Cronwelli in excidium Caroli I. impenderunt: Quam gravi autem bello tum Leopoldus a Gallis pressus erat, nullus ignorat; Gallicarum quoque reunionum motus, am-

ampliſſima ſubſidia Hungaris Proteſtantibus ſuppeditata, Turcici belli propinquitas, ac funeſtorum temporum iniquitas majoribus malis, ac præſentaneo totius Domus Auſtriacæ excidio adeo triſte remedium a Leopoldo extorſere. Defuiſſet autem Imperator Religionis ac juſtitiæ officiis, ſi Prædicantes, hominesque ſceleratos, perduelles, legum pactorumque violatores, rebellionum concitatores, & iniquos Catholicorum oppreſſores diutius noxia indulgentia, ac impunitate toleraſſet. Sæc. XVII. A. C. 1705.

§. LXXXIII.

Urbani Saccheti Cardinalis extrema.

Leopoldi Cæſaris mortem præceſſerat obitus Urbani Saccheti, qui ex nobiliſſima Florentinorum proſapia ortus, ac Romæ natus, a Julio Cardinale ejus Patruo ad virtutum ac literarum exercitia ſtrenue incitabatur, unde ab eo in Franciam, Belgium, Germaniam & Italiam miſſus ampliſſima eruditionum penu locupletatus, Piſas conceſſit, ubi ſummos in Jurisprudentia tam ſacra quam civili honores cum laude aſſecutus, Romam reverſus eſt, atque ab Alexandro VII. Papa utriusque Signa- *Vit. Card. pag. 58.*

Sæc. XVII. A. C. 1705

turæ Referendarius, & Protonotarius, a Clemente XI. Cubiculi Pontificii Præfes, demum ab Innocentio XI. Cardinalis, & Viterbienſis Epiſcopus renuntiabatur. Amplioribus tamen dignitatibus aditum intercluſit adverſa valetudo; quippe apoplexia tactus, per plurimos annos lecto affixus hærere cogebatur; tandem vero die octava Aprilis Romæ anno ætatis ſuæ ſexageſimo quinto miſeram vitam cum feliciori morte commutavit.

§. LXXXIV.

Michael Radziejowskius Cardinalis fatis functus.

Zalusky epiſt.

Pariter vivis, ſimulque adverſitatibus mors hoc anno eripuit Michaelem Radziejowskium. Hic illuſtriſſimis ſuis Parentibus brevi orbatus, ſumptibus Mariæ Ludovicæ Poloniæ Reginæ adolevit, atque ab eadem Pariſios miſſus, in humanioribus non modo diſciplinis, ſed etiam Hiſtoria, Geographia, & Politia tantum profecit, ut ob vaſtam eruditionem, necnon Germani, Gallici, Italici & latini ſermonis elegantiam omnibus ſe admirabilem præſtaret: Sagum induere intentus, cunctis Nobilium exercitationibus ſtrenue vacabat; aſt cujusdam Nobilis Maza-

Mazarino Cardinali propinqui mortem ex lapsu acceleraſſe inſimulatus, ut affinium vindictam declinaret, ex Francia in patriam reverſus eſt, ubi ſacræ militiæ nomen dedit, ac primo Warſaviæ Canonicatum & Cracoviæ Præpoſituram, poſtea Kiovienſem Epiſcopatum obtinuit. Nec hic gradum fixit præceps fortuna; Reginæ enim patrocinio ſuffultus, atque a Joanne Sobieſckio Rege ad pinquiſſimum Warmienſem Epiſcopatum nominatus, ſupremus Regni Procancellarius renuntiabatur: omnes tamen hoſce proventus Eccleſiaſticos ad reſtaurandas ornandasque Diæceſium ſuarum Eccleſias, necnon ad bellum Turcicum impendebat: Pia hac liberalitate adeo ſibi beneficum reddebat Innocentium XI. ut ab eo ultro, & absque ullius ſollicitatione Romana Purpura decoraretur. Mox a Rege Gnesnenſis Archiepiſcopus & Regni Primas nominatus, pompæ ſplendorem, corporis cultum, ac famulorum frequentiam juxta dignitatum amplitudinem metiebatur, quin tamen pauperum obliviſceretur: præterquam enim, quod pro Religionis Catholicæ augmento, & piis fundationibus immenſas ferme divitias effunderet, etiam Lovitzii ſplendidam oppido domum pro Miſſionariis, duos Con-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A. C. 1705

ventus pro PP. Capuccinis, & Monasterium Varsaviæ pro Carmelitis ære suo erigi curavit, & quamplurimas Ecclesias & Monasteria variis in locis dotavit, atque in egenos Nobiles ingentem auri vim profudit: Harum tamen virtutum splendor prævalente æmulorum invidia haud poterat lividorum oculos usque adeo perstringere, quin innocuum Cardinalis consortium cum Catharina Constantia Towianskii Palatini Lencziczensis uxore incontinentiæ nota appeterent: integra autem calamitatum series insequebatur Cardinalem, dum mortuo Rege Polono totius Reipublicæ summam administrare cæperat: ita nempe fulmina plerumque cacumina feriunt; cum enim in novi Regis electione neutri contendentium parti displicere, artificiosa simulatione satagaret, omnium in se concitavit indignationem, & a Polonis tanquam patriæ proditor, ab Augusto Rege velut capitalis Regni hostis, a Sueco ceu fædifragus vexabatur: Tanta adversitatum congeries, ac præcipue fastidium ex eo conceptum, quod sine ipsius consensu duos Reges Augustum & Stanislaum a Polonis coronari cerneret, adeo ipsius animum oppressit, ut febri obrutus, octavo post die decima tertia Octobris Gedani e vivis excederet, postquam

quam Pontificis Bullam, qua anathemate perculsus, omni dignitate exutus declarabatur, valvis Gedanensium Ecclesiarum publice affixam intellexerat: Annum attigerat ætatis sexagesimum, Purpuræ vero decimum nonum. Sæc. XVII. A. C. 1705.

§. LXXXV.

Caroli de Tournon Legati Apostolici decretum contra Ritus Sinenses.

Insignem prorsus locum in Historia Ecclesiastica sibi vendicant summo ardore agitata dissidia circa Ritus Sinenses, indeque exorta Caroli Thomæ de Tournon Commissarii Apostolici fata, calamitates, & glorioſa, ac matyrii æmula mors: Hujus facti veritas certius erui nequit, nisi ex testimoniis illorum, qui non modo coævi, sed & oculares, præsentesque testes erant: nec horûm tamen auctoritas hucusque tantas obtinuit vires, tantamque inspiravit reverentiam, ut alterutra contendentium pars hujus facti veritatem omnino decisam, certam, ac minime dubiam communi judicio crederent; cum enim iidem testes simul essent partes & testes, tam horum rituum Assertores, quam illorum hostes mutuo sese de partium studio incusant: inde vero hujus Historiæ relatio adeo intricata & diffi-

Apolog. des Jes. sur la conduit. dans les Aff. de la Chine Bahr noviss. Sin. not.
Diffesa del decr. di Tourn. dal P. Lucino
Expos. facti de Sin. controv.
Relat. de la nouv. Pers. de la Chine.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

difficilis redditur, ut, quos viæ duces hoc in itinere sequi tutum sit, vix non ignoretur: ne autem tam celebrem Historiam omnino intactam relinquerem, &, salva tamen veritate Historica, neutram contendentium partem offenderem, neutrique ex privato studio favere viderer, Authores selegi, quos fidei integritas, veritatis amor, & dignitatis auctoritas præ ceteris commendat. Haud ignoro, multa a nonnullis hujus argumenti Scriptoribus ex privata aversione, aut immodico suæ partis studio veritati & charitati minus consona fuisse typis edita; quocirca Clemens XI. Papa suo decreto, cui maxima inviolabili observantia inhæsurum profiteor, de hisce ritibus & controversiis tractari inhibuit, ne magis diuturna contentio inter Partes exasperatas non sine fidelium scandalo invalescat: minus æquos tamen judico censores illos, qui cunctos, quia vel eorum defectus referunt, vel ad eorum apologias responderunt, aut facta etsi verissima, eorum tamen nomini minus honorifica ingenue exponunt, pro calumniatoribus, factiosis, de partium studio suspectis habent, idque duntaxat verum esse credunt, quod in eorum favorem, honoremque refertur, proin Navarettam, Ciceum, Brisacierum,

rum, A. Leoniſſam, aliosque, quam diu eorum ſententiæ favent, tanquam veritatis oracula adorant, quamprimum vero poſt Romanam deciſionem eis adverſantur, mendacii, calumniæ, privatique odii reos, lividæque criminationis Authores proclamant: Non equidem adduci poſſum, ut credam, omnia, quæ nonnulli de rituum horum Patronis publicis monimentis conſignata reliquere, vera eſſe, ſed adducar tamen, ut mecum tacitus ſuſpicer, nec omnia de eorum factis vere, nec omnia falſo referri: Quis enim falſi arguere præſumat ipſum Turnonium, Præſulem vitæ ſanctitate, & moderatione celeberrimum, teſtem omni exceptione majorem? quis Ludovicum Mariam Lucini S. Palatii Magiſtrum poſtea Cardinalem, qui Turnoniani Decreti vindicias Romæ editas ipſi Benedicto XIII. Papæ exhibuit, nuncupavit, earumque approbationem retulit? quis tot alios Scriptores coævos, rerum gnaros, ac tum præſentes probatæ fidei teſtimonio, dignitatis eminentia, eruditionis præſtantia inclytos, & in ſua relatione omnino concordes? Horum fidei inſiſtens, vadum tento, nec eorum cenſuram moror, quibus nemo ad ſaporem coxerit, niſi privatæ eorum orexi ſatisfecerit; haud enim

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

enim me latet, ea esse quorumdam ingenia, ut nisi calamus in eorum laudes & favores latius excurrat, Thersites agant, qui etiam Achilli, ejusque integritati convitiantur. His prævie ad prævertendas nimium delicati Momi calumnias animadversis, operam meam quemvis æquum veritatis cultorem æqui bonique consulturum sperans, relationi manum appono.

Postquam igitur Carolus Thomas Maillard de Tournon Patriarcha Antiochenus, atque in Sinarum Imperio Commissarius & Visitator Generalis, & Legatus a Latere Anno hujus sæculi tertio die quarta Novembris unacum multis Missionariis Coromandelam venit, facta exscensione Pondicherii aliquamdiu substitit, ubi de statu Missionum Indicarum ab ipsis Jesuitis edoctus, varia iniit consilia, ut superstitiones fidei puritati & Evangelii propagationi tantopere adversas ex Neophytorum cordibus eradicaret: Hanc in rem anni prioris die vigesima tertia Junii sequens edidit decretum:

„Inter graviores, quibus premimur, „curas pro Apostolici Visitatoris mu„nere, Nobis licet tanto oneri impar„bus injuncto, ea sane est præcipue, „quum Nos huc missos esse considera„mus, ad expurgandum Dominicum „agrum

„agrum a Zizaniis novella Christi ger- Sæc. XVII.
„mina suffocantibus, & de aliorum A. C. 1705.
„peccatis rationem esse reddituros, qui
„æternam Dei ultionem pro nostris
„nunquam satis expiandis jure formi-
„damus. Quamobrem statim, ac ad
„has Indiarum oras appulimus, men-
„tis nostræ oculos per vastissimas istas
„Orientales regiones circumferentes,
„quum corpus pertinaci morbo jaceret
„detentum, Missionum necessitates un-
„dique inquirere curavimus, ut eisdem
„pro viribus de opportuno remedio
„prospiceremus. Et quidem merito
„inter primas nostræ sollicitudini oc-
„currerunt novæ Domini Vineæ in Re-
„gnis Madurensi, & Mayssur, recen-
„tiusque Carnatensi, iisdem fere legi-
„bus, parique labore ab Evangelicis
„Societatis Jesu operariis, Lusitanis,
„& Gallis plantatæ, ubi inter Ethnico-
„rum atque Gentilium persecutiones,
„ac inter tot vitæ asperitates, viventes
„germinant Evangelii palmites assiduis
„Missionariorum sudoribus irrigati. Il-
„luc sane fuissemus, non minus labo-
„ris, quam gaudii in Christo Jesu par-
„ticipes esse vehementer cupientes, nisi
„hoc Nobis diuturna infirmitas prohi-
„buisset. Quod autem per Nos ipsos
„immediate obtinere non licuit, exhi-
„bitum erga Nos & Sanctam Sedem
„Apo-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„Apoſtolicam obſequium a Patribus
„Venantio Bouchet Carnatenſis Mi-
„ſionis Superiore, & Carolo Michaele
„Bartoldo Madurrenſe Miſſionario, viris
„Doctrina, & propagandæ fidei Zelo
„præſtantibus opportune ſuppeditavit.
„Etenim vero, quum ab illis in mori-
„bus, lingua, & religione iſtarum re-
„gionum ex longa in his vitæ conſue-
„tudine apprime verſatis plura certius
„cognoverimus, quæ eosdem palmites
„enerves reddant, & fructu vacuos,
„utpote, qui gentilium vanitatibus ma-
„gis inhæreant, quam viti, quæ eſt
„Chriſtus, in multo experimento tri-
„bulationis abundantia gaudii noſtri
„fuit. Rebus itaque maturo examini
„ſuppoſitis, dictisque Patribus orete-
„nus, ac in ſcriptis fuſe auditis, atque
„Dei ope publicis precibus implorata,
„ut fidei puritati, ſpiritualique Chri-
„ſtianorum proventui ſalubriter in De-
„mino conſulamus; utque fiat oblatio
„gentilium accepta, & ſanctificata in
„Spiritu ſancto, ad præſens Decretum
„Auctoritate Apoſtolica, etiam cum
„facultate Legati a latere devenimus.
„Et a Sacramentorum adminiſtratione
„exordium ſumentes, diſtricte prohi-
„bemus, ne in baptizandis tam pueris
„quam adultis, cujuscunque ſexus &
„conditionis, omittantur Sacramentalia

„ſed omnia palam adhibeantur, & ſig- Sæc. XVII.
„nanter ſaliva, ſal, & inſufflatio (*) A. C. 1705.
„quæ ex Apoſtolica traditione Catho-
„lica Eccleſia recepit, ac ob recondita
„in his ſacris cæremoniis Divinæ erga
„nos Bonitatis Myſteria ſancte, & in-
„violabiliter cuſtodivit; Decreto ſanctæ
„univerſalis Romanæ Inquiſitionis de
„Anno 1656. pro Sinis facto ob diver-
„ſas rationes, & circumſtantias, mini-
„me obſtante. „

„Item præcipimus, ut juxta lau-
„dabilem Eccleſiæ conſuetudinem ſem-
„per imponatur baptizando a bapti-
„zante

(*) Fatentur P. Lainez, & P. Brandolinus, quod in Baptismo ſemper omiſerint uſum Salivæ, & inſufflatio ideo non fuerit adhibita, *eoquod apud hoſce Gentiles os hominis res ſit immundiſſima, a quo quicquid prodit, ſive ſaliva ſit, ſive anhelitus, apud ipſos ſpurcum id reputetur* pag. 290. Verum poſtquam Calvinus dixerat, uſum ſalivæ *eſſe cæremoniam inanem, ridiculam, imo fœdam*, Tridentina Synodus anathema dixit, ſiquis hoſce *ritus aut contemni, aut in novos alios per quemcunque Eccleſiaſticum Paſtorem mutari poſſe dixerit*, & S. Auguſtinus Ep. 118. c. 5. ait: *Si quid tota per Orbem frequentat Eccleſia, quin ita faciendum ſit diſputare, inſolentiſſimæ inſaniæ eſt.*

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„zante nomen alicujus Sancti in Ma-
„tyrologio Romano descripti, omnibus
„interdictis nominibus Idolorum, ve-
„falsæ Religionis pœnitentium, quibus
„gentiles utuntur, & Neophyti hacte-
„nus appellari consueverunt, ante-
„quam essent per baptismum Divinæ
„Gratiæ renati. „

„Nec Parochis, seu Missionariis su-
„quovis prætextu liceat Crucis, Sanc-
„ctorum, & rerum Sacrarum nomina
„per translata immutare, nec ea alio
„idiomate explicare, nisi latino, ve-
„saltem Indico, quatenus voces Indice
„Regionis, latinæ significationi liqui-
„do, & ad amussim respondeant. „

„Et quia audivimus Baptismum
„Infantium ex Christianis Parentibus
„ortorum, eorumdem incuria sæpe
„sæpius diu protrahi (*), non sine
„maximo dictorum Infantium Salutis
„discrimine, monemus Evangelicos ope-
„rarios, ut Sacrorum Canonum memo-
„res, terminum breviorem, quam fieri
„possit, attentis circumstantiis, gene-
„toribus præfigant, graviter conscien-
„tiam

(*) Id fatetur P. Lainez, dicens pag. 33
*Evenit interdum, ut plusquam optandum fore
infantium Baptismus differatur, nec negamus
quin aliquando forte interveniat aliqua Paren
tum negligentia.*

„tiam eorum onerantes, nisi filios in- Sæc. XVII.
„tra fixum tempus ad Ecclesiam de- A. C. 1705.
„ferant sacro fonte abluendos.„

„Præterea cum moris hujus Regio-
„nis sit, ut Infantes sex, vel septem
„annorum, interdum etiam in tene-
„riore ætate ex genitorum Consensu,
„Matrimonium indissolubile de præ-
„senti contrahant per impositionem
„Tallii, seu aureæ tesseræ nuptialis
„uxoris collo pensilis: Missionariis man-
„damus, ne hujusmodi irrita Matri-
„monia inter Christianos fieri permit-
„tant; nec sponsos sic conjunctos co-
„habitare sinant, donec completa le-
„gitima ætate, & explorato eorum
„consensu, in faciem Ecclesiæ juxta
„formam a Sac. Concilio Tridentino
„præscriptam, verum, & Canonicum
„Matrimonium contraxerint.„

„Et quoniam apud peritiores im-
„piæ illius Religionis Sectatores Tallii
„præsefert imaginem, licet informem
„Pulleyaris, sive Pillayaris Idoli nu-
„ptialibus Cæremoniis præpositi: quum-
„que dedeceat Christianas Mulieres ta-
„lem effigiem collo deferre in signum
„Matrimonii; districte prohibemus, ne
„imposterum audeant Tallii cum hac
„effigie collo appendere; & ne uxores
„innuptæ videantur, poterunt uti alio
„Tallii, vel Sanctissimæ Crucis, vel

Sæc. XVII. A. C. 1705

„Domini Noſtri Jeſu Chriſti, vel Bea„tiſſimæ Virginis, vel alia quavis re„ligioſa imagine ornato.„

„Et quum ſuperſtitione non carea„funiculus centum & octo filis compo„ſitus, & croceo ſucco delinitus, qu„plerique dictum Tallii appendunt, pro„hibemus etiam dictum filorum numa„rum, & unctionem. Cæremoniæ e„tiam nuptiales juxta harum Regionu„morem tot ſunt, tantaque ſuperſtitio„ne maculatæ, ut tutius remedium„optari non poſſet, quam eas omnino„interdicendo; quum undique noxi„gentilitatis labe ſcateant, & difficile„mum ſit, eas a ſuperſtitioſis expur„gare. At vero, ut faciliori conver„ſionum viæ, & Neophytorum con„modo, quantum fieri poteſt, in De„mino indulgeamus, Miſſionariis, d„præcipue Miſſionum Superioribus in„jungimus, ut novis adhibitis diligen„tiis, ſeveriorique calculo, ſuperſtitio„omnia a dictis cæremoniis expurgent„ita, ut nihil inultum relinquatur, quo„Chriſtianam pietatem offendat, „gentilium ſuperſtitionem redoleat. E„ſignanter, præter eas, quas audiv„mus jam ſtatutas in hac materia a„iisdem Miſſionariis reformationes, ru„mus Arboris Areſciomaram omnin„auferatur, ferculorum numerus no„

„minus, ac cibi præscripta qualitas „varietur, circuli supra Caput Sponso- „rum ad tollenda maleficia omittantur. „Et quod de ferculis diximus, de lu- „teis vasis ibidem adhiberi solitis a No- „bis dictum, & prohibitum intelli- „gatur,„

„Fructus etiam vulgo dictus *Cocco*, „ex cujus fractione prosperitatis, vel „infortunii auspicia gentiles temere du- „cunt, vel omnino a Christianorum „nuptiis rejiciatur, vel saltem, si illum „concedere velint, non publice, sed „secreto, & extra solemnitatem ape- „riatur, ab iis, qui Evangelica luce „edocti, ab hujusmodi auspiciorum de- „liramento sunt alieni.„

„Nullus rite, & sufficienter disposi- „tus arceatur a sacramento Pœniten- „tiæ ad peccatorum remissionem tan- „quam instrumento Divinæ Misericor- „diæ a Christo Domino instituto, & „signanter Mulieres menstruali morbo „laborantes, non attentis diebus purifi- „cationis, juxta morem gentilium, „quum hæc sacramentalis vera animæ „Purificatio, & non alia sit attendenda „a Christi fidelibus, eorumque Pasto- „ribus; quibus præterea non liceat per „seipsos, nec per Catechistas, nec per „alios quoscunque dictis Mulieribus „prohibere accessum ad Ecclesiam, vel

Sæc. XVII. A. C. 1715

„ad confeſſarium durante dicta infir-
„mitate, & dicto purificationis tem-
„pore.„

„Dedecet etiam Chriſtianæ Vir-
„ginis honeſtatem prima vice dicto
„morbo laborantis, illum cognatis,
„vicinis, & amicis notum facere, &
„inverecunde publicare, iisque Ethni-
„corum more, & ritu in ejus domum
„collectis ſuper re tam ſordida feſtum
„inſtituere: Quocirca hujusmodi cele-
„britates, & Ritus orthodoxis puellis
„penitus interdicimus, & abolemus,
„Miſſionariisque injungimus, ut non
„ſolum eas, verum etiam genitores
„moneant, quam diſſona ſit virgineæ
„pudoris legibus hujusmodi obſcœna
„conſuetudo, quæ a gentilium impu-
„dentia videtur inducta, ut ita labe-
„factata puellarum verecundia, eas ef-
„frenate ad libidinem provocare va-
„leant.„

„Ferre pariter non poſſumus, quod
„a Medicis ſpiritualibus pro animarum
„Salute ea charitatis officia denegen-
„tur, quæ Medici gentiles, nobilis et
„tiam generis, ſeu Caſtæ pro Corporis
„ſalute præſtare non dedignantur in-
„firmis, licet abjectæ, & infimæ Con-
„ditionis vulgo dictis Parreas; quas
„propter diſtricte mandamus Miſſiona-
„riis, ut, quantum in ipſis erit, ne-
„mini

„mini e Christianis ægrotis, quantum- Sæc. XVII.
„vis Parreas, & vilioris, si adessent, A. C. 1705.
„generis, hominibus desideranda re-
„linquatur in infirmitate copia Confes-
„sarii. Et ne ingravescentibus morbis,
„cum gravissimo vitæ temporalis pe-
„riculo, æternæ consulere cogantur,
„iisdem Missionariis præcipimus, ne
„infirmos hujusmodi Conditionis ad
„Ecclesiam deferendos expectent, sed
„consultius domos, ubi ægrotant, pro
„viribus petant, ad eos invisendos, ac
„piis sermonibus, & precibus, sacra-
„mentorumque pabulo recreandos; at-
„que demum in extremo vitæ discri-
„mine constitutos, sancto infirmorum
„Oleo deliniant (*), absque persona-
„rum, aut sexus acceptione, expresse
„damnantes quamcumque praxim huic
„Christianæ pietatis officio contrariam.„

„Non sine maximo animi nostri mæ-
„rore accepimus, etiam Christianos
„tympanorum pulsatores, tibicines,
„aut alterius cujuscunque Musici in-
„strumenti Sonatores ad Idolorum fe-

(*) Fatetur P. Nobili in epistola ad suum Generalem Anno 1610. quod ab eo tempore, quo Indias ingressus est, ab ipso etiam Parærarum, seu pauperum *contactu* abstinuerit, *Christi & animarum salutis gratia, eoquod ad civilem solum cultum pertinere certo sciret.*

Sæc. XVII. A. C. 1705

„ſtivitates, & ſacrificia accerſiri ad lu-
„dendum, & interdum etiam cogi ad
„quamdam ſervitutis ſpeciem erga pu-
„blicum ab ipſis contractæ per hujus-
„modi artis exercitium, nec facile eſſe
„Miſſionariis, eos ab hoc deteſtabili ab-
„uſu avertere. Quocirca conſiderantes
„quam gravem rationem eſſemus Deo
„reddituri, ſi hujusmodi Chriſti fideles
„a dæmonum honore, & cultu pro vi-
„ribus non revocaremus, illis prohibe-
„mus, ne impoſterum audeant, nec in
„Pagodis, nec extra, tum occaſione
„ſacrificiorum, tum quarumcunque ſo-
„lemnitatum ſuperſtitioſo cultu imbu-
„tarum ſonare, aut canere ſub pœna
„Excommunicationis latæ ſententiæ,
„quum nullo modo liceat Chriſti fa-
„mulis Belial inſervire; ideoque Miſ-
„ſionarii non ſolum eos monere tene-
„buntur de præfata prohibitione; ve-
„rum etiam illam omnino executioni
„demandare, & contraſacientes ab Ec-
„cleſia expellere, donec ex corde reſi-
„piſcant, & publicis pœnitentiæ ſignis
„patratum ſcandalum emendaverint.„

„Declaramus præterea Pontificiam
„Conſtitutionem Gregorii Papæ XV.
„incipientem: Romanæ Sedis Antiſtes
„&c. ad petitionem PP. Societatis Jeſu
„editam, qua indigenis Chriſti fidelibus
„lavacra, non alia occaſione, & fine,
„quam

„quam Corporis reficiendi, & a na- Sæc. XVII.
„turalibus ſordibus mundandi, ab Apo- A. C. 1705.
„ſtolica Sede permittuntur, interdictis
„tempore, & modo, quibus a gentili-
„bus adhiberi ſolent, æque afficere
„Evangelicos Operarios, quibus pro-
„pterea non liceat, ſub quacunque alia
„cauſſa, & fine, non etiam ad effe-
„ctum, ut exiſtimentur Sanias, ſeu
„Brachmanes, præ cæteris dediti hu-
„jusmodi ablutionibus, illis uti, præ-
„ſertim ſtatutis eorum horis, & ante,
„vel immediate poſt quamcunque ſa-
„cram functionem.„

„Cineres itidem ex vaccæ ſtercore
„confectos, & impiam gentilium pœ-
„nitentiam a Rutren inſtitutam redo-
„lentes, benedicere, eosque fronti
„ſacro Chrismate delinitæ impingere,
„ſive alia quæcunque ſigna albi, vel
„rubei coloris, quibus Indi ſuperſtitio-
„ſiſſimi in fronte, vel in pectore, aut
„in alia quavis Corporis parte utuntur,
„deferre prohibemus; mandantes, ut
„ſanctæ Eccleſiæ conſuetudo, piique
„Ritus cineres benedicendi, illisque
„Chriſtianorum Caput Cruce ſignandi,
„ad humanæ infirmitatis memoriam re-
„colendam, religioſe ſerventur, tem-
„pore, ac modo ab Eccleſia præſcripto,
„ſcilicet Feria quarta Cinerum, & non
„alias.„

Sæc. XVII. A. C. 1705

„Sive alia quæcunque ſigna albi vel „rubei coloris, quibus Indi ſuperſti„tioſiſſimi in fronte, vel in pectore, aut „in alia quavis corporis parte utuntur, „deferre prohibemus. Et demum, „quia ex librorum de falſa religione, & „de rebus obſcænis, ſuperſtitioſisque „tractantium lectura venenum, ut plu„rimum, ſerpere ſolet ad cor fidelium, „quo non minus fidei puritas offendi„tur, quam mores corrumpuntur, ma„gnopere commendantes Zelum, ac „ſtudium Miſſionariorum, qui libros „ſanam Eccleſiæ Catholicæ doctrinam, „rerumque ſacrarum monumenta conti„nentes pro Indorum Chriſti fidelium „conditione in linguam Malabaricam, „ſeu Tamulicam tranſtulere, vel novos „pro illorum commodo, & inſtitutione „compoſuerunt; iisdem Chriſti fideli„bus expreſſe interdicimus, fabuloſos „gentilium libros, eosque legere, & „retinere prohibemus, ſub pœna Ex„communicationis latæ ſententiæ, niſi „prius habita licentia Parochi, ſeu Miſ„ſionarii curam animarum exercentis, „quorum prudentiæ committimus facul„tatem ſuper hoc diſpenſandi, & libros „(ſi qui forte ſunt) noxia ſuperſtitio„ne vacuos, & nihil contra bonos mo„res tractantes pro Chriſtianorum uſu „ſeligendi, eorumque lecturam permi„tendi.

„tendi. Ea igitur universa, & singula Sæc. XVII.
„auctoritate Apostolica, & tenore præ- A. C. 1705.
„dictis damnamus, ac districtiori, quo
„possumus, modo prohibemus, man-
„dantes Patri Provinciali Provinciæ
„Malabaricæ, cæterisque Superioribus
„Societatis Jesu in Indiis Orientalibus,
„ut hoc nostrum Decretum notificent
„singulis Missionariis, sive aliis quibus-
„cunque curam animarum exercenti-
„bus sibi subjectis, illudque perpetuo,
„& inviolabiliter exequi faciant sub pœ-
„na Excommunicationis latæ sententiæ
„quoad Provinciales & Superiores, &
„suspensionis ipso facto incurrendæ
„quoad subditos contra facientes, seu
„aliter permittentes; atque ita decer-
„nimus, & mandamus in omnibus,
„donec aliud fuerit ab Apostolica Sede,
„vel a Nobis ejusdem auctoritate pro-
„visum, inviolabiliter servari, non ob-
„stantibus quibuscunque.„

„Et ne ex his, quæ expresse præ-
„cepta vel prohibita a Nobis fuere, ta-
„citum quis deducere valeat in reli-
„quis practicari solitis in istis Missioni-
„bus nostrum assensum, seu approba-
„tionem (cum plura forsan reforma-
„tione digna nostram cognitionem ef-
„fugerint, & alia maturius examen po-
„stulan-

Sæc. XVII A. C. 1705

„ſtulantia indeciſa remanſerint) hanc „interpretationem omnino rejicimus, „& menti noſtræ eſſe contrariam decla„ramus. Volumus autem juſtis de „cauſſis, ut hoc noſtrum Decretum af„ficiat, & pro publicato habeatur poſt „illius traditionem a noſtro Cancellario „faciendam PatriGuidoni Tachard Vice„Provinciali Patrum Gallorum Socie„tatis Jeſu in Indiis, cui propterea in „virtute ſanctæ obedientiæ onus injun„gimus, quatuor ſimilia exemplaria „transmittendi ad Patrem Provincia„lem Provinciæ Malabaricæ, atque ad „Patres Superiores Miſſionum Madu„renſis, & Mayſſur, & Carnatenſis, „quibus poſt bimeſtre, & reliquis Miſ„ſionariis poſt trimeſtre a die conſigna„tionis faciendæ dicto Patri Tachard, „idem Decretum pro publicato, & no„tificato pariter habeatur. Datum Pu„dicherii in Sancta Viſitatione Apoſto„lica hac die vigeſima tertia Junii An„no 1704. & publicatum die octava Ju„lii ejusdem anni 1704. per traditionem „factam coram Illuſtriſſimo, & Reve„rendiſſimo Domino per me Cancella„rium infraſcriptum R. P. Guidoni Ta„chard PP. Gallorum Soc. Jeſu in In„diis Orientalibus Superiori, præſenti„bus R. R. PP. Franciſco Lainez Supe„riore

„riore Miſſionis Madurenſis & Venantio „Bouchet Superiore Miſſionis Carna- „tenſis.„ Sæc. XVII. A. C. 1705.

CAROLUS THOMAS,
Patriarcha Antiochenus, Viſitator Apoſtolicus.

ANDREAS Candela,
S. Viſitationis Apoſtolicæ Cancellarius.

§. LXXXVI.

Hujus decreti fata.

Hoc decretum Turnonius die octava Julii Pondicherii promulgavit, illudque obſervandum Jeſuitis tradidit. Verum hi non modo hoc decretum ægre ferebant, ſed etiam illud aperte impugnabant, prout ipſemet Turnonius in ſua epiſtola ad Banchierium S. Officii Aſſeſſorem his verbis refert: *Jeſuitæ, qui hucusque de bona mea voluntate contenti videbantur, hodie palam contra meum decretum inſurgunt & poſtquam articulum juris impugnarunt, absdubio factum, etſi minime controverſum, directe etiam variabunt.* Præprimis vero ſanguinem & aquam ſudabant, ut Turnonium ad moderandas tam cenſuras, quam rituum prohibitionem conſtringerent; cum autem hic *ſalvo ſui Miniſterii & conſcientiæ debito*, ut ipſius verba ſonant, plene eorum

die 10. Jul. An. 1704.

Epiſt. die 9. Jul.

Sæc. XVII. A. C. 1705. eorum votis cedere non posset, excommunicationis tamen pœnam in *suspensionem a Divinis* per triennium duntaxat commutavit, vehementer veritus, *ne hac indulgentia peccaverit, ac Deo gravem rationem reddere cogatur.* Nihilominus Jesuitæ Patrem Franciscum Lainez Madurensis Missionis Superiorem, ut contra Patriarchæ decretum reclamaret, Romam ablegarunt, qui etiam anno hujus sæculi septimo ibidem perveniens mox librum, cui titulus: *defensio Indicarum Missionum*, quas *usque ad internecionem* per hoc decretum vulnerabas ajebat, concinnavit. Nec minus gravem Turnonio molestiam creabat Archiepiscopus Goanus, qui Sinensis Missionis tranquillitatem turbari, suamque jurisdictionem, atque existimatum in omnes Indiarum Ecclesias Primatum lædi ratus, die vigesima nona Decembris promulgato edicto, præfati decreti executionem inhibuit, & Turnonium in jus vocare, eique interminato anathemate, omnem jurisdictionis actum inhibere, ac demum censuras in decreti transgressores irrogatas omnino nullas declarare præsumpsit; suam vero agendi rationem vindicaturus, jam antea die vigesima prædicti Mensis hæc ad Papam perscripsit: *His positis, Sanctissime Pater, executionem decreti Domini Patri-*

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Patriarchæ Antiocheni distuli, volens ruinas harum Missionum his novitatibus oppressarum Sanctitati vestræ patefacere; nesciens etiam hujus Prælati auctoritatem; noluit enim Bullas publicare: hoc vero sancta Mater Ecclesia suis delegatis prohibet, quapropter omnibus tam Ecclesiasticis quam laicis intra hujus Primatus limites constitutis inhibui, ne eidem Patriarchæ obtemperarent, aut ejus censuris starent: nisi prius de suæ Delegationis facultate constet &c. Priusquam hæ literæ Romam deferrentur, jamjam Pontifex de hujus Archiepiscopi oppositione notitiam hauserat, quocirca die trigesima Octobris anno sequenti has ad eum dedit literas: „Rumore, non quidem sa„tis adhuc tuto, publico tamen, ad„monemur, Fraternitatem tuam quasi „nesciam, aut incertam personæ, ac „facultatum ejusdem Venerabilis Fra„tris Patriarchæ Antiocheni, ad de„lenda, atque irritanda, quæcunque per „eum in istis partibus acta fuerant, „progressam fuisse, ansamque per hoc „contumacibus præbuisse, qua se nec „Excommunicationis vinculo, nec im„pedimento Irregularitatis illigatos esse „perperam judicarent, aut certe te„mere dictitarent. Et quamvis nullo „modo adduci possimus, ut credamus, „te singulari prudentia, ac pietate præ-

„ditum

Sæc. XVII. A. C. 1705

„ditum abrogare ea voluiſſe, quæ per
„Viſitatorem Apoſtolicum, hoc eſt,
„authoritate noſtra conſtituta fuerunt,
„ne tamen hæc ipſa, quæ vulgo in
„præſens aſſeruntur, certi exempli vim
„aliquando obtinere poſſint, tibi de-
„nunciandum eſſe ducimus, omnibus-
„que compertum eſſe volumus, neminī
„quacunque dignitate præſtanti fas eſſe,
„aut fuiſſe, decreta, aut acta authori-
„tate eidem Patriarchæ a Nobis de-
„mandata, edita irritare, aut irrita
„declarare. Notum præterea facimus,
„ſententiam Excommunicationis ſic,
„ut præfertur, latam in ſuo robore
„permanere, ac permanſuram eſſe, do-
„nec illi, qui obſtricti ea ſunt, abſolu-
„tionem ab eodem Patriarcha, ſive ab
„alio ſpecialem a Nobis poteſtatem ha-
„bente, aſſequi mereantur. Confidi-
„mus autem, Te de periculo Anima-
„rum fore pro tuo munere ſollicitum,
„ac ſedulo daturum operam, ut illi,
„qui certe fidelibus præire debebant
„in via ſalutis, a laqueo, quem para-
„verunt pedibus ſuis, rite exſol-
„vantur.„

§. LXXXVII.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

§. LXXXVII.

Ejusdem Legati adventus in Aula Imperatoris Sinensis.

Interim Turnonius hoc anno die octava Aprilis Manila Cantonium Provinciæ *Kuang Tung* Metropolin attigit, moxque Patri Beauvillerio Sinensium Jesuitarum Procuratori exposuit, quod controversia circa ritus Sinenses Romæ contra ipsos decisa sit, proin consultum foret, ut ipsimet ultro ab horum rituum usu abstinerent, eoquod Pontifex Societatis honori ac famæ consulturus, Bullam, qua hosce ritus proscripsit, nunquam publicæ luci daturus sit: Verum Jesuitæ, ut ait P. Gonzalez in sua relatione, quam Romæ jussu summi Pontificis edidit, in cunctis Missionibus divulgarunt, Romæ decisum esse, quod controversi ritus nullatenus superstitiosi forent: idem P. Lainez ad P. Spiritum Ord. S. Francisci Missionarium die tertia Februarii hæc rescripsit: *Turnonius, priusquam Ponticherio discederet, urgente me, & PP. Tachard, Breuille, & Bouchet diserte censuras sustulit, & mihi exhibitum est, Clementis XI. oraculum vivæ vocis, quo ritus & consuetudines in Societatis Missionibus usitatæ ad facilitandam Gentilium conversionem permittuntur.*

Gonzalez Relat. de la Pers. de la Chine. p. 21. Relat. mort. Turn. p. 7. Lucini l. c. pag. 9.

Sæc. XVII. A. C. 1705

tur. Paulopoſt Cang-Hi Sinarum Im- peratori nuntiatum eſt, ſummi Pontifi- cis Legatum ad Urbem Cantonienſem adventaſſe: mox igitur Imperator hunc Legatum ſummo honore ac reverentia ubique excipi, ac Regiis ſumptibus ad Aulam adduci juſſit, transmiſſo ad Ur- bium Gubernatores hoc mandato: *To* (*) *Vir Spiritualis, cum Religionis ſuæ negotia examinaturus veniat, non autem a Regibus Occidentalis Maris ad tributum perſolvendum miſſus ſit, noſtris hujus loci veſtibus induatur. Ad ſupremum Præfe- ctum Zum Tum, & Pro-Regem mittan- tur literæ, ut eum honorifice ſuſcipiant, & naves ac neceſſaria miniſtrent, celeri- que faciant, eum in Regiam deportari. Hu noſtrum decretum Regium Europæis, qu morantur in Aula, monſtretur, ut illius perpendant, ſiquidem ita fieri expediat. Tu Heſchgen (**) quamprimum lingua Ta- tarea epiſtolam ſcribe, & ſupremi Præ- fecti, ac Pro-Regis Filiis ſeu Fratribus eam trade, illius exemplar unum ad ipſos, alterum ad Nos ablegetur, ſi aliud quid a hoc occurrat, ociiſſime renuntia, & ju noſtra præſtolare.*

Verum

(*) Hoc erat nomen Sinicum Turnonii Pa triarchæ Antiocheni.

(**) Hoc nomen erat illius Mandarini, cu hoc negotium ab Imperatore demandatum erat.

Verum Turnonius ad Indiarum o- Sæc. XVII.
ram appulsus, cum jamjam anno priori, A. C. 1705.
ac rursus hoc anno Pekini apoplectico assultu pressus decumberet, has ad Imperatorem literas dedit: „Cum ex „beneficentia Vestræ Majestatis Honor „mihi obtingat, ut liceat, imo jussu „suo, debeam, scriptotenus repræsen- „tare, quæ viva voce, coram exponere, „in votis & mandatis habeam, nisi me, „obstinatæ dispositionis meæ misera con- „ditio, tantopere desiderato a me bono, „hactenus privasset. Regiæ suæ præ- „sentiæ me Personaliter sistendi, id- „circo prævia profunda reverentia, „quam debeo tantæ Majestati, hucus- „que tantum mihi cognitæ ex fama pu- „blica, communi applausu, & vel ma- „xime ex a me perceptis, summæ suæ „Munificentiæ, qua me prævenit, ex- „perimentis, dico, quod Sanctissimus „Dominus Noster Clemens XI. summus „Pontifex, & omnium Christianorum „universalis Pater: Posteaquam propria „sollicitudine Pastorali, pro sui gregis „spirituali Salute, motus, animo fixum „habuit, in has omnes extra Europam „sitas regiones Orientales, unum a- „mandare Visitatorem, qui Nomine „ipsius perquireret, ac perspiceret spi- „rituales hujus novæ sobolis suæ ne- „cessitates; eique provideret; qui bono

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„animarum promovendo intenderet, „ac ſuper ſpiritualibus illis adjumen„tis ipſam Sanctitatem ſuam probe in„formaret, ejusdem paterna Charitas, „etiam eminus diſpenſare parata eſt, „me, licet indignum, tam excelſi „ſanctique propoſiti ſui, ab omnibus „Europæ Principibus ac viris honoratis „generali applauſu commendati, dele„git executorem. Inter cætera ver„juſſa, quibus me dignatus fuit, ſpe„cialiter dedit in mandatis, ut appul„ſus in hoc vaſtiſſimum Sinarum Im„perium cuicunque alteri potentia ſu„perius, procurarem habere acceſſum „ad pedes Veſtræ Majeſtatis, & No„mine ſuo ipſi exponere vivos affectus „æſtimationis, amoris, & gratitudinis „quibus erga Perſonam Majeſtatis ſuæ „fertur, non ſolum propter frequentes „relationes ſibi factas, uti etiam, de „litteratura, & affabilitate hujus na„tionis tantopere deprædicatæ, eo„quod per leges ſub ſupremo Sapien„tiſſimo regimine Veſtræ Majeſtatis con„ditas, ad virtutis cultum adeo bene „dirigatur, & indiſpenſabiliter obliga„tur; ſed multo amplius propter not„tias ſæpe ſæpius acceptas de ſumma „Clementia, qua Veſtra Majeſtas S„Evangelii Miniſtros a longinquo ad„ventantes, ſuſcipere, & tractare digna„tur,

„tur, ipsisque veræ legis Divinæ præ- Sæc. XVII.
„dicationem permittere. Inde namque A. C. 1705.
„est, quod mihi Sanctitas sua impense
„commendaverit, ut suo Nomine Ma-
„jestati Vestræ pro tanta benignitate,
„enixissimas referrem gratias, & quod
„Imperialis Personæ suæ salutem sibi
„propriam faciens, Deum incessanter
„oret, pro diuturna conservatione, &
„maxime perfecta prosperitate Vestræ
„Majestatis.„

„Tenerrimos certe affectus summi
„Pontificis Nostri erga Majestatem Ve-
„stram pro nimia temporis moderni an-
„gustia, neque calamo circumscribere
„valeo, neque verbis explicare. Spero
„nihilominus futurum, quando mihi
„honorifica fors obtigerit, coram Im-
„periali suo solio Majestati Vestræ me
„inclinandi, ut ad plenam ipsius per-
„suasionem, quæ circa prædicta certo
„mihi cognita sunt, latius exponere
„queam. Ut vero interim suis Impe-
„rialibus jussis quadantenus obediam;
„subjungo, tantam esse suæ Sanctitatis
„sollicitudinem pro salute, & incolu-
„mitate Vestræ Majestatis, ut desideret
„cum hac sua imperiali Aula literarium
„habere commercium, quo valeat de
„tempore in tempus certam adipisci
„notitiam de prospero statu Regiæ suæ
„Personæ, & earum rerum, in quibus

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„foret possibile gratificari suæ Majestati,
„ejusque vota prævenire potius, quam
„excipere; ad illum porro finem, appri-
„me conduceret, ut esset hic loci de
„stabili constituta persona, præpollens
„prudentia, integritate, ac Doctrina
„simulque insignita charactere Superio-
„ris omnium Europæorum, quæ pro-
„inde posset satisfacere desiderio sua
„Beatitudinis ad servitium Vestræ Ma-
„jestatis, & ad rite ordinandam hanc
„Missionem, cui Vestra Majestas sub
„patrocinio, & Charitatis, tam exem-
„plo, quam affectuosis documentis,
„continua præstat fomenta. Hæc sunt
„quæ occurrunt mihi, in compendio
„Vestræ Majestati humiliter repræsen-
„tanda ea promptitudine, quam sua
„jussa suprema exigunt, & eo langui-
„dæ manus conatu, quem debiles meæ
„vires per longam infirmitatem exte-
„nuatæ permiserunt; sed confisus ani-
„mo generoso Majestatis Vestræ, quo
„novit, minimos etiam obedientiæ actus
„sibi exhibitos ad gradum meriti sub-
„limare, & excelsæ suæ mentis intel-
„ligentia ex paucis verbis comprehen-
„dere, & comprehendendo penetrare
„cor illius, qui gratiam suam sibi sa-
„tagit exorare; spero nihilominus fore,
„ut dignetur compati mihi, meque be-
„nigno consolari rescripto.„

§. LXXXVIII

Sæc. XVII.
A. C. 1705.

§. LXXXVIII.

Patris Lainez liber, ejusque fata.

Non modo P. Lainez, sed etiam PP. Barcos, & Beauvillerius ex Aula Pechinensi Romam contenderunt, ibidem rituum Sinensium causſam contra Turnonii decretum propugnaturi. Attamen, licet seorsim binis navibus veherentur, ambo tamen naufragio facto perierunt: Eo nihilominus, velis remis & vento pariter colludentibus, P. Lainez Romam Anno hujus sæculi septimo appulsus est: Verum jam antea Clemens XI. Pontifex die septima Januarii Turnonii decretum examinari, ac mature discuti, ac demum illud publice approbari jussit, edito hoc decreto: „Sanctissimus auditis votis DD. „Card. dixit, rescribendum esse dicto „Patriarchæ, commendando illius pru„dentiam, ac Zelum, & quod exacte „observari debeant ea omnia, quæ in „Decreto supradicto fuerunt ab ipso „præscripta, donec aliter a Sede Apo„stolica provisum fuerit. -- Quo vero „ad quæstionem de quibusdam . . . . „qui in eisdem regionibus vocantur: „*Parreas* . . . . sanctitas sua dixit, quod „seperatim examinari debeat.„

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Cum igitur Lainesius Turnonii decretum a Papa approbatum cerneret, librum suum, cujus supra meminimus, Romæ in vulgus spargere minime ausus est, paucis tamen mensibus, cum jam in Melioporensem Episcopum renuntiatus esset, Roma in Indias revesus est, ac Madraspatami non modo hunc librum, sed etiam pastoralem e vulgavit epistolam, in qua censuras Turnonio fuisse sublatas dicebat, præfatumque oraculum vivæ vocis jactabat.

Epist. Pastoral. dat. Madrust. 22. Febr. 1711.

Reg. S. Offic. 1. Sept. 1712.

Re Romam delata Pontifex præcepit, *ex Regesto Decretorum Congregationis S. Officii de Anno* 1706. *extrahi authenticum exemplar resolutionis eadem in re captæ ab ipsa SS. in Congregatione habita* 7. *Januarii* 1706. *illudque extradi ad hoc, ut juxta illius tenorem & formam omnia in Decreto supradicto contenta, exacte in iisdem partibus observari debeant, donec aliter ab Apostolica Sede decernatur.*

Insuper Pontifex ad ipsum Lainesium decima septima Septembris die datis literis hæc perscripsit: Intimo dolore sensu percepi, evulgatum fuisse, „quod præscripta in quodam decreto „die 27. Junii 1704. Pudicherii edito, „&c. a Nobis rescissa, & abrogata, ac „simul ceremoniæ, & Ritus, qui eo„dem decreto superstitionis labe infecti „declarantur, vel omni, vel aliqua ex „parte

„parte approbati, ac permissi fuerint. Sæc. XVII.
„Quum autem maxime cupiamus, ut A. C. 1705.
„in re tanti momenti non modo Frater-
„nitati tuæ, verum etiam te curante
„cæteris istarum partium Antistitibus,
„ac Missionariis aperte veritas innote-
„scat, Tibi conjuncta folia, a Notario
„sanctæ Romanæ & universalis Inquisi-
„tionis signo roborata, mittenda duxi-
„mus.„

His præmissis Pontifex præfata S. Officii decreta unacum Turnonii decreto retulit, ac tandem suam epistolam his verbis absolvit: *Ex quibus abunde intelliges, quænam in ejusmodi rebus hactenus fuerit, & adhuc sit mens nostra.*

Præterea Cardinalis Sacripante S. Congregationis de Propaganda Præfectus ex Pontificis mandato Visdeluo Claudiopolitano Episcopo injunxit, ut plenam Turnoniani decreti executionem urgeret.

Quoniam vero Lainesii liber admodum rarus sit, & nonnisi duo aut tria exemplaria Lusitano naufragio erepta, & a Contio tum Lusitaniæ Nuntio Romam transmissa exstent, haud injucundum erit, quædam ex eo notabiliora adducere. Facta igitur Madureiensis, Massurianæ, & Carnatensis Missionis descriptione, & antiquitate refert Lainesius, quod hi populi non habeant le-

Sæc. XVII A. C. 1705.

gem ſcriptam, ſint tamen apud eos *conſuetudines bene multæ, quæ vim legis jam obtinuere, &c. & licet in illis multa puerilia, minuta, nec honeſta, nec vel honeſtati contraria, ſed prorſus media, imo penitus inepta, & a recta ratione aberrantia ſint, tanti tamen illa æſtiment, ut populos, a quibus non obſervantur, barbaros, impoliticos, ac naturæ lumine deſtitutos appellare non vereantur.*

Pag. 22. 36. 39. 41. 40. 47.

Agens de eorum religione teſtatur, quod inferiorum duntaxat Deorum numerent *tercenta triginta millionum millia, & quaſi exiguus numerus ille ſorte eſſe velint præterea octoginta pœnitentium millia*, quibus tamen tribuunt *parem imo ſuperiorem Diis potentiam*, quos ipſe ſuper, *furtis, odiis, homicidiis, perjuriis, adulteriis, inceſtibus, & quidem cum propria Matre, infandæ cum belvis Veneris noxios fuiſſe, abſque pudore confitentur, & in Deorum Hymnis modulantur . . .* dicentes, *hæc, quæ in hominibus ſcelera eſſent graviſſima, in Diis ludos eſſe . . .* cum tamen *eorum veſtigiis inhærentes pejora perpetrent: . . . .* Eorum idola refert ipſe, *horrendis modis eſſe conſigurata, & undique collatis partibus monſtruoſe coagmentata*, non tamen *eodem apud omnes eſſe pretio, Vidi, qui illa non plumbo æſtimarent, quam illud ipſum metallum, ex quo conflata ſunt, vidi ingenti cum fa-*

lupitatio-

luptate, qui illa calcibus impeterent &c. Sæc. XVII.
ſed ſtolidum vulgus hæc velut ipſos Deos A. C. 1705.
colit. Narrat etiam, eos eſſe *ſuperſtitioſiſſimos*, deditosque expiationibus, *Pag.* 365.
quæ *variis ritibus peraguntur*, atque *ad* 49. 82. 84.
peccata expianda nihil communiori uſu re- 89. 91.
ceptum eſſe, quam Balnea.

Chriſtianorum autem numerum in hiſce Miſſionibus aſcendere refert ad ducenties viginti millia, & quod in ſola Madurenſi Miſſione ſepties mille ſexcenti fuerint baptizati, & ipſe ſolus intra viginti duorum annorum ſpatium viginti millia Sacro fonte expiarit, poſtea de eorum pietate ſcribens ait: *non ſolum multi illorum Regnorum Ethnici in Evangelicam fidem conceſſere, ſed Chriſtum induentes optimi facti ſunt Chriſtiani, utpote qui ad omnes fidei regulas vitam ſuam accurate componentes, Europæis ipſis exemplo eſſe poſſint. Certe tanta ſunt vitæ integritate, ut non ſit infrequens, Miſſionarium a prima luce ad meridiem usque confeſſiones excipere, quin lethalis peccati reum quemquam inveniat.*

Eos autem induci haud poſſe refert ad deſerendos ſuæ Nationis ritus Turnoniano decreto prohibitos, *id*, proſequitur, *quod Evangelii amplificationi* *Pag.* 23. 75.
non mediocriter officere dolemus, quum inter illorum Ethnicorum conſuetudines plurimæ ſint Eccleſiæ legibus contrariæ: lex

v. g.

Sæc. XVII. A. C. 1705

v. g. ſtabilita, ut conſanguineam in primo gradu ducere compellantur.

Quod alias conſuetudines bene multas etiam civiles obſervare non poſſimus, & doceamus, non eſſe obſervandas, eoquod Eccleſiæ inſtitutis adverſentur . . . quas conſuetudines cum violemus, inclamant Ethnici, nos familias perturbare, ſua jura, ſuosque uſus convellere, & barbaris inſtitutis commutare, . Sic enim inſtituti ſunt Populi illi, ſic profanis Sacra miſcent, ut Religionis officia ad honeſtatem plurimum facere arbitrentur, &c. Itaque paterentur multi nos de Diis ſuis ſentire, ut volumus, at vero ſtatis Sacrificiis, aliisque ſolemnitatibus deeſſe, hoc illis intolerandam ruſticitatem ſapere videtur. Præceptorum Divinæ Legis ſeveritas, eorum præſertim, quibus eorum vitia damnantur, vindicta v. g. poligamia, matrimonii diſſolubilitas, quam multi ſunt, qui ante ſibi abſtruſiſſima myſteria credenda putant, quam ejusmodi præcepta obſervanda.

Mirum tamen, quod hi Ethnici adeo fuerint dociles, ut relictis ritibus fidei Catholicæ adverſis tot millia Baptismum receperint, & tamen omnem ferme docilitatem exuiſſe referantur, ritusque Turnoniano decreto damnatos, minus licet carni blandientes relinquere nolint, proin ejus decretum fidei propagationi obſtare dicatur: cum autem Tur-

Turnonius in suo decreto in testimonium Bouchetum, & Bartoldum Jesuitas adduceret, cunctosque decreti sui articulos Agemalensi Synodo aliisque Conciliis Goæ habitis conformes diceret, Lainesius asserere non dubitavit, *Aberrasse a vero Goana Concilia in usibus Indicis damnandis*, & hosce duos Jesuitas æque ac ceteros Missionarios Turnonio obtemperantes, in horum rituum notitia parum exercitatos esse, mox tamen sui oblitus, Boucheti testimonium, & Bartoldi attestatum eo fine adduxit, ut hosce ritus in decreto prohibitos tolerandi necessitatem per idoneos testes probaret. Concludit denique Lainesius, quod tam Agemalensis Synodi, quam Turnoniani decreti observantia *Pietati Christianæ magis sit contraria*, legi Divinæ & naturali adversa, ad promovendas seditiones, vexationes & strages apta, proin absque peccato mortali ea, quæ ibi præcipiuntur, observari non possint.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Pag 223. 172. 639. 601. 236.

Pag. 596. 450. 473.

§. LXXXIX.

Turnonius Patriarcha ad Imperatoris alloquium admissus.

Tandem Turnonius Patriarcha ad Regiam delatus est, ubi cum Imperatore de statu Missionum & de dissidiis

Gonzalez Relat. l. 4. pag. 23.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

diis inter Jesuitas Gallos, & Lusitanos exortis conferens, insolitis prorsus honoribus, ac singularis benevolentiæ significationibus excipiebatur. Haud dissimulanter hic Princeps testabatur, quod summum Pontificem, eoquod tot Reges ac Principes eundem tanquam Patrem suum venerarentur, pro magno sane Monarcha haberet, arctamque cum eo societatem, atque amicitiæ fœdus inire desideraret: quinimo munera a Pontifice submissa, atque a Turnonio oblata acceptare recusabat, ni prius Patriarcha Virum nominasset, per quem vicissim dona summo Pontifici destinata Romam mittere posset. Votis igitur Imperatoris cedens Turnonius, nominabat Sabinum Mariani: Hujus Viri selectus oppido gratus erat Imperatori, qui eidem literas ad Papam dedit, petens, ut sibi tres Musicos, tres Mathematicos, tres Medicos, totidemque Chirurgos, qui pariter Missionarii esse possent, ac plenam in Imperio morandi libertatem haberent, submittere velit: Insuper ad Jesuitarum preces Imperator velut Interpretem Sabino adjungi permisit P. Joachimum Bouvet, non tamen voluit, ut hic Legatum, ultra maris portum comitaretur, quamvis postea hic ab Imperatore impetrasset, ut Romam usque venire vellet.

leret. Tanta Imperatoris benevolentia excitatus Patriarcha, impenſe ab eo petiit, ut pro Miſſionariis *de Propaganda* Domum in Regia erigere ſibi liceret: Annuit Legati precibus die vigeſima ſeptima Decembris Imperator, qui eadem die PP. Thomæ Pereyra & Franciſco Gerbillonio Jeſuitis ſe hanc gratiam Turnonio feciſſe, ſignificavit. Aſt horum prior oppoſuit, Sacerdotes recens ad Imperium delatos, homines eſſe ex variis Regnis collectos, qui nonniſi ad turbandos Imperii uſus, necnon ad patriæ leges, ritusque in Europa proſcribendos adventaſſent. Ea res tantopere Imperatorem commovit, ut non modo conceſſionem factam revocaret, ſed etiam deinceps remiſſius ſtudium erga Pontificem exhiberet: nihilominus Menſe Februario anni ſequentis Mandarinum quemdam ad Turnonium ablegavit, qui eidem ſignificaret, ab erigenda Domo Imperatorem non eſſe alienum, dummodo ceteri Miſſionarii ſeſe non opponerent; nolle enim ſe quibusdam gratificari, & alios præcipue dudum ſibi devotos offendere: His propoſitis Mandarinus Turnonio author erat, ut cum PP. Pereyra, Grimaldo, Antonio Thomæ, & Gerbillonio de libello ſupplici deſuper concinnando conferret, ſi tamen ſuam ſupplicationem ab

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

ab Imperatore benigne excipi velit. Igitur Patriarcha hoſce quatuor Jeſuitas accerſivit, rogans eos, ut ad conficiendum hunc libellum ſuam quoque jungerent operam. Verum P. Grimaldus venire renuit, P. Pereyra omnino tacuit, & reliqui deliberandi ſpatium petiere, unaomnes autem mox Imperatorem adierunt: biduo poſt nuntiatum Legato, nolle Imperatorem, ut Jeſuitæ in præfato libello partem haberent: in eo autem temporis articulo Imperator Turnonio ſeſe minus propenſum exhibuit; fertur etiam, Pereyram Imperatori ſuggeſſiſſe, Turnonium in Sinas veniſſe, ut Jeſuitas inde proturbaret. Id vero, cum audieret natu maximus Imperatoris Filius, ad Patrem Barcos indignabundus dixit: *Vos gravi odio a Patriarcha diſſidetis*, negante id Jeſuita, Princeps petiit, ut ſua dicta jurejurando firmaret, quod tamen ille facere recuſabat (*).

§. XC.

(*) Hæc omnia relata habentur a P. Franciſco Gonzalez a S. Petro Miſſionario Sinenſi, qui ex mandato ſummi Pontificis ſuecinctam ſuam relationem Romæ edidit, eamque deſumpſit ex vaſtiſſima Hiſtoria, quam omnes Miſſionarii a ſuis Miſſionibus ejecti in Macaonenſi Urbe conſcripſerunt.

Sæc. XVII.
A. C. 1705.

§. XC.

Pontificis controversiæ cum Josepho I. Cæsare.

Quamprimum Clemens XI. Papa Leopoldum Cæsarem obiisse, per Josephi Romanorum Regis literas compererat, mox die trigesima Maij datis ad hunc literis sibi tanti Imperatoris obitum permolestum accidisse professus, spem suam manifestabat, qua eum Majorum suorum, qui ob perpetuam in Deum, Ecclesiam & Romanos Pontifices cultum commendantur, insignem pietatem æmulaturum confidebat, vicissim pollicitus, quod eidem impensurus esset communis Patris officia, quæ a nemine unquam desiderari hactenus passus fuisset, aut in posterum pateretur; Paulopost tamen idem Pontifex a suo promisso recessisse arguebatur, eoquod Cæsareis copiis transitum per ditiones Pontificias denegasset, cum tamen Gallis æque ac Hispanis Romæ milites conducendi facultatem dedisset: Majus autem indignationis argumentum accessit, partim ob cruentas rixas inter familiares Oratoris Cæsarei, & Cardinalis Furbini exortas, partim ob decretum, vi cujus Papa quosdam nominabat, qui Ecclesiarum, ut vocant

Wagner Hist. Jos. Imp. Epist. Clem. XI. Gottfrid. Hist. cont. pag. 641.

Sæc. XVII. A.C. 1705. Nationalium, & præprimis Germanicæ S. Mariæ de Anima & Hospitalis redituum & administrationis rationem exigerent, cum autem hoc jus soli Cæsaris tanquam Protectoris Legato competeret, vehementer reclamabat Lambergus Orator, Pontifice autem hoc proventus sequestrante, Cæsareus Rotæ Auditor obseratæ Ecclesiæ claves Cæsari Viennam submisit: cum ergo viginti septem gravaminibus a Cæsare expositis, satisfacere cunctaretur, ejus Orator Roma insalutato Papa discessit, & vicissim Imperator Daviæ Nuntio Apostolico, ut protinus Vieña excederet, præcepit: Inde vero Pontifex gravi dolore percussus, datis literis apud Augustum Poloniæ Regem, qui tum inter Sacerdotium & Imperium concordiam in Cæsaris Aula reddere adlaborabat, die vigesima Augusti vehementer queretur, eo potissimum nomine, quod, quamvis Cæsari, ejusque Ministris varias injurias irrogasse, perperam accusaretur, nihilominus ad tantæ indignationis excessum nullam dedisset causam, imo nil eorum prætermisisset, quæ ad avertendum ejusmodi malum conferre censuerit, inde vero publicum, & gravissimum apud fideles scandalum, & ingens ex Pontificis contemptu apud hæreticos gaudium orirentur. Decimo post

Sæc. XVII. A. C. 1705.

post die literas quoque ad ipsum Imperatorem, ejus Conjugem, Colonitzium, Lambergum, Grimaldum Cardinales, plures Præsules, & P. Ingelbertum Bischof Jesuitam Cæsaris Confessarium Pontifex dedit, exponens, quod suspiciones, quas Cæsaris Ministri contra Papam Cæsari ingesserint, solo veritatis & justitiæ lumine dispellere paratus sit: Ubi vero Pontifex *primarum precum jus* Cæsari, eoquod is nondum a Sede Apostolica confirmatus esset, in dubium vocare aggrediebatur, tum vero gravis utrinque exorta est altercatio, moxque aculeatis oppido libellis certatum, demonstratumque, minime necessariam esse prætensam hanc confirmationem, sine qua Imperatorum non pauci, priusquam Germaniæ concordata fuissent erecta, hoc jus absque ulla oppositione exercuissent &c. Demum vero controversia de Nationali Ecclesia hunc in modum composita est, ut deinceps Papa per Visitatorem Apostolicum redituum rationem exigere quidem valeat, semper tamen eidem adjungatur Deputatus natione Germanus.

§. XCI.

Religionum dissidia.

Jam dudum Mennonitæ, qui se Calvinistas dicebant, in Palatinatu per de-

Gottfrid. Hist. cont. p. 634. l. 14. Ketteler Decad. 5. p. 293.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

detortas pacis Weſtphalicæ interpreta-
tiones & Proteſtantium Principum ma-
nas ſectam ſuam propagare nitebantur
quorum novationibus, & conficta op-
preſſionis querelis ac commentis Joannis
Guilielmus Palatinus Elector ſtrenue
quidem ſeſe oppoſuit, Fridericus Wil-
men Brandeburgicus Elector, ut ver
Catholicorum vexatione Palatinum
concedendam Calviniſtis libertatem ag-
geret, die tertia Januarii edito decre-
Magdeburgenſi Senatui injunxit,
omnia hujus Ducatus monaſteria, Ec-
cleſias, Eccleſiaſticos, Canonicatus
Scholas, reditus &c. exacte conſti-
beret, ut poſtea Catholicis, uti in P
latinatu aliisque ditionibus Principi C
tholico ſubjectis contra Calviniſtas
ctum ajebat, eorum bona & Temp
eripi ac imminui poſſent: Comm
batur etiam, ſe durius acturum co
Catholicis, qui in ejus ditionibus
gunt, acerbasque de utroque Ce
pœnas ſumpturum, niſi Riswicen
clauſula deleretur, & Proteſtanti
indemnitati in Palatinatu, Hungar
& Sileſia per Conventum Ratisbon
ſem conſulatur, inſuperhabito pra
pio Proteſtantibus adeo familiari
grato: *Cujus eſt Regio, ejus quoque
religio, Dominus territorii eſt Dominus
ligionis, Jus Reformationis eſt ſequela*
rit

ritorii &c. Jamjam Magdeburgi, & Halberſtadii exequendo Electoris decreto initium datum eſt: cum ergo Catholici præter duas Cathedrales, aliasque Collegiatas, inſuper multas alias Eccleſias & octodecim Monaſteria ibidem poſſiderent, horum jacturam, ac inde in irreparabilem calamitatum abyſſum religionem Catholicam præcipitari, necnon maximum animarum, ſalutisque damnum imminere veriti, omnium nomine Patrem Conradum Brüninghoffium Halberſtadienſem Guardianum Ord. S. Franciſci Recollectorum Ratisbonam ad Imperii comitia ablegarunt, qui etiam gravibus oppido verbis ac ſententiis expoſuit, ad eum neceſſitatis caſum rem eſſe devolutam, ut ad prævertendam Status publici ruinam nil aptius eſſet, niſi ut inter diſſidentes religiones juxta Weſtphalicæ pacis præſcriptum æqualitas, concordia & unitas ſervaretur: ſi ergo Principes Catholici Proteſtantibus ſibi ſubjectis hujus pacis beneficium denegarent, & Brandeburgicus Elector ſuum decretum contra Catholicos executioni daturus eſſet, absdubio Catholici Magdeburgenſes & Halberſtadiani e patria in amariſſimum exilium migrare coacti, extremo conſcientiæ, necnon animæ corporisque periculo exponerentur, at-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A. C. 1705. que ex tota Saxonia religio Catholica extirparetur: Eapropter se Cæsaris, aliorumque Principum Catholicorum opem ad avertenda hæc mala implorare, jussum esse dicebat. His expositis, atque ad acta relatis Guardianus Viennam contendit, habitoque colloquio Cæsarem rogavit, ut ad tollenda Calviniſtarum gravamina Deputatos Düſſeldorpium mittere feſtinaret: annuente igitur Cæsare Catholici Brandeburgico ſupplicarunt, ut interim decreti ſui executionem differret, quo facto Elector Dieſtum & Burhardum ad præfatam urbem ablegavit, Catholicum Clerum ſollicitans, ut hoc negotium apud Electorem Palatinum, cæterosque Principes Catholicos urgere haud cunctarentur: Tandem vero mutuo utriusque partis conſenſu ibidem conventum, ut *Simultaneum*, ut vocant exercitium, in locis, ubi id ſub Electoribus Palatinis ſectæ addictis nunquam viguit, penitus tollatur, Eccleſiarum reditus inter Catholicos & Calviniſtas dividantur, indultaque ſectæ libertate circa matrimonia inter Catholicos & Calviniſtas inita, & circa filiorum inde ſuſceptorum educationem ac tutellam articulus die vigeſima prima Novembris ſtabilitus obſervetur. Hanc vero transactionem nonniſi neceſſitas, &

& gravioris mali metus excusare pote- Sæc. XVII.
rat; nam Palatinus Elector Protestan- A. C. 1705.
tibus nonnisi aliena & injuste invasa eripuit, Magdeburgenses autem & Halberstadienses Catholici iis, quæ sua, non aliena possidebant, spoliabantur; favebat insuper Palatino jus Reformationis ratione territorii & superioritatis sibi ex communi lege, Imperii recessibus, & contractibus, & pacis Westphalicæ Articulo V. §. 12. v. *Quantum* competens. Hæc tamen jura, Protestantes duntaxat sibi, non autem Catholicis favere volunt, quocirca etiam Papa non modo Lambergium Cardinalem, & Jaurinensem Episcopum sed etiam Electorem Palatinum suis literis, ut Brandeburgico decreto obsisterent excitabat, hæc ad eum perscribens: „Innotuisse arbitramur, ac molestum „accidisse Nobilitati Tuæ Decretum „Marchionis Brandeburgensis, quo pa„lam professus est, velle se vicem red„dere Principibus Catholicis pro gra„vaminibus per eos, ut asserit, illatis „professoribus illius sectæ, cui temere „nomen Evangelicæ tribuitur, ipseque „Marchio in primis adhæret, atque „opitulatur, ac propterea se pariformi„ter acturum cum Catholicis, præser„tim iis, qui sunt ex utroque Clero in „Ducatu Magdeburgensi, ac Principatu

Sæc. XVII. A. C. 1705

„Halberſtadienſi, niſi in Conventu Ra-
„tisbonenſi, ubi res in deliberatione
„verſatur, eorundem Sectariorum in-
„demnitati conſulatur. Quanta ini-
„quitate prolatæ ſint hujusmodi mi-
„næ adverſus innoxios: quanta e-
„tiam audacia erga Catholicos Princi-
„pes, per ſe ſatis liquet. Cogimur
„proinde Te, quem Zelo pro Ortho-
„doxa religione fervere novimus, &
„cujus etiam honor ea in re agitur,
„hortari, ut Catholicorum tutelam ſtre-
„nue ſuſcipias, eorumque cauſſam for-
„titer aſſeras, neque pari eos lance
„cum Hæreticis penſari patiaris. Quod
„Deo acceptum, Nobisque perjucun-
„dum erit, qui optamus Te ſemper
„magis bene mereri de Eccleſia Dei.

§. XCII.

Principum atque Illuſtrium obitus.

Kettl. Decad. 5. p. 316. Theatr. Europ. t. 17. pag. 181.

Menſe Octobri vix inchoato Auguſtus Fridericus Holſato-Gottorpienſis tum Lubecenſis Pſeudo-Epiſcopus fatis conceſſit; mox igitur Chriſtianus Auguſtus ejusdem familiæ Princeps armata manu hunc Epiſcopatum, necnon Cuthinienſem arcem Epiſcopalem invaſit, eoquod non modo in Coadjutorem jam antea electus fuiſſet, ſed etiam inter Domum Gottorpienſem &

Capi-

Capitulum Lubecenſe Anno 1642. & 1647. pactum Travendalii, Glückſtadii, & Monaſterii confirmatum exſtaret, vi cujus ſex Gottorpienſis domus Principes ſucceſſive in hoc Epiſcopatu ſuccederent: Verum Carolus jnnior Regis Dani frater, eoquod in electione ipſe duodecim Canonicorum ſuffragia, & Chriſtianus nonniſi novem tuliſſet, cum tribus Danorum millibus irrumpens, ejectis Gottorpienſibus die trigeſima prima Decembris præfatam arcem intercepit, ſibique Epiſcopatus adminiſtrationem vindicavit, donec hæc controverſia a Cæſare dirimeretur. Tandem vero Joſepho Imperatore, Regina Angliæ, Saxone, Brandeburgo, Batavisque ſuas partes interponentibus res ita compoſita eſt, ut Gottorpienſis in Epiſcopatum, arcemque a Cæſaris Legato Comite ab Eck, & Anglico Oratore de Wick, Danis inde recedentibus, reduceretur, Carolus vero hujus Epiſcopatus poſſeſſionem Angliæ Reginæ renuntiaret, ac promiſſa pecuniarum ſumma contentus eſſet. Ita nempe loco inveſtituræ per annulum & baculum apud Lutheranos ſubrogata fuit inveſtitura per aurum, gladium, & arma.

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Deceſſit pariter Tirckheimii die decima nona Martii ex lethargo Maximilianus Bavariæ Dux annos natus ſexa-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

ginta septem, item Sophia Carolina Prussiæ Regina, Ernesti Augusti Brunsvico-Luneburgici Electoris Filia; cum enim ad ipsius Matrem Bacchanaliorum delitiis vacatura contenderet, die prima Februarii nonnisi annos nata triginta septem ex gutturis inflammatione vivis erepta est. Præterea in castris Barcinonensibus obiit Georgius Hasso-Darmstadiensis Princeps, animi celsitudine, ac militari experientia inclytus, qui die decima quarta Octobris trajecto crure, ruptaque vena cava dolorum vehementiæ cessit? idem fatum subiit die decima sexta Augusti Bresciæ Josephus Innocentius Lotharingiæ Dux in Cassano prælio trucidatus. Inter Præsules Catholicos Hungari deplorabant mortem Ladislai Mathiæ Sonsky Nitriensis Episcopi, Viri pietate & scientia celebratissimi, cujus fatum sequebatur Joannes Antonius Collatus Insulæ Corcyranæ Archiepiscopus. Præter hos obiere die trigesima prima Decembris Ulyssipone Catharina vidua Caroli II. Angliæ Regis Uxor, die decima quinta Novembris Dorothea Carolina Hasso-Darmstadiensis Princeps Ernesti Ludovici uxor, die vigesima tertia Novembris anno ætatis decimo octavo Guilielmus Friderici IV. Daniæ Regis Frater, & die vigesima tertia Decem-

Decembris Ludovica Dorothea Friderico Haſſiæ Landgravio deſponſata, Regis Boruſſiæ Filia, quæ nonniſi vigeſimum quintum ætatis annum attigit: Vitæ etiam ſuæ finem fecit, quam usque ad annum octogeſimum primum produxit, Georgius Guilielmus Dux Cellenſis, denique die vigeſima Decembris ſexagenaria deceſſit Chriſtina vidua Friderici XI. Saxo-Gothani Ducis Conjux. Sæc. XVII. A. C. 1705.

§. XCIII.

Conſtitutiones Clementis XI. Papæ, ejusque literæ ad varios.

Ex plurimis, quas ſummus Pontifex promulgari juſſit, Conſtitutionibus & epiſtolis ab eodem ad varios datis paucas ſeligimus, & primo quidem ex ipſius mandato Caſparus Cardinalis de Carpegna Vicarius Urbis & Orbis die quarta Februarii præcepit, ut Eccleſiaſticorum cadavera in funeralibus officiis exponantur induta Sacris veſtibus eorum Ordini congruis, & quorumcunque etiam Nobilium, & Magnatum corpora non cum rhedis aliisque vehiculis, ſed præcedente Cruce in feretro ad Eccleſiam deferantur. Die autem vigeſima ejusdem Menſis, Pontifex Cultum ab immemorabili tempore in Luſitaniæ *Bull. magn. Part. 2. Clem. XI. pag. 251.*

Sæc. XVII A.C. 1705

taniæ Regno B. Reginis Thereſiæ & Sanciæ Monialibus Ord. Ciſtercienſis tribui ſolitum confirmavit. Varia etiam Pontifex præſcripſit obſervanda in expoſitione SS. Sacramenti pro oratione quadraginta horarum, ubi præcipue notandum, quod prohibuerit, ne ad Altare, ubi exponitur SS. Sacramentum, celebretur alia Miſſa, præter ſolemnem pro expoſitione, & hæc cantanda ſit cum Miniſtris, quin tamen præter Perſonas Regias quisquam adorandum ingrediatur ad Presbyterium, ubi manet expoſitum SS. Sacramentum. Jam ſupra meminimus, quod Pontifex Nuntio Apoſtolico in Luſitana Aula degenti negotium dediſſet, ut Jeſuitis ad habitum ejusdem Inſtituti aſpirantibus quem admittendi facultatem adimeret, niſi quindennia Cameræ Apoſtolicæ debita infra quadrimeſtre perſolviſſent; cum autem adverſus hujus mandati executionem Catharinæ Mariæ Viduæ Anglorum Reginæ, quæ Fratre ſuo Rege abſente Regnum adminiſtrabat, patrocinium implorarent, illa vero contra Nuntium acerbiora mandata dediſſet, hinc Pontifex die vigeſima quarta Januarii datis literis Reginam hortatus eſt, ut adverſus hunc Nuntium conſtituta revocari curaret. Quoniam vero Joſephus Clemens Colonienſis Archi-

epiſco-

episcopus, etsi pluribus, iisque amplissimis Ecclesiis jam per plures annos præfuisset, & nihilominus partim ætatis defectu, partim stabiliendæ prius in Bavara ejus familia successionis intuitu, indulgente Sacra Sede, Sacros Ordines nondum recepisset, Pontifex die decima Februarii eundem hortabatur, ut cessante jam omni ulterioris moræ caussa S. Ordinibus se initiari procuraret. Sub idem tempus Lutherani sectæ suæ exercitium Rhenobergam invehere moliebantur, quocirca Pontifex mox datis literis Leopoldum Cæsarem, Lotharium Franciscum Moguntinum, & Joannem Hugonem Trevirensem Archiepiscopos, necnon Lambergum Cardinalem, & Christianum Augustum Jaurinensem Episcopum necnon Colonienſe Capitulum Cathedrale impensius hortabatur, ut eorum conatibus obsisterent: Cum autem de Missionariis Constantinopoli, Peræ, & Galatæ agentibus variæ deferrentur querelæ, Pontifex P. Davidem a S. Carolo Carmelitam Excalceatum eo ablegavit, datoque die octava Augusti diplomate Pontificio illum Visitatorem Apostolicum constituit, cum facultate singulas Missiones sive Presbyterorum sæcularium, sive Regularium, etiam Jesuitarum visitandi, atque in rebelles animadver-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

advertendi. Plurimum quoque commendabat Papa Marchionem Ferriol Gallicum Oratorem, eoquod Constantinopoli Catholicam religionem & Catholicos contra Turcarum insidias & calumnias tam strenue defenderit.

Vid. supra l. 211. §. 66. p. 235. t. 66.

Quantum vero Schiach Sultanus Heissein Persarum Rex Catholicis & præcipue Missionariis sese benignum propitiumque reddiderit, jam supra memoravimus: ut igitur Papa hunc Regem ad continuandum hunc favorem incitaret, ad eundem Reverendissimum P. Eliam a S. Alberto ex Ord. FF. Discalceatorum Carmelitarum Episcopum Asphamensem Roma in Persidem ablegavit, hisce literis, die decima octava Februarii eidem ad Regem traditis. Li-
„teras, quas Celsitudo tua ad Fel. re-
„cord. Innocentium Duodecimum Præ-
„decessorem nostrum, summa amoris,
„ac egregiæ tuæ voluntatis erga Romani
„Pontificis Nomen, ac Dignitatem si-
„gnificatione refertas, atque cumula-
„tas rescripserat: Nos, qui in ejusdem
„locum, nullis licet meritis nostris, sed
„Dei ordinatione post ipsius decessum
„suffecti sumus, magna animi nostri
„gratulatione excepimus, & fideliter
„Nobis explicari curavimus. Ex ipsis
„itaque agnovimus, quibus humani-
„tatis officiis intuitu præfati Prædeces-
„soris

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„foris noſtri proſecutus ſis bona me-
„Petrum Paulum olim Archiepiſcopum
„Anegranum, cui Te favorabilem præ-
„buiſſe teſtaris in iis omnibus, quæ a
„Te Pontificio nomine expoſtulavit:
„neque interim illi admodum laboran-
„dum fuiſſe, ut ad conſtabiliendas ſem-
„per magis amicitias, animorumque
„Societatem, & conjunctionem, quæ
„tibi cum Chriſtianis Principibus, ac
„Regibus intercedit, te hortaretur,
„cum id maxime omnium velis, cu-
„piasque, præſertim ſupremi Eccleſiæ
„univerſalis Antiſtitis benevolentiam
„demereri, ac excolere. Quæ tua recta
„voluntas, & animi magnitudo, atque
„in Chriſtianos omnes propenſio grata
„præter modum Nobis accidit; ſicuti
„enim videmus, quanti Chriſtianæ Rei-
„publicæ interſit, Te Regem dignitate,
„potentia, opibus, Regnorum ampli-
„tudine, ac Populorum numero inter
„cæteros terrarum orbis Principes ſane
„præſtantem cum eadem Republica,
„& cum iis, qui præcipuum in ea lo-
„cum obtinent, voluntate conjungi, &
„peculiare ſtudium erga beati Petri
„Succeſſores fovere, ita magnum tuæ
„gloriæ incrementum in eo ſitum eſſe
„arbitramur, ut ultra ipſos late paten-
„tes Perſici Regni fines tui Nominis
„fama protendatur, & ab exteris Na-
„tioni-

Sæc. XVII. A. C. 1705.

„tionibus, diſſitisque Populis jure e-
„tiam fœderis libentiſſime ſuſcipiatur:
„atque laudibus efferatur. Quod ad
„Nos attinet, perſuaſum tibi eſſe vo-
„lumus, Nos mutuam, & omnino pro-
„penſam voluntatem erga Te gerere,
„nihilque tam cupere, quam ut Au-
„thor bonorum omnium Deus mune-
„rum ſuorum largitate Te repleat, &
„apprehenſa dextera tua Te per ſemi-
„tas juſtitiæ ad ſolidam, perpetuam-
„que felicitatem deducat; perſpectæ
„enim Nobis ſunt, & multorum teſti-
„monio comprobatæ eximiæ animi tu
„dotes, præſertim vero juncta cum
„ſumma prudentia æquitas illa vere
„Regia, per quam intelligis oportere,
„ut Chriſti fideles, qui tuas ditione
„incolunt, aut adeunt, tutela autho-
„ritatis tuæ perfruantur, quatenus vis
„nulla, aut moleſtia eisdem palam
„vel occulte inferatur; quod, ut dili-
„genter cures, & valide efficias etiam
„atque etiam a te petimus. Perfere
„autem ad Celſitudinem tuam has No-
„ſtras literas Venerabilis Frater Elias
„Epiſcopus Aſpahami Præſul Nobis
„valde ob fidem, doctrinam, ac pie-
„tatem, quibus inter paucos prædictus
„eſt, probatus, atque commendatus,
„qui ſicut non ſemel Nobiſcum ſplen-
„dide, ut decet, de Te locutus eſt,
„ita

„ita relatorem tibi, ac teſtem fore con- Sæc. XVII.
„fidimus, quo fervore Apoſtolicæ A. C. 1705.
„Charitatis vera tibi bona a Deo jugi-
„ter apprecemur. Opportunum vero
„eſſe duximus, eundem ad ſuam reſi-
„dentiam in præſens remittere, ut ibi-
„dem in omnibus, quæ ad iſtorum Chri-
„ſtianorum Salutem, indemnitatem, &
„commodum ſpectant, permanenter
„adſit, ſuamque præterea Nobis operam
„impendat in exequendis mutuæ inter
„Nos benevolentiæ officiis, ac in Ne-
„gotiis, quæ iſthic Nobis occurrent,
„pertractandis. Cupimus propterea,
„ut præfato Epiſcopo ſimilia acturo fi-
„des habeatur, tum etiam Chriſtiani,
„qui ſpirituali ipſius directioni com-
„miſſi ſunt, Regia tua protectione con-
„tinenter gaudeant, eosque proinde
„iterato tibi, & enixe commendamus:
„quos tamen per eundem Epiſcopum
„monitos volumus, ut ſalva in Deum
„fide, caveant, ne ab obſequio, &
„obedientia authoritati tuæ debita vel
„minimum quidem recedant. Munu-
„ſcula quædam exotica potius raritate,
„quam pretio ſuo æſtimanda, hac oc-
„caſione ad Te deferri mandamus, quæ,
„ut penſato unice amore noſtro, a quo
„proficiſcuntur, libenter excipias, opta-
„mus, & incolumitatem diuturnam,
„ac inprimis lumen Divinæ gratiæ

Sæc. XVII. A. C. 1705. „Celsitudini suæ ex animo auspica-
„mur.„

Insuper die decima quinta Julii eun-
dem Regem rogabat, quatenus Isra-
lem Ory Roma ad hoc Regnum profi-
ciscentem benigne exciperet, ac juva-
ret in his, quæ æquitati ac rationi con-
sona ab eo postulaverit: Catholicos
quoque enixe Regi commendavit, eo
quod hi Rege quidem inscio aut salten
falsis criminationibus præoccupato, a
Regiis Administris tam acerbe vexa-
rentur, ut quamplurimi, cum se insidiis
atque calumniis continuo appeti sensé-
rint, libertatem atque tranquillitatem
rebus fortunisque suis præferre malue-
rint, atque e Regno discedentes per-
fugium apud Christianos Principes
quæsierint. Paulopost idem Pontifex
a præfato Aspahamensi Episcopo certior
reddebatur, quod hæretici præsertim
Armeni in Persida agentes Catholicos
adeo indigne vexent, ut eis grave pe-
riculum vel potius exitium immineret,
hinc Venetos, Cosmum Etruriæ Ducem
& Leopoldum Cæsarem rogabat, ut
præfato Episcopo ea omnia officia, &
auxilia liberaliter exhibere velint, quæ
tum sublevandæ, tum etiam ab injuria
imposterum prohibendæ Ecclesiæ sua
opportuna fore duxerint. Eodem tem-
pore Manilanus Archiepiscopus quere-
batur,

batur, quod Jesuitæ, Dominicani & Augustiniani ordinariam Visitationem in septingentis & amplius Parochialibus Ecclesiis seu Doctrinis, quas in hac Diæcesi, aliisque Insularum Philippinarum Episcopatibus regunt, admittere renuant, ac potius animarum curam, præfatasque Ecclesias deserere, quam se ejusmodi Visitationi subjicere velle declarent, hinc Pontifex hanc controversiam quibusdam Cardinalibus expendendam commisit, ac demum die trigesima Januarii edito diplomate, ac postmodum die decima nona Martii datis ad eundem Archiepiscopum literis decrevit, declaravitque, jus visitandi easdem Ecclesias in his, quæ ad curam animarum, & ad Sacramentorum administrationem pertinent, Episcopis competere, nec præfatos Regulares, interminatis censurarum, amissionis bonorum, aliisque pœnis arbitrariis, dictas Ecclesias deserere posse. Paterne tamen Pontifex hunc Archiepiscopum, ceterosque illarum partium Episcopos hortabatur, *ut Religiosos Viros vicissim omni pietatis & amoris officio complectantur, eoquod hi pro Christiana fide tum conservanda tum amplificanda in eisdem Ecclesiis laborent, pondus diei & æstus portent, & Custodum curas ita suo studio atque labore relevent, ut magnam illarum par-*

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Bull. Carm. l. c.

Sæc. XVII. A. C. 1705. *partem in se suscipiant, ac perferant, cum tamen metuendum esset, ne eorum ferum tepesceret, ubi asperiorem, quam res ipsa poscereret, in se quandoque experirentur Episcoporum manum, præsertim Ecclesia nostra, quæ nonnisi urgente necessitate innovanda sunt, communitam.* Præterea Leopoldus Colonitzius Cardinalis a summo Pontifice petiit, quatenus pro schismaticis ad Ecclesiæ unitatem facilius revocandis indulgere velit Missionariis latini Ritus, ut possint Sacra græco ritu, ubi necessitas tulerit, peragere, retenta tamen libertate ad ritum latinum, cessante hac necessitate redeundi: ad hasce preces Pontifex die nona Maij rescripsit, quod quidem huic jus Cardinalis Zelum & pietatem in reconciliandis Hungariæ schismaticis maximopere commendaret, ejus tamen petitioni annuere haud posset, cum id constanti Catholicæ Ecclesiæ disciplinæ & observantiæ, Generalium Conciliorum decretis, ac Prædecessorum Pontificum Constitutionibus maxime adversetur, ac districte præceptum sit „ut tum latini, tum græci, tum quicunque demum Nationes, quæ proprium Ritum ab Apostolica Sede approbatum habere noscuntur, eum perpetuo ita custodiant, ut nemini tum „Latinorum, tum Græcorum liceat

„sive in Consecrationibus, sive in Or- Sæc. XVII.
„dinationibus, aut in Divinis Officiis, A. C. 1705.
„aut in Sacramentorum Administratio-
„ne alterius Nationis ritum, vel alium
„ab eo, cui primum addicti sunt, usur-
„pare sub quovis titulo, vel prætextu,
„etiamsi inde spes propagandæ aliquanto
„magis Catholicæ Religionis affulgeret.
„Quæ cum provide sancita sint, cum
„gravissimis de causis, tum ob id præ-
„sertim, ut singulis Nationibus perspe-
„ctum sit, Apostolicam Sedem solici-
„tam esse, ut unusquisque Ritus ap-
„probatus perpetuo custodiatur, ac vi-
„geat, nihilque tam ab ea alienum sit,
„quam velle alterutrum promiscuo usu
„paulatim destitui, atque deleri, de
„quo non semel Catholici Græci,
„Schismaticis eorum suspicionem,
„atque timorem subdole confoventi-
„bus, apud eandem Sedem conquesti
„sunt.„

Perceperat insuper Pontifex, quod Laici Magistratus in Hispaniis Inquisitoris Generalis tribunal, eique competentes prærogativas imminuere, sese in causis fidei immiscere, atque ad eas cognoscendas judices laicos deputare, necnon Inquisitionis Ministros removere, suspendere, ac pro libitu suo eos velut emeritos declarare præ-

Sæc. XVII. A C. 1705.

sumpserint, hinc Pontifex datis die octava Augusti literis Ceutæ Episcopum Inquisitorem Generalem serio admonuit, ut facultates sibi a Sede Apostolica concessas strenue tueatur, sciatque cuncta adversus suum officium supremamque sanctæ Sedis auctoritatem quovis modo hucusque attentata vel attentanda ipso jure nulla & irrita esse. Denique Pontifex die decima octava Maij Cardinalibus in secreto, ut vocant, Consistorio Leopoldi Cæsaris mortem denuntians, eos hortabatur, ut ipsius animam precibus, aliisque Ecclesiæ suffragiis celerius juvarent, *quamvis enim*, ajebat, *eximia ejus in Deum pietas, in homines comitas & clementia, ceteræque illius egregiæ virtutes, animi gratissimum & in prosperis moderatio, & in adversis mira plane constantia sperare faciant eum e terreno ad cæleste Regnum fuisse translatum, quia tamen, qui aliis præsunt, gravius judicandos esse scimus, hinc urgemur, ut sacrificiis, orationibus, defuncti Principis animæ solatium comparemus &c.*

§. XCIV.

Joannes Christianus Augustus Holsatiæ Dux ad fidem Catholicam reversus.

Ho-

Hoc item anno Joannes Christianus Augustus Holsatiæ Dux orthodoxæ Religionis veritatem, quam miserente Domino meruit agnoscere, alacri etiam invicto animo complexus est, atque in gremium veræ Ecclesiæ rejecto errore sese recepit: Hujus Principis conversionem summus Pontifex in sua ad Josephum Imperatorem epistola plurimum vel eo nomine commendabat, quod hic Dux adeo terrena flocci habuerit, *ut si a præclaro Militiæ loco, quem in Acatholicorum copiis obtinet, sibi propterea cadendum sit, prout timere est, vel si bona, ac fortunæ, quæ a Matre id inique ferente subtrahi jam cæperunt, amittenda sint, certum sibi sit, a tam salutari proposito non resilire, in quo adeo non nutat, aut hæret animo, ut imo assiduis pietatis operibus, & Sacramentorum frequentia vocationem suam certam facere, & semper magis satagat comprobare.* Sæc. XVII. A. C. 1705. *Epist. Clem. XI. p. 289.*

Quapropter Pontifex eundem præfato Cæsari enixe commendabat.

§. XCV.

Variæ Sacrarum Congregationum decisiones & decreta.

Paucas ex SS. Congregationum decisionibus huc referre haud inutile erit; igitur die decima sexta Maij Sacra *Decis. SS. Congr. Ep. Rit. &c.*

Sæc. XVII. A. C. 1705. Episcoporum Congregatio decidit, quod Vicarius Capitularis infra annum possit dare facultatem Episcopo extero exercendi in Diœcesi Pontificalia. Die autem decima octava Maij Rota Romana declaravit, quod Canonici Cathedrales dignitate & præeminentia excedant dignitates Collegiatarum, cum ipsi dicantur Clerici primi gradus, & Fratres Episcopi. Declaratum quoque die sexta Junii, quod in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis Missa Conventualis applicanda sit quotidie pro Benefactoribus, non obstante consuetudine immemoriali. Ejusdem Mensis die vigesima septima Sacra Concilii Congregatio censuit, quod non possit Episcopus in Ecclesia Cathedrali vel Collegiata prætendere administrationem Eleemosynarum, quæ colliguntur pro celebratione Missarum manualium, sed hoc spectet ad Capitulum: nec possit Episcopus cogere Canonicos ad interessendum Processioni, quæ fit in tertia Dominica Mensis: respondit quoque die octava Augusti, quod Capellani, & Beneficiati celebrantes pro Capellaniæ fundatoribus, non teneantur Missas celebrare tempore, quo capitale dotis assignatæ est otiosum, & infructiferum sine eorum culpa. Rituum vero Congregatio die duodecima Septembris statuit, quod in processionibus &

& funeralibus debeatur præcedentia Parochis ſupra Manſionarios, etiam Eccleſiæ Cathedralis, incedentes ſine Canonicis & Capitulo, Manſionariis autem Collegiatæ incedentibus abs Capitulo non ſit licitum deferre pelles ſuper brachio in ejusmodi functionibus. Sæc. XVII. A. C. 1705.

§. XCVI.

Scriptorum Catholicorum opera & deceſſus.

Celebriores ex Scriptoribus Eccleſiaſticis hoc anno defunctis occurrunt ſequentes. I. Claudius Hugo Mathoud Benedictinus ex Congregatione S. Mauri, qui poſteritati reliquit tractatum de vera Senonum origine, catalogum Archiepiſcoporum Senonenſium, tres libros ſententiarum Cardinalis Poli, & Petri Pictavienſis. II. Balthaſar Paglia Ord. S. Franciſci ſcripſit Paraphraſin epicam in Pſalmos & Cantica, triumphum amoris in Divini Verbi incarnatione, præter orationes, epigramata, & alia nonnulla. III. Tyrſus Gonzalez Hiſpanus Societatis Præpoſitus Generalis, cujus fata & adverſitates ob Probabilismum impugnatum a ſuis perpeſſas jam ſupra retulimus: His Brietii Jeſuitæ Annalium Continuator hæc addit: *Vir probitatis eximiæ, & qui alienum*

Dupin nouv. Bibl. t. 18. pag. 300. Vid. ſupra l. 211. §. 67. p. 339. l. 66.

Sæc. XVII A.C. 1705

num quid ſupra viſus eſt ab ingenio Societatis, in quam nova inducere ad propriæ pietatis rigorem ſategit. Eapropter depositi proximus fuit, & coactus provectioris ætatis titulo in Ordinis negotiis decernendis Secretarii ſui ſenſibus ſe commodare. Obiit octogenarius die vigeſima tertia Octobris, cui ſuffectus eſt Michael Tamburinus Mutinenſis. Edidit Tyrſus Tractatum Theologicum de recto uſu opinionum probabilium, manuductionem ad converſionem Mahumetanorum, tractatum Theologicum de certitudinis gradu circa ſententiam de immaculata Conceptione præter alia plura. IV. Claudius Meneſtrier ex eadem Societate elucubravit Hiſtoriam Ludovici Magni Franciæ Regis, Hiſtoriam conſularem Lugdunenſis Urbis, tractatum de Equeſtribus pugnis ludicris, & de ſcutis gentilitiis. Sacros triumphos Virtutum, & Virtutum Chriſtianarum luctus &c. V. Blaſius a Conceptione Carmelita Excalceatus ſcripſit tractatam de adoratione, ſermones Adventus & quadrageſimæ pro Monialibus relationes S. Victoriarum a fidelibus ope B. V. obtentarum, & plurium Sanctorum vitas.

§. XCVII.

Sæc. XVII.
A. C. 1705.

§. XCVII.

Opera & obitus Scriptorum Acatholicorum.

Ex Scriptoribus Eterodoxis obiere hoc anno non pauci, ex quibus celebriores seligimus, & quidem I. die nona Octobris decessit Joannes Christophorus Wagenseil, qui typis vulgavit tela ignea Sathanæ, Dissertationem in cap. 49. v. 10. Genes. exercitationes varii argumenti, & de Joanna Papissa, librum Talmudicum Sota, & alia nonnulla. II. Laurentius Begerus edidit Thesaurum ex Thesauro Palatino selectum, Spicilegium antiquitatis, lucernas veterum sepulcrales Iconicas, numismata Romanorum Pontificum, aliorumque Principum Ecclesiasticorum rariora, & examen quorumdam dubiorum. III. Joannes Stubnerus publici juris fecit Officium hominis & Christiani, Hominem Div. Sapientiæ, potentiæ & Benignitatis compendium, Normam morum præter alia. IV. Jacobus Triglandius scripsit vindicias S. Scripturæ, de Karæis, de corpore Mosis, de libro Justorum &c. V. Christophorus Loeber vulgavit duodecim dissertationes in Hutteri compendium, Explicatorem Evangelicum, explicationem

Nov. lit. Germ. Cimarol. Mem. Sæc. XVII.

Sæc. XVII A. C. 1706

tionem Paſſionis, controverſias contra Quaqueros & Syncretiſtas, Hiſtoriam Eccleſiaſticam Orlamundanæ Ephoriæ ejusque Indiculum, ſuperſtitionem climactericam, præter varias diſputationes. VI. Joannes Schilterus ſcripſit de pace religioſa, inſtitutiones juris civilis, publici Romano - Germanici, & Juris Eccleſiaſtici, pluraque alia.

§. XCVIII.

Clementis XI. Pontificis querelæ ad Ludovicum Franciæ Regem contra Cleri Gallicani Præſules.

Vid. ſupra pag. 268. Argentre Coll. Jud. t. 3. p. 456.

Jam anno priori memoravimus, Pontificem ægerrime tuliſſe, quod Cleri Gallicani Præſules Conſtitutionem Pontificiam contra Janſeniſtas ſuo examini ſubjecerint, ſibique de rebus dogma concernentibus judicandi facultatem auctore Archiepiſcopo Rothomagenſi arrogantes, duntaxat hanc Pontificis Bullam *per viam Judicii* acceptarint, eamque nonniſi poſt acceptationem a corpore Paſtorum factam obligare pronuntiarint. Eapropter Clemens XI. Papa ad ipſum Ludovicum Franciæ Regem die trigeſima prima Auguſti querulas haſce dedit literas.

„Chariſſime in Chriſto Fili noſter, „quæ ſub nomine poſtremi Conventus Cleri

„Cleri Gallicani typis vulgata sunt, si „nihil addidissent ad ea, quæ aliquot „ante annos in hujus Apostolicæ Se- „dis offensionem acta fuere; rem forte „hanc, etsi per se satis odiosam, & „sane parum excusabilem, dissimulare „tamen potuissemus, illius exemplum „imitati, qui ajebat, *cum his, qui ode- „runt pacem, eram pacificus*, verum cum „in negotio editæ a Nobis, Majestate „etiam sua rogante, ad eliminandas „Jansseniani erroris reliquias Constitu- „tionis ita egerimus, ut nihil in ea „occurreret, quod vel delicatioribus „Gallicanorum usuum zelatoribus di- „splicere merito posset, nihil æquius „profecto expectare Nos posse putaba- „mus, quam ut in Cleri Comitiis pari „saltem cautione, ac moderatione erga „hanc Sanctam Sedem ageretur, eo „præsertim tempore, quo majore opus „erat, tum inter Caput & membra, „tum inter Sacerdotium & Imperium „concordia, quamvis autem minime „dubitemus, eam revera fuisse omnium, „aut plerorumque saltem, qui aderant, „Episcoporum mentem, Majestate sua „certe id ipsum intendente, tamen ne- „cesse est, obreptum illis fuisse, quo- „rumdam callidorum hominum moli- „tionibus, qui hanc utriusque potesta- „tis concordiam exitio sibi esse dudum „ex-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„experti, ad eam quodammodo labe-
„factandam zizaniorum semina spargere
„clanculum studuerunt, quod utique
„nimium illis e sententia cessit, nam-
„que hactenus ex hujusce Conventus
„actis perinde conservata esse videntur,
„ac si non tam de recipienda præfata
„Constitutione nostra, quam de Sedis
„Apostolicæ Authoritate circumscri-
„benda, vel potius eligenda cogita-
„tum esset.„

„Neque vero hic de ea solum causa
„agimus, quam nonnulli propriam, ac
„veluti privatam hujus sanctæ Sedis
„esse volunt (quamquam vix nulla, Ro-
„manæ Sedis causa peculiaris esse
„possit, quæ non statim ad universam
„Ecclesiam, cujus illa Caput, & Ma-
„ter, & Magistra est, pertinere dicenda
„sit) sed usurpatam nuper doctrinarum
„novitatem insectamur; brevi, nisi re-
„primatur, processuram usque ad in-
„tegram Constitutionum Apostolicarum,
„ipsiusque adeo Catholicæ fidei sub-
„versionem, ac regiarum Majestatis
„tuæ sanctionum elusionem, ad Janse-
„nismi pariter & quietismi, imo &
„cujuscunque posthac hæresis impuni-
„tatem, & triumphum. Quæ omnia,
„quoniam Majestati tuæ dissimulata
„fuisse intelligimus, ne a Nobis per
„quamdam exaggerationem dicta esse
„videan-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„videantur, ex dilecto filio noſtro Tuſ-
„ſano S. R. E. Cardinali Janſonio nobis
„hac de re paulo ante hujus ab urbe
„diſceſſum diebus differenti, pluribus
„confirmavimus, & per venerabilem
„Fratrem Auguſtinum Archiepiſcopum
„Amaſienſem Nuntium apud Te no-
„ſtrum Majeſtati tuæ, tum voce, tum
„etiam ſcripto pro rei gravitate modo
„explicari mandavimus, ut plane in-
„telligas, quam longe a veteri, pro-
„bataque Eccleſiæ Gallicanæ Doctrina,
„atque ab ipſa agendi ratione, quam
„in recipiendis, debitaque obedientia
„exequendis, Innocentii X. & Ale-
„xandri VII. Prædeceſſorum noſtrorum
„Conſtitutionibus ipſimet & Galliæ An-
„tiſtites iniere, poſtremus cætus iſte
„diſceſſerit. Quamobrem absque Pa-
„ſtoralis muneris noſtri negligentia o-
„mittere diutius non potuimus, quin
„eas, quas dudum de perperam in eo-
„dem cætu aſſertis actisque concepe-
„ramus querelas, ad venerabiles Fr.
„Archiepiſcopos, Epiſcopos, alios Ec-
„cleſiaſticos viros, qui inibi tunc con-
„gregati fuerant, deferri curaremus,
„eosdem Apoſtolica authoritate, quam
„Deo Authore licet indigni gerimus,
„& Deo adjuvante ad ultimum usque
„vitæ ſpiritum conſtantiſſime ſuſtinebi-
„mus, ſedulo admonentes, ut tradita
„ſibi

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„ſibi in Eccleſia, Sollicitudinis parte „contenti, plenitudinem poteſtatis huic „uni beati Petri cathedræ divinitus at„tributam uſurpare non audeant, & „ejusdem de Catholica fide decreta „venerari & exequi diſcant, non di„ſcutere, aut judicare præſumant. „Cæterum in hac expoſtulandi neceſſi„tate (cui Nos nonniſi coactos cedere „debuiſſe facile ex ipſa diuturni tem„poris mora intelliget Majeſtas ſua) „hoc Nobis ſolatio eſt, quod ſciamus „hujusmodi querelas noſtras in aliquos „duntaxat, nequaquam vero in uni„verſum Cleri Gallicani Corpus rece„dere; nam præterquam quod plures „Regni Provinciæ, ſicut nobis innotuit, „ſuis ad Comitia delegatis, nullam de „rebus dogmaticis decernendi poteſta„tem fecerant, nullumque Procurato„res abſentium Epiſcoporum, qui ma„gno ſatis in numero erant, ſuper hiſce „rebus ſuffragium tulerant; publice „inſuper, conſtantique fama percepi„mus, clari nominis Epiſcopos non „defuiſſe, qui magnopere obſtiterunt, „ne in acta referrentur ea, quæ perni„cioſam novitatem continere, adeo„que nobis ingrata fore ſatis ſuperque „cognoſcerent. Quemadmodum igitur „illa, quæ minus legitime, & contra „veterem ſanamque, atque etiam in „Gallia

„Gallia cuſtoditam Majorum doctrinam „geſta ſunt, & nonniſi Janſenianæ cæ- „terarumque hæreſum novitatibus, in „tuto ponendis proficere poſſunt, latis „ad eosdem Epiſcopos literis improba- „vimus; ita ex meliori eorum Conſilio, „& Majeſtatis tuæ potiſſimum, quæ „tantam in ſectandis erroribus, Eccle- „ſiæque pace concilianda tibi laudem „promeruit, zelo emendanda prorſus „fore confidimus, neque enim noſtram, „dum antiquos cuſtodiri fines volumus, „ſed fidei & Eccleſiæ, quin & ipſius „Regni tui cauſſam agimus. Reliqua „ſuper hoc argumento accipies a præ- „fato Nuncio noſtro, tibique Chariſſi- „me Fili noſter in Chriſto ampliſſimam „benedictionem impertimur.„ Sæc. XVII. A. C. 1706.

Acceptis hiſce literis Rex Noallio Pariſienſi Archiepiſcopo ceterisque Cleri Gallicani Præſulibus injunxit, ut ſummo Pontifici meliore, quo poſſent, modo ſatisfacerent: igitur Noallius, qui comitiis anno priori die 21. & 22 Auguſti habitis præſederat, unacum aliis ſex Archiepiſcopis & quinque Epiſcopis tum præſentibus totius rei ſeriem diſcutiendam aſſumpſit, eisque propoſuit, petere Papam, ut explicationes ſuas ſcriptotenus faciant, hancque epiſtolam tum ipſe ceterorum nomine ſubſcriptam Romam mittat, velle etiam

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Pontificem, ut Fabronius Cardinalis prius rudem hujus epistolæ formam conciperet: Annuere Præsules, quocirca Papa hanc formulam ad Regem & Episcopos transmisit, ab omnibus approbatam. Conventum ergo, ut hanc epistolam Noallius integra fide transcriberet, & subscriptam, ad Pontificem mitteret. Hæc se facturum promisit Noallius, id vero exequi cunctatus, hæc ceterorum nomine circa præfatæ Constitutionis acceptationem exposuit: „Cum Novatores in scirpo nodum quæ„rere assueti, quibusdam expressionibus, „quas in acceptatione Constitutionis „Pontificiæ adhibuimus, abuti possent „ad prævertendas iniquas eorum inter„pretationes consultum duximus, ve„ram Conventus nostri intentionem ex„plicare: Eapropter nos utpote ibi ge„storum conscii ac testes, declaramus.

I. „Voluisse nos hanc Constitutio„nem acceptare eadem forma, & juxta „eadem principia, secundum quæ aliæ „Bullæ contra Jansenii librum sue„runt receptæ. „

II. „Quando diximus, quod Pon„tificum Constitutiones obligarent uni„versam Ecclesiam, postquam a Pasto„rum Corpore fuerunt acceptatæ, non „intendimus statuere, necessariam esse „*solemnem* Pastoralis Corporis accepta„tionem

„tionem ad hoc, ut ejusmodi Sacræ „Sedis Constitutiones sint erga fideles „credendorum Regulæ.„ Sæc. XVII. A. C. 1706.

III. „Certissimum nobis est, Con„stitutionibus contra Jansenium nullas „omnino deesse conditiones ad obligan„dam totam Ecclesiam necessarias: „idem etiam censuisset Clerus de aliis „Bullis contra Bajum, Molinosium, & „Feneloni librum editis, si de iis men„tio fuisset facta.„

IV. „Non intendimus Cleri Galli„cani Conventui attribuere jus exami„nandi decisiones Pontificum dogmati„cas, aut quod possit eas judicare, aut „desuper Tribunal supremum sibi ar„rogare valeat.„

Hanc explicationem Noallius a Parisiensi, Tolosano, Burdigalensi, Bituricensi, Albiensi, Auscianо, & Aquensi Archiepiscopis, necnon Constantiano, Blessensi, Tricassensi, Antisiodorensi, & Valenciano Episcopis subscriptam ad summum Pontificem transmisit, adjecta Epistola sequenti.

„Cum intimo doloris sensu accepi „Sanctitati Vestræ relatum fuisse, Con„stitutionem suam, *Vineam Domini Sa„baoth*, in Comitiis Anni 1705. habitis, *non ea, qua par est, Veneratione atque obedientia acceptam;* quod cum a veri„tate prorsus alienum sit, Officii mei,

Sæc. XVII A. C. 1706.

„& æquitatis esse duxi, quid rei esset, „aperire, maxime cum iis prædictis „Comitiis præfuerim, eaque de causa „votorum omnium particeps, ac præ„cipuus testis extiterim.„

„Testor igitur 1. Clerum in his Co„mitiis Sanctitatis Vestræ Constitutio„nem eodem obsequio, eodemque ani„mo accepisse, quo omnes Prædeces„rum vestrorum Bullæ adversus Jansé„nium a Majoribus nostris acceptæ „sunt.„

2. „Cum dixit, Constitutiones sum„morum Pontificum a Corpore Episco„porum acceptatas totam Ecclesiam ob„ligare, mens ejus non fuit, illas ac„ceptatione solemni Episcoporum in„digere, ad hoc, ut tanquam regulæ „credendi, & loquendi ab omnibus „Catholicis haberi debeant, licet ab„quando solemnitas non mediocris esset „possit utilitatis, ubi natus est error „Ultima Jansenistarum munimenta pe„nitus convellere, ipsisque effugium „omne in nostris partibus, principe„ab his concesso, intercludere operæ„pretium duxit.„

3. „Non sibi arrogavit, *ut Sanctio*nes *Pontificias examini suo judicandas sub*jiceret, sed in ipsis fidei suæ sensum re„cognoscendum esse voluit, (quod e„lim scribebant Leoni Magno Episcopi „Galliæ

„Gallicani) ut error a Sacra Sede pro- Sæc. XVII.
„ſcriptus unanimis acceſſione Doctrinæ A. C. 1706.
„confodiatur.„

4. „Certum illi fuit Pontificiis De-
„cretis adverſus Janſenium nihil deeſſe,
„ut univerſam Eccleſiam obligent, &
„circa illa nec appellationem admitti,
„nec mutationem expectari poſſe; idem
„& de Apoſtolicis adverſus Bajum,
„Molinoſum, & Librum vulgo dictum:
„*Maximes des Saints*, definitionibus pro-
„feſſurum fuiſſe Clerum exiſtimo, ſi de
„illis actum fuiſſet.„

„Hæc omnia ut veriſſima aſſero;
„quapropter Sanctitatem Veſtram e-
„nixe precor, ita de Eccleſia Gallicana
„ſentiat, ut illam credat, qualem ſcri-
„pſit Innocentio II. S. Bernardus, *for-
tem in fide, pacificam in unitate, devotam
in obedientia veſtra, promptam ad ſervi-
tium*: Sic etiam affecti ſunt omnes Epi-
„ſcopi noſtri. Ego vero debitæ Apo-
„ſtolatui veſtro obedientiæ primus om-
„nium faciam ſatis.„

„Apoſtolicæ Sedi, quanta debeam,
„monebunt me ſemper Religio, gratus
„animus, & inſita erga Romanam Ec-
„cleſiam reverentia, neque neceſſarius
„erit ad confirmandam hanc meam ob-
„ſervantiam aſpectus Purpuræ illius,
„qua honeſtor, & in omnibus ſumma

Sæc. XVII. A. C. 1706. „cum Veneratione, & obsequio me „exhibeo.„

§. XCIX.

Altera ejusdem Archiepiscopi Parisiensis epistola ad Papam.

Lafiteau hist. de la Const. Unig. l. 1. pag. 83. Dorsanne Journ. p. 3. tom. 1.

Cum autem Pontifex præfatam Noailii Parisiensis Archiepiscopi epistolam ab ea, cujus formulam transmiserat, longe diversam esse cerneret, datis literis de ejusdem socordia in exequendo suo promisso, apud Regem querebatur, mox igitur Rex Noaillium adesse jussit, sciscitatus, qua de caussa epistolam ad Pontificem transmittere, tamdiu distulisset, ad hoc Archiepiscopus linqua obmutuit, & mente debilitata pene concidens, primo se has literas jam misisse, postea transmissas fuisse se arbitratus, ac demum eas nondum Romam directas fuisse, mox autem transmissum se respondit: Reipsa etiam quamdam epistolam Pontifici submisit, qua tamen adhucdum Pontifici non erat satisfactum; cum enim Pontifex non pauca ab eodem immutata reperiret, rursus apud Regem querebatur, Noallius vero iterato respondit, se nihil immutasse, tum vero duodecim partim Archipresules partim Episcopi, qui nuperæ deliberationi intererant, de justa Pontifi-

cis cauſſa ac querelis perſuaſi, eidem ſatisfacere ſtatuerunt, ac die decima Martii 1710. explicationem, prout eam Papa petierat, concepere, quam Archiepiſcopus a ſe, ceterisque ſubſcriptam ad Pontificem transmiſit adjecta epiſtola, quam tamen rurſus immutatam non Cleri ſed ſuo duntaxat nomine ad Papam perſcripſit: Ad haſce literas reſpondit Pontifex, jam diſcutiendum ſupereſſe, an Pontifex, vel Archiepiſcopus Regi illuſerit, hic mutationem fuiſſe factam pernegans, ille conſtanter affirmans? eapropter petiit Pontifex, ut formula ipſamet, prout eam Pariſios transmiſiſſet, Regi traderetur, & viciſſim Pontifex Archiepiſcopi epiſtolam fideliter tranſcriptam Regi mitteret. Placuit Regi conſilium, mox autem Archiepiſcopi literis cum formula Pontificia collatis deprehendebatur, 1. omiſſa fuiſſe hæc verba: *Modus ille, quem Clerus Gallicanus tenuit, in acceptanda Bulla Anno* 1705. *viſus ſit Pontifici diverſus ab eo, quem alias Franciæ Præſules occaſione Conſtitutionum ab Innocentio X. & Alexandro VII. eadem in re editarum tenuerunt &c.* II. Noaillium duntaxat teſtatum fuiſſe, quod *Clerus Pontificis Bullam eodem ſpiritu & veneratione acceptarit* &c. cum tamen in Pontificis formula ſcriptum legeretur, *Clerum in*

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII. A. C. 1706. *comitiis vere in animo habuisse Sanctitatis suæ Bullam eadem obedientia accipere, qua Franciæ Clerus Bullas adversus Jansenium accepit.* III. Noaillium scripsisse: *Pontificum Bullas non indigere acceptatione solemni ex parte Episcoporum*, cum tamen Pontifex in sua formula scripserit, quod *cum Clerus dixerit, Bullas Pontificum, a Corpore Pastorum acceptatas totam Ecclesiam obligare, mens non fuerit, necessariam esse ejusmodi aeceptationis solemnitatem.* IV. Pontificem præscripsisse, quod *Clerus gaudens fidei suæ sensum cum Bulla consentire recognoverit, & ita semper se tenuisse, uti Pontifex, jure lætatus sit*, Noaillium tamen duntaxat dixisse, *Clerum voluisse, ut fidei suæ conformitas cum Bulla recognoscatur.* V. In Pontificis formula hæc haberi: *Clerum Pontifici accessisse, ne Novatores se silentio potius Episcoporum obsequioso, quam expressa eorum declaratione damnatos prædicarent.* hæcque a Noaillio fuisse omissa, sicut etiam hæc: *hanc esse genuinam Episcoporum sententiam*, eosque omnes hodie adhuc idem sentire, quorum verborum suppressione Archiepiscopus innuere crederetur, quod *nunc* Franciæ Episcopi sententiam mutarint, & hac in re non ita, *ut olim* sentiant.

Cum ergo Archiepiscopus factam formulæ mutationem inficiari haud

posset,

posset, tandem Regis jussu formulam a Papa transmissam de verbo ad verbum transscribi curavit, eamque Romam direxit hujus tenoris: Sæc. XVII. A. C. 1706.

Cum intimo doloris sensu accepi, *modum illum, quem Clerus noster Gallicanus in comitiis habitis Anno* 1705. *tenuit, occasione Constitutionis a S. V. editæ adversus Jansenianum errorem, quæ incipit:* „Vineam Domini Sabaoth, *visum fuisse S. V. diversum ab eo, quem olim Majores nostri occasione Constitutionum a summis Pontificibus Innocentio X. & Alexandro VII. eadem in re editarum tenuerunt, adeoque* præfatam S. V. Constitutionem „non ea, qua par est, Veneratione at„que obedientia ab eodem Clero ac„ceptam fuisse; quod *sane cum a mente ipsius Cleri* prorsus alienum fuerit, officii „mei, & æquitatis duxi B. V. quod rei „esset, aperire, maxime cum iis Co„mitiis præfuerim, eaque de caussa, „votorum omnium particeps, ac præ„cipuus testis fuerim.„

„Testor igitur 1. in Comitiis præ„dictis Clerum nostrum *vere in animo „habuisse* S. V. Constitutionem eodem „prorsus obsequio, eademque *obedientia* accipere, & amplecti, qua Majores „nostri omnes S. V. Prædecessorum Bul„las adversus Jansenium acceperunt, „& amplexi fuerunt.„

Sæc. XVII. A. C. 1706.

2. Cum *Clerus* dixit, Conſtitutiones „SS. Pontificum a Corpore Epiſcopo„rum acceptatas totam Eccleſiam ob„ligare, mens ejus non fuit, *neceſſe„riam eſſe ejusmodi acceptationis ſolemnita„tem*, ad hoc, ut illæ tanquam regulæ „credendi, & loquendi ab omnibus Ca„tholicis haberi debeant, licet ali„quando *iſta* ſolemnitas non mediocri„eſſe poſſit utilitatis, ubi natus eſt er„ror. Ultima Janſeniſtarum munimenta „penitus convellere, ipſisque effugium „omne in noſtris partibus, principio „ab his conceſſo, intercludere opera„pretium fuit. „

3. „Non ſibi arrogavit Clerus Gal„licanus, ut Sanctiones Pontificias „examini ſuo judicandas ſubjiceret, „ſed in ipſis (quod olim ſcribebant Leoni „Magno Epiſcopi Gallicani) *gaudens & „exultans* fidei ſuæ ſenſum *recognovit, & ita ſe ſemper tenuiſſe, ut veſter Apoſtolatus expoſuit, jure lætatus eſt*, erroremque a „Sancta Sede proſcriptum unanimi„Doctrinæ, *voluit* acceſſione confodere. *Ne Novatores ſe ſilentio potius Epiſcoporum obſequioſo, quam expreſſa eorum de„claratione damnatos prædicarent.*

4. „Certum illi fuit, Pontificiis De„cretis adverſus Janſenium nihil deeſſe, „ut univerſam Eccleſiam obligent, & „circa illa nec appellationem admitti„nec

„nec mutationem expectari posse. Idem „& de Apostolicis adversus Bajum, „Molinosum, & Librum vulgo dictum: „*Maximes des Saints*, definitionibus pro„fessurum fuisse Clerum existimo, si de „illis actum fuisset.„ Sæc. XVII. A. C. 1706.

Quæ cum ita se habeant, & genuinam Episcoporum nostrorum Sententiam explicent, Sanctitatem Vestram enixe precor, „ita de Ecclesia Gallicana sentiat, ut „illam credat, qualem scripsit Innocen„tio II. S. Bernardus, fortem in fide, „pacificam in unitate, devotam in „obedientia vestra, promptam ad ser„vitium. Sic etiam *hodie* affecti sunt „omnes Episcopi nostri: Ego vero de„bitæ Apostolatui Vestro obedientiæ „primus omnium faciam satis.„

„Apostolicæ Sedi quanta debeam, „monebunt me semper religio, gratus „animus, & insita erga Romanam Ec„clesiam reverentia, neque necessarium „erit ad confirmandam *omnimodam* hanc „meam observantiam aspectus Purpuræ „illius, qua honestor, & in omnibus „summa cum Veneratione, & obsequio „me exhibeo.„

Huic epistolæ insuper Archiepiscopus suo nomine die vigesima nona Junii anno hujus sæculi undecimo has adjecit literas: „Habet tandem aliquando „Sanctitas vestra, quam optavit non sin„ceram

Sæc. XVII. A. C. 1706

„ceram minus, quam diligenter ad ar-
„bitrium ſuum elaboratam epiſtolam
„Gallicanorum Epiſcoporum obſequii,
„ac devotionis teſtationis non dubiam
„Subſcripſi, imo ſcripſi ipſe lætus, ac
„lubens, cui nihil eſt optatius, quam ut
„Co - Epiſcopis meis, ac Catholicis
„omnibus in Apoſtolicam Sedem, ac
„Sanctitatem veſtram obſervantiæ &
„fidei non modo Socius ſim, ſed præ-
„ſim, & præeam. Jam etſi vero hæc
„Epiſtola S. V. ipſi primum, deinde
„cæteris facturum me ſatis eſſe confidam
„omnibus communi, & exhibitæ a re-
„liquis obſervantiæ erit ſemper, quos
„addam peculiaria, & propria officia,
„& obſequia in Beati Petri Cathedram,
„& Beatitudinem veſtram exhibere ge-
„ſtiam, animo magis, quam dignitate
„devinctus utrique. Id primum in vo-
„tis habui, ex quo Gallicani Cleri ne-
„gotia ſuſcipere coactus ſum, & nequid
„deeſſet pietati, & obedientiæ noſtræ,
„hoc ſecundum, ut ſi quid Sanctitati
„veſtræ minus gratum fortaſſis acci-
„rit, reſarciretur, & ſtatim communica-
„tis cum Beatitudine veſtra Conſiliis,
„omnis offenſionis locus tolleretur.
„Utinam ſinceris ac pacificis Notis,
„ſtudiisque meis interpoſuiſſet ſe nemo,
„aut obſtitiſſet, livoris, vel odii, vel
„imprudentiæ machinationes ſilentio
„&

„& oblivione perpetua deleantur; fu- Sæc. XVII.
„gatis tenebris lux rediit, Gallicani A. C. 1706.
„Cleri ita tibi perſpecta ac nudata mente,
„ſerenus nobis, ac placidus effulgebis.
„Verebuntur adverſarii, nihil malum
„habentes dicere de nobis. Sane jam
„a remotiſſimis retro ſæculis in colen-
„dis, tuendisque Sanctiſſimis Pontifici-
„bus nulla par fuit, tantum abeſt, ut
„proceſſu temporis deficiat, aut immi-
„nuatur, quam a Patribus accepimus,
„in Romanam Sedem, & Beatitudi-
„nem veſtram obſervantia; imo me
„Duce, me Authore, me ſuaſore, me
„conciliatore creſcet in dies. Aſſiduis
„votis, jugibusque Sacrificiis Sancti-
„tati veſtræ incolumitatem, quietem,
„annos multos, & felices, æternam
„Salutem ſtudioſus apprecor.„

§. C.

Pontificis reſponſum ad eundem Cardinalem.

Tandem Pontifex hac Cleri explicatione contentus, die decima ſeptima Auguſti has ad Archiepiſcopum Cardinalem dedit literas: „Quam grata
„nobis fuerit circumſpectionis tuæ Epi-
„ſtola de recto, & huic ſacræ Sedi ob-
„ſequenti tuo, & Co-Epiſcoporum tuo-
„rum ſenſu, quamvis alias ita expreſ-
„ſo,

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„ſo, *ut nobis probari minime potuerit*, ſa-
„tis tibi nuper aliis noſtris literis expli-
„cavimus. Quod autem privato no-
„mine perſcribis, te, ſicut communi
„omnium obſequia lætus, ac libens ex-
„hibuiſti, ita peculiari tua erga nos,
„& eandem Sedem obſervantia, & obe-
„dientia, cæteris omnibus, non ſociari
„ſolum, verum etiam anteire, laudi-
„mus impenſe propoſitum tuum, no-
„bisque omnia pollicemur de ſingulari
„pietate ac fide circumſpectionis tuæ.
„Tibi enim, qui ampliſſimum in Ec-
„cleſia locum obtines, & illuſtri ædei
„Chriſti gregi ſancta cum laude pieta-
„tatis, cæterarumque virtutum exem-
„plo præſides, ſatis perſpectum eſſe
„non dubitamus, quantum ſtudii, hoc
„præſertim tempore, a nobis aliisque,
„qui in partem ſollicitudinis noſtræ vo-
„cati ſunt, adhibendum ſit in tuenda
„ſana doctrina, evertendisque errori-
„bus, qui nimis in dies ſerpunt, &
„magnam, niſi ſedulo coerceantur, Ec-
„cleſiæ Dei perniciem intentant. Id
„vero a quopiam pro Paſtoralis Mini-
„ſterii debito, nec præſtari utilius, nec
„obtineri ſecurius poteſt, quam ſi om-
„nes Petræ illi ſemper adhæreant, ſu-
„per quam ædificatam Eccleſiam ſci-
„mus, caveantque inprimis ab iis, qui
„ſemper in circuitu ut impii, ambu-
„lantes,

„lantes, eo tandem collimare noſcun- Sæc. XVII.
„tur, ut firma, & inconcuſſa hujus A. C. 1706.
„ſanctæ Sedis judicia impetere, ſeu
„aliquo modo convellere, vel in du-
„bium revocare præſumant. Hæc Te,
„dilecte Fili Noſter, bene noſſe ſummo-
„pere gaudemus, dum pro eximio, quo
„polles, animo, & ſingulari, quam
„profiteris, dictæ Sedi reverentia, ultro
„nobis ſpondes, te enixe curaturum,
„ut vetus Galliæ Cleri erga Beati Petri
„Cathedram cultus, atque obedientia,
„te Duce, te cultore, te ſuaſore, te
„Conciliatore creſcat in dies. Noſtrum
„propterea omne, atque ejusdem Se-
„dis erga te ſtudium & amorem tuendis
„rebus, ac dignitati tuæ ſcias minime
„defuturum, tibique interim Apoſtoli-
„cam Benedictionem peramanter im-
„pertimur.„

Ex harum literarum verbis patere videtur, quod Epiſcopi Galliæ non prætendant ſummi Pontificis judicium ſaltem in re ad dogma accedente dijudicare; certum autem eſt, quod Parlamentum Pariſienſe, aliaque quaslibet Pontificis Conſtitutiones, non raro reclamantibus etiam Regibus, atque etiam incaſſum exilia comminantibus, dijudicandi, rejiciendi, earumque executionem præpediendi auctoritatem ſibi attribuant, imo cauſſas quoque ſpirituales

Sæc. XVII. A. C. 1706.

tuales & Sacramentales ad ſuum tribunal, fruſtra Pontifice, Rege, Clero & Epiſcopis contradicentibus rapiant. E contrario majorem hac in re reverentiam teſtatus eſt Ludovicus Rex, qui eodem tempore, quo Cleri Gallicani Præſules ſuas explicationes Romam miſerant, ſummo Pontifici reſcripſit, eumque certiorem reddidit, quod ſemper paratus foret, venerationem ſupremo Eccleſiæ Capiti, & Jeſu Chriſti in terris Vicario debitam ſua auctoritate tueri.

§. CI.

Caſpari Juenin Inſtitutiones Theologicæ proſcriptæ.

P. Honoré obſ. dogm. ſect 4. pag. 216. Dupin Hiſt. Eccl. tom. 4. p. 408. Argentre l. c. pag.

Jam anno prioris ſæculi nonageſimo ſexto Caſpar Juenin Pariſini Oratorii Sacerdos ac olim in pluribus Seminariis Theologiæ Profeſſor ſuas Inſtitutiones Theologicas ad uſum Seminariorum Lugdunenſibus literis excudi fecerat, easque anno Chriſti milleſimo ſeptingenteſimo plurimum auctas Pariſiis ediderat. Quamprimum hoc opus publicam lucem aſpexerat, mox illud plures Franciæ Epiſcopi, atque inter eos etiam Tullenſis in ſuis Seminariis prælegi juſſerunt, Biſuntini vero Seminarii Præſules has inſtitutiones vehementer im-

impugnarunt, ac proscribi petierunt: Insuper Episcoporum quidam eas Jansseniano fermento inquinatas esse rati, hunc librum apud Noaillium Parisiensem Archiepiscopum denuntiarunt, qui tamen graviores turbas præventurus, jam anno Salutis nostræ millesimo septingentesimo per publicum decretum declaravit: „quod Author nec in suis „principiis, nec in conclusionibus inde „deductis errores quinque propositio„num stabiliat, nihilque circa facti Jan„seniani decisionem externæ submissioni, „quæ Ecclesiæ debetur, contrarium af„firmet; cum autem in suo opere quæ„dam omnino addenda omiserit, mi„nusque circumspecte scribendo, quod „Jansenismo faveat, suspicandi ansam „præbuerit, hinc Author ea, quæ o„miserit, adderet, & suspectas expres„siones emendaret: de cetero autem in „hoc opere, si quis in reliquis quicquam „reprehenderet, errorem cum veritate „confunderet.„ Nihilominus Archiepiscopus Jueninum urgebat, ut scriptotenus declararet, quod sese Innocentii X. & Alexandri VII. Constitutionibus subjiceret, & emendanda emendare paratus esset: Huic Archiepiscopi mandato prompte morem gessit Jueninus, suasque institutiones recens edendas, atque a Piroto Parisiensis Archiepiscopi Vi-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII A. C. 1706.

cario Generali approbatas plurimum auxit. Insuper librum suum unacum literis submissione plenis die quinta Augusti anni prioris Romam transmisit, eumque Sedis Apostolicæ judicio subjecit. Equidem Fabritius Paluccius Cardinalis nomine Pontificis hanc peregrinam Juenino epistolam die vigesima octava Septembris submisit. „Novum tuarum Theologicarum Institu„tionum exemplar, quod S. D. nostro „proxime misisti, & reverentissimo Li„terarum officio eo prosecutus, be„nigne excepit Sanctitas sua, laudavit„que non minus ingenium, ac eruditi„tionem, quam eximium & plane fi„dele obsequium in se tuum. Pergrata„tum insuper accidit Sanctitati suæ, „quod in ipsis literis luculentissime pro„fiteris, te scilicet easce tuas lucubra„tiones Apostolicæ Sedis judicio, quo„par est, animi demissione subjicere; „& si quid iis irrepsisse constiterit, quod „probari minime posse videatur, emen„dare atque corrigere paratum esse; „agnovitque in ea professione sensus „non Catholico modo Scriptore, sed „etiam pio & Religioso homine plane „digna. Ceterum quæ subdi de ma„ximo piorum doctorumque Virorum „plausu, quo Apostolica Constitutio no„vissime edita ad quæcunque Jansenistæ-

rum

rum effugia tollenda isthic excepta est, „& de fructu, qui inde sperabatur, non „levem in Domino gaudendi materiam „Sanctissimo Pontifici attulerunt; nihil „enim sua Sanctitas enixius optat, ni„hilque magis sollicitis a Deo precibus „flagitat, quam ut errantes in viam „salutis aliquando redeant, ac ut Apo„stolus monet, *idipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata: Sitis autem perfecti in eodem sensu & in eadem sententia.* Tibi demum sua Sanctitas Pater„næ benevolentiæ testem Apostolicam „benedictionem amanter impertitur, „dum ego hæc ad epistolam tuam „Pontificio nomine rescribere jussus, „Deum precor læta tibi, faustaque „omnia largiatur.„ Sæc. XVII. A. C. 1706.

Hac tamen epistola Juenini liber nec rejiciebatur, nec approbabatur, quinimo plures Episcopi has institutiones non modo ut hæresi faventes, sed & velut hæreticas damnarunt, atque inter eos prior die vigesima secunda Martii biennio post eas edito decreto Noviodunensis Episcopus proscripsit; alii quoque Præsules illas etiam apud summum Pontificem denuntiarunt: Quapropter Clemens Papa hunc librum mature examinandum Theologis tradidit, ac demum die vigesima quinta Septembris illum damnavit, edito desuper hoc

Sæc. XVII. A. C. 1706.

S. Inquisitionis decreto: „Sacra Con„gregatio Eminentissimorum, & Re„verendissimorum Dominorum S. R. E. „Cardinalium in tota Republica Chri„stiana generalium Inquisitorum habita „in Conventu sanctæ Mariæ super Mi„nervam, audita relatione, & Censura „facta a Qualificatoribus Theologis ad „id specialiter deputatis Operis in „septem Tomos distributi sub titulo *Institutiones Theologicæ ad usum Seminariorum. Authore Gaspare Juvenin Oratorii Gallicani Presbytero, & in Seminario Eminentissimi Cardinalis Noailles Archiepiscopi Parisiensis sacræ Theologiæ Professore. Parisiis, & Venetiis* 1704. & „1705. Præfatum opus de Mandato „Sanctissimi D. N. Clementis Papæ XI. „cui relata fuerunt cum prædicta Theo„logorum Censura eorumdem Eminen„tissimorum vota, præsenti Decreto pro„hibet, & damnat, vetatque, ne quis „cujuscunque sit status, & conditionis „ullo modo, & sub quocunque prætextu „iterum imprimere neque imprimi fa„cere, neque jam impressum, tam ex „supradictis, quam ex quacunque alia „editione apud se retinere, aut legere „audeat: Sed ipsum ordinariis locorum, aut hæreticæ pravitatis Inquisi„toribus statim & cum effectu tradere „& consignare teneatur, sub pœnis in „Indice

„Indice Librorum prohibitorum con- Sæc. XVII.
„tentis.„ A. C. 1706.

Huic S. Congregationis judicio ſeſe conformans Byſſyus Tullenſis Epiſcopus, die decima ſexta Aprilis anno hujus ſæculi decimo Juenini Inſtitutiones promulgata epiſtola Paſtorali proſcripſit, Author vero hæc Epiſcoporum mandata editis annotationibus refellere conatus, Noviodunenſis Epiſcopi decretum apud Epiſcopos, Facultatem Theologicam, cunctos Eccleſiæ Paſtores denuntiavit, ſimulque Becani, Abelii & Dumetſi libros Theologicos, qui in variis Seminariis prælegebantur, tanquam erroneis principiis ſcatentes, & laxioribus noxiisque doctrinis refertos, apud Pariſienſem Archiepiſcopum detulit; nihilominus Tullenſis Epiſcopus etiam Juenini annotationes proſcripſit, easque edito novo mandato refellere aggreſſus eſt. Exſtat inſuper in Lugdunenſi editione Anno 1736. expoſitio veræ doctrinæ Eccleſiæ circa gratiam & Janſenismi confutatio, ut *verax doctrina Juenini ſententiæ perſpecta fiat*, quia hic Author *fortaſſe imprudens plusquam par erat, & circumſpectum Virum decebat, ad proſequendum Janſenismum ſua ſtudia contuliſſe, ac non ſatis feliciter in enucleando ſyſtemate proceſſiſſe, necnon anfractuoſam ſinuoſitatem in ejus verbis* occultaſſe

Sæc. XVII. A. C. 1706.

videtur. Eapropter Biſuntinus Archiepiſcopus has inſtitutiones anno ſequenti non modo proſcripſit, ſed etiam ipſum Jueninum ex Diæceſi, ne eam ſuæ perverſæ doctrinæ veneno inficeret, excedere compulit,

§. CII.

Clementis XI. Papæ querelæ contra Præſules in comitiis Cleri Gallicani Pariſiis congregatos.

Vid. ſupra §. 98. p. 364. Epiſt. Clemen. XI. pag. 298.

Quam acerbam de Clero Gallicano querimoniam apud Ludovic. XIV. Franciæ Regem habuerit Clemens XI. Pontifex, paulo ante meminimus, uberius adhuc ſuum dolorem explicabat, dum ad ipſos Archiepiſcopos, ceteroſque Clericos Pariſiis in comitiis Cleri Gallicani congregatos die decima quinta Januarii has dedit literas.

„Gratulationes veſtras, quibus edi„tam nuper a Nobis pro comprimenda „inquietorum hominum contumacia „conſtitutionem excepiſtis, ex datis ad „Nos literis veſtris magna quidem ae„nimi voluptate cognovimus: novam „inde fiduciam concipientes, non inu„nem fuiſſe laborem noſtrum, vosque „pro Paſtoralis veſtri muneris debito „curaturos, ut extinctis prorſus ſupre„mo Apoſtolicæ Sedis judicio Janſe„niani

„niani erroris reliquiis, idipsum tan- Sæc. XVII.
„dem sapiant omnes, sintque perfecti A. C. 1706.
„in eodem sensu, & in eadem senten-
„tia. Verum uberem adeo gaudii nostri
„materiam turbavit admodum nonnul-
„larum epistolarum, aliarumve scriptio-
„num palam editarum delata ad Apo-
„stolatum nostrum notitia, quibus ni-
„hil magis obtendi, atque adstrui vi-
„detur, quam ut summa dictæ Sedis
„auctoritas multifariam impetatur, per-
„inde acsi nullum hodie Episcopali Zelo
„argumentum dignius occurrat, quam
„Beati Petri Sedis potestatem attenuare,
„unde ipse Episcopatus, & tota autho-
„ritas nominis hujus emersit. Quod-
„que mirandum magis, quin & deplo-
„randum acerbius nobis fuit, tentari
„hæc vidimus eo ipso tempore, quo
„extirpandis errorum radicibus, quibus
„Ecclesias vestras infici sentiebatis, im-
„ploratum a vobis, potestatem vestram
„plane imparem expertis, & ab ipso
„Christianissimo, ac religiosissimo Rege
„vestro instantius expetitum ejusdem
„Primæ Sedis brachium, & auxilium,
„paterna, qua vos, Ecclesiasque ve-
„stras, charitate complectimur, liben-
„tissime impendebamus. Agnovimus
„in hoc sane consuetas nequissimorum
„quorumdam hominum molitiones, qui
„dum Jansenianum virus, quod corde

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„retinent, pœnarum metu proferre non
„audent, Romanæ Sedi, a qua com-
„primi se maxime sentiunt, occultum
„veluti bellum indicere conantur, ac
„per importunas quæstiones in Catho-
„licæ unitatis perniciem dissensionum
„semina spargere. Vos autem Vene-
„rabiles Fratres, quorum muneris erat
„inquietos corripere, nimis dolendum
„est, eorumdem potius suggestionibus
„cedere, Ecclesiæque turbatoribus,
„non satis advertentes, manum præ-
„stare. Quis enim vos constituit ju-
„dices super nos? Nunquid inferiorum
„est de Superioris Authoritate decer-
„nere, ejusque judicia examinare?
„Pace vestra dictum sit, Venerabiles
„Fratres, intoleranda plane res est,
„paucos Episcopos, & illarum potis-
„mum Ecclesiarum, quarum privilegia
„& decora, nonnisi Romani Pontificis
„favore ac beneficio constant, adver-
„sus sui nominis & honoris authorem
„caput attollere, ac primæ Sedis jura
„corradere, quæ non humana, sed di-
„vina authoritate nituntur. Interro-
„gate Majores vestros, & dicent vobis
„non esse particularium Antistitum Apo-
„stolicæ Sedis decreta discutere, sed
„implere, & quandoquidem Episcopo-
„rum Galliæ sancto Leoni Magno de
„consensione fidei gratulantium verba
„pro-

„producitis, ab iisdem utique discere Sæc. XVII.
„poteratis, quæ vestri similium, quos A. C. 1706.
„propterea imitari non pudeat, Antisti-
„tum in recipiendis Apostolicæ Sedis
„definitionibus partes revera sint: *Apo-*
stolatus vestri, inquiunt, *scripta ita, ut*
Symbolum fidei, quisquis redemptionis Sa-
cramenta non negligit, tabulis cordis ad-
scripsit, & tenaci, quo ad confundendos
hæreticorum errores, paratior sit, memoriæ
commendavit. Longe ergo olim aberant
„præstantissimi Galliarum Episcopi ab
„arrogando sibi jure discutiendi Apo-
„stolicæ Sedis Constitutiones, quas
„ut ipsum fidei Symbolum recipiebant,
„nec multum temporis, aut sedulita-
„tis impendendum censebant, ut de
„illarum executione deliberarent; sed
„satis sibi esse arbitrabantur, si earum
„tenorem ad confundendos hæreticos
„memoriæ commendarent; docebant-
„que insuper (quod vos maxime anim-
„advertere oportet) Romani Pontificis
„definitiones non ex ipsorum fide di-
„judicandas, sed fidem potius suam
„ideo firmam, ratamque agnoscebant,
„quod definitioni Romani Pontificis
„consentiret. Audite illos sancto Leoni
„ita subdentes: *Doctrinæ post Deum ve-*
stræ debet quisque fidelis, ut constanter te-
neat, quod credebat: debet etiam infidelis,
ut a perfidia sua, agnita veritate, disce-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

dat, & Apoſtolicæ Inſtitutionis luce pe- fuſus erroris ſuæ tenebras derelinquat. Hæc

„Patrum fides, hæc Majorum traditio „hæc conſtans veterum Gallicarum, „ſicut & cæterarum totius Chriſtian „Orbis, Eccleſiarum regula, quæ qu „rumlibet demum novis humanorum „ingeniorum adinventionibus oppo „gnari poteſt, labefactari omnino n „poteſt. Neque vos ipſos, venerab „les Fratres, præclara veſtra, a „ſacrarum literarum peritia, a „in evellendis priſcis Eccleſiæ m „numentis ſtudium, ac diligenti „ignorare patitur, quod cuncta p „mundum novit Eccleſia: quod nim „rum Sedes Beati Petri Apoſtoli „omni Eccleſia fas habeat judicand „neque cuiquam de ejus liceat judica „judicio. Profecto ſi vel ipſam Apo „ſtolicæ noſtræ Conſtitutionis forma „& quidem non a Nobis recens adi „ventam, ſed a Prædeceſſoribus no „ſtris longa ſæculorum ſerie uſurpata „obſervare placuiſſet, qua omnibu „Archiepiſcopis & Epiſcopis Conſtit „tionis ejusdem exequtionem & ob „ſervantiam integram, Auctoritate Apo „ſtolica præcipimus, committimus, & „mandamus: edoceri vel ex ea fac „poteratis, Nos in hac cauſſa non v „ſtrum conſilium expoſcere, non roga „ſtu

„ſuffragia, non expectare ſententiam, „ſed obedientiam injungere; obedien- „tiam ſcilicet illam, quam Beato Petro „Apoſtolorum Principi, ſanctæque Ro- „manæ Eccleſiæ, ac Nobis noſtrisque „Apoſtolicis decretis atque Mandatis „in ipſo ſacræ veſtræ inaugurationis „limine ſolemni jurejurando polliciti „eſtis. „ Sæc. XVII. A. C. 1706.

„Ægre quidem Venerabiles Fratres, „in hoc inviſo argumento verſamur: „memores enim tenuitatis noſtræ, non „ut dominantes in Cleris, apparere af- „fectamus, ſed ſubditi omni humanæ „creaturæ propter Deum eſſe cupere- „mus, atque utinam datum Nobis eſſet „humiliori loco conſiſtere. At vero „cum neutiquam privatam noſtram, „ſed Apoſtolicæ Beati Petri Sedis, in „qua non immeriti ſolum, ſed & in- „viti, Divino ſic diſponente judicio, „præſidemus, cauſſam agamus, poſt- „quam diu, multumque ſtudio pacis, „& unitatis amore tacuimus, pluraque „perperam adverſus ejusdem Apoſto- „licæ Sedis jura, dignitatemque geſta, „charitate Chriſti, quæ patiens eſt, & „paterna prorſus indulgentia toleravi- „mus, dum inordinato, pravoque pro- „ceſſu impunitarum transgreſſionum „quotidie augentur exceſſus, & cre- „breſcunt culpæ, quæ toleratæ ſunt „ſtudio

Sæc. XVII A. C. 1706.

„ſtudio fidei reparandæ. & amore con-
„cordiæ, amplius diſſimulare Nobis
„aut ſilere non licet; locum nempe
„unigeniti Filii Dei, ac Salvatoris no-
„ſtri Jeſu Chriſti, quem indigni tene-
„mus in terris, ultra negligere nec
„poſſumus, nec debemus. Videmur
„enim, Venerabiles Fratres (quod non
„ſine intimo paterni cordis noſtri mœ-
„rore loqui compellimur) plurima indies
„ab iis, qui ſe Catholicos profitentur,
„palam ſcribi minuendis, convellen-
„disque hujus ſanctæ Sedis juribus,
„ea profecto, ut minimum dicamus,
„libertate, ac licentia, quæ nonnul-
„eterodoxis Eccleſiæ hoſtibus gaudio,
„Orthodoxis vero, piisque ſcandalo,
„ac luctui, nemini certe fructui ac uti-
„litati eſſe poſſint. Iis porro vel ipsi
„quandoque nonnullorum Epiſcoporum
„ſcripta conſentire, nimis deplorandum
„nobisque minime ferenda res eſt, quan-
„vero eadem Apoſtolica judicia pro lae-
„cienda regula fidei a ſummis Pontifi-
„cibus lata, quæ paucos ante annos
„Divina æque, ac ſumma per univer-
„ſam Eccleſiam authoritate niti omni-
„Gallicana Eccleſia datis ad Prædece-
„ſores noſtros literis palam profeſſa eſt,
„modo fere infirma debeant, ac velut
„nutantia reputari, niſi ſuperveniente
„veſtro, paucorum ſcilicet Epiſcopo-
„rum

„rum, judicio fulciantur. Currebatis „bene, Venerabiles Fratres, & præ- „clara Majorum veſtrorum ſequuti ve- „ſtigia ad Apoſtolicam Sedem, tan- „quam ad fidei arcem, totius diſcipli- „næ Metropolim, & unitatis Catholicæ „centrum, quo omnium Eccleſiarum „lineas collimare neceſſe eſt, ne alio „diſtortæ ruinam inveniant, & ad Beati „Petri fidem nunquam deficientem, „qua hæreticorum errores peremptorio „Decreto proſtrantur, fidenter non mi- „nus, quam humiliter confugiebatis. „Quare ergo tam cito transferimini „pene in aliud Evangelium, acſi fidei „arcem, & diſciplinæ Metropolim, ut „minus tutam explorare tentetis, li- „neasque veſtras non ad unitatis Ca- „tholicæ centrum deducere, ſed potius „centrum ad lineas veſtras exigere velle „videamini, ac demum Beati Petri fi- „dem nunquam deficientem agnoſcere „erubeſcatis? Videte quæſo, & in con- „ſpectu ſuperni Paſtoris, qui Nos om- „nes in veritate ſua judicaturus eſt, ſol- „licita mente perpendite, num illud ſit, „quod veſtri muneris, quin & honoris „eſſe profitemini, & in quo Gallos ſem- „per potiores fuiſſe gloriamini: Sedem „ſcilicet Apoſtolicam colere, an potius „lædere: num ſanctæ Romanæ Eccle- „ſiæ jura, honores, privilegia, & au- „thori-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„thoritatem conſervare, defendere, au-
„gere, ac promovere, quod prævi
„conſecrationi veſtræ juramento parite
„ſpopondiſtis, an potius eadem jur
„convellere, honores imminuere, pri
„vilegia, & authoritatem, velut inde
„bium revocare. Et quidem cum, u
„Magnus olim fidenter ajebat Leo, pre
„ter illam Petram, quam Dominus i
„fundamento poſuit, ſtabilis eſſe ne
„queat ulla conſtructio, videte, vene
„rabiles Fratres, ne iſta porro cauſa
„ſit, cur poſt tot annorum curricula
„nunquam in Eccleſiis veſtris pax ver
„fuerit, nec unquam futura ſit, niſi
„ut Vos ipſi non ita pridem loquebo
„mini, profligandis erroribus Roman
„Sedis invaleſcat authoritas, & clara
„firmaque de rebus, ad Catholicam
„fidem pertinentibus, prolata ſententia
„caliginem omnem diſcutiat, animos
„fluctuantes componat, diſſidia proſli
„beat, Eccleſiæ tranquillitatem, ſplen
„doremque reſtituat. Tum demum
„unanimes idipſum ſentietis, & non
„erunt in vobis ſchismata, cum primæ
„Sedi, unde Sacerdotalis unitas ex
„orta eſt, humili adhæſione conſentie
„tis: tunc a ſubditis vobis ovibus in
„tegram obedientiam exigetis, cum
„eam Romanæ Eccleſiæ, cui ſubjectos
„Vos eſſe cognoſcitis, pleno animo

„præ-

„præſtiteritis. Maneat ergo, Venera- Sæc. XVII.
„biles Fratres, ſuus Epiſcopali ordini A. C. 1706.
„honor ac dignitas, ſed quos poſue-
„runt Patres noſtri, terminos non ex-
„cedat: Romanam Eccleſiam Eccleſia-
„rum omnium Matrem, atque Magi-
„ſtram nulli inferiores Antiſtites judi-
„care, aut docere præſumant, aut
„poſt ejus judicare judicium: ſed quæ
„Romanus Pontifex (veteres vobis
„Gallicanos Canones recitamus) ſe-
„cundum ſacrum ſuum Miniſterium,
„authoritate Apoſtolica decreverit, in
„ſumma veneratione ab omnibus ſuſci-
„piantur, & debita illi obedientia in
„omnibus conſervetur, & maxime ab
„his (ut olim Gallus Antiſtes, &
„quidem non ignavus Epiſcopalis am-
„plificator juris admonuit) qui in illis
„regionibus habitant, in quibus divina
„gratia per ejus prædicationem omnes
„in fide genuit, & Catholico lacte nu-
„trivit. Non ut confundamus vos,
„hæc ſcribimus, ſed pro Paſtorali no-
„ſtra ſollicitudine, quam Vobis etiam
„debemus impendere, ut Fratres, &
„filios chariſſimos admonemus, roga-
„mus, & obſecramus in Domino Jeſu,
„ne effuſa nimis de Apoſtolica Sede
„amantiſſima Parente veſtra, unde Vo-
„bis Religionis, propitio Chriſto, fons,
„& origo manavit, ejusque Conſtitu-
„tioni-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„tionibus, & decretis ſcribendi, judi-
„candive licentia ceteris per univerſam
„Dei Eccleſiam offendiculo ſitis; de-
„ſpenſatio enim Nobis credita eſt, &
„ad noſtrum tendit reatum, ſi contra
„paternarum regulas ſanctionum Beati
„Petri, ejusque Sedis cauſſam defera-
„mus: quoniam ſi negligenter ea, quæ
„male uſurpantur, omittimus, exce-
„ſus viam aliis aperimus. Nemo ergo
„Vos ſeducat inanibus verbis, aut falſis
„vobis protendendæ magis Authoritatis
„veſtræ promiſſione blandiatur. Diſce-
„mus omnes non altum ſapere, ſed
„timere, cum ſcriptum ſit: *Rectorem te*
poſuerunt, noli extolli: cumque admo-
„nente Domino ſtudere debeamus, ut
qui major eſt in Nobis, fiat ſicut minor,
„pudeat, ut, qui Minores ſunt, Ma-
„jori ſe æquare, quin & proferre quo-
„dammodo velle videantur. Charita-
„tem ſectemur, ſine qua nihil ſumus,
„quæ non inflatur, non eſt ambitioſa,
„non quærit, quæ ſua ſunt, & multo
„minus, quæ ſua non ſunt, tentare
„præſumit. Maneat diſpoſitio veritā-
„tis, ipſo Chriſti verbo firmata, quod
„etiamſi cælum & terra tranſierint,
„præterire non poteſt, ut ſcilicet Bea-
„tus Apoſtolus Petrus, cujus adhuc in
„Sede ſua vivit poteſtas, & excellit
„authoritas, & cujus etiam dignitas

„in indigno hærede non deficit, con- Sæc. XVII.
„firmare debeat Fratres ſuos, non ipſe A. C. 1706.
„a fratribus confirmari. Unitatem de-
„mum Catholicæ Eccleſiæ, rejectis va-
„nis & inutilibus contentionibus, quæ
„magis quæſtionem præſtant, quam
„ædificationem Dei, firmiter cuſtodia-
„mus. Unitatem ſcilicet illam, quæ
„ut a Majoribus noſtris accepimus,
„in eo potiſſimum ſita eſſe dignoſcitur,
„ut quamvis in Populo Dei multi Sa-
„cerdotes ſint, multique Paſtores, om-
„nes tamen proprie regat Petrus, quos
„principaliter regit & Chriſtus. „

§. CIII.

Novemdecim Præſules a Clemente XI. ſummo Pontifice Romana Purpura decorati.

Cum e Sacro Collegio plures Cardinales ab obitu Innocentii XII. vivis erepti fuiſſent, Clemens XI. ejusdem Succeſſor hoc anno die decima ſeptima Maji novemdecim Præſules Romana ornabat Purpura. Hos inter primus erat Franciſcus Martellus patria Etruſcus, Patriarcha Jeroſolymitanus Cardinalis Presbyter tit. S. Euſebii. II. Joannes Albertus Badouaro Venetus, ejusdem Reipublicæ Patriarcha Cardinalis Presbyter tit. S. Marcelli, & poſtea S. Marci,

Ketteler Hiſt. Decad. V. pag. 375. Cimarol. Mem. Mund. pag. 757. Gottfrid Hiſt. cont. l. 14. p. 659. Guarn. vit. Pontif. Orat. Clem. XI. pag. 19.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Marci. III. Laurentius Caſoni Neapoli-tanus, Archiepiſcopus Cæſareæ, apud Neapolis Regem Sedis Apoſtolicæ Nuntius Presbyter Cardinalis tit. S. Bernardi ad Thermas. IV. Laurentius Corſini Florentinus, Archiepiſcopus Nicomediæ poſtea Pontifex ſub nomine Clementis XII. Presbyter tit. S. Suſannæ & poſtmodum S. Petri ad Vincula. V. Laurentius Fieſchi patria Genuenſis, ibidemque Archiepiſcopus, Cardinalis Presbyter tit. S. Mariæ in Pace. VI. Philippus Antonius Gualtierus patria Urbevetanus apud Franciæ Regem Nuntius Apoſtolicus, Epiſcopus Immolenſis, Cardinalis Presbyter tit. S. Chryſogoni. VII. Horatius Philippus Spada patria Lucenſis Pontificius apud Polonia Nuntius Cardinalis Presbyter tit. S. Onuphrii. VIII. Franciſcus Acquaviva patria Neapolitanus in Aula Hiſpanica Apoſtolicus Nuntius Lariſſæ Archiepiſcopus, Cardinalis Presbyter tit. S. Bartholomæi in Inſula. IX. Chriſtianus Auguſtus Saxo - Citienſis Dux natione Germanus Jaurinenſis Epiſcopus Cardinalis Presbyter ſine titulo eoquod nunquam Romam veniſſet. X. Carolus Colonna patria Romanus, ſupremus Pontificiæ Aulæ Magiſter Cardinalis Diaconus tit. S. Angeli in foro Piſcium. XI. Alexander Caprara pa-

tria Bononiensis Romanæ Rotæ Auditor, Cardinalis Presbyter tit. SS. Nerei & Achillei. XII. Josephus Abbas de la Tremouille natione Gallus, Rotæ Auditor Cardinalis Presbyter tit. SS. Trinitatis in monte Pincio. XII. Petrus Priuli Venetus Alexandri VIII. Pro-Nepos, Cameræ Apostolicæ Clericus, & Cardinalis Diaconus tit. S. Hadriani. XIV. Raynutius Pallavicinus patria Genuensis Romanæ Urbis Gubernator, Cardinalis Presbyter tit. S. Agnetis. XV. Nicolaus Grimaldi pariter Genuensis, Secretarius Congregationis Episcoporum, Cardinalis Diaconus tit. S. Mariæ in Cosmedin. XVI. Carolus Augustinus Fabronius Pistorienſis Secretarius Congregationis de propaganda fide Cardinalis Presbyter tit. S. Augustini. XVII. Joannes Dominicus Paraciani patria Romanus summi Pontificis Auditor, Cardinalis Presbyter tit. S. Anastasiæ. XVIII. Thomas Ruffus patria Neapolitanus Nicææ Archiepiscopus Cardinalis tit. S. Mariæ Trans Tyberim. Nominabat insuper Pontifex eadem die Gabrielem Filipuccium, Cardinalem Diaconum qui tamen miro veræ humilitatis exemplo hanc dignitatem acceptare recusavit, ac propterea has ad eum dedit literas: Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Beatiſſime Pater!

„Invaluit rumor, ſanctitatem veſtra
„inter Cardinalitia dignitate decora
„dos me quoque adſcribere deliberaſſe
„Fateor ingenue, me hujusmodi r
„morem non modo vanum prorſus
„inanem, ſed etiam ſummæ prudent
„Sanctitatis veſtræ injurioſum ſemp
„habuiſſe & adhuc habere, cum r
„vera me nulla ex iis qualitatibus pr
„ditum agnoſcam, quibus ad tant
„dignitatis culmen paratur adſcenſu
„Verum quia ſumma & innata bonitas
„quæ in Sanctitate veſtra reſidet, h
„omnibus poſthabitis vere adhuc e
„cere poſſet, quæ falſo, ut dixi, a
„ma nuntiata fuiſſe exiſtimavi: idcir
„in hoc caſu humillime provolutus
„pedes ſanctitatis veſtræ, majori, q
„poſſum, ſubmiſſione, aliis quamp
„rimis rationibus omiſſis, pono a
„ejus clementiſſimos oculos grav
„meam ætatem, quæ in hiſce poſt
„mis diebus indiget pace & quie
„non autem agitationibus, quas ſec
„ferunt negotia eidem dignitati nec
„ſario annexa. Spero itaque San
„tatem veſtram benigne admiſſur
„eſſe eam, quam poſt diuturnas
„Deum fuſas preces ſponte, libere
„matura prævia deliberatione nunc

„cio, & in qua, Deo dante conſtan- Sæc. XVII.
„tiſſime, quoad vixero, perſeverabo, A.C. 1706.
„recuſationem, vel potius acceptatio-
„nem, ſeu etiam, ſi opus fuerit, re-
„pudiationem aut renuntiationem Car-
„dinalatus, cum præventiva tamen fa-
„cultate, quatenus opus ſit, ſi ita pla-
„ceat ſummæ bonitati Sanctitatis veſtræ,
„retinendi pro mea honeſta ſuſtenta-
„tione Canonicatum, quem nunc ob-
„tineo in Eccleſia S. Joannis in Late-
„rano cum penſionibus, una ſcilicet
„ſuper altero canonicatu ejusdem Ec-
„cleſiæ, alia ſuper canonicatu Baſilicæ
„S. Petri & reliqua ſuper dignitate ca-
„thedralis Alſinæ, necnon alia officia,
„quæ modo ſimiliter obtineo. Vene-
„rabundus deoſculor pedes Sanctitatis
„veſtræ, deprecans ei a Deo optimo
„maximo omne bonum, humillimus &
„obſequioſiſſimus ſubditus.„

Gabriel Filipuccius.

Has Filippuccii literas Pontifex in publico Purpuratorum Senatu prælegi, acdeſuper deliberari juſſit, ſimulque Patrem Caſinium ad eundem ablegavit, qui eidem ad ſublevandam inopiam, & ſuſtentandam cum decore dignitatem duodecim ſcutatorum millia Pontificis nomine offerret, pariter Mareſcottus, & Ottobonus Cardinales necnon Burg-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

hesius Dux viginti aureorum millia dono obtulerunt: Verum Filippuccius nu modo ejusmodi promissis a suo propo sito averti non poterat, sed amica alio rum vi, importunisque precibus fe fatigari tam iniquo ferebat animo, u in periculosum incideret morbum: cum ergo Pontifex hanc repulsam nullatenus ex simulata humilitate oriri cerne ret, nec tamen in re adeo rara sine aliorum consilio procedere vellet, tre decim Cardinalium Congregationem c rexit, in qua decideretur: An Pontifex obedientiæ præcepto Filippuccium ad acceptandam Purpuram cogere va leat? His autem die vigesima quinta Maij negando respondentibus, Filip puccius publicum suæ renuntiationis testimonium confici jussit, illudque die ultima ejusdem Mensis summo Pontifici tradidit; quocirca Clemens Papa die septima Junii coram triginta septem Cardinalibus hujus Purpurati cessionem acceptavit, habitoque Patrum Senatu hunc in modum peroravit: „Inter eos „quos in præterito Consistorio, de uni „nimi fraternitatum vestrarum consili „pariter, & assensu, Cardinales crea „vimus, fuit, sicuti nostis, dilectus fi „lius Gabriel Philippuccius Signatur „justitiæ votans. Curaverat is quidem „prius Nobis non obscure indicare ac „mul

„mum ſuum a tantæ dignitatis, quam „ſibi deferendam audierat, fulgore re- „fugientem; ſed ut verum ingenue fa- „teamur, Chriſtiana hæc, & rara viri „humilitas potius nos in ſuſcepto con- „ſilio magis confirmavit. Clarius ille „poſtmodum ac diſſertius ſenſus ſuos „aperuit ſupplici libello vobis in eo- „dem conſiſtorio per dilectum filium „noſtrum Galeatium Cardinalem Ma- „reſcottum porrecto, cujus tenorem „tunc audiviſtis, & hodie iterum au- „dietis. Noluimus hac in re quidquam „tum in conſueta celeritate decernere: „ſed ſolum eidem Gabrieli longius tem- „pus ad deliberandum concedere velle „declaravimus, ut tam ſuis, quam „aliorum precibus divinam voluntatem „accuratius exploraret, ſperantes pro- „fecto, tametſi a compellendo invitum „vere eſſemus alieni, quod ipſe ſerius „animo reputans ſe per miniſterium no- „ſtrum a Deo vocatum fuiſſe, judicio „tandem noſtro acquieſcere deberet, „ac non minus amicorum lacrimis, „quam ſuaſionibus flecti. Verum ali- „ter omnino res accidit; ille ſiquidem „propoſiti tenax, accepto geſtæ rei „nuncio, idem, quod antea conſtantiſ- „ſime ſemper ſenſit, idem, quod antea, „demiſſiſſime ſemper precatus fuit. Nul- „lum interea Nos, adhibita ad id ſpe-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„ſtatæ pietatis, & prudentiæ virorum
„opera, hortationis genus omiſimus,
„quo optimum ſenem de ſuſcepta ſen-
„tentia deduceremus, ac rationes, qu-
„bus ille cauſſam ſuam orabat, rejec-
„remus; omnia tamen irrito conatu
„nec ſolum irrito, ſed ei inſuper gra-
„adeo & moleſto, ut ipſa ejus vita
„propinquum diſcrimen pene adduc
„fuerit. In hoc rerum ſtatu quid co-
„filii capere deberemus, a compluribu
„ex fraternitatibus veſtris, quarum
„deli in ſinu Pontificiæ ſollicitudinis c-
„ras deponere conſuevimus, libenti-
„ſime exquiſivimus, & ſane re matur
„ac diligenter, quemadmodum veſt
„moris eſt, diſcuſſa, nullam renuen
„vim adhibendam eſſe unanimes ce
„fuiſtis. Interim idem Philippuccius
„ne de conſtanti ejus voluntate rec
„ſandi, refutandi, acetiam renuntiand
„Cardinalatum unquam dubitari co
„tingeret, omnia, & ſingula in ſu
„plici ſuperius enunciato libello co
„tenta confirmando & ampliando, ub
„rius adhuc, & ſolemnius animum ſuu
„hac in re declaravit, publico d
„ſuper celebrato inſtrumento, qu
„mox a ſecretario Collegii veſtri le
„gendum erit. „

Poſtea Pontifex præfatum Filip-
puccii teſtimonium prælegi juſſit, ſuum-
que

que sermonem his verbis absolvit: Sæc. XVII. A. C. 1706.
„His omnibus attentis B. Gregorii præ-
„decessoris nostri exemplum sequentes,
„qui invitum neminem Episcopale onus
„subire Apostolica jussione coegisse un-
„quam reperitur, recusationem, re-
„pudiationem, seu renuntiationem a
„præfato Gabriele Philippuccio, sicut
„præmittitur, factam, admittere in-
„tendimus, eidem Gabrieli forsan ali-
„quando illud ipsum dicturi, quod præ-
„dictus B. Gregorius cuidam Sebastia-
„no, qui commissum sibi ab Anastasio
„Patriarcha Ecclesiæ regimen recusa-
„verat, rescripsit videlicet: *Sensum, ac sapientiam vestram valde ego libenter amplexus sum, laudavi vehementer, & vos felices, me infelicem esse deputavi, qui hoc tempore regimen Ecclesiæ suscepisse consensi.* Faxit divina Bonitas, quæ om-
„nia sapienter disponit, ex humili hac
„amplissimæ dignitatis recusatione non
„minus utilitatis, & ornamenti in Ec-
„clesiam derivari, quam ex tot præ-
„stantium virorum laboribus. qui gra-
„via ejusdem dignitatis onera non re-
„fugerunt.„

Acceptata igitur renuntiatione Pontifex Josephum Vallemanum Cardinalem, quandocunque ei placuerit, declarandum in suo, ut vocant, pectore reservavit, atque in Filippuccii locum

Sæc. XVII. A.C. 1705. nominavit Cardinalem Presbyterum Michaelem Angelum de Comitibus Archiepiſcopum Farſenſem.

§. CIV.

Ejusdem Cardinalis Filippucii obitus.

Guarnac. vit. Pontif. pag. 114. Vitæ Card. t. 1. p. 79.

Hic idem Cardinalis, qui ſane magnus, quia Purpuram meruit, & maximus erat, quia renuit, ex nimia Amicorum importunitate, & Magnatum undequaque ad eum confluentium frequentia tantam animi perturbationem ſuſceperat, ut in gravem febrim incidens in maximum vitæ diſcrimen incideret, ac demum die vigeſima prima Julii annos natus ſeptuaginta ſex piiſſime decederet. Erat Maceratæ ex Patritiorum gente natus, atque ab infantia in ſolidæ pietatis virtutumque exercitiis enutritus. Liberalium ſanctiorumque literarum ſcientia juvenilibus annis in patria crevit, fructuſque illarum præcipue jurisprudentiæ virilibus annis ubertim in uſus ſuos ac miſerorum levamen convertit; Romam enim delatus, ac Doctorali laurea clarus, patrocinantibus Pallotto & Odeſcalcho Cardinalibus, forenſi jurisprudentiæ vacabat, ac præcipue inque oppreſſorum cauſſas agebat, pa-

lopo

lopoſt tamen exorta lue Urbem deſe- Sæc. XVII.
rere ac in patriam reverti cogebatur, A. C. 1706.
ubi in quodam Pago, donec Roma contagionis ſuſpicione expurgaretur, hærere compulſus, ex ingenita humilitate nobilius cubiculum reſpuit, in deteriori commorans: Hæc ipſa vero humilitas Filippuccio ſaluti fuit; illud ipſum enim cubile, quod recuſaverat, effractis contignationibus extemplo corruit. Quamprimum vero peſtilentiæ furor reſedit, Filippuccius Romam reverſus, invitis parentibus recuſatisque nuptiis ſacræ militiæ nomen dedit, & quamvis ſingularis ejus fautor Odeſcalchus ſub Innocentii XI. nomine Pontificatum adeptus eſſet, nunquam tamen a Filippuccio impetrari poterat, ut illum inviſeret, aut ſponte oblatum Vaticanæ Baſilicæ Canonicatum, vel alias dignitates acceptaret: Inſuper diſtricto duntaxat præcepto ab Innocentio XII. adactus, primo Sub-Datarii munus obivit, ac poſtea Canonicatum Eccleſiæ Lateranenſis admiſit, ubi tamen in Tribunali Datariæ vindex juſtitiæ, atque in Lateranenſi Baſilica vivum pietatis charitatisque exemplar audiit. Nonniſi inter uberrimas lacrimas ſummi Pontificis Auditor, libellorumque ſupplicum Secretarius ac S. Pœnitentiariæ Conſultor dicebatur: &

quam-

Sæc. XVII A.C. 1706

quamvis has dignitates invitus exerceret, nova tamen ubique exhibuit virtutum ſpecimina; quippe omnibus liber ad eum acceſſus ſemper pandebat, ac laboris impatiens, multam noctem inſomnem ducebat, ut gravioribus negotiis mature expediendis, cauſſarum ſtudio, ſacrisque meditationibus incumbere poſſet. Cum vero Innocentius XII. hunc Virum ab omni faſtu, inanibusque pompis alienum, æquitatis ſtudioſiſſimum, præclarisque meritis inclytum admiraretur, eundem inter Cardinales referre ſtatuit: Filipuccius autem fuſis ad Deum precibus, ferviſque deprecationibus hunc honorem a ſe avertit. Mortuo autem Innocentio Clemens XI. rurſus eundem Purpura decorare conſtituit, quam tamen ipſe, ut memoravimus, majori repugnantia reſpuit, quam plures alii ſumma aviditate ambire ſolent. Vita adhuc ſuperſtiti Pontifex præter annuos mille aureos pluraque eaque præclara patennæ benignitatis officia præſtitit, civitatisque Maceratanæ Deputatis, qui Pontificiæ liberalitati gratias acturi, ac de immota Filippuccii repulſa queſturi Romam venerant, hæc reſpondit: *Dolendum urbi Maceratenſi non eſt, quod eventem hunc civem ſuum non viderit Cardinalem, quem mortuum forſan aliquando inter*

inter Sanctos relatum intelliget. Subjunxit etiam Pontifex, sibi apprime cognitam esse vitæ ejus sanctitatem, perfectam terrenorum abdicationem, ferventem in Deum, pauperesque charitatem, eleemosynas, jejunia, & frequentes corporis macerationes. Sæc. XVII. A. C. 1706.

Ceterum Filippuccius testamento cavit, ut ejus bona in pias causas converterentur, ipsius vero corpus sine ulla inscriptione funebri in privata Canonicorum sepultura humaretur: Tanta vero hujus Viri veneratio erat, ut innumeri ad ejus cadaver confluentes, illud ferme ad nuditatem importuna pietate omnibus vestibus expoliarent, seque infelicissimos reputarent, nisi Viri sancti reliquias obtinuissent.

§. CV.

Petri de Coaslin Cardinalis decessus.

Venerabilis hujus Patris ferale fatum præcesserat Petrus de Coaslin natione Gallus Parisiis ex Illustrissima familia natus. Hic primævo naturæ beneficio mansuetam indolem nactus, emenso studiorum curriculo inter Sorbonæ Doctores numerari meruit, ac Clericorum statum ultro amplexatus, plura, eaque sat pinquia beneficia, imo etiam *Vitæ Card. t. 1. p. 79.*

Sæc. XVII. A. C. 1706. etiam Aurelianenſem Epiſcopatum ad Regis nominationem obtinuit: cum etiam de Eccleſia bene meritus, regique percarus eſſet, ab Innocentio XII. Purpuratorum Collegio adſcriptus eſt. Tandem vero die quinta Februarii ſeptuagenario major anno obtentæ Purpuræ nono deceſſit.

§. CVI.

Marci Antonii Barbarigo Cardinalis.

Vit. Card. l. c. p. 77.

Pari mortis neceſſitate vivis ereptus eſt Marcus Antonius Barbarigo patria Venetus, qui ſub Cardinalis Gregorii, Patrui ſui cura, Patavii in omnibus virtutum exercitiis, inque altioribus diſciplinis mire adolevit, ac paulopoſt Patavienſis Eccleſiæ Canonicus, & demum Corcyrenſis Inſulæ Epiſcopus renuntiatus eſt, quo in munere tamen graves admodum moleſtias dignitatum pediſſequas perpeti cogebatur; cum enim Moroſinus Veneti exercitus Ductor, quosdam milites transfugas vi ex Templo extrahi juſſiſſet, Epiſcopus violatam Eccleſiæ immunitatem reparari petiit; repulſam vero paſſus, Moroſinum diris devovit, qua tamen ſeveritate tam acerbam Veneti Senatus indignationem incurrit, ut omni-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

omnibus ſuis bonis tam ſacris quam profanis ſpoliatus, Corcyra Romam profugere cogeretur, ubi ab Innocentio XI. perbenigne exceptus, etiam Romana Purpura, & Montis Flaſconis Epiſcopatu honorabatur; nec tamen propterea Venetæ Reipublicæ Senatus de concepta in eum indignatione quicquam remittebat, imo pecuniarum ſubſidium, quod alias ſuæ Nationis Cardinalibus annue elargiri ſolet, eidem conſtanter denegabat: Amplioris tamen fortunæ ſpes Marco affulgere videbatur, dum Cardinalis Barbarigo ejus Patruus mortuo Innocentio Papa ad ſupremos Pontificatus honores communi ferme ſuffragio expeti videbatur: obſtabat tamen huic Cardinali alias optime merito patria tum Romanis inviſa; quapropter hoc carmen ejus Palatii foribus affixum legebatur:

Te bonitas, pietasque juvat, te poſtulat ætas:
Sed natale ſolum non ſinit eſſe Patrem.
Per *barbam* dico Jovis, & per Sacra Quiritum,
Vix Venetus ventus creditur eſſe bonus.

Ceterum Marcus totum ſeſe piæ ſolitudini, rerumque Divinarum contempla-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

templationibus dicavit, suæque Eccle-siæ, gregisque commodis Pastorali sol-licitudine invigilans die vigesima Maii anno ætatis suæ sexagesimo sexto ani-mam suam Deo reddidit.

§. CVII.

Petri Salazar Cardinalis extrema.

Vit. Card. pag. 84.

Quartus ex Cardinalibus hoc anno denatis erat Petrus Salazar na-tione Hispanus. Hic Ordinem B. Ma-riæ de Mercede redemptionis Captiv-rum professus, ac vita morumque ho-nestate necnon insigni doctrina, maxi-me Theologiæ scientia conspicuus, multis annis conciones Apostolico spi-ritu plenas ad populum habuit, ta-tam nominis sui famam adeptus, u non modo inter suos variis, iisque ho-norificis officiis augeretur, sed etiam Hispano Regi a Concionibus, arcani-que Consiliis, necnon Viduæ Regin a confessionibus esse mereretur: Ta-dem in supremum Ordinis sui Ma-strum electus, ad Hispani Regis prec ab Innocentio XI. Purpuratorum S. natui adscriptus est, & paulopost Salmanticensem, & demum Cordub-num Episcopum nominatus, præclar-virtutum exemplis ubique præluxi-

Em-

Eminuit in eo præcipue morum integritas, vitæ humilitas, raraque prudentia: contempſerat aulæa, abacus, omnemque ſuperfluum Domus ſuæ ornatum, & propria tantum virtute, proborum & pauperum conſortio, menſaque frugali delectatus, modeſtiæ potius quam luxui inſerviit: Denique Philippo V. Hiſpaniarum Regi percarus, meritis annisque plenus die vigeſima quinta Auguſti octogenarius beato fine e vita migravit. Sæc XVII. A.C. 1706.

§. CVIII.

Ludovici Homodei Cardinalis mors.

Obiit etiam hoc anno Ludovicus Homodeus Mediolanenſis Patritius, Madriti in Hiſpania natus, ibidemque moribus ac ſtudiis apprime excultus. Hic anno ætatis ſuæ trigeſimo unacum Cardinale Mareſcotto tum ſummi Pontificis Nuntio Romam delatus, atque a ſuo Patruo Cardinale Aloyſio ad Clericalem Statum permotus, eidem moribundo extrema pietatis officia ſingulari animi alacritate ad obitum usque præſtitit, omnium facultatum hæres ab eodem ſcriptus. Auctus tanta fortuna, creſcente etiam meritorum fama ab Innocentio XI. inter Protonotarios *Eggs Purp. doct. ſuppl. t. 4. p. 613.*

Sæc. XVII. A. C. 1706. Apoſtolicos, dein inter Cameræ Pontificiæ Clericos adſcriptus, vix elapſo triennio Epiſcopus Tricaricenſis, & ab Alexandro VIII. utriusque, ut vocant, *Signaturæ Referendarius* renuntiabatur. Inerant Ludovico virtutes admodum conſpicuæ, vaſta eruditio, ſolida pietas, innata clementia, immota æquitas, munificentia, humanitas, moderata liberalitas, benignitasque, & ſuper omnia in Apoſtolicam ſedem tot tamque præclara merita, ut his ſuffragantibus ab eodem Pontifice inter Diaconos Cardinales, applaudente Roma, cooptaretur: Solidos ſedecim annos Purpuræ dignitatem inſigni morum vitæque integritate colluſtravit, tandem vero tam repentino morbo corripiebatur, ut morte præventus, quin Eccleſiæ Sacramentis muniri poſſet, die decima octava Auguſti obiret annos natus quinquaginta. Reliquit multa, eaque profuſus inſignia ſublimis ingenii ſui monumenta, quæ inter manu ſcriptos ſuæ gentis Codices aſſervantur.

§. CIX.

Gravis contentio in electione Epiſcopi Monaſterienſis.

Theatr. Europ. tom. 17. pag. 653. Interim defuncto Monaſterii Weſtphaliæ Epiſcopo Friderico Chriſtiano [illegible] Plet-

Plettenberg, novi Præſulis electio ad diem vigeſimam nonam Julii indicebatur: Nullum non movit lapidem Comes de Eck Cæſareus Adminiſter, ut Canonicorum ſuffragia Carolo Lotharingiæ Duci Osnabrugenſi Epiſcopo conciliaret: pariter eidem omne ſtudium in procurandis ceterorum votis primo addixerat Franciſcus Arnoldus de Metternich Monaſterienſis Eccleſiæ Canonicus ac Paderbornenſis Epiſcopus, qui tamen cum in ſemetipſum plurimorum ſuffragantium affectum, ardentemque eorum induſtriam animadverteret, Carolum promovendi ſtudium remiſit: Inde tanta inter Canonicos exorta eſt diſſenſio, ut Carolus ſpe ſua deluſus a ſummo Pontifice literas, quibus electio ad diem trigeſimam Auguſti differretur, impetraret, ubi vero Cæſar Metternichium excludi petebat, Belgii fœderati Ordines, etſi ſuam prius operam in Caroli favorem Cæſari obtuliſſent, ſuas partes pro Paderbornenſi Epiſcopo per Itterſonum ſuum Oratorem interponebant, ne Cæſaris partes per Weſtphaliam nimium invaleſcerent. Pro Metternichio etiam indies augebatur ſuffragantium numerus, ea potiſſimum ex cauſſa, quod Cæſarei Legatum a Canonicis Romam miſſum Oeniponti intercepiſſent; hac enim violentia ex-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Kettl. Decad. 5. p. 375. Gottfrid. Hiſt. cont. l. 14. p. 653.

Sæc. XVII. A. C. 1706. acerbati Canonicorum potiſſimi Pruſſiæ Regis opem implorarunt, qui etiam datis die quinta Auguſti literis Cæſari expoſuit, quod primo quidem ipſemet Lotharingio faviſſet, cum vero plurimorum ſuffragia in Metternichium collimare cerneret, haud conſultum arbitraretur, ut hic ab electionis jure excluderetur: ipſe etiam Paderbornenſis die undecima & vigeſima quarta ejusdem Menſis literas ad Cæſarem dedit, quibus excluſionis mandatum revocari efflagitabat.

Hæc eligentium diſſidia, ac præcipue Heterodoxorum ſe in electionis negotium ingerentium ſtudia ſummum Pontificem maximo affecerunt dolore, quocirca die decima quarta Auguſti has ad Metternichium literas dedit: „Quæ de diſſidiis inter Capitulares Ec„cleſiæ Monaſterienſis exortis tum ea„literis a Fraternitate tua ad Nos da„tis poſtrema die Julii proxime præ„teriti, tum etiam aliunde percepimus, „magnam profecto animi moleſtiam No„bis attulerunt; cum novi ejusdem Ec„cleſiæ Præſulis electionem pacifice „ac concorditer peragi, maxime cupe„remus, idque ipſum de perſpecta eo„rumdem Capitularium pietate, ac„prudentia, Nobis etiam polliceremur. „Auxit præterea mærorem noſtrum, „quod

„quod audivimus, eo jam res deve- Sæc. XVII.
„niſſe, ut plures Eccleſiaſticæ modera- A. C. 1706.
„tionis obliti, nec ſatis ſpectata Epiſco-
„palis officii mole, nihil intentatum
„relinquant, ut Eligentium ſuffragia
„ſibi concilient, & regendarum anima-
„rum arripiant onus, quod ſancti Viri
„usque adeo exhorruerunt, ut vel fugæ
„ſe dederint, vel latebras quæſierint,
„vel etiam mortem ipſam ab eo, in cu-
„jus manu mors & vita eſt, enixe fla-
„gitaverint, ne illud accipere cogeren-
„tur, vel certe nunquam, niſi inviti,
„& pene vim paſſi illud acceperint.
„Porro dolorem noſtrum longe etiam
„acerbiorem effecit, quod inter hæc
„Eligentium diſſidia, & Eligendorum
„certamina, ejusmodi negotio ipſi e-
„tiam Acatholici ſe ingeſſerint, profa-
„nasque manus ad Arcam Domini ex-
„tendere minime formidaverint. Nos
„certe pro Paſtoralis officii noſtri de-
„bito nihil omnino prætermittemus eo-
„rum, quæ Monaſterienſis Eccleſiæ ju-
„ribus, libertati Electionis, ac impri-
„mis Catholicæ fidei rationibus oppor-
„tuna fore cognoverimus: certiorem
„Te interim facientes, nihil Nos hac
„in re geſſiſſe, quod vel exiſtimatio-
„nem, dignitatemque tuam lædere, vel
„gratiis tibi alias a Nobis tributis de-
„rogare ullo pacto valeat. Quidquid

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„enim præſtitimus, facile intelliges „non alio collimare, niſi ut concors „libera, atque Canonica Monaſterienſis „Epiſcopi Electio peragatur, neque am„bigimus, quin tu pro ea, qua præ„tus es, eximia virtute, ac animi re„ligione, operam, ſtudiaque tua in „eundem finem collaturus ſis.„

Nihilominus Monaſterienſi Capitulo injunctum, ut ab electione deſiſteret, donec Cæſar cum ſummo Pontifice rem compoſuiſſet. Interim Romæ utrinque Competitoris Patroni in ſuas partes Papam pertrahere, certabant; prævaluit tamen Caroli factio, quæ ulterioris prorogationis diploma impetravit: cum autem Metternichius jam antea Pontificium eligibilitatis indultum obtinuiſſet, eique adhærentes poſtremum prorogatæ electionis diploma dolo extortum, proin nullum fore crederent, elapſa primæ prorogationis termino die trigeſima Auguſti futuræ electioni initium fecere, conſuetaque ſolemnitate Franciſcum Arnoldum de Metternich conſpirantibus in eum novemdecim ſuffragiis in Epiſcopum Monaſterienſem elegere: Reclamabat vehementer Carolus Lotharingius unacum quatuordecim Canonicis eidem faventibus, obſtrepebat etiam acrius Comes de Eck, qui tamen eadem adhuc die cathara ſuffi-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

suffocatus obiit: nec tamen inde territus Cathedralis Ecclesiæ Decanus, die trigesima Septembris cunctos Canonicos ad electionis Aulam convocavit, illosque, qui Metternichio suffragabantur, loco excedere jussit, eoquod postremum Pontificis diploma violassent, proin ipsorum electio non modo nulla foret, sed etiam ipsi jure suffragii excidissent: Insuperhabita horum oppositione Decanus ceterique tredecim Canonici Carolum Lotharingium in suum Episcopum elegerunt, ac promulgarunt. Ex gemina hac electione non modo magna discordiarum moles inter Canonicos exorta est, sed etiam potentissimis Principibus alterutri parti patrocinantibus Pontifex ingentibus curarum fluctibus jactabatur, ac præprimis die octava Junii utriusque electione penitus abrogata decrevit, ut interim Episcopatus administratio Metternichio committeretur ea lege, ut tam Episcopus, quam Canonici illi, qui nulliter contra Pontificis mandatum de proroganda Episcopi electione, illum elegerunt, hanc culpam prius humili retractatione emendarent, atque ita Episcopus absterſa omni inobedientiæ suspicione ad Monasterienſem Ecclesiam auctoritate Pontificia transferretur: Postquam igitur hi Canonici literas

Sæc. XVII. A. C. 1706. uberrimis ſinceræ erga S. Sedem ſub-jectionis ſignificationibus refertas ad Papam dederant, ac inſuper Celſ. Caroli Lotharingii cauſſam remiſſius agere cæperat, Pontifex Metternichium ob inſignes illius virtutes, factæque electionis æquitatem tandem die decima tertia Decembris Monaſterienſem Epiſcopum declaravit, & anno ſequenti die octava Junii confirmavit, Carolum autem Joſephum Ignatium Lotharingium ad Archiepiſcopatum & Electoratum Trevirenſem quarto poſt anno tranſtulit.

Facta hac confirmatione Pontifex ad eundem Monaſterienſem Epiſcopum die decima ſeptima Junii hæc perſcripſit: „Ubi Fraternitatem tuam li„ſigni Eccleſiæ Monaſterienſi author„tate noſtra præfecimus, quod contig„die octava decurrentis menſis Juni„Nobis ipſis in Secreto noſtro Conſiſto„rio, honoris gratia, proponentibus„commodum & utilitatem ipſius Eccle„ſiæ ex una, ex alia vero parte præ„ſtantes tuas virtutes præ oculis habu„mus, & firmam in Domino ſpem con„cepimus, Te cumulatis, & amplio„ribus in dies perſpectæ tuæ vigilantiæ„ac pietatis argumentis præclaro noſtro„de Te judicio eſſe egregie reſponſu„rum; & ſane non deerunt Tibi occa„ſiones

„siones explicandi tuum Zelum pro de- Sæc. XVII.
„core Domus Dei, & pro indemnitate A. C. 1706.
„Jurium Ecclesiæ, proque integritate,
„atque incolumitate Catholicæ Religio-
„nis in istis partibus, cum addubitari
„merito possit, non levia damna ex diu-
„turna ejusdem Ecclesiæ vacatione
„contigisse, quibus quidem damnis re-
„parandis Te serio daturum esse ope-
„ram confidimus, cum Tibi satis com-
„pertum sit, præcipuas Pastoralis Sol-
„licitudinis partes esse, quod perierat,
„requirere, quod abjectum erat, redu-
„cere, & quod confractum fuerat, al-
„ligare. Cæterum quam libenter ex-
„ceperimus præclara tua officia, &
„uberes devotæ voluntatis, & grati
„animi significationes, quas pro collato
„tibi munere Nobis obtulisti, tum e-
„tiam actum improbationis tum tuo,
„tum Capitularium Monasterienſium
„nomine factum, circa ea, quæ in ne-
„gotio Electionis minus Canonice per-
„acta fuerant, fusius agnosces ex di-
„lecto Filio Theodoro Holter Officiali
„Paderbornensi ad Te reduce, qui ob
„singularem erga Te fidem, atque in-
„tegritatem, & ob sedulam operam
„hic in Urbe tuis negotiis impensam
„peculiarem sane commendationem
„promeretur. Ex diplomatibus autem
„nostris, quæ ab eodem excipies, in-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„telliges Nos petitionibus tuis, pos
„habita omni difficultate, quoad re
„tentionem eorum, quæ obtinebas
„alacriter annuisse, nec imparem vo
„luntatis propensionem in Nobis de
„prehendisses favore ejus, quem ab
„geri postulabas canonicatu Monast
„rienſi, quo potiebaris, nisi, Succe
„sore ejus loci jam dudum per Nos de
„signato, tuæ preces ad Nos perlat
„fuissent. „

Cum autem Pontifex diffidiis ex hac electione subortis haud satis prospectum crederet, hinc eadem die præfatum Episcopum, ut erga sibi adversantes Canonicos sese benignum exhiberet, his verbis hortabatur: „Non est, cu
„Fraternitatem tuam multis hortemur
„ut satagat æquam, atque præclaram
„erga omnes, ac singulos Capitulares
„Monasterienses voluntatem ostendere
„cum Te jam omnibus erga ipsos inge
„nitæ tibi comitatis partibus feciſſe ju
„tis, imo luculenter respondisse pu
„certo habeamus. Verum, quia Te
„nedum in persolvendis humanitatis
„officiis accuratum (quæ honesta pa
„tius, quam summa laus est) sed plane
„sedulum ab omnibus haberi cupimus
„in explendo præcipuo Pastoralis cha
„ritatis debito, tua maxime interest
„arbitramur, quod vere, & ex animo
„eos

„eos præfertim diligas, arctiusque Sæc. XVII.
„complectaris, qui occasione anteactæ A. C. 1706.
„vacationis Monasterienſis Eccleſiæ,
„cum negotium Electionis ageretur,
„ſua ſtudia, atque ſuffragia in alios po-
„tius, quam in Te direxerunt: ut om-
„nes intelligant, tibi gratiores extitiſſe,
„qui a Te removere, quam qui tibi
„imponere novum, ac forte gravius
„onus ſplendidioris infulæ curarunt.
„Nam ſi recte, & coram Deo res ex-
„pendatur, cum certum ſit, plus exigi
„ab eo, qui plus accepit, ſine multa
„formidine eſſe non poſſunt, qui in
„ſublimioribus Eccleſiæ ſedibus ſunt
„conſtituti, & propterea majorem ra-
„tionem pro numero creditarum ovium
„ſupremo Paſtori ſunt aliquando reddi-
„turi. Quæ Nos certe in cauſſa noſtra
„perpendentes libere profitemur (quan-
„tum tamen Nobis licet citra reſiſten-
„tiam Divinæ voluntati) multo præ-
„clarius de Nobis promerituros fuiſſe
„illos, ſi qui forte extitiſſent, qui hoc,
„quod perferimus, plenum curis, at-
„que periculis munus ab infirmitate
„noſtra amoliri curaſſent, quam qui
„Nos ad ſubeundum onus, cui impares
„ſumus, adegerunt. Æqui itaque,
„bonique conſule, ut, quod Nos ipſi
„in ſinceritate cordis noſtri ſentimus,
„Te quoque Nobiſcum ſentire cupia-
„mus;

Sæc. XVII A. C. 1706. „mus; nam ad animi tui integritatem „a qua adeo commendaris, inprimis „pertinere arbitramur, ut, quo magis „omnibus compertum sit, Te ab omni „prorsus ambitu alienum fuisse, [illegible] „præ cæteris de tua charitate sibi pol „rimum polliceantur, qui visi sunt [illegible] „gnitati tuæ minime omnium suffragari „ut interim prætereamus pertinere [illegible] „eandem virtutem, ut tuæ Lenitatis „& mansuetudinis exemplo subsidea „omnes animorum motus, si qui ad „huc ibi æstuant, absterreantur autem „a Consiliis suis, qui nimium in Te in „dium affectant, & *avertantur statim* „*rubescentes, qui dicunt tibi Euge, Eug* „sed nostræ in Te confidentiæ abun „dantia quadam acti fusius forta „quam oportuit, prosecuti sumus [illegible] „quod Te jam ultro feciſſe, & con „nenter facturum esse confidimus.„

Pari etiam studio ad mutuam, [illegible] ceramque concordiam, ac deponen odia Pontifex Canonicos admonuit, [illegible] ad eos perscribens: „Etsi censendu „omnino sit, Viros, ut genere, & gr „du præstantes, ita prudentia, ac pie „tate præditos, quales Vos esse scimus „probe intellecturos esse, quam decea „ac oporteat, ut Ecclesiastici corpor „membra inter se sincera charitate jun „gantur, ac propterea ambigendum „nun

„nullo modo sit, quin vigeat apud Vos Sæc. XVII.
„pristina animorum concordia, cui ni- A. C. 1706.
„hil detractum sit propter diversa stu-
„dia, quæ licet ab uno eodemque pro-
„posito consulendi bono Ecclesiæ pro-
„fecta, mentes tamen ac sententias
„vestras occasione anteactæ vacationis
„istius Ecclesiæ in partes forte scide-
„runt; nihilominus paternæ nostræ
„erga Vos Benevolentiæ argumentum
„Vobis esse volumus sollicitudinem,
„quam gerimus, ut deleto prorsus quo-
„cunque inter Vos dissensionis vestigio,
„sitis vere unanimes, diligentes, & do-
„nantes invicem, ac demum ut am-
„buletis in domo Dei cum consensu.
„Qui enim tantum pro Vobis curæ su-
„scepimus, quantum Nos susceptisse
„nemo vestrum ignorat, ut in re non
„satis explicata multorum non tam di-
„gnitate, quam doctrina præstantium
„vota intercederent, deinde ut matura
„de hoc ipso negotio coram Nobis de-
„liberatio haberetur, ac ut demum a
„Nobis judicium prodiret, quod non
„tam authoritate nostra niti, quam
„exemplis ab ipso Sacrorum Canonum
„fonte deductis inhærere dignosceretur,
„atque hæc omnia, ne insignis ista
„Ecclesia Pastoris solatio diutius desti-
„tueretur: jure quasi nostro a Vobis
„videmur exposcere, ut quando dedi-
„mus

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„mus Vobis ſingularis probitatis
„Zeli Antiſtitem, cujusmodi Vene-
„bilem Fratrem Franciſcum Arnoldum
„Epiſcopum veſtrum eſſe confidimus
„Vos comprobanda potius filiali ve-
„obſervantia, quam de recolendis
„lis, quæ tranquillitatem veſtram
„qualiter interturbarunt, cogitetis. V
„rum hæc magis, ut diximus, exp
„ctanda, quam requirenda ſunt a pe
„ſpecta veſtra virtute, cum ſperare
„ſit Vos de cuſtodienda, ac cumulan
„invicem dilectione, & pace, quam
„eſſe ſcitis a Chriſto Domino Diſcipu
„ac Sectatoribus ſuis relictam, fore
„licitos, tum ut divinus cultus
„communi, ac concordi ſtudio auge
„tur, tum ut congruis gratæ volunt
„tis argumentis reſpondeatis Pater
„noſtro erga vos amori. „

§. CX.

Nuntii Apoſtolici Colonienſis jurisdictio depreſſa.

Abregé de l'Hiſt. Eccl. t. 13. p. 588.

Sub idem ferme tempus Thorenſis Ec-
cleſiæ Imperialis Abbatiſſa feudum
quoddam eſſe liberatum declarabat:
cum autem Feudatarius ſe graviter
inique læſum reputaret, Julii Piazza
Pontificii Nuntii Colonienſis opem im-
plorabat: Hic igitur hanc cauſſam, quæ

in Camera Feudali Abbatissæ in Westphalia coram competente Judice agitabatur, ad forum Ecclesiasticum evocavit, & indictis pœnis Abbatissam, ut suæ actionis rationem redderet, comparere jussit, obnitentemque pœna pecuniaria, censurisque Ecclesiasticis compellere tentavit. Hac vero ad Cæsarem, Imperiumque appellante, tota controversia Ratisbonæ in Imperii comitiis agitabatur, tandem vero die septima Julii sententia & Nuntii mandata utpote Imperii legibus, Constitutionibus & recessibus, necnon postremis Leopoldi & Josephi Imperatorum Capitulationibus adversa, atque in caussa mere profana, tanquam irrita & nulla fuere declarata, simulque jus Abbatissæ confirmatum: Ut vero Pontifex Nuntii sui dolorem inde conceptum tantisper leniret, eidem Batavicæ Ecclesiæ regimen commisit, vehementer reclamantibus Ultrajectensibus & Harlemensibus Canonicis, qui sua jura violari existimantes, querulas ad Paluccium Cardinalem literas dedere, quibus tamen interminata anathematis pœna interdictum, ne ullum jurisdictionis actum exercere præsumerent. Sæc. XVII. A. C. 1706.

§. CXI.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

§. CXI.

Portu-Regienſis Aſceterii deſtructio.

Quantumvis nec ſummus Pontifex nec Franciæ Epiſcopi Bullam *Vineam Domini* a fidelibus ſuo chirographo ſignari peterent, nihilominus Pariſienſis Archiepiſcopus Noaillius Moniales Portus Regii *de Campis*, ut intra præfixum terminum Pontificiæ Conſtitutioni ſubſcriberent, adegit. Paruere Moniales, adjecta tamen ſequenti reſtrictione: *dummodo id eis, quæ ſibi per Clementis IX. pacem indulta fuiſſent, non derogaret.* Verum Regii Miniſtri hanc ipſam conditionem in deterius referebant, eoque fine a Monialibus appoſitam dicebant, ut debitum obſequium eludere poſſent: Jam tum eas quotidianæ æmulorum injuriæ fodicare coeperant, ac præprimis die vigeſima ſeptima Aprilis Regii Senatus decreto eisdem rurſus interdictum, ne Convictores aut Novitias reciperent: Per opportuna etiam earum inimicis accederat Porturegienſium Monialium Pariſienſi Aſceterio degentium expoſtulatio, qua hæ edictum anno præceſſæculi ſexageſimo nono die decimatertia Maij emanatum, quo ipſarum Mona-

Dupin Hiſt. Eccl. tom. 4. pag. 396. Abregé de l'Hiſt. Eccl. t. 11. p. 463.

Vid. ſupra l. 204. §. 75. p. 637. t. 62.

Monaſterium & bona dividebantur, re- Sæc. XVII.
vocari, *titulum Abbatiæ Portus-Regii* A. C. 1706.
de Campis ſupprimi, hancque domum cum Portu-Regienſi Abbatia Pariſienſi denuo uniri petebant. Harum petitioni ſuffragabatur ipſemet Ludovicus XIV. Galliarum Rex, qui re ad Papam delata biennio poſt die vigeſima ſeptima Martii ab eodem literas accepit, quibus Papa Portum-Regium de Campis velut *hæreſis nidum* declarans, hanc domum, quæ Janſeniſtarum arx ac propugnaculum erat, ſupprimi indulſit: Ejusdem quoque tenoris edictum Rex die decima quarta Novembris promulgari juſſit. Interim Noaillius Pariſienſis Archiepiſcopus hiſce Monialibus Sacramentorum uſu interdixit, eoquod Clementis XI. Conſtitutioni pure ac ſimpliciter ſubſcribere & Pariſienſi Abbatiſſæ obedientiam præſtare renuiſſent. Paulopoſt Le Noir ſeu Niger a S. Claudio Regii Parlamenti Advocatus, qui ſolitudinis amore ad Portum-Regium, quem *veritatis aſylum* appellitabat, ſeceſſit, ad Baſtilliæ carceres raptabatur, eoquod harum Monialium cauſſam tutatus fuiſſet: poſtea urgente P. Telliero, qui Patri de la Chaiſe in Regii Confeſſarii munere ſucceſſerat, Argenſonius rerum capitalium Prætor die vigeſima nona

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Octobris unacum trecentis ſatellitibus hanc domum acceſſit, cunctasque Monia-niales, quarum quindecim erant chori deputatæ, & ſeptem, ut vocant, converſæ, curribus impoſitas in varia regni monaſteria diſtribui, & SS. Sacramentum, ſacrasque reliquias per Archiepiſcopi Sacellanum auferri juſſit. His peractis Prætor de mandati Regii executione rationem Ludovico Regi reddidit, Caſtello-Raynaldia vero Parſienſis Portus Abbatiſſa monaſterium cum ſuis ingreſſa reliquam ſuppellectilem diſtrahi præcepit, ac die vigeſima ſecunda Januarii anno hujus ſæculi decimo Regii Senatus edictum obtinuit, vi cujus Eccleſiæ, vicinæque ædes, Jansenianarum receptacula, ſolo æquarentur, quod etiam mira obſequendi voluntas paulopoſt effectui datum eſt. Moniales vero hinc inde diſperſæ (exceptis nonnullis) pure ac ſimpliciter formulæ, Conſtitutioni Pontificiæ poſtmodum ſubſcripſerunt. Ita demum hic Coenobii peſtris Portus Regius, quin lapis ſuper lapidem remaneret, deſtructus eſt, etiam quod ejus fundamentum ſuper Janſeniannæ corruptionis arenam poſitum fuiſſet, illiusque incolæ a Portu-Regienſibus Doctoribus eo confugientibus ſub pietatis obtentu ſeductæ angularem lapidem Apoſtolicæ veritatis reprobaſſent.

§. CXI

Sæc. XVII.
A. C. 1706.

§. CXII.

Lutheranorum querelæ contra Calvinistas in Ratisbonensibus comitiis propositæ.

Quamvis Calvinistæ juncta cum Lutheranis opera in Ratisbonensibus Imperii comitiis ad ampliandam sectæ suæ libertatem Electorem Palatinum adegissent, postquam tamen importunis suis postulatis plene satisfactum cernebant, Lutheranorum causam penitus neglexerunt, eo rem deducentes, ut hi anno normali stare jussi, sua, si quæ haberent, jura legitimis documentis demonstrare cogerentur: Eapropter hi ad Protestantes Ordines supplicem transmisere libellum, exponentes, quod Hispanis, Bavarisque copiis in Palatinatum irrumpentibus, nonnisi quatuor Templa ab incendio erepta, cunctaque authographa, Manhemio, Heidelberga & Franckenthalia urbibus in cineres redactis, igne absumpta fuissent; Elector quidem iisdem triginta Ecclesias, & quindecim scholas postea erigi indulsisset, & de Ministrorum sustentatione ex Ecclesiarum ærariis providisset, nunc vero cuncta eorum bona inter Catholicos & Calvinistas distributa, proin Ecclesiarum Ministri ob inopiam gre-

Theatr. Europ. t. 17. & 18.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

gem ſuum deſerere compulſi forent. Horum querelis cedebant Luthera... Principes, qui *Evangelico*, ut vocant, *Corpori* die vigeſima quinta Januar... Ratisbonæ exponebant, quod integ... Palatinatus antea Lutheri ſectam pr... feſſus eſſet, ac primum a Joanne Ca... miro Adminiſtratore ejectis Lutheran... Prædicantibus & Ludimagiſtris, Te... pla eorum & reditus Calviniſtis fuer... attributi, eorum vero reſtitutio in a... ticulo IV. §. 19. Pacis Weſtphalic... imo & amplius Religionis exercit... Lutheranis fuerit promiſſum: Id re... Electores Calviniani admodum remi... Catholici vero fidelius adimpleviſſe... ac tredecim Lutheranorum ſcholis, ... triginta & uni Prædicantibus ſala... juxta transactionem cum Pruſſiæ Re... factam usque ad hunc annum ex Pa... tino Eccleſiarum ærario ſolviſſent. A... tur Lutherani Principes petebant, ... ab Adminiſtratore & Friderico V. E... ctore Lutheranis erepta cum o... cauſſa reſtituerentur; hac de ca... ſupplices adibant Electorem Palatin... qui tamen totum negotium Pruſſiæ R... decidendum reliquit: cum vero ... Lutheranis quidem tolerantiam ... ſectæ polliceretur, eisque, ubi pl... quam viginti familiæ reperirentur, ... cleſias ſcholasque aperiendi facultat...

co...

concedi ſuaderet, viciſſim vero Calviniſtis in Imperii urbibus præcipue Francofordiæ & Norimbergæ publicum ſuæ ſectæ exercitium indulgeri peteret, mox Lutherani Principes opponebant, indecens eſſe Rempublicam in Republica erigi, aliunde Auguſtanæ Religionis pacem duntaxat in Auguſtanæ Confeſſionis aſſeclas, extendi poſſe: inſuperhabita autem horum oppoſitione Pruſſus æque ac Palatinus Eccleſiarum proventus diſtribuere pergebant, incaſſum petentibus Lutheranis, ut eis ſalaria & ſaltem *Simultaneum* ſartum ſervaretur, donec res per Imperii decreta decideretur. Nec tamen propterea Lutherani Prædicantes a continuis querelis contra Calviniſtas deſtiterant, quas tamen hi nulla mora, verbisque admodum aculeatis refellere nitebantur, non ſine maximo utriusque partis dedecore; quocirca Imperii Principes Esram Edzardum Lutheranum Hamburgi Prædicantem, & Strimeſium, aliosque Calvinianos Præcones ob virulenta eorum ſcripta acriter reprehenderunt. Ita nempe tolerantiæ apud Sectarios adeo decantatæ ſpiritus in tantum viget, ut ſuam quisque ſectam ubique tolerari velint, alienam vero tolerare nolint. Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

§. CXIII.

Dissidium Episcopi Basileensis cum Bernensibus.

Müller Der. T. I. p. 322. Helvet. Eutr. p. 17.

Obeunte Guilielmo Jacobo Rinck de Baldenstein Basileensi Episcopo ejus Successor Joannes Conradus de Rheynach Imperii Romani Princeps ac Catholicis Helvetis fœdere junctus a suis subditis præcipue vero Vallis Monasterienſis (*) incolis fidei Sacramentum exsolvi petiit: Id vero Vallensium nomine Prætor (**) præsente universo populo præstitit, adjecta tamen hac conditione: *salvo jure civitatis, quo Vallenses cum Bernensibus utpote gratiis eorum protectoribus gaudent.* Hoc enim jus Bernenses sibi vendicant, ex controversiis anno Christi millesimo quingentesimo octogesimo quinto ibidem exortis; cum enim Vallense Capitulum quemdam eligerent Præpositum, quique Papa, alium vero Basileensis Episcopus confirmaret, ac nullus alteri cedere vellet, Pontifex Bernensibus junxit, ut Præpositum a Capitulo electum in possessione firmarent, hujus itaque occasione Bernenses Vallem Monaste-

(*) Münsterthal.

(**) Hunc Germano nomine vocant Hans Jacob Fänger.

nasterienſem occuparunt: Hujus controverſiæ mediatorem egit Baſileenſis Præpoſitus, qui Epiſcopum compulit, ut Bernenſibus belli expenſas compenſaret, eisque Vallem Monaſterienſem cederet: Epiſcopi tamen precibus poſtea datum, ut duntaxat tria florenorum millia Bernenſibus numeraret, & hanc Vallem quidem retinere poſſet, ſalvo tamen civitatis jure, quod Bernenſes cum Vallenſibus habent. Eapropter quotieſcunque Epiſcopus a Vallenſibus fidelitatis Sacramentum exceperat, toties Prætor a plebe electus nomine populi Epiſcopo jurabat, ſe ei fidem opemque præſtiturum, viciſſim vero Vallenſium libertatem, jura & antiqua privilegia pro viribus propugnaturum: Eodem tenore idem Prætor hoc quoque anno juramentum exſolvit, quem non ſine ſtomacho excipiens Epiſcopus, ab eo ſciſcitabatur, an id ſuo nomine vel aliorum juſſu feciſſet, eo autem reſpondente, ſe ſui juramenti religione adactum hanc reſtrictionem addidiſſe, Epiſcopus hæc reponens, *præter nos nullus alius veſter eſt Protector ac Dominus*, juramentum ſine hac reſervatione præſtari ſubditis præcepit, ac Prætorem Brunduſiam captum abduci, ſuoque officio exutum, pecuniaria mulcta caſtigari, cunctosque Bernenſes Miniſtros

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

in suo territorio custodiæ dari jussit. Cum autem Prætor apud Bernenses de illata injuria quereretur, hi primo per Legatos rem componere conati, tandem etiam adhibita armorum vi eundem omnibus suis officiis restituerunt, ac concives suos ad homagium juramentum civitatis Bernensibus præstandum adegere, graviora Episcopo, ni desisteret, interminantibus. Igitur Episcopus læsam jurisdictionem suam vindicaturus, vimque vi repellere coactus Catholicos Suitienses, Underwaldos, & Tuginos, ut e suo Episcopatu Bernenses expellere posset, in opem vocavit: mox vero Tigurini Calviniistæ sub consueto suæ sectæ tuendæ obtentu decem equitum centurias, & sex peditum millia Bernensibus suppetias submisere. Tum vero res ad apertum bellum spectare videbatur: tempestive autem habito Nidaviæ conventu die vigesima prima Aprilis hæc controversia ita composita est, ut tam Episcopus, quam Bernenses in sua quisque jurisdictione permanerent: Cessit quidem Episcopus, interposita tamen protestatione suum jus salvum esse voluit, cumque Bernenses pro belli expensis septuaginta Imperialium millia sibi refundi audacter peterent, repulsam passi sunt, Episcopo tamen intimatum, eum ad numerandas

hasce

hasce pecunias obstrictum iri, si quan- Sæc. XVII. docunque contra inita pacta Bernen- A. C. 1706. sium jurisdictionem in Vallem Monasterienſem violaturus esset.

§. CXIV.

Continuatio belli ob controversam Hispaniæ Monarchiam.

Initia hujus anni in Italia Gallis fuere admodum secunda, finis vero oppido funestus; quamvis enim Josephus Imperator geminos exercitus, eosque validos comparasset, ut alter in Pedemontio bellum sustineret, alter in Longobardia illud strenue prosequeretur, Vendomius tamen viribus superior Cæsareis ad Calcinatum cæsis, atque occupata Mutinensi ditione die sexta Januarii Nizzam urbem intercepit, cunctasque (excepta Susa) munitiones in Pedemontio diruit: Athesis tamen transitum Eugenio Principi cum novis militum supplementis accurrenti prohibere, incassum adlaboravit. Hic enim levioribus primum, iisque secundis præliis nuperam cladem ultus, Athesin Padumque trajecit, ac Augustam Taurinorum, quam Urbem Fevillardus Franciæ Marescallus capta jam arce, arctius incluserat, obsidione liberavit; intercepto enim per Viscon-

Wagner vita Jos. I. Imper. Kettel. l. c. pag. 325. Calmet Hist. Univ. t. 17. pag. 196.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

tium Marchionem ingenti bellici apparatu atque annonæ supplemento Eugenius die septima Septembris Gallorum castra tanta fortitudine invasit, ut superatis omnibus munimentis, captisque omnibus impedimentis ac bellitormentis fusi, confusique partim gladio caderent, partim in fugam acti, partim capti Victorum clementiam exorarent: occubuere præter Marsinium Marescallum duodecim Gallorum millia, vulnerati ferme omnes, atque inter eos ipsemet Aurelianus Dux non uno vulnere saucius: capti Ordinum Ductores trecenti, gregariorum ferè millia, & bis mille ac ultra ad Cæsareos transfugere, quos inter præter tres alios Ductores præcipuus erat Bonnevallus execrandi nominis Vir, ac postmodum Turcicæ superstitionis Sectator. Ex Cæsareis periere, peditum prope octingenti unacum Hoffmanno Tribuno, & Centurionibus viginti: vulnerati duo millia centum triginta novem. Parta hac victoria Chivas, Laudum, Alexandria, Tortona, Casalis, Comum, Pavia, Novaria, aliæque urbes Victoribus claves obtulere, totaque Insubria pactis pacis legibus Cæsari reddita est, excepta sola Mediolanensi arce, quam Marchio de Florida pertinacius propugnabat.

Nec

Nec multo feliciore Marte Gallo-Hiſpani pugnabant in Catalaunia; quamvis enim Philippus Andegavenſis capta jam Montiovina arce Barcinonem acerrima obſidione ad extremum redegiſſet periculum, adventante tamen claſſe Anglica ipſe cum ſuis die ſeptima Maij remis velisque totis aufugit, ac Theſſeus Mareſcallus quinta poſt die obſidionem ſolvere coactus, relictis belli tormentis, omnique apparatu fuga ſalutem quæſivit, ejus exercitu ab incolis miſere diſcerpto: unde Philippo Andegavenſi cum ſuorum paucis Madrito Segoviam ſecedente, hæc Urbs ſeſe Carolo Archiduci die vigeſimo quarto Junii dedit, & poſtquam Gallowajus Anglici & Luſitani exercitus Ductor fuſo Berwicki agmine Alcantaram, pluresque Caſtiliæ urbes occupaverat, totaque Valentia, & Aragonia ſeſe Carolo ſubjecerat, hic absdubio totum Regnum ſibi vendicaſſet, niſi Luſitani a Gallis intercipi veriti, ulterius progredi renuiſſent, & ſubſidium Anglo-Batavicum Schovellii claſſe deferendum nimium tradaſſet; hac enim mora Philippus opportune uſus, ex altera Henares fluminis parte copias magno numero contraxit, atque Alcalam, Carthagenam, Salamancam, Alcantaram, pluresque alias urbes partim vi, par-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII A. C. 1706

partim ultronea deditione recuperavit, ejectoque ex Castilia Carolo ac recedentibus Lusitanis die vigesima secunda Septembris Madritum reversus est, mox in omnes, qui Austriacis partibus favebant, sævire cæpit, cunctosque suis amovit officiis, Josephum Haubronum Mediolanensis Ducatus Secretarium patibulo affigi, Alexandrum Savedram Hispaniæ Magnatem e fenestra projici, diversas ædes flammis absumi, Comitem de Lemos & tres fratres de Moras, Ducem Infantadum, aliosque bonis omnibus proscriptis perpetuo carcere, alios triremibus damnari præcepit, insuper Patrem Sanchez ferreæ inclusum caveæ ac nonnisi semel in die mucido pane & aqua refectum tetro carceri mancipavit, & Mariam Annam Caroli II. Hispaniarum Regis Viduam velut captivam ex Hispania Bajonam relegavit, utque Hispanos Proceres populumque vatiniano in Archiducem odio sub Religionis obtentu incenderet, omnes Austriacos tanquam perstiferos hæreticorum fautores, eoquod in Regnum hæreticorum copias invexissent, fugiendos, armisque propulsandos evulgavit: Injunctum quoque cunctis Sacerdotibus, ut ipsum Carolum Archiducem de hæresis crimine postularent, gravibusque verbis imminens Religio-

nis periculum populo exponerent: nec id ægre a Clericis obtineri poterat; cum enim ipsemet summus Pentisex Religionis indemnitati potentius per Borbonios consultum persuasus, non alium, quam Andegavensem pro Rege haberet, ejus exemplo incitati Ecclesiarum Præsules, Sacerdotum Collegia, & Monasteriorum Antistites non modo Gallis favebant, sed etiam nil crebrius, nilque speciosius orationis argumentum e pulpito tractabant, quam Rege Catholico hæreticorum ope intruso, religionem, Inquisitionis tribunal, invictum hactenus contra sectas aggerem, Templorum, Divorum, rituumque Sacrorum sanctitatem eversum iri. Eodem hoc spiritu animati Murciensis & Oriolensis Episcopi relicto pedo arma dextris aptarunt, multisque se facinoribus durante bello illustres reddiderunt, ac præcipue Murciensis Episcopus a Philippo Pro - Rex constitutus, Murciam urbem omnibus privavit privilegiis, eamque militi diripiendam reliquit, Saluzzus quoque Marchio captam Exeam urbem flammis exussit, omnesque exceptis pueris, fæminis, & senibus, interfici, Patresque Capuccinos, eoquod Carolo adhæsissent, captivos Pampellonam abstrahi jussit. Atque hunc quidem cursum hoc anno habuere res Hispanicæ. In

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A C. 1706.

In superiore vero Germania Villarius Gallorum Archistrategus Ludoviciam arcem obsidione liberavit, captaque Hagenoa & Cæsareorum armamento Palatinatum inferiorem exactionibus & rapinis exhausit, latius pestem circumlaturus, nisi Marleburgus in Brabantia die vigesima tertia Maii ad oppidum Judoigne Gallos Bavarosque tanta clade prostrasset, ut ex sexaginta vix triginta millia superessent: mox etiam Victori claves obtulerunt Lovanium, Bruxellæ, Mechlinia, Antverpia, Gandavum &c. totaque Brabantia Carolo Archiduci homagium præstitit, ac demum continuato victoriarum cursu Ostenda, Mena, Dendermunda, & Athum Cæsareorum armis cessere.

§. CXV.

Imperii sententia contra Colonienſem & Bavarum Electores.

Gottfrid. Hist. cont. t. 14. p. 631. & 650. Hode Hist. de Louis XIV. p. 495. Calmet l. c.

Jam anno priori Elector Palatinus, ut primum inter Electores locum unacum Palatinatu superiore obtineret, Colonienſem & Bavarum Electores proscribi, tanta vehementia urgebat, ut in Electorali Collegio die vigesima septima Novembris concluderetur, dandum esse Cæsari consensum ad exe-

quen-

quendam horum proscriptionem, Germanicæ tamen expeditionis successum prius esse præstolandum opponebant maritimi Principes: Postquam vero Cæsareorum armis tam in Italia, quam in Hispania fortunam faviſſe nuntiatum erat, die vigesima nona Aprilis Josephus Imperator cum Cæsareo apparatu comitantibus eum cunctis Proceribus Palatii Aulam ingressus, ac solio suo insidens, utrumque investituræ diploma, quod Josephus Clemens Colonienſis, ejusque Frater Maximilianus Emanuel Bavarus Elector a Leopoldo Cæsare obtinuerant, prælegi jussit, illudque dilaceratum, atque in terram projectum, pedibus conculcavit, illius vero lacinias Cæsareus Fecialis hastæ suæ acumine sublevatas in frusta discerpsit, atque in Palatii atrium per fenestras projecit: postea Imperatore præsente publice Viennæ lectum est decretum, quo ambo Electores ob eorum secessionem a ceteris Imperii Statibus, & propter apertum bellum contra Cæsarem per Universum Imperium Romanum, consentiente Imperio, tanquam ejusdem Romani Imperii hostes proscripti, eorumque ditiones fisco Imperiali addictæ enuntiabantur: Edicto tamen particulari vitæ Electoris Colonienſis ob sacræ dignitatis reverentiam pro-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706. prospectum est: Maximiliano autem igni & aqua interdictum, ejusque quatuor filii Monachio Clangenfurtum in Styria deportati sunt, non alio, quam Wittelspachensis Comitis Filiorum nomine honorati. Ad hujus tamen sententiæ firmitatem requisitum fuisset, ut prius ambo Principes ad Imperii comitia citati, & publicæ securitatis literis muniti ad suæ causſæ defensionem admitterentur, eisque ad diluenda objecta sufficiens temporis mora indulgeretur: His tamen neglectis Sanctum Cæsaris consilium sententiam promulgavit, quapropter in Ratisbonensibus comitiis Vinarienſis, Bremensis, Wittenbergicus, Saxo-Gothicus, Hassio-Casselensis, aliorumque Principum Oratores die decima quinta Aprilis querebantur, eoquod hæc proscriptio quidem ex Electoralis Collegii consensu inconsulto tamen Principum Collegio contra leges pragmaticas, pacta Westphalica, Imperii recessus de Anno 1653. feudorum jura, & Cæsaream Capitulationem ab Imperatore facta fuisset: Verum Josephus anni sequentis Mense Januario hæc respondit: Si Principes cuncta, quæ ante, in & post præfatam proscriptionem ex militaribus Imperii declarationibus intime examinatis & adhibitis acta sunt, perpendere velint, facile

facile eam legitimam, dignam, & juſtam approbabunt: ſi vero eam alio modo & ordine deinceps fieri cupiant, poterunt id perpetuæ electionis Cæſareæ Capitulationi inſerere &c. (*) Ceterum Pontifex Thereſiam Bavariæ Electricem ob Filiorum ſuorum fata mæſtiſſimam die decima ſeptima Junii his verbis ſolatus eſt. „Etſi arduum „plene ſit animis non cadere in tanta „adverſitate, quanta ea eſt, quam mo„do patitur Nobilitas tua, conſtantiam „tamen illam, qua nunc maxime opus „eſt humanis viribus ægre parandam „ſola inducere poteſt Chriſtiana pietas, „ſi mens inter mala, quæ perfert, ad „Deum erecta ſupremæ ipſius volun„tati conformari, & obſequi ſatagat, „ac ſiniſtros caſus ad lucrum cumulum„que meritorum adhibeat. Quæ non „ita dicimus, ut Te in præſenti, gravi „utique rerum tuarum perturbatione, „curarum omnino expertem eſſe veli„mus; quis enim hoc a Matre de libe„rorum

Sæc. XVII. A. C. 1706.

(*) Nullum Imperii Principem ſine ceterorum Principum, ac Imperii Ordinum conſenſu proſcribi poſſe, edito latino libello quidam anonymus præcipue ex pacis Weſtphalicæ Art. 8. §. *gaudeant* demonſtravit, Vide La Clef du Cabinet Aout 1709, p. 138.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„rorum ſuorum ſalute, ſtatu, ac ſorte
„ſollicita jure depoſcat? ſed ut ſolu-
„tium, quod proculdubio dies eſt alla-
„tura, velut in anteceſſum prælibes,
„jacta in Patrem totius conſolationis
„curam tuam, ac omnipotenti ipſius
„ope fulgura in pluviam fore confidas.
„Atque hic omittimus intimum dolo-
„rem, quo Nos ipſi propterea affecti
„ſumus, multis commemorare, cum
„potius ad paternam noſtram charita-
„tem pertinere arbitremur cogitationes
„noſtras convertere ad exquirenda hujus
„malo remedia, ſi quæ tamen, ut res
„modo ſunt, a Nobis afferri poterunt.
„quo in genere non modo probamus
„ſed grata prorſus habuiſſe profitemur
„officia a Venerabili Fratre Auguſtino
„Archiepiſcopo Amaſiæ Nuncio iſthic
„noſtro in hac cauſſa interpoſita, ac
„interim non remiſſius certe acturi ſo-
„mus per Adminiſtrum noſtrum apud
„Aulam Cæſaream, percupidi, ut fru-
„ctum, qualem res poſtulat, & vota
„noſtra anxie operiuntur, aſſequi ac
„tui commodum Nobis contingat, re-
„pendi interim tibi hanc ægritudinem
„lætis rerum eventibus optantes &c.

§. CXV.

Sæc. XVII.
A. C. 1706.

§. CXVI.

Pontificis querelæ contra Cæsarem & Principem Eugenium.

Præterquam quod Clemens XI. Pontifex ægerrime ferret, quod Josephus Imperator Pauluccium, qui Gallos in Ferrarienſem Ducatum admiſerat, cuſtodiæ dari, Carolum III. in Hiſpaniæ Regem agnoſci, & Legatum ad componenda hæc diſſidia Romam mitti, impenſius peteret, inſuper vehementer querebatur, quod idem Imperator *primas*, ut vocant, *preces* ad Capitulum Hildeſienſe, priusquam deſuper indultum Pontificium obtinuiſſet, anno priori direxerit: Verum Imperator hoc ſibi jus non modo ex conſuetudine (non autem ex Pontificis indulto, aut electionis confirmatione) competere, ſed etiam ipſum Leopoldum ejus Patrem ante obtentum ejusmodi indultum primas preces exercuiſſe demonſtrabat: nihilominus Pontifex ſuo juri inſiſtens, Capitulum & Canonicos Hildeſienſes die ſexta Martii, ne ad Cæſaris preces nominatum admitterent, hortabatur, hæc ad eos perſcribens: „A Venera„bili Fratre Julio Archiepiſcopo Rho„dienſi noſtro ad tractum Rheni Nun„cio agnoviſſe vos arbitramur, nullum

Bohem. Jur. Eccl. tom. 2. l. 3. Tit. V. §. 112.
Epiſt. Pontif. p. 308.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„penes Cæsaream Majestatem resideat
„jus dirigendi preces primarias, ea-
„que minus sub comminatione pœna-
„rum, quarum vi precum possint com-
„mendati beneficium primo vacaturum
„aut quod eis magis libuerit in qua-
„bet istarum partium Ecclesia assequ-
„cum tamen nihil tam a Jure & a Ca-
„nonicis Sanctionibus abhorreat, quam
„laicæ potestati fas esse, Ecclesiæ Præ-
„sules, vel illos, ad quos pertinet,
„incusso pœnarum timore, ad com-
„rendas taliter a se commendatis Ec-
„clesiasticas præbendas, aut alia Sacer-
„dotia compellere. Quod sane alie-
„tum jus, nisi forte Apostolica auth-
„ritate sit fultum, ut nullibi locum ha-
„bere potest, ita peculiari quadam co-
„tione obtinere nequit in Germa-
„partibus ob nota satis concordata in-
„ter Fel. record. Nicolaum quint-
„Pontificem Prædecessorem nostrum
„& claræ memoriæ Fridericum te-
„tium Imperatorem inclytamque Ili-
„Nationem solemniter inita, in qui-
„nihil tam accurate sancitum est, qu-
„ne libertas electionum & collation-
„in mensibus tam assignatis Capit-
„ac Ordinariis Collatoribus, quam
„Pontifici, ejusque Successoribus
„servatis, ullo unquam tempore le-
„tur, nulla tamen ibi assertorum
„pe-

„perialium jurium mentione facta, aut „ratione habita, cum alioquin satis „manifestum sit, electionum aut colla- „tionum libertatem cum primariis pre- „cibus, quæ eam prorsus evertunt, „consistere non posse. Quod si idem „Fridericus, & qui eum subinde con- „secuti sunt, Imperatores ante tem- „pora claræ item memoriæ Leopoldi „nuper defuncti Primarias preces di- „rexerunt, id contigisse constat, quia „illi omnes post sui confirmationem a „Romano Pontifice obtentam, muniri „Apostolico indulto curarunt: quo qui- „dem indulto, quoniam destitutus erat „idem Leopoldus, factum est, ut Pri- „marias preces, a quibus ipse non ab- „stinuit, admittere, & executioni de- „mandare Episcoporum ac Præsulum, „necnon Capitulorum Germaniæ non „exigua, neque contemnenda pars, „libertatis hujusmodi memor, & acer- „rima custos detrectaverit. Quæ cum „ita sint, Dilecti Filii, commoveri „nullo modo debetis, si quibus forte „minacibus mandatis, aliisque non- „nullorum opera excogitatis, propos- „tisque ad extorquendum assensum ve- „strum mediis persentiatis Vos urgeri „ad exequendas ejusmodi preces Vobis „directas, quatenus is, qui per eas „commendatur, obtineat, adhærentibus

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„Vobis, Canonicatum istius Eccles
„cujus vacatio per obitum quondam Fe
„dinandi Wilhelmi in Mense Novis
„gore eorumdem Concordatorum rele
„vato contigisse dignoscitur. Nequ
„hic opus esse credimus Vobis com
„memorare, quam Vos deceat tale
„animum hac occasione præferre, qu
„lem in asserenda Canonicarum electi
„num libertate multi præstantes Eccl
„siæ Viri, ac Præsules magna sui n
„minis laude præbuere. Insuper quam
„præstet in hujusmodi casibus vim p
„tius perpeti, quam reclamante co
„scientia quidquam, veluti sponte, a
„mittere, cum certe satius sit præbe
„dam, vobis invitis, vi occupari (qu
„tamen metuendum modo non videtu
„quam per electionem, aut collat
„nem, utcunque nulliter factam, ips
„ciem quamdam ultronei assensus p
„bere; cum intrusio commendati ju
„bus Ecclesiæ vestræ in posterum n
„nime obesse queat, non parum aute
„ea lædere possit, si quæ a Vobis ej
„dem Personæ facta videatur elec
„a qua non levia scandala orirent
„præsertim vero ob deterrimum exe
„plum, quod aliis similia admitte
„his, & futuris temporibus propo
„retur. Accedit periculum, quod
„hujusmodi precum perperam elec

„incurreret, non faciendi fructus suos, Sæc. XVII.
„ac irritandi omnes actus capitulares, A. C. 1706
„ac propterea adveniente casu, ipsius
„etiam Episcopi electionem, quibus
„ipse intereſſet, ac suffragaretur. Sed
„ubi hæc non sane prætereunda omit-
„terentur, quis Vestrum non intelligit
„electionem, quam commendatus, seu,
„ut vocant, *Precisa* de se fieri a Vobis
„postulat, esse hujusmodi, ut facultatis
„vestræ terminos quam longe excedat,
„præterquam Sacrorum Canonum, ac
„Concordatorum disposition adversa-
„tur, ipsarum quoque imperialium
„precum (si hæc attendi deberent, quæ
„secluso Apostolico indulto non debent)
„tenorem omnino prætergreditur. Ha-
„rum enim Precum serie a Vobis ex-
„quiritur, ut Præbendam primo va-
„caturam, cujus dispositio ad Vos per-
„tineat, ipsi commendato conferatis,
„verum cum ejus, de qua agitur dispo-
„sitio ad vacationem in Mense Nobis
„reservato secutam ad Nos manifeste
„spectet, palam est non licere Vobis
„aliena jura, nostra vero præsertim,
„attingere, neque huc referri posse
„preces imperiali diplomate contentas.
„Serio itaque perpendite, quibus fini-
„bus potestas vestra coerceatur, ac fru-
„stra interim apud Vos contendant, qui
„ingerere vobis curant lædendi Cæsaris

Sæc. XVII. A. C 1706. „metum, quo adigi non poſſunt Eccle-
„ſiæ Viri ad deſerendam juſtitiam, &
„ad prodendam veritatem: neque enim
„id a Vobis poſtulat, qua eſt æquitate
„Chariſſimus in Chriſto Filius noſter
„Joſephus in Romanorum Imperato-
„rem electus. Inprimis autem caveto,
„ne quid attentetis adverſus oblatas
„Vobis Apoſtolicæ proviſionis literas,
„quas favore Dilecti Filii Hugonis Fran-
„ciſci de Fürſtenberg expediri manda-
„vimus, ne videamini velle noſtra, &
„Apoſtolicæ Sedis jura aggredi, quod
„quidem Vos Eccleſiæ pœnis longe
„gravioribus redderet obnoxios, ſed
„aliter prorſus de perſpecta Nobis pie-
„tate veſtra ſentimus, imo curaturos
„Vos eſſe confidimus Pontificiam Vobis
„charitatem ampliori adhuc magis fi-
„lialis veſtri ſtudii ſignificatione demo-
„reri &c. „

Referunt nonnulli, Clementem Papam inſuper iterato queſtum fuiſſe, quod Joſephus Imperator Romam Legatum obedientiæ mittere omiſerit. Attamen, quamvis forte idem Cæſar hoc obſequii genus vel ob belli expenſas, vel tum ſubortas lites *conſueta pompa* exequi diſtulerit, ſuis tamen poſtea partibus, niſi morte præventus fuiſſet, minime defuturum, elucet ex ipſius-met ſummi Pontificis oratione, quam in

in *Consistorio*, ut vocant, secreto, in quo Cardinalibus hujus Imperatoris mortem die vigesima septima Aprilis Anno 1711. denuntiaverat, habuit, hæc asserens: „Decreverat ille jam pri„dem (quod ad defuncti Principis lau„dem commemoramus) accepto a Ma„joribus suis more, ea omnia, quæ „obedientissimum S. R. E. Filium de„cent, per suum apud nos, & eandem „sedem Oratorem cumulate nobis præ„stare, quin imo suas etiam ad id jam „literas miserat, ab eodem ejus Ora„tore nobis reddendas, quibus quid„quid olim post solemnem eorumdem „illius Majorum in Romanorum Reges, „& Imperatores electionem Romani „Pontifices Prædecessores nostri facere, „& concedere consueverunt, id totum „a nobis similiter fieri, sibique concedi „debita reverentia postulabat, nec ipsi „Josepho hac in re ullatenus defuissent „Pontificiæ Charitatis atque Authori„tatis argumenta illa, quæ ejus Majo„ribus delata fuerant. Reipsa tamen „Deo sic disponente, opus istud mini„me perfectum fuit, non alia quidem „ratione ab Oratore Cæsareo dilatum, „cum ceteroquin alia omnia essent „in promptu, nisi ut solemniori pompa, „pro qua paranda diuturniori tempore

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706. „indigebat, demandatum ſibi mun„exequi poſſet.„

Gravior autem lis interceſſit ſum- mo Pontifici cum Principe Euge Cæſarei exercitus Imperatore, eoquo ejus milites ſin res, Perſonas, & S cra ditionis Pontificiæ loca *non ſine p blico ac manifeſto Catholicæ Religionis Divini Nominis contemptu* multa atte taſſent: eapropter datis die vigeſim octava Julii ad eundem Principem teris petebat, ut horum ſcelerum plecterentur, & deinceps terræ & po puli Apoſtolicæ Sedi ſubjecti ab om injuria & moleſtia præſervarentur. A tamen hæ Pontificis querelæ flocci h bebantur, tum quod præſentis belli ceſſitas obtenderetur, tum quod Pa Gallos milites in Ferrarienſem dit nem ultro admiſiſſet, & quamvis hi incolis *a copiis Gallicis ſane graviſſima juriæ fuiſſent inflictæ*, ubi tamen Au lianenſem Ducem cum hiſce copiis Italiam adveniſſe compererat, ſe mi fice lætatum fuiſſe, die vigeſima oct Julii ad eundem perſcripſiſſet, effl tans, ut Agrum Ferrarienſem ab om moleſtia Gallici exercitus immun tueri vellet: longe acerbiori ſtylo ejusmodi injurias a Cæſareis co ibidem illatas expoſtulabat cum Jo pho Imperatore, tertio poſt die

ver

verbis queſtus: „Omnem dicendi vim ſu- Sæc. XVII.
„pergreditur dolor, quo intime tacti A. C. 1706.
„literas in præſens dare cogimur Maje-
„ſtati tuæ: qui quidem dolor inde ori-
„tur, quod per iteratos nuncios admo-
„nemur, militares tuas copias ingenti
„agmine ad quadraginta ferme millia
„hominum per Ducatum noſtrum Fer-
„rarienſem, finitimasque ejusdem noſtræ
„Eccleſiaſticæ ditionis partes deductas,
„graviſſima incolis eorum locorum dam-
„na intuliſſe, nec aliter, quam ſi in
„hoſtiles Agros irrupiſſent, innoxios
„homines curæ, atque tutelæ noſtræ
„commiſſos bonis atque ſubſtantiis ma-
„gna ex parte exutos in ſummo luctu,
„inopia & mærore reliquiſſe. Quæ
„etſi Nobis nil tale exſpectantibus, ne-
„que ſane, ut confidimus meritis præ-
„ter modum moleſta acciderint, vul-
„nus tamen longe graviſſimum cordi
„noſtro inflictum eſt, ubi audivimus in
„ipſas Eccleſias, atque in Chriſtos Do-
„mini hac ipſa occaſione ſævitum eſſe,
„ac eo usque progreſſam fuiſſe mili-
„tum prædæ, atque rapinis inhian-
„tium audaciam, ut eorum quidam,
„ut ſacra vaſa dirriperent, ipſum Ve-
„nerabile Chriſti Corpus (id quod ſine
„horrore, & lacrimis referre non poſ-
„ſumus) contemnere, atque projicere
„non dubitaverint. Hæc Nos in angu-
„ſtia

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„ſtia ſpiritus Nobiscum reputantes, ea
„demque mala unice noſtris peccatis
„tribuentes, ad pedes Crucifixi Domini
„cum gemitu procubuimus, rogantes,
„ut fulmen iræ ſuæ, a cervicibus in
„nocentis, ac fidelis populi, atque ab
„Altaribus, ac Templis ſancto ejus
„Nomini dicatis deflexum, in caput
„noſtrum converteret. Verum cum
„exaudiri aliis, atque aliis forte ſolli
„citationibus (occulto ipſius judicio)
„reſervati non meruerimus, ne officio
„noſtro, quantum infirmitas noſtra pa
„titur, ulla ratione deſimus, preces
„noſtras in amaritudine cordis ad Ma
„jeſtatem tuam dirigimus. Non enim
„ambigimus, quin ſis nobiscum ere
„craturus tot ſcandala, atque flagitia,
„quæ certo ſcimus. Quo animo ut
„Te eſſe omnes intelligant, par eſt, ut
„Zelo juſtitiæ, ac pietatis incenſus de
„bitas de hujusmodi ſcelerum Autho
„ribus pœnas palam ſumi, & quæ ad
„verſus Divina, humanaque jura hac
„occaſione geſta ſunt, farciri jubeas,
„ac demum indictis ſeveriſſimis legibus
„caveas, ne quid ſimile ab his, qui
„apud Te ſtipendia faciunt, inpoſte
„rum attentetur. His ſane mediis
„oſtendes, nolle Te pro avita virtute
„ac religione, Eccleſiæ Dei, Catholicæ
„fidei,

„fidei, ac Apoſtolicæ Sedis dignita- Sæc. XVII.
„tem, ac jura unquam lædi &c. A. C. 1706.

Nec querelarum ſatis, imo ſe *tamdiu de injuria Eccleſiaſticæ ditioni ac Pontificio nomini illata queſturum* ajebat Pontifex, quamdiu Eugenii Principis ope *& auctoritate fiat ſatis juſtitiæ*, quocum ex-„poſtulabat, quod *præter omnem expectationem ejus milites irrupiſſent in Civitatem Immolenſem nil ſibi metuentem, tanquam neutri Partium inter ſe bella gerentium addictam, & ſub ejus poteſtate poſitam, qui ab omni earumdem partium ſtudio tam ſemper abfuit, quam Patrem communem decet, & nihilominus hi optimam inde prædam animalium avexiſſent, ſecumque abduxiſſent captivos aliquot homines eo obtentu, quod hæc omnia ad hoſtium ſuorum commeatum pertinuiſſent*, quocirca poſtulavit Pontifex, ut ejusmodi homines & animalia quamprimum reſtituantur. Pariter die decima ſeptima Septembris apud Cæſarem, & Eugenium Principem rurſus querebatur, quod *præter vim Templis ſacrisque rebus illatam* ditionis Eccleſiaſticæ populi *tum commeatum, tum equos ad annonam in remotas partes abducendam militibus tradere coacti fuerint, & Commiſſarii Cæſarei non precibus, ſed mandatis & quaſi ſuo jure per ſyngraphas præceperint, ut Magiſtratus ingentem vim pabuli, pro Cæſarei exercitus hybernis, qualem*

Sæc. XVII. A. C. 1706.

lem nec locorum anguſtia, nec anni ſteri-tas afferre poteſt, quamprimum parare militares executiones experturi, ni fecerit. Quinimo Pontifex die decima nona Decembris ab Eugenio petiit, ut Cæſareas copias, quæ Ferrarienſem ditionem hyberna acturæ ingrediebantur, inde abduceret.

§. CXVII.

Auguſtus Poloniæ Rex Regni ſceptrum abdicare coactus.

Guttfrid Hiſt. cont. pag. 652. Hode l. c. pag. 496. Kettel. l. c.

Interim Auguſtus Poloniæ Rex inimicam ubique belli fortunam experiebatur; Suecus enim Rex Catholicum Principem huic Regno præeſſe indignatus, nec arma inferre deſtitit, nec pacem concedere decrevit, niſi aut ipſemet cuncta totius ſui Regni vires ipſamque vitam profudiſſet, aut Auguſtus coronam juribusque ſuis cederet: Eapropter cunctos eidem adhærentes armis opprimere intentus, primo Saxones prope Frauenſtadium tanta clade affecit, ut Auguſtus rebus ſuis hoc prælio prope acciſis proſpecturus, Cracoviam ſibi adhuc obſequentem profugere ibique Moſcorum, & Coſackorum ſuppetias præſtolari cogeretur: nec tamen illic a capitali ſuo hoſte tutus erat; Suecus enim in Lithuaniam irrumpens, die

vige-

vigesima secunda Maij capta Vilna Moscovitas, Cosakosque fudit fugavitque, Regemque in Saxoniam profugum insectatus, occupatis Gorlizia & Budissa unacum Stanislao Rege intruso Saxoniam inundavit, indeque immensas opes militesque extraxit: Paulopost præconis voce incolis, ne domos desererent, aut vim opponerent, indixit obsequentibus vero omnem securitatem pollicitus est. Incassum Josephus Imperator per suos Legatos pacem, aut saltem inducias offerebat, id quoque urgebant Angli, Dani, & Batavi, qui Ranstadii eo fine convenerant. Verum inutilia erant eorum officia apud Sueciæ Regem, qui conspirantibus Augusti Ministris, nullam aliam pacis spem fecit, nisi is retento solo Regis nomine, Regno cederet, & Stanislaum Poloniæ Regem agnosceret, gemmas, Regni archiva in Saxoniam translata Regno, & Sobiesckios Principes libertati redderet, simulque Moscorum fœderi nuntium mitteret: Conventum insuper die vigesima quarta Septembris, ut Sueeus in Saxonia hyberna ageret, & cum eo Augustus ad religionem juxta pacis Westphalicæ tenorem in Imperio conservandam suas quoque vires jungeret. Tam iniquæ paci subscripsere Augusti Regis Ministri, &

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

& quamvis hic ad oppidum Callisian Suecos captis belli tormentis atque im pedimentis die vigesima nona Octobr profligasset, suosque Ministros cust diæ dedisset, haud ultra tamen imm paci reclamare poterat, sed die dec ma quinta Decembris cum Sueco d mitioribus pacis conditionibus agr coactus est, quæ etiam die prima nuarii anno sequenti publico præco in Saxonia fuerant declaratæ.

§. CXVIII.

Bellum Hungaricum contra Rag zianos rebelles.

Wagn. vit. Jos. lib. 1. Gottfrid. Hist. cont. pag. 649.

Auspicatum felixque alioqui Jose Cæsaris imperium multa mole turbabat rebellium Hungarorum quies; quamvis enim hi in Transyl nia ingenti clade affecti fuissent, ca tamen Eperiesino totam hanc regio cædibus, rapinis, atque incendiis licentius devastarunt, quo lætan Heisterum Comitem, cujus fortitu nem plurimum formidabant, ab d licis ex alienæ laudis invidia a m tari imperio amotum comperer Quamprimum vero Herbevillium, Heistero succesferat, propulsatis thyani, quem Ragotsius turbandæ H gariæ præfecerat, copiis, Danubi

trajeciſſe intellexerunt, per Paulum Szecſenium Colocenſem Archiepiſcopum ſubdole pacem offerebant: Aſt Herbevillius dolum ſubeſſe vel ex eo cognoverat, quod inclinatas Ragotſii res nuper auro Gallico rurſus erectas, ejusque exercitum triginta millibus validum, ac Gallicis Ductoribus, Germanisque transfugis auctum poſtridie caſtra moviſſe, ac Cæſareis obſiſtere comperiiſſet. Igitur Ragotſianos aggreſſus, prope Biberſpurgum ſudit, fugavitque, ac Varadino in Tranſylvaniam progreſſus, inito ad Sibot prælio rurſus interſectis quatuor rebellium millibus, Claudiopolim, totamque pene Tranſylvaniam in Cæſaris fidem, libertatemque aſſeruit. Nihilominus Ragotſius partitis agminibus Styriam, Sileſiam, Moraviam, ipſiusque Auſtriæ fines populabundus vaſtabat, donec Palfyus Forgatianum agmen e Rabavia propelleret, & Altenburgum pabulis & frumento repletum recuperaret, quinimo rebelles ad internecionem deleviſſet, niſi Tyrnaviæ inducias ad diem duodecimam Julii Cæſari magis noxias quam proficuas fuiſſe pactas intellexiſſet: cum vero eæ a Ragotſianis brevi violarentur, Palfyus recente milite auctus, fugatis rebellium agminibus Schüttam, & Starembergius

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Capervariam arcem, necnon Strig... nium, quam urbem Ragotſiani ded... tione cepere, altero die recuperavi... Rebelles quoque Sopronii obſidione... a milite Cæſareo civibusque iterato p... pulſi, ſolvere cogebantur, ut vero b... lum majoribus viribus redintegrare... ſuppetias a Turcis petebant, quas ... men Sultanus, ne violatæ pacis a C... ſare poſtularetur, non modo eis den... gavit, ſed etiam de eorum petitio... ſuaque repulſa Imperatorem certiore... reddidit. Denique ſeditioſi in vari... Cæſaris ditiones excurrentes, tam i... humana ac promiſcua barbarie ſæv... bant, ut duodecim Regni Comitat... hucusque rebellibus faventes in ipſ... quoque Ragotſium arma vertere ... cernerent.

§. CXIX.

Ulterior progreſſus controverſiæ ... Ritibus Sinenſibus.

Epiſt. Clement. XI. pag. 333. Vid. ſupra pag. 319.

Quantumvis P. Laineſius Romæ ... lum non moveret lapidem, ... Turnoniani decreti executionem p... pediret, nihilominus Clemens Pont... re maturius penſata, cuncta, quæ T... nonius hac in re egiſſet, ipſiusque ... cretum per S. Inquiſitionis officium ... anno die ſeptima Januarii approba...

Ver...

Verum horum Rituum Assertores & præcipue Goanus Archiepiscopus ex Religiosis Missionariis quosdam instigavit, ne Tournonii decreto ac mandatis obtemperarent, quo comperto Pontifex die trigesima Octobris ad eundem Archiepiscopum has dedit literas: „Perspectum esse Fraternitati tuæ arbitramur, quod nos ab ipso nostri Pontificatus exordio intelligentes demandatam esse nobis omnium Ecclesiarum sollicitudinem, curas, cogitationesque nostras converterimus ad Christi fideles in remotissimis istis Indiarum Orientalium partibus agentes, quos præ cæteris speciali aliquo paternæ nostræ charitatis testimonio dignos esse duximus, ac propterea vias, rationesque nobiscum coram Deo expendimus, quibus eorum spirituali solatio, bono, atque saluti consulere valeremus. Decrevimus itaque venerabilem fratrem Carolum Thomam Patriarcham Antiochenum spectatæ apud omnes, probatæque nobis pietatis, prudentiæ, ac Doctrinæ Præsulem cum ampliſſimis Visitatoris Apostolici, nostrique etiam & hujus sanctæ Sedis de latere Legati facultatibus per istas partes usque ad Sinarum imperium ablegare, quod & subinde perfecimus, confisi hoc singulare nostri

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„in fideles iſtos amoris argumentu
„arctiori quodam Chriſtianæ charit
„tis, & filialis devotionis vinculo d
„ſtricturum eſſe eorum voluntates e
„ſanctam Romanam Eccleſiam, a qu
„tanquam amantiſſimæ omnium Eccl
„ſiarum, omniumque fidelium Mat
„ac Magiſtra, per Miniſterium noſtru
„ſe diligi, præ oculis haberi, fove
„que, vel ex hoc facile noſſe poteram
„incendendum autem eſſe ipſorum e
„ga nos, atque Apoſtolicam hanc S
„dem ſtudium, & obſequium, eor
„præſertim ope ſperabamus, qui p
„ſtorale in iſtis partibus officium ger
„tes, debent oves ſibi creditas in u
„tate Dominici gregis continere, e
„demque ad excolendam Eccleſiæ
„cam ac Pontificiam authoritate
„cum qua Epiſcopalis dignitas, ac p
„teſtas adeo conjuncta eſt, omni f
„dio hortari, atque excitare. Ver
„præter omnem exſpectationem noſtr
„accidiſſe audivimus, quod illi ipſi
„maxime omnium præclaram hanc
„caſionem promovendi ſpirituale
„num populorum alaciter ſuſcipere
„buiſſent, eam minime omnium c
„plexi ſint, & quod nonnulli ex R
„gioſis viris, qui ſacris miſſionibus
„iſtis partibus dant operam, ſuæ p
„ſeſſionis, ſuique inſtituti immemo
„ſc

„ſcandali, pravique exempli materiam Sæc. XVII.
„hoc ipſo ſalutari tempore præbere non A. C. 1706.
„dubitaverint. Dolendum vero eſt in
„hoc graviter deliquiſſe quosdam ex
„ordine Fratrum minorum S. Franciſci
„Capuccinorum nuncupatorum, qui
„in civitate Madraspatani commoran-
„tes, cum non ignorarent munus, ac
„facultates, quibus idem Patriarcha
„a nobis late erat inſtructus, Pudyche-
„rium tamen, ubi ille opportunitatem
„transmittendi ad Sinarum imperium
„præſtolabatur, adire, ut opus erat,
„abſolvendi cujusdam Judicii gratia
„etſi ſæpius ab eo vocati, monitique
„ſub pœna ſuſpenſionis, ipſo facto in-
„currendæ, renuerunt, ac interim ſa-
„cra publice facere, non ſine gravi
„Chriſtiani populi offenſione non ſunt
„veriti, latamque ſubinde in ipſos
„ab eodem Patriarcha excommunica-
„tionis ſententiam non reformidave-
„runt, foveri profecto non merebatur
„tam manifeſta eorum contumacia, ſed
„partes erant Catholicorum Antiſtitum
„juſto Zelo in hac cauſſa incendi, ac
„curare, ut qui ſacris interdicti erant,
„redirent ad cor, ac intelligerent, ſe
„non prius expiari poſſe, quam veniam
„ab ipſomet Patriarcha, vel a nobis
„facti humiliter pœnitentes obtinerent.„

Sæc. XVII. A. C. 1706. Uberius etiam ejusmodi querel effudit Pontifex in ſuis literis eade die ad Meliaporenſem Epiſcopum d tis, hæc perſcribens: „Seriem ear „rerum, quæ in iſtis partibus eo te „pore contigerunt, quo Venerabil „Frater Carolus Thomas Patriarc „Antiochenus Pudycherii morabat „profecturus ad Sinarum imperium, q „nos ipſum cum ampliſſimis Viſitato „Apoſtolici in partibus Indiarum orie „talium, noſtrique etiam, & hu „ſanctæ Sedis de latere legati facult „bus ablegavimus, tum ex literis, qu „fraternitas tua ex ſancto Thoma d „Meliapor die undecima Januarii pr „xime elapſi milleſimi ſeptingente „quinti ad nos dedit, tum ex mult „rum ſcriptis, publicoque rumore c „gnovimus, quibus auditis fieri no „potuit, quin multa amaritudine re „pleretur cor noſtrum, nam, qui ub „rem nobis fructum in ſpirituale co „modum iſtorum fidelium pollice „mur, ex hujusmodi profectione, qu „idem Patriarcha Pontificiæ noſtræ ſo „licitudini, charitate, ac Zelo pla „ſingulari obſecutus, ſuſceperat, m „leſtiſſime tulimus, parta eſſe hac ip „tam præclara occaſione gravia ſca „dala ab iis ipſis, in quorum oper „atque præſidio ad promovendam a „maru

„marum ſalutem ſpes utique magna Sæc. XVII.
„conſtituenda videbatur, & ſane mi- A. C. 1706.
„rum, ac dolendum eſt inter ipſos ope-
„rarios vineæ Dominicæ fuiſſe quos-
„dam ſeverioris etiam diſciplinæ, ac
„inſtituti Profeſſores, qui cum probe
„ſcirent, qua dignitate inſignitus eſſet
„idem Patriarcha, quove munere apo-
„ſtolica noſtra authoritate fungeretur,
„ſui nihilominus ſtatus debitique erga
„nos cultus & obedientiæ immemores,
„ejus mandatis parere palam detrecta-
„verint, evocatique ab eo ſæpius, ac
„moniti ſub interminatione ſpiritua-
„lium graviſſimarumque pœnarum, ut
„Pudycherium profiſciſcerentur, malue-
„rint tueri ſeipſos Acatholicorum præ-
„ſidio, quo minus eo pergerent, quam
„ad ipſum Præſulem eos compellantem
„accedere, quin etiam pœnas ipſas,
„per quas, niſi paruiſſent, a ſacrorum
„ordinum exercitio, & ab Altari arce-
„bantur, ſacris temere operantes con-
„tempſerint, ac demum præſumpſe-
„rint poſſe ſe beneficium abſolutionis,
„poſt latam adverſus eos excommuni-
„cationis ſententiam ab aliis, quam a
„nobis, vel ab eodem Patriarcha, qui-
„bus tantum hujusmodi facultas re-
„ſervata fuerat, obtinere: intelliges
„itaque pro ſpectata tua pietate, &
„ſacrarum rerum, Eccleſiaſticarumque

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„legum peritia, quam læsa fuerit pe
„hujusmodi inobedientiam ac contu
„maciam dignitas atque authoritas no
„stra, & quam graviter agendum sit ei
„præscripto sacrorum canonum adver
„sus hujusmodi delinquentes, & re
„fractarios homines, nisi resipuerint
„seque ipsos Ecclesiasticæ potestati, ac
„que obedientiæ, ea, qua par est, ani
„mi demissione, admissorumque dolor
„subdiderint. Ut itaque aditus mise
„ricordiæ, si modo ea se dignos præ
„bere curaverint, ipsis pateat, quo
„nos pro lenitate, & charitate Apost
„lica Christi Domini exemplo curare de
„primis debemus, post totam causam
„diligenter expensam, & postquam com
„pertum nobis fuit eos Ecclesiastici
„censuris vere obstrictos esse, in nihil
„suffragante ipsis absolutione a Vene
„rabili Fratre Archiepiscopo Goano, sive
„a quovis alio nulliter obtenta, nos
„prætermisimus eundem Venerabilem
„Fratrem Patriarcham Antiochenum
„hortari, ut quatenus Religiosus vi
„Michael Angelus Turonensis ex ordine
„fratrum minorum sancti Francisci Ca
„puccinorum, qui vocatus, ut præfer
„tur, ac monitus obsequi neglexit,
„facti pœnitens absolvi ab excommuni
„cationis sententia in eum lata, & se
„cum dispensari super irregularitate

„con-

„contracta humiliter postulaverit, præ- Sæc. XVII.
„via salutaris pœnitentiæ impositione, A. C. 1706.
„petitam absolutionem, & dispensatio-
„nem eidem misericorditer impertia-
„tur, dum tamen ille a civitate Ma-
„draspatani, nisi aliter idem Patriar-
„cha expedire in Domino judicaverit,
„subinde discedat. Interim vero ne
„præfatus Michael Angelus absolutio-
„nis solatio, si eo se dignum præstitit,
„diutius destituatur, fraternitati tuæ,
„de cujus Zelo, ac pietate admodum
„confidimus, facultatem hisce nostris
„tribuimus, absolutionem, & dispensa-
„tionem, ut præfertur, ad tempus
„tibi bene visum, cum reincidentia
„tamen, ac impositis pariter salutaribus
„pœnitentiis, eidem Religioso viro
„Michaeli Archangelo Turonensi, e-
„tiam per superiores ordinis benigne
„impertiendi. Quod item servari a te
„volumus cum aliis ejusdem ordinis
„Religiosis viris, si qui forte sæpe dicti
„Patriarchæ mandatis ante, & post
„ejus discessum a Pudycherio obedire
„neglexerint, prout nos dilectum filium
„Religiosum virum Eusebium Burgen-
„sem dicti ordinis, qui ob eamdem
„causam ad nos ex Madraspatano sup-
„plex, ac dolens accessit, absolutionis
„& dispensationis gratia, quam humi-
„liter petiit, imposita ei pœnitentia sa-

Sæc. XVII. A.C. 1706.

„lutari, Apoſtolica benignitate ſolat
„ſumus. Quod attinet ad ſacerdotem
„Paulum de Sa, quem ob recurſum
„ad Judices laicos, aliisque de cauſis,
„conſtat ab eodem Patriarcha excom-
„municatum fuiſſe in cauſſa coram
„ipſo inter dilectum filium Religioſum
„virum Guilielmum de Valle Congre-
„gationis Clericorum Regularium The-
„tinorum nuncupatorum, ipſumque Sa-
„cerdotem Paulum de Sa, cum eum
„cenſuris prius abſolutum, & ſuper
„impedimento irregularitatis diſpenſa-
„tum, prævia renuntiatione præfati re-
„curſus nulliter facti, ac injuncto pre-
„cepto parendi mandatis Eccleſiæ to-
„tenta ejusdem Guilielmi de Valle ab-
„ſentia, habilitandi, & inducendi in
„poſſeſſionem Parochiæ Gondeluri tibi
„in Domino tribuimus facultatem, in
„quibus omnibus ſcire te volumus no-
„peculiarem rationem habuiſſe teſte-
„monii, atque judicii per te ejusdem
„tuis literis ad nos delati.„

§. CXX.

Turnonii Legati Apoſtolici geſta, & vexationes perpeſſæ.

Relat. de la perſ. de la Chine p. 25.

Interim Turnonius Menſe Februario Neophytis officii cauſſa ſæpius ſe-
febatur, quos gravibus oppido verbis mone-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

monuit, rogavitque, ut Tabellas & Confucii effigies ex ædibus ſuis eliminarent, easque ad eum perferrent: His vero omnibus, excepto quodam ſeniculo, ſe eas Jeſuitis tradidiſſe reponentibus, hi Peckinenſem Epiſcopum ex Ordine S. Franciſci adibant, ſupplices, ut Turnonium Patriarcham hortaretur, ne circa hoſce ritus controverſos quicquam innovaret; graviſſimos enim inde tumultus absdubio orituros: Verum Epiſcopus hoc in ſe negotium ſuſcipere renuit, niſi ei ſuam declarationem ſcriptotenus traderent, quod tamen facere recuſabant. Quarto poſt die plures Chriſtiani, iique magis conſpicui Turnonium doloſe convenerunt, eidem circa hoſce ritus libellum ſupplicem offerentes; ſperabant enim, eum hoc ſcriptum minime acceptaturum, proin eos opportunam de illo querendi anſam aucupaturos: cum autem Patriarcha libellum acceptaſſet, hi pudore ſuffuſi, ſuaque ſpe deluſi receſſere: Eo ardentius autem Turnonius adlaborabat, ut Chriſtianos falſis perſuaſionibus deceptos a ſuperſtitione ad verum Dei cultum, ſuique decreti obſervantiam reduceret, eo fine etiam Ludovicum Appiani, & Antonium de Froloſana Franciſcanum Interpretes ſuos ad hoſce Neophytos rite inſtituendos ſæpiſſime emiſit,

Relat. de ce qui s'eſt paſſé a la Chine par rapport a M. de Tournon Fatinel. rel. mort. Tourn.

Sæc. XVII. A.C. 1706

emiſit, ſæpiusque ipſemet eorum ædes acceſſit, hacque induſtria, ac labore Apoſtolico non pauci ex neo-converſis luculenter deprehenderunt falſitatem juramenti, quo ab horum rituum aſſertoribus adacti profitebantur, Sinenſes non cælum illud materiale, ſed ſub cæli nomine Deum verum adorare, eosque nec a Confucio, eorumque Majoribus, nec in ſacrificiis oblatis ullum bonum ſperare: Eapropter eorum nonnulli palam teſtabantur, ſe duntaxat intendiſſe, quod *Chriſtiani* cælum non adorent &c. alii ſe nequidem lecta juramenti formula, ſubſcripſiſſe, alii illius ſenſum non comprehendiſſe, ſed ad aliorum ſollicitationem juraſſe, cum ipſis ſuggeſtum fuiſſet, ſe ſecus letha-ter peccaturos, eoquod ſua repulſa ob-tius Miſſionis Sinenſis excidium pro-moturi eſſent: alii denique aperte pe-jurii ſe reos declarabant. Sub idem ferme tempus Patriarcha ad Sinen-Imperatoris alloquium admiſſus, eo-dem rogabat, ut ſupremum omni-Miſſionum Præpoſitum in Urbe Pe-nenſi conſtitui, permittere velit: Ha-petitio, inquit Jeſuita Anonymus ſ-ctor præfatæ relationis, minus acce-videbatur; potuiſſet enim Imperat-ſuſpicionem ingerere, perinde ac ſi P-in Imperii Metropoli quemdam jur-

dictione non modo in Missionarios, sed in omnes Christianos subditos prædi- tum constituere intendisset: Eapropter Turnonio hanc petitionem fuisse denegatam, ipsum vero, quod hæc repulsa in Jesuitarum officina fuisset absdubio fabricata, incautius coram Mandarinis effutiisse, narrat præfatus Author; indignationem inde conceptam dissimulabat Imperator, ad vindicandum tamen Jesuitarum honorem palam dicebat, „eos nunquam hono„rificum ejusmodi officium expetiisse, „cum id aliunde parum eis ad augen„dam existimationem & gratiam, qua „in Aula pollent, conferret, quocirca „Jesuitis præcepit, ut coram Patriar„cha palam declararent, se hanc digni„tatem ultro oblatam, nunquam ac„ceptaturos:„ Postquam vero Turnonius a Cæsare petebat, ut saltem Maigrotum Cononensem Episcopum Peckini subsistere, eo fine permitteret, ut hic Imperatoris, summique Pontificis Internuntium agere posset (*). Imperator a Jesuitis, qui Cæsaris responsum ad rituum explicationem ab eis factam, Romamque missam a Patriarcha comprobari, desiderabant, sollicitatus, hunc Epi-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

(*) Hucusque cuncta relata sunt ex illo Jesuita allegatæ relationis Authore.

Sæc. XVII. A. C. 1706. Episcopum ad se accersiri jussit: Hi ergo unacum Francisco Gueti Missionario ad Aulam delatus, P. Antonium Beauvollier Jesuitarum Procuratorem Virum Sinicarum rerum expertissimum obviam habuit (*) quo præsente natu major Imperatoris Filius ex Ap pianio Interprete sciscitabatur, qu hic homo esset, eo autem respondente Maigrotum esse, Regius, spurius tamen hic Filius ex Concubina natus, ajebat: *novi famosum hunc perturbatorem, ad audenda quævis projectum.* Post lopost quidam Mandarinus Imperatoris nomine Maigroto injunxit, ut cuncta quæ in Confucii doctrina legi Divinæ esse contraria censeret, scriptotenus exponeret. Hic ergo jussis obtemperans, ex Canonicis Sinensium libris quinquaginta textus fidei Catholicæ adversos conscripsit, ac unacum ejusdem fidei explicatione sequentem adjunxit protestationem: „Hoc mane quo„dam Mandarinus nomine *Ciao* exhi„buit mihi mandatum Imperatoris, qua„eidem doctrinæ Confucii articulos „legi Divinæ repugnantes scripto tra„dere jussus sum: cum autem perfun-

(*) Hic Jesuita postmodum contra ritu Sinenses & Societatis opinionem acriter nec minus quam solide calamum suum exercui

„ſum habeam, hoc mandatum a Jeſuitis, „quibus in rebus religionem Chriſtia- „nam concernentibus ad Imperatorem „& gentiles Sinenſes recurrere, ſo- „lemne eſt, impetratum fuiſſe, id vero „non ſine magno Religionis Chriſtianæ „dedecore ac damno fieri haud poſſe „credam, hinc præſentibus PP. Joanne „Franciſco Gerbillonio & Dominico „Perennin Jeſuitis, & Ludovico An- „tonio Appiani, & Franciſco Guetti „proteſtor, me hoc facinus execrari „tanquam religioni Chriſtianæ injurio- „ſum, & haud abſimile illi Donatiſta- „rum, qui reclamantibus Catholicis „ſuam cauſſam ad Conſtantinum Im- „peratorem devolventes, eam ab eo „dijudicari petebant: Hanc ergo meam „proteſtationem præſente etiam Patri- „archa Antiocheno Viſitatore Apoſto- „lico &c, innovandam cenſui, eamque „nunc innovo. Inſuper præſente eo- „dem Patriarcha declaro, quod ſi eo „permittente, atque ex majoris mali „metu Confucianæ doctrinæ articulos „legi Chriſtianæ magis contrarios Im- „peratori ſim traditurus, hanc cauſſam „ad eum devolvere, aut illum pro Ju- „dice agnoſcere, nullatenus intendam.„

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Hanc Maigroti declarationem Tur-nonius die prima Julii recepit, qui majora mala præpediturus, textus ab eodem

Sæc. XVII. A. C. 1706. eodem collectos Imperatori tradi, per- misit quidem, Jesuitis vero sub inte- minata anathematis pœna, & Sede Apostolicæ indignatione per P. Gerbi- lonium Gallorum Jesuitarum Superio- rem interdixit, ne de controversis ri- bus coram Imperatore, vel ejus Mi- stris disputare, ac fidei causam judi- cio gentilium subjicere præsumerent. Eadem adhuc die P. Antonius Thom Lusitanorum Jesuitarum Superior, altera die P. Gerbillonius Patriarch convenere, petentes, ut coram Imp ratore de controversis hisce ritibus d sputare ipsis liceret: id rursus sub i dem pœnis inhibuit Patriarcha.

Paulopost Mandarinus quidam M groti textus Imperatori tradidit, m gna admiratione defixus, quod h Episcopus, quem ejus adversarii t quam ignorantissimum hominem d pinxerant, intra exigui temporis a gustias tot, tamque congruos tex colligere potuerit: His perlectis ip met Imperator fatebatur, quod n modo hi, sed plures adhuc alii tex Divinæ legi oppositi in Confucii s reperirentur, eorumque Scriptores quaquam Dei legem, sed duntaxat num Imperii regimen respexiss Mandarini quoque sæpius Turnonio gnificarunt, quod Imperator contr

verſo huic negotio haud ultra ſeſe in- Sæc. XVII.
gerere decreviſſet: Attamen Beauvoil- A. C. 1706.
lerus clam contra Maigroti textus libellum Imperatori porrexit, in quo eosdem textus cum fide Catholica conciliare conatus, nomine *Xangti* & *Tien* verum Deum ſignificari ajebat, necnon ſacrificia, ceterosque ritus tanquam innocuos explicare ſatagebat, ſimulque Maigroto, quod circa controverſos ritus in arenam deſcendere declinaret, exprobrans, Imperatorem excitabat, ut doctrinas Sinenſium ritibus oppoſitas doceri prohiberet, eoquod ipſemet in ſuis libris dixiſſet, quod *ſuis Superioribus obſiſtentes, turbarumque & ſeditionum Auctores plerumque Spirituum & geniorum nominibus ad ſeducendam multitudinem inſenſatam utantur, ac propterea prima Sanctorum Virorum cura eo abierit, ut opiniones Eterodoxas diſſeminari prohibeant, prudentesque Imperatores tanquam rem oppido neceſſariam commendarint, ut noxiis doctrinis obex ponatur.* Inde vero inferebat Beauvoillerus, quod omnes doctrinæ Confucio, ejusque ritibus oppoſitæ in Sinis haberentur pro *Eterodoxis* & *noxiis*, tandem vero Imperatorem rogabat, ut hanc controverſiam decidere dignaretur.

Sæc. XVII. A.C. 1706.

§. CXXI.

Maigrotus Turnonii Vicarius Generalis in vincula conjectus.

Die prima Julii Imperator pro mo[re] suo in Tartariam proficiscebatur, comitantibus eum tribus Jesuitis PP. Pereyra, Antonio Barros, & F. Par[ra]mino Laico Chirurgo, qui insuper[a] bito districto Turnonii interdicto, [ad]brum Beauvoilleri Imperatori obtu[le]runt. Hic ergo protinus per Mandarinum *Ciao* præcepit, ut Maigrotus, PP. Thomasus, Perennius, Beauvoilerus Jesuitæ, & Ludovicus Appiani, Guettius, & Angelita Turnonii Secretarius in Tartariam ex Urbe Pechinensi contenderent: Igitur unaomnes sese die vigesima octava Julii itineri accingunt, pridie tamen Maigrotus coram Turnonio rursus protestabatur, se nonnisi vi adactum, & Regiis mandatis obsistendo imparem ad Imperatorem venire; sibi enim persuasissimum esse, quod hujus controversiæ decisio non ad Principem gentilem, sed ad solam sedem Apostolicam spectaret.

Vix Maigrotus advenerat, cum ad Imperatoris alloquium admissus, coram ejus throno genua flectere jubetur, declarante Imperatore, quod Tur[ra]

seu *Calum* apud Sinenses idem sit, ac *Deus* apud Christianos, nec ritus & obsequia Confuccio, & defunctis Majoribus præstari solita legi Divinæ adversentur: postea ad Maigrotum conversus dixit: *num tibi sensus idem est?* respondente autem eo, hanc decisionem Sedis Apostolicæ judicio adversam esse, nec se posse in rebus fidem concernentibus ab ejus sententia recedere, tum convitiis, omnique contumeliarum genere a Mandarinis affectus est, ac postea in vincula conjectus, demum velut idiota, eoquod coram Imperatore de rebus fidei disputare subterfugisset, regio edicto declaratus, Mense Decembri e Sinarum Imperio unacum Joanne Mezafalce Apostolico Provinciæ *Ca-Kiang* Vicario, & Guettio alapis, verberibus, calcibus innumerisque injuriis per decem dies excruciato exulare jussus est: duo vero Christiani, qui Turnonio a secretis fuisse accusabantur, necnon Joannes Sacerdos, quem Patriarcha pro erudiendis in Christiana doctrina pueris nominaverat, quadraginta fustium ictibus tundebantur, postea in Luxotungi Provinciam relegati, ac denique Appianius sub obtentu, quod Succiveniam Provinciam turbasset, fædo carceri inclusus est, etsi ipsimet Mandarini datis ad Imperatorem literis

Sæc. XVII. A. C. 1705.

Sæc. XVII A.C. 1706. testati faissent, quod hic Missionarius nullas turbas concitasset, nec unquam ex hac Provincia ejectus fuisset: Hæc supplicia decernebantur, promulgato Imperatoris edicto, quod mox re- remus.

§. CXXII.

Turnonii epistola ad Maigrotum.

Fatinell. l. c. Postquam Turnonius ab Aula die vi- gesima tertia Augusti Cantonum juxta Imperatoris mandatum profici paraverat, prius ab eodem ampliu cunctas Missiones lustrandi veniam o- tinuit, qua tamen postmodum re- cata, nonnisi in itinere obvias visi permissus est: Nondum ad Canton- sem urbem appulerat, cum Maigrot Episcopum acerbissimis vexationibu contumeliis atque injuriis affectum insuper vinculis adstrictum atque Imperio exulare jussum comperit quapropter die sexta Octobris ex u Lin-Chin ad eundem tanquam lab rum & passionum socium, atque A tesignanum has dedit literas:

„Inter navigationis otia mente „pius revolvens ea, quæ posteriori „Mensibus ante meum discessum isthi „præter exspectationem contigeru „nescio an doloris vel gratulatio

„Officiis ad Dominationem tuam illuſt- Sæc. XVII.
„riſſimam animum meum conver- A. C. 1706.
„tam. Flendum quippe eſt ſuper Epi-
„ſcopo pro religione captivo; non tam
„propter captivitatem, quam propter
„perſecutionem, & eo amarius, quo
„magis inauditum, quod pro cuſtodi-
„bus habeat ſuos Accuſatores, hosque
„Religioſos. Sed ubi Spiritus Dei,
„ibi libertas; cum gaudio legimus bea-
„tos, qui propter veritatem & juſtitiam
„perſecutionum ſuſtinent tormenta.
„Horreſcent aures piæ audiendo, quod
„Eccleſiaſtici Paſtores a ſuis provocen-
„tur Adjutoribus ad gentiles, tan-
„quam ad Judices de arcanis Chriſtia-
„næ legis; & quidem concitato prius
„iſtorum odio ad fraudes & injurias
„non minus in Religionis, quam Epi-
„ſcopalis Dignitatis contemptum. Quæ
„enim Participatio Juſtitiæ cum iniqui-
„tate, aut quæ Societas Luci ad te-
„nebras? Neglecto tamen perſecutionis
„auctore nonne exultans canit Eccleſia:
„ibant Apoſtoli gaudentes a conſpectu
„conſilii, quoniam digni habiti ſunt,
„pro Nomine Jeſu contumeliam pati,
„quæ igitur Eccleſia Dei ſacra Exul-
„tatione commemorat, cum mærore
„tractabimus? Etenim pro Nomine
„Jeſu patitur, qui pro gloria & Sancti-
„tate Evangelii convitia reportat, atque

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„ad vindicandum divinum cultum a
„inquinamentis superstitionum, &
„verbis mendacii legitime certat, nul
„molestiarum aut injuriarum affec
„territus. Qua sane laude Zelus D
„minationis tuæ, Apostolico Brevi m
„per a me allato, non tam comme
„datur quam præmunitur. Quoni
„hominum figmento ea tibi poterit e
„quam auferri?„

„Dicere lætanter potes: locuti sun
„adversum me lingua dolosa, & se
„monibus Odii circumdederunt me
„cumque loquebar illis, impugnabu
„me gratis, gratis siquidem, qui in
„crimine impugnaris, qui impugnar
„ut noxius, cum sis in confessione la
„dabilis. Sed qui insurgunt in te, co
„fundentur, & videbis Sapientes
„eorum stultitia comprehensos; jam
„autem lætabitur, scriptum est enim
„perdam Sapientiam Sapientium
„Prudentiam prudentium reprobab
„Si quæ vero Prudentia est damna
„lis, ea utique, qua per vim & infidi
„vitia sua tegere, noxia pro bonis
„falsa pro veris ostendere quidam
„tuntur; & quæ si dicerentur, a se fac
„puderent, per alios subdole patra
„gloriantur.„

„Inauditum sane consilium in me
„tem cadit istorum prudentum, p
„bar

„batæ ſcilicet vitæ teſtimonia, non ope- Sæc. XVII.
„rum præſtantia, ſed minarum vi & A. C. 1706.
„vexationibus exigendi a Viſitatore
„Apoſtolico, & ab eo extorquendi, metu
„humanæ Poteſtatis interpoſito, ut
„integerrimi Epiſcopi famam eorum
„damnatis Praxi & opinionibus infenſi,
„calumniis inficerent apud ſummum
„Pontificem. Nonne in his confunde-
„tur eorum Stultitia? Hujus etiam
„Naturæ eſt tartarica illa expeditio;
„qua ad novum violentumque Domina-
„tionem tuam traxere certamen, in
„quo Victor remanſit captivus; in quo
„vulnera non pectori, ſed animæ, quo
„acerbius, eo glorioſius, fuerunt in-
„flicta; in quo denique fratres habuiſti
„aggreſſores, & Paſſionum compartí-
„cipem, quod jure ſperabas ultorem.

„De hoc utique ego ſemper in Do-
„mino gloriabor, quia hæc eſt vera
„fraternitas; & ſi gloriari oportet, quæ
„infirmitatis meæ ſunt, gloriabor gau-
„dens, quod nos infirmi, illi autem
„potentes. Atque utinam ſicut fui
„contumeliarum particeps, ita ſim &
„Præmii per virtutem illius, qui pro
„peccatis noſtris ſeipſum obtulit ho-
„ſtiam immaculatam in abundantia mi-
„ſericordiæ, & eſt merces noſtra ma-
„gna nimis ex dono promiſſionis.„

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„Gaudemus igitur in hac fanct
„exſpectatione, in multo tamen fate
„experimento tribulationis, eſt gra
„dium meum, cum cogito ad grave
„difficultates in hac Miſſione aucto
„Evangelicæ prædicationi & Apoſto
„licæ Sedis mandatorum executio
„ex temere ibi geſtis & ab Imperato
„procuratis, ſuper quibus non habe
„requiem ſpiritui meo, quamvis nih
„mihi in his conſcius ſim. Ea enim qu
„ad religionem, ad cauſſam Dei (a qu
„tua eſt indiviſa) atque ad Pontificia
„poteſtatem ſpectant, corde ſatis impo
„vido, ni fallor ſuſtinui, quantum ma
„fragilitas, & rerum conditio permi
„quæ mea ſunt, contempſi, quæ reg
„minis, omnibus notum eſt, quam
„pro meo munere obeundo, ſim pa
„ſus. Jam vero deſperate agentiu
„furorem quæ rationum vis, quis pu
„næ timor, quæ poteſtas cohibere v
„leat? Omnia perperam adhibui. A
„infligendis cenſuris abſtinuiſſe non
„pœnitet; ſaltem ut in illius cedat p
„dorem, qui haud pridem ex ca
„longe levioribus, quam ipſe ſit reu
„fratres ſuos ejusdem Societatis vitio
„dos enuntiare præſumpſit usque a
„aulæ Peckinenſis murmurationem
„deriſum, qui in ſuos ſemper latra
„cum jam in alios dentes acueret, fe

„Cat

„catulo ab Imperatore merito fuit com- Sæc. XVII.
„paratus. Sed potiſſimum, quia rei A. C. 1706.
„Chriſtianæ hujus Miſſionis in tanto
„diſcrimine poſitæ ne quid deterius con-
„tingeret, manſuetudine magis quam
„pœnæ rigore erat conſulendum. Omnia
„ſiquidem quemadmodum Dominatio
„tua experta eſt, effrenate ad Imperato-
„rem deferebantur, ubi crimina tutum
„inveniebant ſub tanto Patrono Præſi-
„dium, per fas & nefas eos defen-
„dere volente, per quos periculum im-
„minebat, prout ſæpius a regiis præ-
„fectis audivi declaratum, per vim ſol-
„vuntur jura regiminis, nullaque po-
„teſtas, ubi nulla vivendi ratio, & cum
„hujusmodi naturæ hominibus patien-
„tia vincendum eſt, animadverſio quip-
„pe utilior plerumque graviorque red-
„ditur cunctatione; At vero emenda-
„tionem quæramus, non pœnam. Ro-
„gamus Dominum Meſſis, ut alios mit-
„tat Operarios in vineam ſuam, vel
„ipſos, ſi ſperare licet, ad meliorem
„revocet frugem. Non clamemus,
„*utinam abſcindantur, qui nos conturbant,*
„ſed potius oremus Deum, ut nihil
„amplius mali faciant, non ut probati
„appareamus, ſed ut boni ipſi effi-
„ciantur.„

„Interim vero abſens quidem cor-
„pore, ſed ſpiritu præſens ad Domina-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„tionem tuam invidis gratulationibus
„convertor, de hoc quod ex adeo juſtâ
„cauſſa pro glorioſa ſcilicet Eccleſiâ
„non habente maculam aut rugam ita
„violenter detineatur, non tam ad ſup-
„plicium, quam ad coronam. Nos
„etenim ſeu protracta occaſio fortitu-
„dinem ſuam probandi æmulatione pa-
„tius digna eſt, quam commiſeratione.
„Ego ſane vehementer optarem illi ad
„eſſe Adjutorem & non minus pati-
„num ſocium, quam conſolatorem
„quæ abundat in omni tribulatione no-
„ſtra per Chriſtum, pro quo, licet in
„dignus, legatione fungor. Ac pro-
„pterea invideo ſortem Joannis Cas-
„chiſtæ, Viri de Miſſionariis jam pa-
„dem bene merentis, qui pro me in
„tentioni Dominationis tuæ fuit re-
„auctus, ut injuriæ fierem conſors, no-
„meriti: libenter tamen audio de e-
„quod hæc conſtanti animo ſeni
„exemplo Dominationis tuæ procu-
„dubio confirmatus. quandoquidem i-
„mitatis virtus in hujus Miſſionis No-
„phytis perquam raro invenitur. Ea
„plurimum ſaluto in Jeſu Chriſto, e
„charitati tuæ commendo.„

„De cetero confortamini in Domi-
„& in potentia virtutis ejus corrobo-
„mini; nam vereor, ne plures adi-
„& quidem graviores Dominatio-
„tuæ

„tuam expectent tribulationes, cum „modo ea sit ibi inter amaritudines „omni humano solatio destituta. Sed „jam non est parvulus fluctuans, qui „circumferri possit omni vento Doctrinæ „in nequitia hominum, & in astutia ad „circumventionem erroris, & fidelis „Deus non patietur Eam tentari super „id, quod potest, sed facere etiam cum „tentatione proventum, ita ut ea ma„jori, qua inter catenas Apostolus ute„batur scribendi libertate, dicere poterit „Dominatio tua: *Charissimi, nolite jugum ducere cum infidelibus*, nolite noxiis „eorum operibus assentiri; nolite dare „ullam offensionem, ut non vitupere„tur Ministerium nostrum. Et utinam „in sancta & religiosa animi simplici„tate hæc audirentur ad correptionem, „non ex invidia sed ex charitate pro„lata? Verum quis etsi auctoritate pol„lens, eos monere potest de peccato, „quin statim hostis reputetur, & ex eo „damnabilis? Omnis igitur fiducia no„stra est per Christum, a quo nos spero „futuros innoxios, quemadmodum a „tantis periculis nos eripuit & eruit, „& in quem speremus, quoniam & „adhuc er piet, adjuvantibus vobis in „orationibus pro Nobis: in meis, etsi „ex infirmitate contemptibilibus non „cessabo memoriam vestrum habere;

Sæc. XVII. A. C. 170.

„&

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„& hic interim in osculo sancto fraterni „amoris Dominationem tuam am„plector.„

§. CXXIII.

Duo Jesuitæ ab Imperatore Roman ablegati.

Sub idem tempus Imperator ad Jesu tarum preces PP. Barcosium, A Beauvoillerum Romam ablegabat, u Pontificem ad revocandum suum de cretum contra Sinenses ritus editum novumque juxta Societatis mentem promulgandum inducerent, & quam vis, ut memoravimus, ipsemet Impe rator Sabinum Mariani a Turnonio no minatum ad dona summo Pontifici Romam perferenda selegisset, & P. Bou vetus duntaxat velut Interpres hujus Legatum comitari permissus esset, n hilominus idem Pater se solum tanquam Legatum ab Imperatore decretum es dicebat, atque a Sabino claves, q stamque, cui dona erant inclusa, rep tebat: utrumque vero, jubente Tur nonio, restituit Sabino: ubi vero ambo Peckino Cantonum pervenerant, Man darini Bouveto velut primario Impe ratoris Legato præcipuos deferebat honores. Hoc comperto Turnonius Bouveto in mandatis dedit, ut Legat tit

Vid. supra pag. 334.

titulum deponeret, clavesque & dona Sabino consignaret: Haud diu hæc contentio Imperatorem latebat, qui graviter inde offensus, acerbis admodum literis P Bouveto hanc temeritatem exprobravit: Hic quidem ad hanc epistolam responsum dedit, quo tamen tantopere Imperator ad iracundiam provocabatur, ut dona & Legatos revocaret (*).

Sæc. XVII. A. C. 1706.

§. CXXIV.

(*) Ita rem narrat Franciscus Gonzalez pag. 64. cum pluribus aliis Scriptoribus: Jesuita autem Anonymus in sua relatione ait: quod Imperator Sabinum a Turnonio electum tanquam Legatum Romam decreverit, mutata autem sententia P. Bouvetum selegerit, qui ejus nomine tanquam Minister dona perferret. Turnonius vero hunc Patrem nonnisi tanquam Interpretem vel Sabini socium admittere voluerit, & quamvis mandati literæ nomen Bouveti continerent, & Mandarini eidem dona, necnon claves ad cistam consignassent, Turnonius tamen eidem præceperit, ut literas & dona Sabino redderet. Paruit ille, arrepto autem itinere Mandarini, qui ambos Peckino Cantonum comitabantur, Bouveto primos honores tanquam unico Imperatoris Domini sui Legato præstari curarunt. Ea res Turnonii Auditori Romaenum movit. indeque orta dissidia, quæ aucta

Sæc. XVII. A. C. 1706.

§. CXXIV.

Imperatoris Sinenſis edictum contra Maigrotum, & Turnonii Miniſtros.

Gonzalez relat. Perſec. p. 80.

Tam impotenti rabie Imperator [illegible] Maigrotum, Turnonii Miniſtros cunctosque, qui ejus deciſioni circa ritus controverſos non acquievere, [illegible] multuabatur, ut contra eos ſequens promulgaret edictum, ac Jeſuitis præciperet, ut illud quantocius ad Dominicanorum Superiorem transmitterent. Die igitur trigeſima Decembris PP. Antonius Thomas, Vice - Provincialis & Joannes Franciſcus Gerbillonus Generalis Sinenſium Jeſuitarum Gallorum Superior Peckino præfatum edictum, quod ab Imperatore emanatum [illegible] hos

---

aucta fuere Turnonii mandato, quod Bouveto per ejus Superiores tradi volnit, [illegible] cepitque, ut Bouvetus Legati titulum abdicaret, Oratorisque honorem Sabino cederet, quo audito Imperator ira commotus, [illegible] Mandarinos Cantonum decrevit, qui Domum literas ad Papam datas repeterent: gravem inſuper indignationem Imperator exeret contra Turnonium, & etiam contra Jeſuitas eoquod de hac contentione eum tempeſtive non admonuiſſent. Hæc ille.

bant, ad eos transmiserunt, unacum alia epistola, cui ambo Jesuitæ sua apposuere nomina. Edicti autem tenor erat sequens: Sæc. XVII. A. C. 1706.

„Cum natu maximus Imperatoris „Filius, necnon Mandarini *Hasken & Ciao Ciang* responsa *Yen Tangteng* (a) „aliorumque ad Imperatorem detulis- „sent, sua Majestas Regium hoc edi- „ctum promulgavit: *Yen Tang*, *fang- ceu*, *Honato* (b) in sua agendi ratione „sunt homines turbidi, talisque genii, „ut illos diutius in Provinciis morari, „nullatenus concedi possit. Tradantur „ergo militari Curiæ, quæ cuidam „Mandarino negotium dabit, ut eos „quantocius Cantonum deducat, inde „vero abstractos *Zungtu* (c) & Pro- „Regi consignet, ut illos Macaoum „transferri curent, & nullo pacto per- „mittant, ut vel unquam in Sinense „Regnum pedem referre possint. Cu- „rent insuper, ut deinceps sedulo in- „vestigetur, utrum Europæi, qui apud „vos sunt, *Piao* (d) sint muniti, sique „ejus-

(a) Ita Sinice vocabatur Cononensis Episcopus.

(b) Scilicet idem Episcopus, & Guetti, ac Mezzafalce.

(c) Seu supremus Præfectus.

(d) Id est. publicæ securitatis literis.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„ejusmodi literas habent, libere per-
„transire permittantur, eos tamen
„qui illis destituti sunt, *Zungtu* (e)
„& Pro-Reges in Sinis morari non per-
„mittant. Præterea si deinceps nova
„Europæos advenire contigerit, rati
„ad Aulam transmittantur, ubi decer-
„netur, an eis commeatus literæ
„concedendæ. „

„Denique declaramus, quod P
„*Tieng Siang* (f) in Succivenia Pro-
„vincia turbas excitarit, hinc crimi-
„nalis fori Prætor nominetur, qui pra-
„fatum hominem ad hujus Provinciæ
„Pro-Regem omni festinatione condu-
„cat, eumque suæ potestati tradat: Pro
„Rex vero discussa ejus causa, scripto
„tenus nobis desuper rationem reddat.
Vuang Kiao, *Kucé*, *Cin Ciu* (g)
„homines sunt inquieti, & odio digni
„in patriam suam non revocandi: Tra-
„dantur ergo criminali foro, & pos-
„quam quadraginta flagellorum ictibus
„castigati fuerint, conducantur ad
„pos-

(e) Vel supremis Præfectis.

(f) Ita Sinica lingua nominabatur A-
piani.

(g) Hi erant duo illi Christiani, qui P
triarchæ a secretis erant, unacum ejusde
Patriarchæ Catechista & PP. Varo ac Trigo-
roso Dominicanis.

„premum armorum Præfectum in Pro- Sæc. XVII.
„vincia *Leao Tieng* conducantur, qui eos A. C. 1706.
„in quodam loco incluſos teneat, nec
„eis huc illucque vagandi libertatem
„concedat: *Kieng Kuci Piao, & Li-i-feu*
„(*h*) eorum cauſſa jam deciſa, in pa-
„triam ſuam revertantur. Datum An-
„no 45. Xangti, 3. die Lunæ unde-
„cimæ.„

Prætenſum hoc Imperatoris edictum, ut memoravimus, ambo Jeſuitæ ad Dominicanos transmiſerunt unacum hac epiſtola.

Plurimum Reverende Pater!

„Edictum nuperrime nobis ab Impe-
„ratore traditum Reverentiæ veſtræ
„ſubmittere, non ſine extremo dolore
„cogimur. Hujus præcipua cauſſa ex-
„ſtitit Cononenſis Epiſcopus ſua oppo-
„ſitione, qua Imperatoris, qui ore & ca-
„lamo

(*h*) Hi erant duo Takienſis Provinciæ literati, qui Patriarcham idiomate Sinico inſtituebant, horum primus, ut concubinam ducere poſſet, Chriſti fidem ejuravit, qui interrogatus, cur Patriarcham Confuccio ſeſe opponere docuerit, reſpondit, ſe non Dei, ſed Confuccii legem ſectari, alter vero negavit, ſe Patriarchæ ejusmodi opinionem inſtillaſſe.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„lamo veros doctrinæ & Sinensium li-
„terarum sensus ipsemet explicare li-
„gnatus est, decisioni sese subjicere re-
„nuit. Hac repulsa contra se, ceteros-
„que eo maiorem Imperatoris iram con-
„citavit, quo ignominiosius ipsamet
„Majestas sua, ejusque Aulici, dum
„eum circa idioma & characteres Si-
„nicos examinarunt, ignorantiæ con-
„victum confessumque repererunt: do-
„plici insuper ex caussa augebatur Im-
„peratoris indignatio. I. Ob varia,
„etiam calamo exarata Gueti respon-
„per Tartariam imprudentissime spar-
„inde enim occasionem sumpsit Im-
„rator suspicandi de quibusdam alii
„Missionariis, & huc citandi Melan-
„falceum. II. Ob testimonia quorun-
„dam Christianorum eo tempore in ca-
„ceribus detentorum, ex quibus erat
„famosus *Vuang Petrus*, qui de Missio-
„nariis plurima sibi cognita detexit, &
„præcipue ea, quæ Cononensis Episco-
„pus in Fockiensi Provincia annis pro-
„ribus egit. Hanc ob caussam Appia-
„nius fuit captus, atque in vincula con-
„jectus: Inde vero Imperator contra
„nosmetipsos indignabatur, eoquod e
„Cononensis aliorumque nomina, ea-
„rumque gesta celaverimus, ac pre-
„terea, quantumvis pro placando Im-
„peratore nil prætermiserimus, nostra
„pre-

„precibus & lacrimis haud amplius ob- Sæc. XVII.
„tinere potuimus, nisi quod Cononen- A. C. 1706.
„sis, & Guettius nec vinculis onera-
„rentur, nec tormentis subjecti crimi-
„nali traderentur Judici, a quo absdu-
„bio ad mortem condemnati fuissent.
„Sperabamus, Mezzasalceum absolu-
„tum, & sine molestia ad suam Eccle-
„siam remissum iri, ferunt tamen,
„Imperatorem offensum esse, eoquod
„in suis responsis declararit, se Cono-
„nensis opiniones nec approbare nec
„rejicere, ejusque partibus nec favere,
„nec adversari: Utut autem res se ha-
„beat, certum est, nihil acerbius nobis
„accidere, quam ea edicti verba, qui-
„bus omnes Missionarii, qui in Sinis
„mori volunt, pro ibidem morandi venia
„literas Regias habere jubentur, quan-
„tum hoc cunctis Missionibus noceat,
„probe perspicimus, id suæ Majestati
„humillime exposuimus, nostris autem
„precibus duntaxat obtinere potuimus,
„ut hæc verba nondum in Provinciis
„promulgarentur, & temporis induciæ
„concederentur, interea vero in Sinis
„morari cupientes Imperatorem adi-
„rent, & ejusmodi literas ab eo pe-
„terent.

„Hæc ipsa vero gratia nonnisi ea
„nobis durissima lege concedebatur,
„ut nobismetipsis incumberet cura e-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

„dictum hoc quantocius cunctis Missio-
„nariis intimandi, eosque monendi
„ut quamprimum fieri poterit, se
„Imperatori sisterent, nisi confestim
„Sinis excedere malint. Incassum a
„omnium ceterorum Missionariorum
„delitate sponsores nos exhibuimus
„nobis enim hæc respondit: *nunc*
ignoro, in Provinciis esse Europæ
Cononensi Episcopo haud absimiles, qui
multus in populo excitant, nostramque
trinam moresque, ipsis tamen incogni
temere condemnant: Jam ergo, cum
ceteri, ejusmodi turbatorum nomina
indicare, pertinaciter recusantibus, alias
vero Regnum meum ab ejusmodi homini
purgare, firmum, fixumque habeam,
unice mihi restat, ut ipsemet cunctos
minem, ac dein, quos dignos reputavero
retineam, ceteros repellam; ne unicum
dem in Regno meo tolerabo, nisi eo
tum habeam, quod nullas turbas sit
taturus, nec unquam in Europam
meditetur.

„Hoc igitur Imperatoris edictum
„separata charta vobis transmittimus
„integra fide ex autographo per
„Joannem Franciscum Gerbillonum
„lingua Tartarica in idioma latinum
„versum, nobis transmissum, &
„ipsomet Imperatore correctum: Ro
„gamus R. V. quatenus cunctis sibi
„dis

„ditis edictum, hancque epistolam com- Sæc. XVII.
„municare, nosque desuper certiores A. C. 1705.
„reddere velit. Nec inconsultum erit,
„si illi, qui literas ab Imperatore præ-
„scriptas accipere cupiunt, exeunte
„proximo Mense Junio ad Aulam ve-
„nirent, eoquod Imperator singulis
„annis ineunte Mense Julio in Tarta-
„riam proficiscatur, ibidemque per
„quadrimestre morari soleat.„

„In tristi hac rerum vicissitudine
„haud exiguo nobis erit solatio, si Re-
„verentiam vestram amplecti, nostra-
„que eidem obsequia deferre poteri-
„mus: cetera, quæ calamo confidere
„haud consultum, R. V. in adventu suo
„percipiet: interim nos, nostrasque
„Ecclesias ejus precibus & sacrificiis
„commendamus.„

Igitur hoc edicto I. condemnabantur tanquam rebelles illi, qui ritus a Papa & Patriarcha damnatos fidelibus non permisere, II. nulli in Europam revertendi copia datur, ne Pontifex suæ definitoni repugnantes inde revocare valeat. III. Omnes adiguntur circa Confucii cultum, ritusque Sinenses amplecti opinionem illorum, qui pro licitis habent eos ritus, quos Ecclesia toties damnavit, ut proin solis eorum Assertoribus (exclusis ceteris omnibus) in Sinensi Regno tanquam

Sæc. XVII. A. C. 1706. Missionariis morari, hasque Missiones dirigere permissum sit. Ceterum Imperator alio edicto declarabat, se imposterum nullum Sedis Apostolicæ Legatum fore admissurum, nisi ejus subditis prohibitorum rituum usum concederet: datis etiam ad Papam literis idem Imperator petiit, ut Turnonium loco Virum sibi magis acceptum in Sinas mittere velit.

§. CXXV.

Clementis XI. Constitutiones & epistolæ.

Bull. magn. Const. Clem. XI. pag. 39. Epist. Ejusd. pag. 399.

Eodem hoc anno Clemens Pontifex Maximus variis licet, gravissimisque negotiis implicitus, Pastorali tamen sollicitudine in omnes casus extensa plures diremit controversias, propositaque dissolvit dubia, & primo quidem Agennensis Episcopus eidem exposuit, quod in sua Diœcesi plures etsi hæresin palam ejurarint, clam tamen eidem adhærentes, se veram eidem profiteri dicant, ac etiam cum juramento id spondeant, si matrimonium cum Catholica inire peroptant, etsi ante voluntatem nubendi raro, vel nunquam signa dedissent, se revera religionem Catholicam amplexos fuisse, & quamvis eorum nonnulli per an-

num

num, vel longius tempus probentur, Sæc. XVII.
sæpe tamen mox susceptо Catholice A. C. 1706.
Sacramento, statim a nuptiis Templum, fidem, & pietatis exercitia deserant, alii vero videntes, probationem suæ fidei requiri, sponsalia ineant, ac veluti conjugati una cohabitent, liberosque suscipiant: Circa hunc casum igitur Pontifex die vigesima tertia Februarii rescripsit, eos, de quorum sincera conversione haud leviter Episcopi suspicantur, non esse admittendos ad Sacramentum Matrimonii, sed tantum eos esse admittendos, qui post ipsorum conversionem seu abjurationem semper se tanquam Catholicos gesserunt. Die autem vigesima secunda Martii idem Pontifex equitibus Jerosolymitanis indulsit, ut in bellicis ipsorum Navibus Missam celebrari facere possint tranquillo mari, cæloque sereno, & assistente altero Sacerdote vel Diacono. Cum autem Wratislaviensis Magistratus novum vectigal super victualibus, quæ in Silesia publice veneunt, induxisset, hacque lege omnes etiam de Clero sæculari & Regulari obstrinxisset, Pontifex inde immunitatem Ecclesiasticam lædi ratus, die decima Aprilis Franciscum Ludovicum Comitem Palatinum Rheni, Ecclesiæ Wratislaviensis Administratorem hortabatur,

Sæc. XVII. A. C. 1706

ut omni ſtudio caveret, ne hujusmo
oneri Clerici ſupponantur. Innocu
autem Pontifici, quod peregrini Reli
gioſi ante aliquot annos in Viennenſe
urbem ſeſe receperint, extra ſui Ordi
nis Monaſteria vixerint, & cum laicis
& apud laicos aſſidue, & fors etiam
cum ſcandalo verſati fuerint, quæſi
colore, quod locus ipſis, tanquam ex
teris, facile non ſuppetat in Monaſ
riis dictæ civitatis, quæ ſuos alere
atque hoſpitari vix poſſent, hinc d
vigeſima ſecunda Maij Joſephum Im
peratorem rogabat, ut ſua auctorita
ſuffulciat Marcum Antonium Santinu
cui negotium dedit Pontifex, ut ſeſe
cum iis agat, ad quos pertinet, u
hi Religioſi debita charitate vel iſtic
vel alibi per finitimas Provincias a
Ordinum Superioribus excipiantu
Quoniam vero Religioſi, qui Jeroſo
mis ſacrum Chriſti Sepulcrum cu
diunt, indies a Turcis plus nimio v
xati ad nova tributa adacti fuerant, e
dem Imperatorem & Franciæ Regem
die decima nona Junii hortabatur,
per ſuos Oratores ab Aula Ottomani
obtinere ſatagant ad Turcicos Præſid
mandata, per quæ ipſi mitiores &
æquiores ſe præbeant Chriſtianis, co
cedantque, ut Chriſtiani ejusdem E
cleſiæ Tholum jam diu dirutum re
cu

cire, huncque in finem materiam ne- Sæc. XVII.
ceſſariam aggerere permittantur. Jam A. C. 1706.
anni evoluti die nona Decembris Joannes Philippus de Greiffenclau Herbipolenſis Epiſcopus Pontifici ſignificaverat, quod Philippus Erneſtus Comes de Hohenlohe diſpenſationem ſuper impedimento Ordinis Sub-Diaconatus, ut matrimonium cum Catholica inire poſſit, impetraverit, ipſe vero reipſa illud cum Friderica Albertina Comitiſſa de Erbach-Fürſtenau Acatholica contraxerit, nunc vero ſi hoc matrimonium declararetur irritum, gravia utrique familiæ incommoda, maximumque dedecus, proli vero inde ſuſceptæ perpetua nota, ac demum plurium Animarum ſaluti certa veluti pernicies imminere videretur: ad hunc caſum Pontifex die vigeſima quinta Junii hæc reſcripſit: *Etſi pro magnitudine ſpiritualis hujusmodi periculi, quod tamen propitio Deo averti poſſe exiſtimamus, Eccleſiæ Dei, Apoſtolicæ Sedis, Prædeceſſorum noſtrorum, ac Sacrorum Canonum a Catholicorum cum hæreticis conjugio abhorrentium Regulas, niſi id totius Chriſtianæ Reipublicæ bonum expoſcat, non transgredi, ac propterea petitioni hujusmodi per ipſos contrahentes Nobis humiliter oblatæ de Venerabilium Fratrum noſtrum S. R. E. Cardinalium, quibus in fidei cauſſis ſuppremi*

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Inquisitoris munus est demandatum consilio nequaquam assentiendum esse duximus, & nihilominus de pietate ac Zelo, deque eximia virtute Fraternitatis tuæ recte sentientes, ac probe omnino sperantes, fieri posse confidimus ope illius, qui facit ex tentatione proventum, ut lucrum ex ipsa difficultate captetur. Credimus enim Te omni studio daturum esse operam, ut ipsa dilecta Catholica Mulier, quæ animum non prorsus aversum a Catholica religione se gerere profitetur, hortatu demum tuo ad Sanctæ Matris Ecclesiæ gremium perducta, Apostolica se dignam benignitate præbeat. Aggredere igitur plenum meriti opus.

Denique die secunda Decembris Pontifex ad implorandam Dei opem pro pace inter Principes Catholicos aliisque Ecclesiæ necessitatibus Jubilæum universale indulsit.

§. CXXVI.

Variæ S. Congregationum decisiones & statuta.

Bull. magn. Part. II. pag. 409. Const. Cong. Rit. Episc. &c.

Præter varia decreta, quæ Caspar summi Pontificis Vicarius Generalis Romæ de vita & honestate Ecclesiasticorum, ac præcipue de veste, & tonsura promulgavit, insuper die sexta Martii S. Rituum Congregatio decrevit, quod si Episcopus Titularis

fraganeus accedat ad Regularium Ecclesias ad celebrandum Pontificaliter, non debeant Regulares ei Baldachinum erigere. Eadem quoque Congregatio die vigesima Maij decidit, quod indultum sæpius per annum celebrandi varia officia v. g. de SS. Sacramento, non habeat locum in feriis Adventus, Quadragesimæ, quatuor temporum, Vigiliarum, vel feria secunda rogationum aut in Feria, in qua reponendum est Officium Dominicæ: nomine autem diei impeditæ intelligatur dies, seu festum duplex vel semiduplex translatum, & dies octavæ. Declaravit etiam, quod vi *solius* communicationis Regulares non possint addere in litaniis vel *confiteor* nomen S. Fundatoris, nec recitare officia & Missas concessas aliis religionibus: decidit quoque die vigesima secunda Maij, quod quandoque, ratione exiguitatis redituum Canonicalium, permitti possit in Collegiata, ut Missa Conventualis celebretur duntaxat diebus festis: Si vero festum S. Marci occurrat in feria secunda post Dominicam resurrectionis, & festum SS. Philippi & Jacobi in Dominica in Albis, tunc præferendum sit Officium S. Marci officio SS. Apostolorum. Præterea S. Congregatio Episcoporum die trigesima Octobris inhibuit, ne Moniales fenestellis, in

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706. in quibus S. Communio ministratur vel confessiones excipiuntur, pro colocutoriis abutantur, nec etiam Sacerdotes & Clerici in quibuscunque comediis interlocutorum partes agant.

§. CXXVII.

Principum atque Illustrium obitus

Kettl. Dec. 5. pag. 344. Inter Principes hoc anno defunctos præcipuus est Petrus Lusitaniæ Rex, qui morum suavitate, beneficentia aliisque tanto Principe dignis dotibus exornatus, die nona Decembris Ulyssipone anno ætatis suæ quinquagesimo octavo, Regni autem trigesimo octavo decessit. Successorem habuit Joannem V. Filium suum septendecim annos natum, cujus coronam Gallica factio secundo genito Petri Filio asserere incassum tentabat. Ibidem quoque die trigesima prima Januarii obiit Catharina Joannis Lusitani Regis Filia & Caroli II. Regis Angliæ Vidua, die autem vigesima septima Aprilis eodem anno, quo Josephus Bernardus vigesima septima Maij ex Ernesto Ludovico ejus Filio natus erat, Bernardus Mainungensis Dux annos natus quinquaginta septem, vivis erepta est. Pariter die quinta Maij defunctus mundo, renatus cælo est Friderico

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Christianus de Plettenberg Monasterienſis Epiſcopus pietate clarus, consilio providus, labore indefeſſus, animo in proſperis & adverſis immoto. Hic quoque Dei cultum, virtutis ſtudium, Cleri integritatem, populique ſalutem feliciter promovit, ſuamque Diæceſin fœderatis junctus a belli flammis intactam ſervavit. Idem fatum ſubiere Mauritia Febronia Maximiliani Philippi Bavariæ Ducis conjux, quæ die vigeſima Junii Tirckheimii mortua Monachii ſepulta eſt. Obiere demum Hieronymus Princeps Lubomirskius Regni Poloniæ Polemarchus, die vigeſima quarta Januarii Ludovicus Fridericus Haſſo-Darmſtadianus Dux Wratislavienſis & Colonienſis Canonicus die vigeſima quarta Februarii Guilielmus Daniæ Princeps, & die vigeſima ſecunda Aprilis Guilielmina Erneſtina Caroli Palatini Electoris Vidua Friderici III. Daniæ Regis Filia annos nata quinquaginta ſex.

§. CXXVIII.

Deceſſus Scriptorum Catholicorum, eorum opera.

Hic annus plurimis Scriptoribus Eccleſiaſticis omnino exitialis exſtitit, hos inter primus eſt Joannes Adrianus

Graveſon Hiſt. Eccl. t. 8. p. 110.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

nus Bailletus Sacerdos Bellovacen vaſtiſſimæ eruditionis Vir, qui elega tiſſimum opus, cui titulus *Judic Eruditorum de præcipuis Scriptorum* conſcripſit, edidit etiam tractatum ſtoricum de infantibus ob ſuas luc brationes celebribus, alium de Sa ris perſonalibus, tractatum critic de iis, qui vocantur *Anti*, contra M nagii Anti - Bailletum & alium Scriptoribus ſub ementito nomi Vulgavit inſuper vitam Carteſii, H ſtoriam Hollandiæ continuatam, Grotius deſiit, ſub nomine de la N ville, tractatum de directione ani rum, diſcurſum de vita Sanctor Vitas eorum, Hiſtoriam de feſtis m bilibus, vitas Sanctorum V. T. Chro logiam & Topographiam Sanctor Regulas S. Stephani Grandimonten vitam Edmundi Richeri & Godef Hermandt Sorbonæ Doctorum, Hi riam controverſiæ Bonifacii VIII. c Philippo pulchro, & denique tra tum de devotione & cultu B. V. deb de cujus libri fato jam ſupra men nem fecimus: Obiit Bailletus Par die vigeſima prima Januarii anno æ tis quinquageſimo ſeptimo. II. Jo nes Baptiſta du Hammel Presby Oratorii, qui integrum Curſum The logicum, in quo Theologiam Scholaſ

Abregé de l'Hiſt. Eccl. t. 13. p. 258. Niceron. t. 3. pag. 113. Du Pin nouv. Bibl. t. 17. pag. 285.

Vid. ſupra l. 66. p. 294.

cam simul cum Polemica, Positiva & Hiſtoria Eccleſiaſtica utili fœdere conjunxit, & poſtea pro Clericorum Seminariis illius epitomen confecit: Elucubravit etiam diſſertationem contra privilegia Abbatiæ S. Germani de Pratis pro vindicandis Archiepiſcopi Pariſienſis juribus, commentarios in Pſalmos, & libros Salomonis & Eccleſiaſticum, & integram Bibliam vulgatæ editionis cum ſelectis notis, Prolegomenis, novis tabulis chronologicis & geographicis præter inſtitutiones Biblicas, & plurima Philoſophica & Aſtronomica. Vivere deſiit Pariſiis ſexta Auguſti die octogeſimo tertio ætatis anno. III. Antonius Maſſoulié ex Ord. FF. Prædicatorum, qui poſteris reliquit ſanctum Thomam ſui Interpretem, motiva pro condemnando libro Fenelonii, Meditationes ex S. Thoma de triplici via, purgativa, illuminativa, & unitiva, tractatum de amore Dei, ejusque vindicias contra Trivoltienſes Jeſuitas. IV. Nicolaus Toinard edidit novam concordantiam Græcam textuum quatuor Evangeliſtarum, & Notas latinas in Lactantii librum de morte Perſecutorum. Adſcribitur etiam eidem liber de N. T. verſionibus a Bouhours & Montenſibus factis. Obiit Pariſiis die quinta Januarii. V. Paulus

Sæc. XVII. A. C. 1706.

Sæc. XVII. A. C. 1706.

lus Pezron Ciſtercienſis Abbas, qu
typis vulgavit reſtitutam & contra Jo
dæos, novosque Chronologiſtas defe
ſam temporum antiquitatem, hunc
brum P. Le Quien Dominicanus &
Martinay Benedictinus refellere ni
bantur, Pezronus vero utrumque cu
futavit editis vindiciis, ſcripſit etia
commentarium literalem & Hiſtoric
in Prophetas Joel, Amos, Abdiam
Iſaiam, Hiſtoriam confirmatam ex
daica & Romana Hiſtoria, Antiqu
tem Nationis & linguæ Gallorum, D
ſertationes de antiqua habitatione
nanæorum, & de antiquis verisqu
mitibus Terræ promiſſionis. VI. G
lielmus Fillatre ex Ord. S. Benedi
Congregationis S. Mauri edidit tra
tum de jure Abbatum Fe - Camp
ſium quaſi Epiſcopali in triginta
Paræcias, diſſertationem de ver
Mitra, aliam de verbo *Oſca* pr
epiſtolas ad Mabillonium aliosque.
Valentius a Matre Dei Carmelita
calceatus ſcripſit tractatus de J
dictione, judicio Sacramentali,
cramentis, cenſuris, & irregularit
necnon expoſitionem propoſitio
Alexandri VII. VIII. & Innocentii
VIII. Sebaſtianus a S. Paulo Carm
vulgavit relationes contra Archiepi
pum Mechlinienſem ſuper cauſſa
hibit

hibitionum Theſium, exhibitionem errorum P. Danielis Papeprochii in notis ad acta Sanctorum, motivum juris pro hoc libello, appendicem ad hoc motivum, & libellum ſupplicem ad Innocentium XI. pro Ordine & antiquitate ſui Ordinis. Sæc. XVII. A. C. 1706.

§. CXXIX.

Scriptorum quorumdam Acatholicorum obitus & opera.

Ex Scriptoribus Eterodoxis hoc anno defunctis celebrior eſt Petrus Bayle, qui nimiæ curioſitatis, qua cuncta ad proprium captum metiri præſumpſerat, ſibique ad Deismum viam ſtraverat, pruritu, ac damnanda ſentiendi libertate inductus, non pauca contra ipſam Chriſtianam fidem, Dei pietatem & juſtitiam effutiit, ſuumque nomen nonniſi impietatibus, librisque perniciosis celebre reddidit, quapropter non modo a Saurino & Le Clerc promerita ferula cæſus eſt, ſed & multos alios ex ipſis Calviniſtis adverſarios habuit. Periit Roterodami repentina morte obrutus die vigeſima octava Decembris annos natus quinquaginta novem. Edidit criſin in Calvinismi Hiſtoriam P. Maimburgi, novas epiſtolas in eandem criſin. Novellas Reipublicæ literariæ, quæſtio-

Sæc. XVII. A. C. 1706.

nem: Quid Francia sit omnino Catho-
lica sub regimine Ludovici XIV. Com-
mentarium in hæc Christi verba: com-
pelle intrare, responsum Neo - conver
ad Epistolam cujusdam profugi Cal
vinistæ, grave monitum ad exules Cal
vinistas de proximo eorum reditu
Franciam, refutationem Historiæ c
lumniosæ contra Jurieum, ad cujus
bri defensionem plures virulentas ed
dit epistolas. Vulgavit etiam varios tr
ctatus, Januam cælorum a Jurieo re
seratam cunctis religionibus, nova
hæresin in doctrina morali circa offi
proximi contra eundem, Dictionariu
Historico - Criticum, quod opus a
lumniis, obscænitatibus, mendaciis
impietatibus refertum est, in ejus vi
dicias Bayleus scripsit reflexiones
judicium Abbatis Renaudotii, epis
lam ad gesta Consistorii Rotherodame
sis &c. responsum ad quæstiones cujs
dam Provincialis præter plura alia
ternis tenebris digna. II. Jacob Ba
chard publici juris fecit tractatum
usu & abusu Philosophiæ in Theolog
examen indifferentismi & agonis
contra Calvinistas & Scholastico
III. Paulus Bauldri, scripsit in Lactan
librum de mortibus persecutorum, n
non Syntagma Calendariorum &
IV. Christianus Gryphius elucubra
trac

tractatum de Ord. Equestribus Sacris & profanis, apparatum de Biographis, de Macrobiis, & de literatis infelicibus, lectiones Sacras ad Evangelia Dominicalia, & nonnulla alia. V. Adam Cortrejus, prælo subjecit repræsentationem juris primarum precum, & corpus juris publici S. Romani Imperii Germanici. VI. Constantinus Wolfius publici juris fecit disputationem de ratione status in religione Pontificia, de Gallia Concilio Tridentino repugnante, de Curia Romana ab eodem Concilio abhorrente, de Photio Ephemeridum eruditorum inventore, & programata.

Sæc. XVII. A. C. 1706.